

Magyarország célba ér

JELENTÉS

az Európai Bizottság számára
az Agrár és Vidékfejlesztési Operatív Program
2005. évi megvalósításáról

Budapest
2006. november

TARTALOMJEGYZÉK

1. Bevezetés.....	7
2. A gazdasági és szakmapolitikai keretfeltételek változásai.....	8
2.1. A támogatások felhasználását befolyásoló társadalmi-gazdasági trendek.....	8
2.1.1. Külső környezet.....	8
2.1.2. Belső folyamatok.....	8
2.2. Országos, regionális és ágazati politikák hatása.....	13
2.3. A megvalósításban érintett más alapokkal való konzisztencia hatása.....	14
3. A prioritások és intézkedések megvalósításában elért eredmények.....	15
3.1. A programszintű előrehaladás áttekintése.....	15
3.2. A prioritások és az intézkedések előrehaladásának bemutatása.....	<u>2930</u>
3.2.1. AVOP 1. Prioritás: Versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban.....	<u>2930</u>
3.2.2. A 2. prioritás: Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása.....	<u>6064</u>
3.2.3. A 3. prioritás: A vidéki térségek fejlesztése.....	<u>6972</u>
3.2.4. A 4.1. Technikai segítségnyújtás intézkedés.....	<u>106109</u>
4. Pénzügyi megvalósítás.....	<u>111115</u>
4.1. Pénzügyi megvalósítás az EU és Magyarország között.....	<u>111115</u>
5. Programmenedzsment.....	<u>115119</u>
5.1. Monitoring, értékelés és a támogatások koordinációja (KTK és OP szinten)..	<u>115119</u>
5.2. Pénzügyi ellenőrzés.....	<u>122126</u>
5.3. Jelentés a megvalósítás során felmerült jelentős problémákról és az ezek megoldására meghozott Operatív Program Irányító Hatóság és Monitoring Bizottság intézkedésekről.....	<u>123127</u>
5.4. Operatív Program Technikai Segítségnyújtás igénybevétele.....	<u>128132</u>
5.5. Információs és tájékoztatási tevékenység.....	<u>130134</u>
6. A közösségi politikákkal való összhang.....	<u>132136</u>
7. Globális támogatások.....	<u>137141</u>
8. Pénzügyi tervezés.....	<u>138142</u>
9. Mellékletek.....	<u>139143</u>

Rövidítések jegyzéke

ÁBPE rendszer	államháztartási belső pénzügyi ellenőrzési rendszer
ÁH	Államháztartás
Áht.	államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény
ÁFA	Általános Forgalmi Adó
AKI	Agrárgazdasági Kutató Intézetet
ÁSZ	Állami Számvevőszék
AVOP	Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program
AWU	Éves Munkaerő Egység (Annual Work Unit)
CMO	Közös Piaci Szervezet (Common Market Organization)
DEB	Döntés-előkészítő Bizottság
ÉAB	Értékelési Albizottság
EBB	Európai Befektetési Bank
EK	Európai Közösség
ÉME	Éves Munkaerő Egység
EMIR	Egységes Monitoring Információs Rendszer
EMOGA	Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Alap
ERFA	Európai Regionális Fejlesztési Alap
ESZA	Európai Szociális Alap
EU	Európai Unió
FEUVE	Folyamatba épített előzetes és utólagos vezetői ellenőrzési tevékenység
FŐVÉT	Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Érdekegyeztető Tanács
FTE	Teljes munkaidősre átszámított foglalkoztatás
FVM	Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium
GDP	Bruttó Hazai Termék
HÍR	Hagyományok Ízek Régiók
HOPE	Halászati Orientációs Pénzügyi Eszköz
IH	Irányító Hatóság
IHF	Irányító Hatósági Főosztály
KA	Kohéziós Alap
KAP	Közös Agrárpolitika
KAT	Kedvezőtlen adottságú területek
Kbt.	A közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény
KH	Kifizető Hatóság
KHE	Központi Harmonizációs Egység
KSH	Központi Statisztikai Hivatal
KSZ	Közreműködő Szervezet
KTK	Közösségi Támogatási Keretet
LEADER	Akciók a vidék gazdaságfejlesztéséért
MÁK TMO	Magyar Államkincstár Támogatás Monitoring Osztálya
MB	Monitoring Bizottság
MFB	Magyar Fejlesztési Bank
MK	Működési Kézikönyv
MVH	Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal
NFH	Nemzeti Fejlesztési Hivatal
NFT	Nemzeti Fejlesztési Terv

NSRK	Nemzeti Stratégiai Referencia Keret
NVT	Nemzeti Vidékfejlesztési Terv
OMÉK	Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás
OMMI	Országos Mezőgazdasági Minősítő Intézet
OP	Operatív Program
OTH PIK	Országos Területfejlesztési Hivatal Pályázati Információs Központ
OTK	Országos Területfejlesztési Konceptió
OTMR	Országos Támogatási Monitoring Rendszer
PHARE	PHARE Előcsatlakozási Program
PKD	Program-kiegészítő Dokumentum
PM	Pénzügyminisztérium
RIK	Regionális Illetőségű Kirendeltség
ROP	Regionális Operatív Program
SAPARD	Agrár- és vidékfejlesztési Előcsatlakozási Program
SFH	Standard Fedezeti Hozzájárulás
TS	Technikai Segítségnyújtás
TVI	Támogatásokat Vizsgáló Iroda
VÁTI	Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Közhasznú Társaság

Szójegyzék

Beérkezett pályázatok	A Közreműködő Szervezethez kizárólag postai úton, benyújtott pályázatok összessége. A pályázatot aznap érkeztetik (érkeztető pecséttel ellátják), mikor átvették a postától. Ez a dátum határozza meg a beérkezett pályázatok időrendjét. Nem minden esetben egyezik meg az iktatás dátumával.
EU támogatás összesen	A nyújtott támogatások EU-s forrásból finanszírozott része. Az AVOP projektek esetében ez kizárólag az AVOP forrás EU-s részét jelentheti, mivel a pályázati felhívások kizárják a más – EU vagy hazai forrásból származó – támogatás igénybevételét.
Formai hiányosság	A pályázati felhívásban és csomagban rögzített formai követelményeknek való nem megfelelés, illetve a követelményektől való eltérés. Ilyen esetben hiánypótlás szükséges a pályázó részéről.
Forrásigény	Az EU-s támogatásokkal összefüggésben, a benyújtott pályázatok összes támogatási igénye, a program méretével összefüggésben, a projektek teljes finanszírozási igénye (támogatás, kölcsön és saját felhalmozás együtt).
IH által támogatott pályázatok	Az IH vezetője által aláírt, és az AVOP pénzügyi vezető által ellenjegyzett, „Kötelezettségvállalás és pénzügyi ellenjegyzés” c. dokumentumokban szereplő pályázatok.
Indikatív saját forrás-kötelezően bejelentendő saját erő	A saját forrás a beruházás értékének azon része, melyet a pályázó maga finanszíroz, akár teljesen hitelből, a saját erő pedig a saját forrás azon része, melyet a pályázó külső forrás igénybevétele nélkül (korábbi tőkefelhalmozásból és/vagy tulajdonosi tőkeemelésből) meg tud finanszírozni.
Jogosulatlanság	Az értékelési és elbírálási folyamat alatt a pályázati felhívásban és csomagban rögzített, a potenciális kedvezményezettek státusára és egyes paramétereire kötelezően előírt kritériumoktól való eltérés, amely a megvalósítási és üzemeltetési szakaszban is fennmarad, de kibővül a támogatási szerződésben foglaltaktól való eltéréssel.

Kifizetésben részesült pályázatok	Azok a pályázatok, melyekre az MVH rendelkezése alapján a MÁK támogatás átutalást teljesített (előleg, utólagos elszámolás ütemezés alapján).
Közkiadás	Minden olyan forrás, aminek államháztartási kapcsolata van közkiadásnak számít, speciális esetben (pl., ha önkormányzat pályázik) még a saját forrás is.
Közreműködő Szervezet	Közreműködő Szervezet az az intézmény, amelyik a delegálási rendeletben és az együttműködési megállapodásban rögzített feladatokat elvégzi.
Leszerződött pályázatok	Az IH támogatási döntése után megkötött és hatályba lépett támogatási szerződéssel rendelkező pályázatok.
Minimum követelmény	A pályázati felhívásban és csomagban rögzített alapjogosultsági kritériumok, melyek hiánya esetén a pályázat formai és tartalmi ellenőrzés és hiánypótlás nélkül elutasításra kerül.
Összes költség	A beruházás elszámolható és nem elszámolható költségeinek összessége.
Támogatási igény	A beruházás elszámolható költségeinek alapján számított támogatási összeg (az elszámolható költségek rendeletben megadott támogatás intenzitás szerinti meghatározott százaléka).
Támogatott pályázat	Az IH vezetője által aláírt, és az AVOP pénzügyi vezető által ellenjegyzett, „Kötelezettségvállalás és pénzügyi ellenjegyzés” c. dokumentumokban szereplő pályázatok.
Visszalépés	A pályázó, illetve kedvezményezett részéről történő elállás, illetve a pályázat visszavonása a kötelezettségvállalási lista aláírása előtt.
Visszavonás	A Közreműködő Szervezet és/vagy a kötelezettségvállalási listán szereplő kedvezményezett részéről történő elállás a szerződéskötéstől, vagy a már megkötött támogatási szerződéstől.

1. Bevezetés

A 1260/1999/EK Rendelet 37. cikke értelmében a több éves támogatási programok esetén a Tagállamok a végrehajtás minden naptári év teljesítéséről – az egyes évek lezárása után – hat hónapon belül beszámolási kötelezettséggel tartoznak a Bizottság felé. A jelentéseket a 34. cikk (1) bekezdés (c) pontja alapján az előírt tartalommal a Monitoring Bizottság jóváhagyása után nyújtják be a Bizottsághoz.

A jelentés célja, hogy feldolgozott, összegző információt nyújtson a Monitoring Bizottság és az Európai Unió Bizottsága számára az AVOP előrehaladásáról, a megvalósítás hatékonyságának növelése érdekében tett lépésekről, az esetleges problémákról és a javasolt megoldásokról.

A jelentés az AVOP időarányos – 2005.01.01.-2005.12.31. - megvalósítását, az alábbi fejezetekben tekinti át:

1. Bevezetés – éves jelentés készítésének jogalapja, készítésbe bevont szervezetek, adatforrás;
2. A gazdasági és szakmapolitikai feltételek változásai – különös tekintettel a társadalmi-gazdasági folyamatok, az országos, a regionális, és az ágazati politikák mezőgazdasági és vidékfejlesztési aspektusainak program módosító változásaira;
3. A prioritások és az intézkedések megvalósításában elért eredmények – a pályázatok benyújtásának, feldolgozásának, értékelésének folyamata, minősítése, a területi lefedettség, a kedvezményezettek összetételének értékelése;
4. Pénzügyi megvalósítás;
5. Programmenedzsment;
6. A közösségi politikákkal való összhang.

Az AVOP éves jelentése 1260/1999/EK bizottsági rendelet 37. cikkében leírtak szerint készült. A jelentés összeállításába az FVM Irányító Hatósági Főosztálya, mint AVOP Irányító Hatóság bevonta az AVOP Közreműködő Szervezet, a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal (MVH) szakembereit, valamint az Agrárgazdasági Kutató Intézetet (AKI) és a Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Közhasznú társaságot (VÁTI) – korábban már a tervezés folyamatába is bevont, majd különböző mezőgazdasági és vidékfejlesztési adatgyűjtéssel és elemzések készítésével a megvalósítást is nyomon kísérő szervezetek – munkatársait.

A jelentésben szereplő adatok elsődleges forrása Egységes Monitoring és Információs Rendszer (EMIR) 2005. december 31-ei kumulált adatai. A 2005. évre vonatkozó adatokat a kumulált és a 2004. év végi - 2004-es jelentésben szereplő - adatok különbsége adja. A kedvezményezettekre és a regionális jellemzőkre vonatkozó adatokat az Országos Területfejlesztési Hivatal Pályázati Információs Központja szolgáltatta.

2. A gazdasági és szakmapolitikai keretfeltételek változásai

2.1. A támogatások felhasználását befolyásoló társadalmi-gazdasági trendek

Ez a fejezet az 1260/1990/EK tanácsi rendelet 37. cikkének előírása alapján azokat az általános társadalmi-gazdasági változásokat tekinti át, amelyek közvetve, vagy közvetlenül hatással voltak a program megvalósulására, a támogatások felhasználására.

2.1.1. Külső környezet

2005-ben némileg lassult a világgazdaság 2004-ben megindult gyors növekedése. A finanszírozási kondíciók továbbra is kedvezőek maradtak, a hosszú távú kamatlábak az előző évi alacsony szinten voltak. Az olajárak 2004 óta tartó folyamatos, bár mérséklődő növekedése ellenére a fogyasztói árak nem emelkedtek jelentős mértékben.

Exportpiacainkon a konjunkturális helyzet 2005 közepétől jelentősen javult. Az év második felében a legfontosabb külkereskedelmi partereink számának növekedése felgyorsult, a negyedik negyedévben azonban lassulás volt tapasztalható. 2005-ben összességében az EU-25 tagországok 1,6%-os gazdasági növekedést produkáltak, ami 0,8% ponttal volt alacsonyabb, mint az előző évi. A munkanélküliség csökkenése két éves stagnálás után megindult, ami várhatóan az idei évben is folytatódik. Az elmúlt évben a meghatározó külső pénzügyi piacokon a hazai gazdaság számára továbbra is kedvező környezet volt a jellemző. Alacsony infláció melletti alacsony kamatláb volt az év egészében az unió tagországaiban.

2.1.2. Belső folyamatok¹

2005-ben a magyar gazdaság kihasználta a folytatódó külpiaci konjunktúrát, a bruttó hazai termék 4,1%-kal nőtt. A növekedés motorja 2004-hez hasonlóan nem a fogyasztás növekedése, hanem az export és a beruházások bővülése volt. A gazdasági növekedés ellenére a munkakereslet nem növekedett, a foglalkoztatottsági ráta változatlan maradt. A fogyasztói árak 3,6%-os növekedése évtizedek óta a legkisebb változást jelenti, az idei 5%-pontos általános forgalmi adó csökkentés az infláció további mérséklődését vetíti előre.

Gazdasági növekedés

2005-ben a **bruttó hazai termék** (GDP) az előző évhez képest változatlan áron 4,1%-kal bővült. A többi 2004-ben csatlakozott 4 közép-kelet-európai országgal összehasonlítva ez átlagosnak mondható. A növekedés fő motorja az export és a beruházás volt

Termelési oldalról közelítve, a 2003-ban megindult ipari konjunktúra tovább folytatódott, a termelésből és az exportból a legnagyobb részesedéssel bíró műszer- és járműgyártás termelékenysége jóval az átlag fölötti mértékben nőtt. Jelentős termelésnövekedés volt tapasztalható az építőiparban, a mezőgazdasági kibocsátásban visszaesés volt tapasztalható. A szolgáltatások terén a szállítási ágazat teljesítménye 13%-kal bővült, a bővülés a nemzetközi szállítás élénkülésében jelentkezett a leginkább.

A **felhasználási oldalt** tekintve a növekedésben összességében az előző évhez hasonlóan nem a fogyasztás, hanem az export és a beruházások játszottak nagyobb szerepet, az év végén azonban a termelés növekedését a belföldi kereslet emelkedése is támogatta. A

¹ A mezőgazdaságra vonatkozó adatok forrása: Mezőgazdasági termelés 2005 KSH, 2006

beruházások 6,4%-os volumenindexe egy kicsit alacsonyabb, mint a 2004-es volt, de így is magasabb volt a GDP bővülésénél. A feldolgozóipari beruházások az év januárja és decembere között – az előző évi 15,3%-os növekedés után – mindössze 2,4%-kal nőttek.

1. táblázat

Magyarország általános gazdasági mutatói

	2002	2003	2004	2005
A GDP növekedése az előző évhez képest (1995-ös áron) ¹	5,1	3,4	4,6	4,1
Bruttó állóeszköz-felhalmozás (%-os növekedés az előző évhez képest változatlan 2000-es változatlan áron, euróban) ¹	9,3	2,4	8,4	6,6
Az export volumennövekedése ² (%-os növekedés az előző évhez képest)	5,9	9,1	18,4	11
Foglalkoztatottsági ráta (a 15-74 éves népességben) ²	49,9	50,6	50,5	50,5
Munkanélküliségi ráta (a 15-74 éves népességben) ¹	5,8	5,9	6,1	7,1
A fogyasztói árak növekedése az előző évhez képest (HICP) ¹	5,3	4,7	6,8	3,6
Államadósság a GDP %-ában ¹	55,5	57,4	57,4	n.a.
Az államháztartás egyenlege a GDP %-ában ¹	-9,9	-5,9	-6,5	n.a.

Forrás: ¹EUROSTAT, ²KSH.

Munkaerőpiac

A munkaerő-piaci **aggregált mutatókban nem következett be drámai változás**, a folyamatok azonban kedvezőtlen irányba indultak. Az aktív korú népesség lassú, de fokozatos csökkenése mellett a foglalkoztatottak számának emelkedése megtorpant, a munkanélküliek számának emelkedése pedig felgyorsult. A korábban a kedvezőtlen munkaerő-piaci folyamatokat kísérő jelenség, az inaktívok számának növekedése nem volt jellemző, a foglalkoztatásból kikerülő aktívan kerestek munkát (a munkanélküliségi ráta növekedésének ez volt az egyik oka).

A munkaerőpiacon tovább folytatódott a **fokozatos szerkezeti átalakulás**. Az ipar és a mezőgazdaság fokozatosan csökkenő, míg az építőipar és a szolgáltatások fokozatosan növekvő létszámot foglalkoztatnak. A legtöbb embert foglalkoztató feldolgozóiparban tovább folytatódott a 2001 óta tartó létszámcsökkenés.

Külkereskedelem

A **külkereskedelmi mérleg** egyenlege mind abszolút mértékben, mind a GDP-hez viszonyított arányát tekintve tovább javult. Az európai uniós tőketranszferek a gazdaság külső finanszírozási igényét csökkentették. A külkereskedelem volumenének növekedése visszaesett, a szerkezete azonban tovább javult², az export 11, míg az import csak 5 %-kal növekedett. Értékben a különbség kisebb, tekintve az import árindexének nagyobb mértékű emelkedését, ami nagyrészt az energiaárak emelkedéséből adódott. A külkereskedelmi mérleg hiánya 2005-ben 2,8 milliárd eurót tett ki.

Környezetvédelem

A viszonylag gyors gazdasági növekedés ellenére a környezetkárosító anyagok kibocsátásának emelkedése nem számottevő, az **üvegházhatású gázok kibocsátása** 1992 óta gyakorlatilag nem növekedett³. A gazdaság **energiaintenzitása** folyamatosan csökkent, értéke

² Javulásnak tekintjük a külkereskedelmi mérleg egyenlege pozitív irányú elmozdulását.

³ A vonatkozó Kyotói Egyezmény alapján számított index szerint.

az újonnan csatlakozott országok között kimondottan jónak számít. Elmaradásunk a **megújuló energiaforrások felhasználásában** a villamosenergia-termelésben számottevő, és elmozdulás egyelőre nem érzékelhető.

2. táblázat

Magyarország egyes környezetvédelmi mutatói

	2000	2001	2002	2003	Célérték
Üvegházhatású gázok kibocsátása a Kyotói Egyezményben meghatározott bázisév százalékában	66,3	68,5	66,1	68,1	94,0 ¹
Egységnyi GDP-re jutó bruttó belföldi energiafogyasztás (kgoe per 1000 Euró)	600,5	588,6	579,6	582,0	-
Megújuló energiaforrásokból előállított villamos energia százalékos részesedése a teljes energiatermelésből (%)	0,7	0,8	0,7	0,9	3,6 ²

Forrás: EUROSTAT.

¹Magyarország jóval a célérték alatt van, ami a bázisév, a teljesítést tekintve kedvező megválasztásából adódik.

²2010-ig.

A mezőgazdaság nemzetgazdasági súlya

A mezőgazdaság a bruttó hazai termékéből 2004-ben 3,3%-kal részesedett, ami a 2003-as aránynál 5 ezrelékponttal magasabb. A nemzetgazdaság összes exportjából az élelmiszergazdaság részesedése 2005-ben 6,1%-ot tett ki, ami azonos az előző évvel. A mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek külkereskedelmi forgalmának kiviteli többlete növekedett az előző évhez képest. A mezőgazdaságban, az erdőgazdálkodásban és a halászatban foglalkoztatottak száma a nemzetgazdasági összes foglalkoztatottak 5 százaléka, 194 ezer fő volt 2005-ben, 10 825 fővel (5,3 %-kal) kevesebb, mint az előző évben. A mezőgazdasági beruházások aránya 2004-hez képest alig változott, 4,6 %-ot tett ki.

A mezőgazdasági kibocsátásban a 2004-es kiugróan magas érték után 9,4%-os visszaesés volt tapasztalható.

Növénytermesztés

Az AVOP támogatásait leginkább befolyásoló gazdasági tényező kétségtelenül az elmúlt évek rendkívül magas gabonatermése. 2004-ben a 2003. évi termésmennyiség közel kétszeresét, 16,7 millió tonnát, 2005-ben 16,1 millió tonnát takarítottak be. 2003-ban a termés 8,7 millió tonna volt.

A meglévő gabonátároló kapacitás jelentős része régi, leromlott állapotú, a tárolást nehezítik a logisztikai rendszer és a raktározás hiányosságai. A növénytermesztést és kertészetet szolgáló építési beruházások támogatása intézkedésen belül ezért rendkívül megnőtt az igény a gabonátárolók építésére és a meglévők korszerűsítésére. A gabonátároló kapacitás növelését az értékesítés nehézségei is indokolják. A támogatásokról részletesen a 3.2.1. fejezet alatt részletesen szólunk.

A gabonafélék főbb adatai

Megnevezés	2003	2004	2005*
Betakarított terület, 1000 hektár	2886	3002	2904
Betakarított termésmennyiség, 1000 tonna	8770	16779	16127

Forrás: KSH

Állattenyésztés

Az állattenyésztésben az előző években tapasztalt negatív tendenciák többségében folytatódtak. A 2005. év végére az ország sertésállománya évtizedek óta nem tapasztalt szintre, 3,9 millióra süllyedt. Kevesebb szarvasmarhát tartottak, a baromfifélék közül mérséklődött a tyúkállomány is. A juhtartás szerény mértékben növekedett 2004. decemberéhez képest (4. táblázat).

Az állatállomány

Megnevezés	2004	2005	A változás mértéke 2004=100%
	A december 1-i állatállomány (1000 db)		
Szarvasmarha	723	708	97,9
Ebből: tehén	345	334	96,8
Sertés	4059	3853	94,9
Ebből: anyakoca	296	277	93,6
Juh	1397	1405	100,6
Ebből: anyajuh	1 088	1082	99,4
Tyúkfélék	32814	31902	97,2

Forrás: KSH

Árak

A mezőgazdasági termékek 2005. évi **termelőiár-színvonala** összességében az előző évi szinten maradt. A növénytermesztési és kertészeti termékek termelői árai nem érték el a 2004. évit, míg az élő állatok és állati termékek árai éves átlagban kismértékben növekedtek az előző évhez képest.

A mezőgazdasági ráfordítások árszínvonala összességében 2005-ben 0,5 százalékkal csökkent az előző évhez képest. A takarmányok árszínvonala a 2004. évi magas takarmányárakhoz viszonyítva az év során jelentősen (13,6%-kal) csökkent, az energia árak azonban 10,6%-kal növekedtek. A műtrágyák ára 3,4%-kal, a növényvédő-szereké 1,7%-kal nőtt 2004-hez képest, a mezőgazdasági gépek beszerzési ára 5,5%-kal volt magasabb mint az előző évben, a mezőgazdasági célú épületek beruházási költségei 3,4%-kal nőttek.

Időjárás

A 2005. év országos átlagban valamivel hidegebb, és csapadékosabb volt mint a 30 éves átlag. Országos átlagban 748 mm csapadék hullott, ami mintegy 20%-kal haladja meg a

sokévi átlagot⁴. 2005-ben az országos évi középhőmérséklet 9,7 °C volt, ami 0,2°C-kal elmaradt az 1961-90-es 30 éves átlagtól. Hazánk területén a napfénytartam éves összege átlagosan 1750 és 2050 óra között alakul. A napsütéses órák éves összege 2005-ben 1820 és 2260 óra között váltakozott az ország területén, az átlagosan 2051 óra 4%-kal haladja meg az 1961-90-es átlagértéket.

2005-ben a mezőgazdasági terület 0,8%-a, mintegy 44,7 ezer hektár mezőgazdasági terület volt árvízzel, vagy belvízzel borítva, amiből 16,5 ezer hektár terület április 10-én nem volt megművelve. Emiatt a szántóterületből a vetetlen terület nagysága 5,65 ezer hektárral növekedett 2004-hez képest.⁵

Vidéki térségek

A vidéki térségek jelentős része gazdag természeti és kulturális értékekben, hagyományokban, és igen sokszínű kulturális és épített örökséggel rendelkezik. Ugyanakkor az ország fejlett, dinamikus térségei, városai, illetve a vidéki térségek közötti különbség az elmúlt másfél évtizedben a terület- és vidékfejlesztési politika törekvései ellenére növekedett. Fejletlen a gazdaság, nehéz munkát találni, hiányos az infrastruktúra és számos más területen is érzékelhetők a különbségek. Az is látszik, hogy a vidéki térségek is differenciálódnak, kirajzolódnak azok a kistérségek, melyek társadalmi-gazdasági helyzete egyre nehezebb.

NATURA 2000 és a Víz Keretirányelv teljesülése

Magyarországon a Natura 2000 hálózat területeinek javasolt jegyzékét a 275/2004. (X. 8.) Kormány rendelet tartalmazza. A kijelölt Natura 2000 területek mintegy 1,91 millió hektárt tesznek ki, mely az ország területének 20,5%-a. Az európai ökológiai hálózat magyarországi területein 467 különleges természet-megőrzési területet – összesen 1,41 millió ha - jelöltek ki, míg 55 különleges madárvédelmi területet határoztak meg 1,29 millió ha kiterjedésben. E két területtípus átfedése közel 42%. A Natura 2000 hálózat részben a védett természeti területek már meglévő hálózatára épül (a jelölt területek 37%-a), de eddig még nem védett területek is részét képezik. A javasolt területek – mind a madárvédelmi direktíva, mind az élőhelyvédelmi direktíva szerinti jegyzéke - az Európai Bizottsághoz benyújtásra került, az Európai Bizottság jóváhagyása még nem történt meg. Egyéb változás a 2006. évben nem történt.

Az Európai Tanács és Parlament által 2000. december 22-én hatályba lépett 2000/60/EK Víz Keretirányelv célja szerint a vizek állapotának romlását meg kell akadályozni, illetve el kell érni az európai vizek „jó állapotát” 2015-ig. A kapcsolódó fejlesztések Magyarország területén négy részvízgyűjtőt (Duna, Tisza, Dráva és a Balaton vízgyűjtők) és annak 17 alegységét érintik. Mind az agrár-környezetgazdálkodási, mind a bevezetendő Natura 2000 intézkedések tartalmazznak olyan előírásokat, melyek betartásával biztosítható a nevezett vízgyűjtők területén a vizek jó állapota. A jogharmonizációs feladatok tekintetében 2003. végén két törvény módosítása történt meg (az 1995. évi LVII. tv. a vízgazdálkodásról, és az 1995. évi LIII. tv. a környezetvédelemről), továbbá 3 Korm. rendelet került elfogadásra a felszíni vizek minőségének és a vízgyűjtő-gazdálkodás szabályairól.

Az irányelv 5. cikkében foglaltak szerint 2005. márciusában benyújtásra került az Európai Bizottság felé a Duna vízgyűjtőkerület magyarországi területének jellemzőiről, az emberi tevékenységek környezeti hatásairól és a vízhasználatok gazdasági elemzéséről szóló

⁴ Forrás: Országos Meteorológiai Szolgálat, www.met.hu

⁵ Forrás: AKI

jelentés. 2005-ben a vízfolyások esetében megtörtént a víztestek kijelölése, típusok szerinti elkülönítése, az erősen módosított és mesterséges víztestek előzetes kijelölése. Lezáródott a felszín alatti víztestek jellemzése, az emberi tevékenységek környezeti hatásainak áttekintése.

Egyéb tényezők

2005. márciusában a gazdák érdekképviseleti szervezetei demonstrációt tartottak az agrártermelők helyzetének javítása érdekében. A Kormány és a gazdaszervezetek között létrejött megállapodás kiter az AVOP-ot érintő egyszerűsítő intézkedésekre is.

Mivel az AVOP-ot megalapozó helyzetfeltárás, a program kialakítása, elfogadása és indítása között viszonylag rövid idő telt el, azok a meghatározó tényezők, amelyre a fejlesztés stratégiája épült nem változtak lényegesen. Jelenleg is helytállóak az AVOP mezőgazdaságra, élelmiszeriparra és a vidéki térségek helyzetére vonatkozó főbb megállapításai. Megállapítható tehát, hogy ***2005-ben nem történtek olyan számottevő társadalmi-gazdasági változások, amelyek az AVOP-ban és a PKD-ban leírtak lényeges módosítását szükségessé tették volna.***

2.2. Országos, regionális és ágazati politikák hatása

Az országos, a regionális és az ágazati politikák nem idéztek elő változásokat a támogatások felhasználásában. Ennek ellenére megemlíthető néhány, jelenleg is formálódó terület, amelyeknek a program megvalósítására számottevő hatása lesz. Ezek a területek a következők:

- A területi differenciálódás enyhítése érdekében változások történtek a Kormány regionális politikájában, elsősorban a döntési szintek decentralizálását, a kistérségi szerveződések összehangolt fejlesztéseit illetően.
- A Kormány foglalkoztatás politikája (Nemzeti Foglalkoztatási Akcióterv) a korszerű és konvertálható szaktudás, a képzettség megszerzését, ezáltal pedig a tevékenységek diverzifikálását, a munkahelyek megőrzését segíti.
- A fejlesztéspolitikai stratégia megalapozására 2005-ben elkészült az Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió (OFK), mely célul tűzi ki, hogy 2020-ra Magyarország Európa egyik legdinamikusabban fejlődő országa legyen, ahol emelkedik az emberek életszínvonala, és javul életminőségük, vagyis ahol több (és jobb) a munkahely, magasabbak a jövedelmek, biztonságos, tiszta és jó minőségű a környezet, egészségesebb, hosszabb és teljesebb az élet.
- A területrendezés és területfejlesztés stratégiájának megalapozására - szintén 2005-ben – elkészült az Országos Területfejlesztési Konceptió (OTK). A dokumentum kijelöli az ország területfejlesztési politikájának céljait, elveit és prioritásrendszerét, amely az ország területileg harmonikus és hatékony működését és kiegyensúlyozott, fenntartható fejlődését kívánja biztosítani.

2.3. A megvalósításban érintett más alapokkal való konzisztencia hatása

A *Közösségi Támogatási Keret* finanszírozásában az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) az Európai Szociális Alap (ESZA), az Európai Mezőgazdasági Orientációs és Garancia Alap Orientációs Részlege (EMOGA), valamint a Halászati Orientációs Pénzügyi Eszköz (HOPE) vesznek részt. Az egyes alapok közötti konzisztencia megteremtése, az öt operatív program intézkedéseinek már a tervezés szakaszában történt összehangolása, az átfedések kiszűrése, valamint a pályázati felhívások tartalmi egyeztetése révén történt.

Az operatív programok közötti konzisztencia megvalósulását szervezetileg a Nemzeti Fejlesztési Hivatal keretében működő, a programok közös koordinációját ellátó Közösségi Támogatási Keret Irányító Hatósága és az általa rendszeresen működtetett Monitoring Bizottság biztosítja.

Technikailag az operatív programok megvalósításának nyilvántartására fejlesztett, közös informatikai hálózat, az EMIR biztosítja. Ugyanakkor az EMIR kapcsolódik az Országos Támogatási Monitoring Rendszer (OTMR) a projektenkénti támogatáshalmozódást és a pályázók köztartozás-mentességét vizsgáló rendszerhez, ezáltal biztosítva ugyanazon fejlesztések több forrásból történő támogatásának kizárását.

A KTK megvalósítása során a 2005. év folyamán **nem merült fel** olyan gazdasági vagy szakmapolitikai változás, amely az Alapok és az egyéb pénzügyi eszközök felhasználását, illetőleg konzisztenciáját befolyásolta volna.

A *Nemzeti Vidékfejlesztési Terv* az EMOGA Garancia Részlegéből részesül finanszírozásban és intézkedéseinek célja elsősorban a környezeti kihívásokra való válaszok megadása, illetve az átalakulás okozta gazdasági és társadalmi nehézségek enyhítésében való közreműködés. **A két terv összehangolása már a tervezés szakaszában megtörtént.** Ez alapján az egymástól való elhatárolás, a két program támogatásrendszerének átfedés-mentessége biztosított.

A két terv megvalósításának összehangolt irányítását jelentősen elősegíti, hogy mindkét terv esetén az Irányító Hatósági funkciókat az FVM Irányító Hatósági Főosztálya látja el.

3. A prioritások és intézkedések megvalósításában elért eredmények

3.1. A programszintű előrehaladás áttekintése

Az AVOP a mezőgazdasági termelés és az élelmiszer-feldolgozás versenyképességének javítását, a vidék gazdasági potenciáljának erősítését és a vidéki környezet vonzóbbá tételét tűzte ki célul. A célokat szolgáló fejlesztéseket három prioritás keretében valósítja meg:

- A versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban,
- Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása,
- A vidéki térségek fejlesztése.

Az AVOP megvalósításához rendelkezésre álló **közkidás** 107,8 milliárd Ft (422 836 085 euró), melyből a 2005. évi allokáció 36 milliárd Ft (141 133 084 euró). Az AVOP forrásallokációját a 5. táblázat tartalmazza.

A **EU támogatás** döntő hányada (98,6%-a, 312 828 868 euró, 79,8 milliárd Ft) az EMOGA forrásaiból származik. A HOPE forrásaiból finanszírozott támogatás (4 389 882 euró, 1,1 milliárd Ft) aránya pedig mindössze 1,4%. A HOPE forrásait kizárólag egyetlen intézkedés (1.2. A halászati ágazat strukturális támogatása) használja fel.

A rendelkezésre álló **támogatás prioritások közötti megoszlása a megoldandó feladatok súlyát, nagyságrendjét**, és ebből eredően a megvalósítás forrásigényét **tükrözi** (6. táblázat). A program célkitűzéseinek megfelelően az AVOP költségvetéséből legnagyobb arányban, (57,0%-kal) a gazdasági teljesítmény növelését célzó 1. prioritás - „A versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban” - részesedik. A forrásokból „Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása” - 2. prioritás - 14%-ot, „A vidéki térségek fejlesztése” - 3. prioritás - pedig 26,5%-ot köt le. A program végrehajtását, megvalósítását elősegítő „Technikai Segítségnyújtás” forrásai pedig 2,5%-ot képviselnek.

Magyarország Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Programjának prioritásai és forrásallokációja

A prioritások megnevezése	Összes költség		Közkidás						Indikatív/kötelezően bejelentett* saját forrás	
			Összes		EU támogatás összesen		Összes nemzeti támogatás			
	€	Ft	€	Ft	€	Ft	€	Ft	€	Ft
2004-2006										
1. A versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban	246825880	62940599400	241094962	61479215310	180912912	46132792560	60182050	15346422750	446928098/ 5730918	113966664990 /1461384090
2. Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása	59196895	15095208225	59196895	15095208225	44397671	11321406105	14799224	3773802120	88795343/0	22642812465/0
3. A vidéki térségek fejlesztése	112008511	28562170305	112008511	28562170305	84006380	21421626900	28002131	7140543405	31913750/0	8138006250/0
4. Technikai segítségnyújtás	10535717	2686607835	10535717	2686607835	7901787	2014955685	2633930	671652150	0	0
Összesen	428567003	109284585765	422836085	107823201675	317218750	80890781250	105617335	26932420425	446928098/ 5730918	113966664990/ 1461384090
ebből: EMOGA	417105167	106361817585	417105167	106361817585	312828868	79771361340	104276299	26590456245	446928098/0	113966664990/0
HOPE	11461836	2922768180	5730918	1461384090	4389882	1119419910	1341036	341964180	0/5730918	0/1461384090
2005										
1. A versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban	82384873	21008142615	80472023	20520365865	60384622	15398078610	20087401	5122287255	108884495/ 1912850	27765546225/ 487776750
2. Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása	19758580	5038437900	19758580	5038437900	14818935	3778828425	4939645	1259609475	29637870/ 0	7557656850/ 0
3. A vidéki térségek fejlesztése	37385898	9533403990	37385898	9533403990	28039423	7150052865	9346475	2383351125	10652085/0	2716281675/ 0
4. Technikai segítségnyújtás	3516583	896728665	3516583	896728665	2637437	672546435	879146	224182230	0	0
Összesen	143045934	36476713170	141133084	35988936420	105880417	26999506335	35252667	8989430085	149174450/1912850	38039484750/ 487776750

*A HOPE esetén

1 euró=255 forint

6. táblázat

Magyarország Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Programjának intézkedései és forrásallokációja

Az intézkedés megnevezése	AVOP közkiadás összesen*				Meg- oszlása **, %
	2004-2006		2005		
	€	Ft	€	Ft	
1. prioritás A versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban	241094962	61479215310	80472023	20520365865	57,0
1.1. Mezőgazdasági beruházások támogatása	223457332	56981619660	72431792	18470106960	51,3
1.2. A halászati ágazat strukturális támogatása**	5730918	1461384090	1912850	487776750	1,4
1.3. Fiatal gazdálkodók induló támogatása	7317506	1865964030	3996118	1019010090	2,8
1.4. Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása	4589206	1170247530	2131263	543472065	1,5
2. prioritás Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása	59196895	15095208225	19758580	5038437900	14,0
2.1. A mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése	59196895	15095208225	19758580	5038437900	14,0
3. prioritás A vidéki térségek fejlesztése	112008511	28562170305	37385898	9533403990	26,5
3.1. A vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése	16059395	4095145725	8436248	2151243240	6,0
3.2. A mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése	52944640	13500883200	17671719	4506288345	12,5
3.3. Falufejlesztés és felújítás, a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése	23848626	6081399630	4884143	1245456465	3,5
3.4. LEADER +	19155850	4884741750	6393788	1630415940	4,5
4. Technikai segítségnyújtás	10535717	2686607835	3516583	896728665	2,5
Összesen	422836085	107823201675	141133084	896728665	100,0
Összesből HOPE	5730918	1461384090	1912850	487776750	1,4

*EU+ nemzeti forrás (75%-25%; HOPE esetén 76,6%-23,4%).

**Minden intézkedés EMOGA Orientációs Részleg forrásaiból finanszírozott, kivéve 1.2, ami HOPE.

Az AVOP előrehaladása

Annak érdekében, hogy a lehetséges pályázók minél szélesebb körét elérje, az FVM és az MVH számos lépést tett 2005 folyamán, úgymint részletes információk közzététele a pályázati felhívásokról az FVM és az MVH honlapján, vagy személyes tanácsadás telefonon az érdeklődők részére.

Az Operatív Program meghirdetett pályázati kiírásaira 2005. december 31-ig összesen 6054 pályázat érkezett 673 542 059 euró (171 753 225 045 Ft) támogatási igénnyel, ezek közül a 2005. évben 2097 darab pályázatot nyújtottak be, melyek támogatás igénye összesen 311 463 323 euró (79 423 147 365 Ft) volt. A fejlesztési források abszorpciós képességével kapcsolatos korábbi kételyek tehát nem igazolódtak, ugyanis a teljes időszak alatt benyújtott pályázatok támogatásigénye mintegy 60%-ponttal meghaladta a 2004-2006 között rendelkezésre álló közkiadás keretet (7. táblázat).

AZ AVOP keretében beérkezett pályázatok adatai (2004, 2005, kumulált)

prioritás	Beérkezett pályázatok				IH által támogatott pályázatok				Leszerződött pályázatok				Kifizetésben részesült pályázatok			
	száma	Közkiadás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkiadás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkiadás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkiadás (€)		3 éves keret %-a
		összesen	ebből EU			összesen	ebből EU			összesen	ebből EU			összesen	ebből EU	
2004																
1.	2896	215724299	161799362	89,5	22	1791832	1343874	0,7	0	0	0		0	0	0	
2.	124	42055679	31541759	71,0	0	0	0		0	0	0		0	0	0	
3.	933	104192876	78144657	93,0	0	0	0		0	0	0		0	0	0	
4 (TS)	4	105882	79412	1,0	4	105882	79412	1,0	4	105882	79412	1,0	0	0	0	
AVOP	3957	362078736	271565190	85,6	26	1897714	1423286	0,4	4	105882	79412	0,0	0	0	0	
ebből HOPE	7	564614	429598	9,9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2005																
1.	1 185	175190473	131496663	72,7	2438	234963365	176292728	97,5	2350	221689215	166266911	92,0	1039	52149363	39112022	21,6
2.	236	92923264	69692448	157,0	116	44217919	33163439	74,7	103	39479705	29609779	66,7	33	9126325	6844744	15,4
3.	621	37600494	28200371	33,6	700	66526903	49895177	59,4	584	52748293	39561219,65	47,1	312	8710240	6532680	7,8
4 (TS)	55	5749092	4311819	54,6	46	3461115	2595836	32,9	46	3461689	2596267	32,9	34	2090068	1567551	19,8
AVOP	2097	311463323	233701300	73,7	3300	349169301	263370466	82,6	3083	317378902	238034176	75,1	1418	72075996	54056997	17,0
ebből HOPE	24	3 468 012	2704817	60,5	17	2 520 581	1 960 640	44,0	9	948204	711 153	16,5	3	294 723	221 042	5,1
2004-2005																
1.	4081	390914772	293296025	162,1	2460	236755197	177636602	98,2	2350	221689215	166266911	92,0	1039	52149363	39112022	21,6
2.	360	134978943	101234207	228,0	116	44217919	33163439	74,7	103	39479705	29609779	66,7	33	9126325	6844744	15,4
3.	1554	141793370	106345028	126,6	700	66526903	49895177	59,4	584	52748293	39561220	47,1	312	8710240	6532680	7,8
4 (TS)	59	5854974	4391231	55,6	50	3566997	2675247	33,9	50	3567571	2675678	33,9	34	2090068	1567551	19,8
AVOP	6054	673542059	505266490	159,3	3326	351067015	264793752	83,0	3087	317484784	238113588	75,1	1418	72075996	54056997	17,0
ebből HOPE	31	4 032 626	3 134 415	70,4	17	2 520 581	1 960 640	44,0	9	948204	711 153	16,5	3	294 723	221 042	5,1

Forrás: EMIR 2005. december 31. exportálás, Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal.

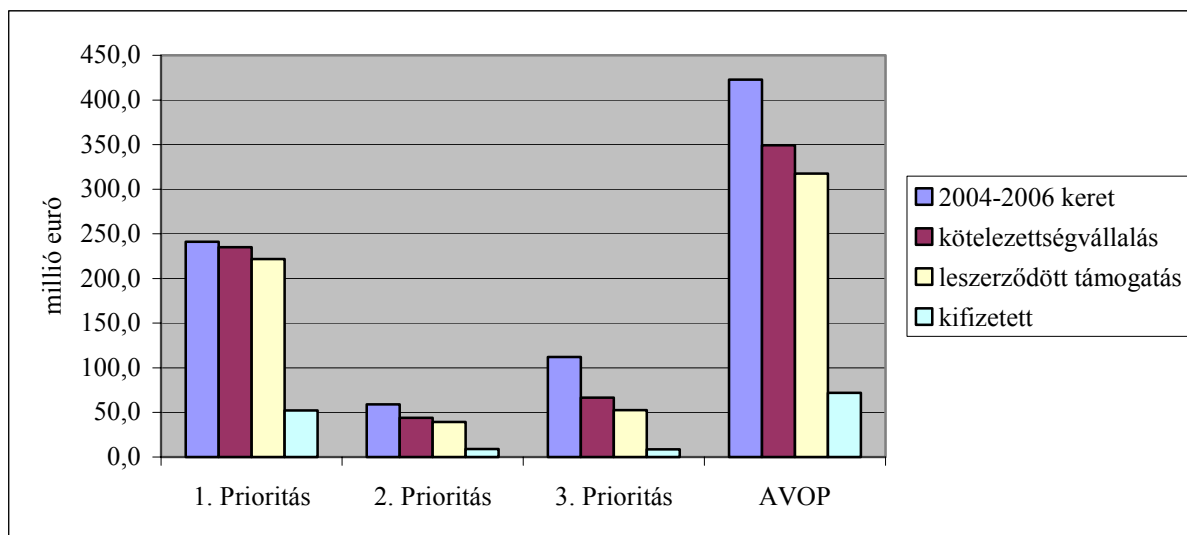
1 euró=255 forint

Az AVOP intézkedéseire a jelentés határnapjáig benyújtott 6054 pályázatból 4511 pályázat (a beérkezett pályázatok 75%-a) **feldolgozása** történt meg. A 2005-ben feldolgozott pályázatok száma 4159 volt. A feldolgozott pályázatokra vonatkozó támogató döntés 2004-ben még alig született (26 pályázat), 2005-ben viszont 3300 támogató döntés – IH vezetői kötelezettségvállalás - született, ami a két évet együtt vizsgálva 3326 **támogatott pályázatot** jelent, ez a beérkezett pályázatok 54,9%-át jelenti. Míg szerződéskötésre 2004-ben csupán 4, a technikai segítségnyújtás intézkedésre benyújtott pályázat esetében került sor, addig 2005-ben összesen 3083 pályázatra kötöttek szerződést.

A **leszerződött pályázatok** (3087 db) a támogatott pályázatok 93%-át teszik ki. Kifizetésre az AVOP végrehajtása során először 2005 II. negyedévében került sor. A kifizetések értéke a III. negyedév folyamán jelentősen növekedett. 2005. év végéig a leszerződött pályázatok 46%-ánál, 1418 esetben került sor **kifizetésre** összesen 72 075 996 euró (18 379 378 980 Ft) összegben, ami viszont a leszerződött pályázatok támogatási összegének 23%-át teszi ki. Az AVOP 2005. évi pénzügyi teljesülését az 1. ábra szemlélteti.

1. ábra

Az AVOP 2005. évi pénzügyi teljesülése prioritásonként

Forrás: EMIR 2005 dec. 31.

A pályázatok minősége

Az MVH Regionális Illetőségű Kirendeltségek munkatársainak tapasztalatai alapján elmondható, hogy a benyújtott **pályázatok formai és dokumentációs minősége** jelentősen, a **szakmai minőség** érzékelhetően **javult**. Ez részben a pályáztatás egyszerűsítésére irányuló jogszabályi változásoknak és a közreműködő szervezet tájékoztatási tevékenységének (lásd később, 5. fejezet), részben a pályázók rutinszerzésének köszönhető.

2005 végéig az AVOP-ra beérkezett pályázatok 16,7%-át (1011 pályázatot) jogosulatlanságra, és/vagy formai hiányosságra való hivatkozással elutasították. A legtöbb hiányosság az adatlapok kitöltésében, a kötelező mellékletek és szakhatósági igazolások benyújtásának elmaradásában nyilvánult meg.

A döntés előkészítés szakaszában 231 pályázó visszalépett.

A DEB javaslata alapján az IH tartalmi okból, esetenként forráshiányra hivatkozva – azon intézkedések esetén, ahol a rendelkezésre álló források viszonyában jelentős túligénylés

volt tapasztalható - 304 pályázatot, tehát a beérkezett pályázatok 5%-át utasította el (8. táblázat).

A szerződés hatálybalépése előtt, vagy után 30 pályázó lépett vissza és 4 pályázatot visszavontak.

A visszalépések mögött többféle ok húzódik meg, például a külső körülmények, a gazdálkodás feltételeinek változása - ami esetenként befolyással bírt a jogosultsági kritériumok teljesítésére -, a pénzügyi okok (saját erő hiánya), a pályáztatás folyamatának időbeli elhúzódása miatt bekövetkező érdekesztés, stb. A visszavonás (MVH által) - oka határidő túllépés a szerződéskötéshez szükséges dokumentumok – pl.: hitelszerződés, szakhatósági engedélyek benyújtásának elmulasztása volt.

8. táblázat

A pályázatok jellemzői, 2004-2005

Megnevezés	1.	2.	3.	AVOP
	Prioritás			
Beérkezett pályázatok száma	4 081	360	1 554	6 054
Formai és jogosultsági okokból elutasított pályázatok száma	636	19	356	1 011
Visszalépett a döntés-előkészítés szakaszában pályázatok száma	111	64	56	231
IH tartalmi okból elutasított pályázatok száma	135	16	153	304
IH által támogatott pályázatok száma	2 460	116	700	3 326
Szerződés hatályba lépése előtt, vagy után visszalépett pályázatok száma	23	2	7	30
Visszavont pályázatok száma	3	0	1	4
Leszerződött pályázatok száma	2 350	103	584	3 087
Kifizetett pályázatok száma	1 039	33	312	1 418
Formai és jogosultsági okból elutasítottak/ beérkezett pályázatok, %	15,6	5,3	22,9	16,7
A döntés-előkészítés szakaszában visszalépett pályázatok/beérkezett pályázatok, %	2,7	17,8	3,6	3,8
IH elutasított/beérkezett pályázatok, %	3,3	4,4	9,8	5,0
IH támogatott/beérkezett pályázatok, %	60,3	32,2	45,0	54,9
Leszerződött pályázatok/támogatott, %	95,5	88,8	83,4	92,8
Kifizetett/támogatott pályázatok, %	42,2	28,4	44,6	42,6

Forrás: EMIR, MVH

A pályázatok prioritások közti megoszlása

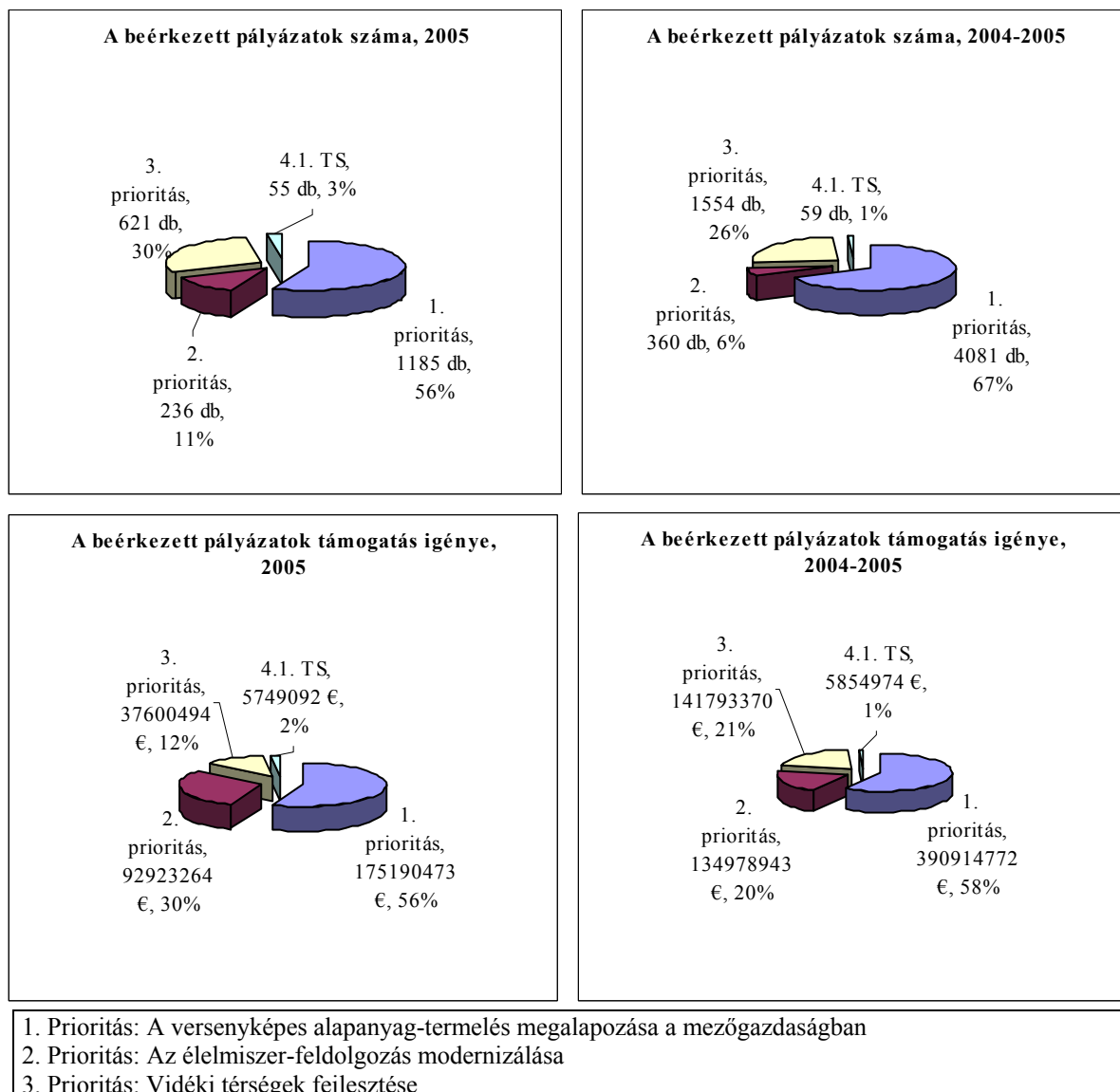
A pályázatok döntő többsége, a teljes időszakban 67%-a, 4081 db (2005-ben 56%-a, 1185 db) az **1. prioritás** „A versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban” intézkedéseire érkezett. A **2. prioritás** („Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása”) iránt, az intézkedés célja és kritérium rendszere miatt **széresebb érdeklődés** mutatkozott. Az élelmiszer-feldolgozás modernizálásához a beérkezett pályázatok 6%-a, 360 pályázat, (2005-ben a pályázatok 11%-a, 236 db) kötődik. A vidéki térségek fejlesztésére irányuló **3. prioritás igen jelentős fejlesztési szándékot** és támogatási igényt mobilizált. A pályázatok egynegyede, 1554 pályázat (2005-ben 30%-a, 621 db) a 3.

prioritáshoz kapcsolódik. A „Technikai segítségnyújtás” két alintézkedése, a beérkezett pályázatok (59 db) mindössze 1%-át képviseli.

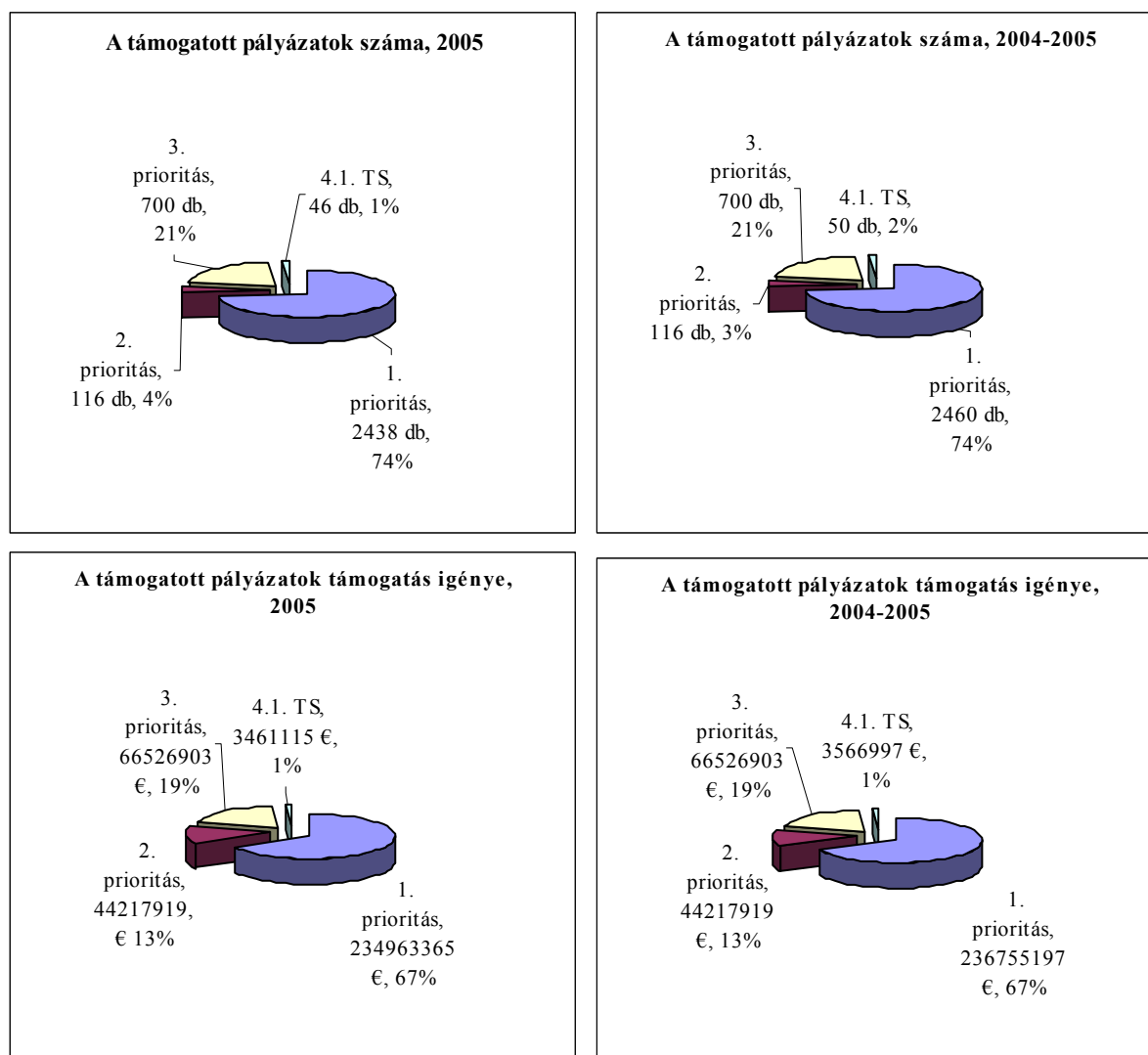
A beérkezett pályázatok támogatás igényének prioritások közötti megoszlása visszaigazolja az AVOP előzetesen kialakított fejlesztési irányait és a célkitűzések nagyságrendi arányait. A támogatott pályázatok támogatás igényének prioritások közti megoszlása (3. ábra) azonban az 1. prioritás esetében a tervezettnél jelentősebb, a 3. prioritás esetében pedig csekélyebb forrásigényt jelez (6. táblázat).

2. ábra

A beérkezett pályázatok számának és támogatás igényének megoszlása prioritások szerint

Az IH támogatott pályázatok számának és támogatás igényének megoszlása prioritások szerint

1. Prioritás: A versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban
2. Prioritás: Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása
3. Prioritás: Vidéki térségek fejlesztése

A program megvalósulásának területi dimenziói

A beérkezett és támogatott pályázatok területi lefedettsége, regionális megoszlása határozottan jelzi a területi differenciáltságból adódó fejlesztések különbségeit, sajátosságait. Az AVOP mezőgazdasághoz különböző erősséggel kötődő célkitűzései a legnagyobb érdeklődést a kedvező adottságú, mezőgazdasági jellegű régiókban váltottak ki.

Ezt igazolja, hogy a legtöbb pályázat (a beérkezett pályázatok 46%-a) az átlagosnál lényegesen jobb termelési feltételekkel rendelkező dél-, és észak-alföldi régióból érkezett, és itt a legtöbb a támogatott pályázatok száma is. Azonos – 14,3-14,3% – arányban, de más-más okból és céllal kötődnek a beérkezett pályázatok Dél-Dunántúl és, Észak-Magyarország régiókhöz, és 12,2%-kal Nyugat-Dunántúlhoz (9. táblázat). Az előbbi térségekhez mérten mérsékeltebb pályázási kedv érvényesült a Közép-Dunántúlon (8,4%) és Közép-

Magyarországon (5,2%). Ennek oka az erőteljesebb iparosodásban, a mezőgazdasági termelés kedvezőtlenebb adottságaiban, az agrárium hagyományosan mérsékeltbb szerepében keresendő. Hatása annak is, hogy a szóban forgó régiókban az országos átlagnál kisebb arányt képviselnek az egyéni gazdaságok, amely eleve mérsékli a pályázók, a kedvezményezettek számát.

9. táblázat

**A beérkezett és IH támogatott pályázatok száma és megoszlása régióként,
2004-2005**

Régió	1. Prioritás		2. Prioritás		3. Prioritás		Összesen	
	Beérkezett pályázatok*							
	száma	%	száma	%	száma	%	száma	%
Dél-Alföld	945	23,3	56	17,3	236	17,5	1237	21,6
Dél-Dunántúl	591	14,6	48	14,9	183	13,6	822	14,3
Észak-Alföld	1022	25,2	74	22,9	274	20,3	1370	23,9
Észak-Magyarország	505	12,5	50	15,5	263	19,5	818	14,3
Közép-Dunántúl	334	8,2	24	7,4	126	9,3	484	8,4
Közép-Magyarország	177	4,4	39	12,1	81	6,0	297	5,2
Nyugat-Dunántúl	482	11,9	32	9,9	187	13,9	701	12,2
Ország összesen	4056	100,0	323	100,0	1350	100,0	5729	100,0
A támogatott pályázatok								
Dél-Alföld	551	22,4	21	18,1	121	17,3	693	21,2
Dél-Dunántúl	364	14,8	19	16,4	76	10,9	459	14,0
Észak-Alföld	622	25,3	27	23,3	165	23,6	814	24,9
Észak-Magyarország	279	11,3	12	10,3	139	19,9	430	13,1
Közép-Dunántúl	205	8,3	7	6,0	57	8,2	269	8,2
Közép-Magyarország	92	3,7	14	12,1	36	5,2	142	4,3
Nyugat-Dunántúl	347	14,1	16	13,8	104	14,9	467	14,3
Ország összesen	2460	100,0	116	100,0	698	100,0	3274	100,0

* Csak azok a pályázatok, amelyek a minimum követelményeknek megfeleltek

A versenyképes mezőgazdasági alapanyag-termelés megalapozását célzó intézkedések (1. prioritás) iránt legnagyobb érdeklődés – a mezőgazdasági tevékenység szempontjából kiváló adottságokkal rendelkező – két alföldi régióban nyilvánult meg (4., 5. ábra). Az 1. prioritás pályázatainak csaknem fele (48,5%-a) az észak-, és a dél-alföldi régióból érkezett. Szembetűnő, hogy ebben a két régióban az 1. prioritás pályázatai az összes itt benyújtott pályázat 76%-át tették ki.

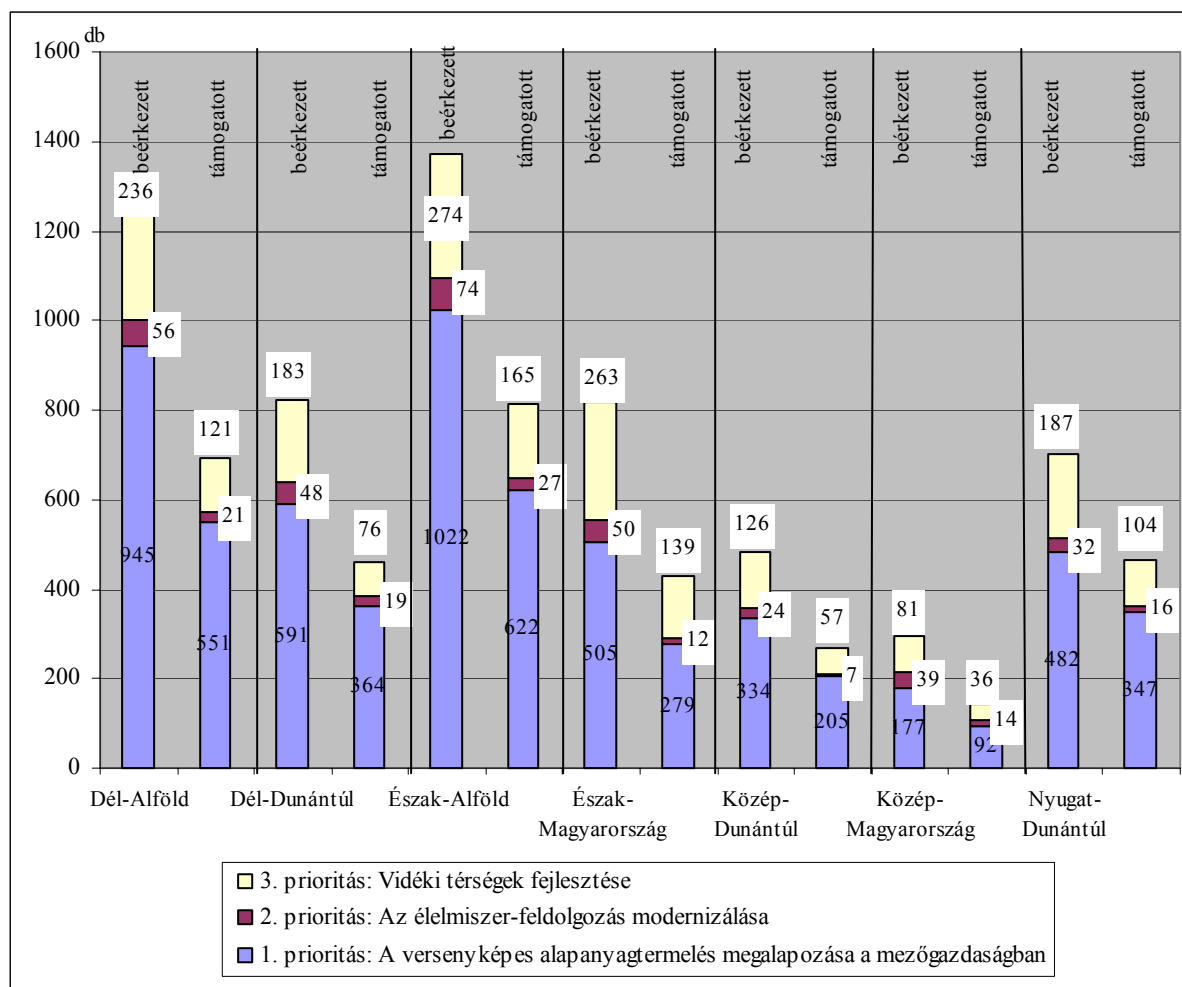
Mérsékeltbb, de a pályázatok 12-14% körüli részesedésével korántsem elhanyagolható az alapanyag-termelés gazdaságossá tételét szolgáló fejlesztési szándék a dél- és nyugat-dunántúli, valamint az észak-magyarországi régiókban. A 2. prioritásra érkezett pályázatok megoszlása valamivel kiegyenlítettebb. Szembetűnő sajátosság az élelmiszerfeldolgozás korszerűsítése fejlesztése, az alapanyag-termelésben „élen járó” észak- és dél-alföldi régióban és ez a törekvés – a tájjellegű termékek feldolgozása miatt – erősödik Észak-Magyarország megyéiben is. A 3. prioritás iránt Észak-Magyarországról, Észak-Alföldről, valamint Dél-Alföldről megközelítőleg azonos mértékű érdeklődés nyilvánult meg, ahonnan a beérkezett pályázatok 18-20%-a érkezett.

Ha az egyes régiókon belüli, prioritások közötti megoszlást vizsgáljuk, akkor az tapasztalható, hogy az ország egész területéről az 1. prioritás iránt a legnagyobb az érdeklődés, mivel a prioritásra benyújtott pályázatok aránya minden régióban 60% körüli,

vagy afeletti volt. Ennél kisebb arányú, de még mindig jelentős mértékű érdeklődés mutatkozott minden régióban a vidékfejlesztési prioritás iránt. A 2. prioritás szerényebb térnyerése pedig a fejlesztés jellegével, illetve a potenciális pályázók viszonylag szűkebb körével magyarázható.

4. ábra

A beérkezett* és IH támogatott pályázatok területi megoszlása prioritásonként, 2004-2005

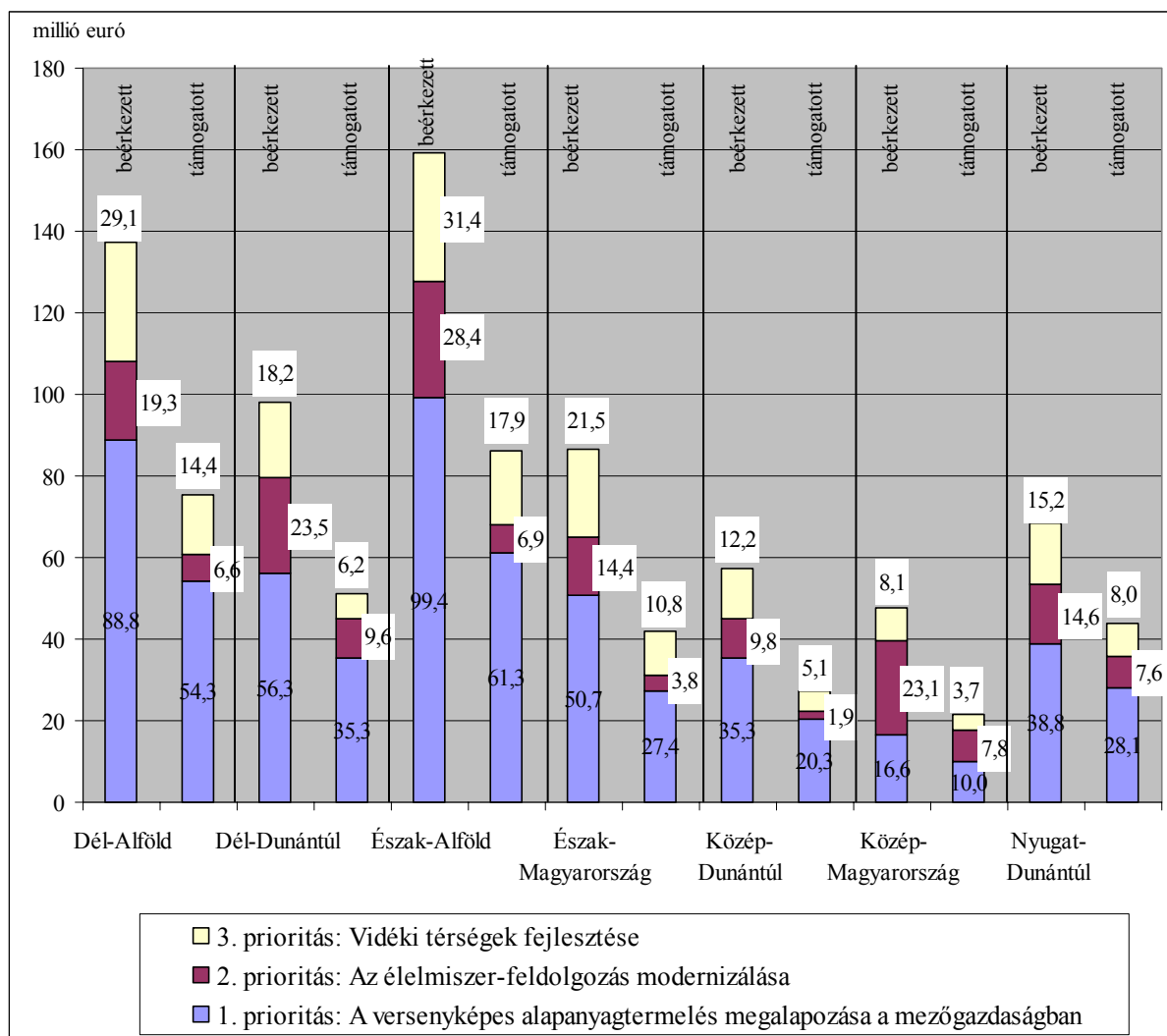
* Csak azok a pályázatok, amelyek a minimum követelményeknek megfeleltek.

Az egyes prioritásokra benyújtott pályázatok területi megoszlása tükrözi a régiók adottságainak, jellegének különbségeit. A **mezőgazdaság és az élelmiszer-feldolgozás** fejlesztési szándékai főként a mezőgazdasági jellegű, **kedvező termelési adottságú területeket** részesítik előnyben. A **vidékfejlesztési intézkedések** viszont a kritikus helyzetű, **elmaradottabb régiók** felzárkózását segítik.

A 2004. éves előrehaladási jelentésben az IH még nem tudott adatot szolgáltatni arra vonatkozóan, hogy a támogatott pályázók KAT területen valósítják-e meg pályázataikat. A 2004-ben IH támogatott projektek pályázati adatlapjainak áttekintése során láthatóvá vált, hogy egyik projekt sem érintett KAT területet.

A 2005. évben hatályba lépett szerződések pályázati adatlapjaira vonatkozó lekérdezés intézkedésenként áll az IH rendelkezésére, mely az intézkedések leírásainál kerül bemutatásra.

A beérkezett* és IH támogatott pályázatok támogatási összegének területi megoszlása prioritásonként, 2004-2005

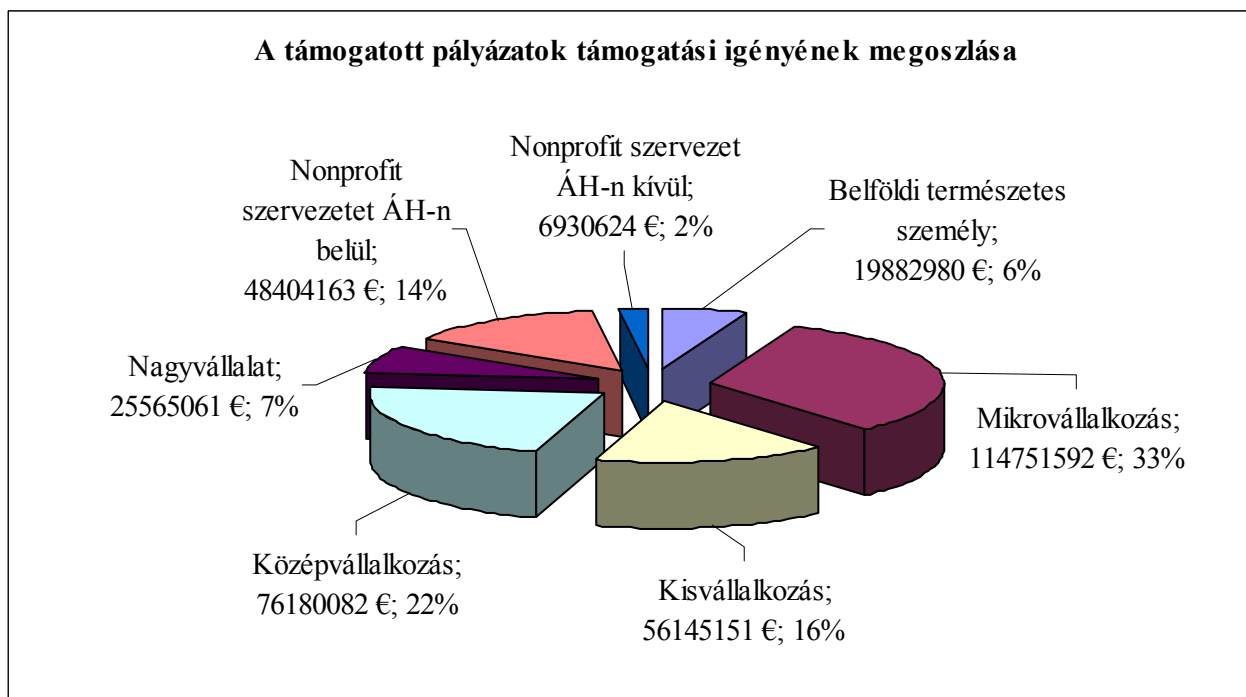
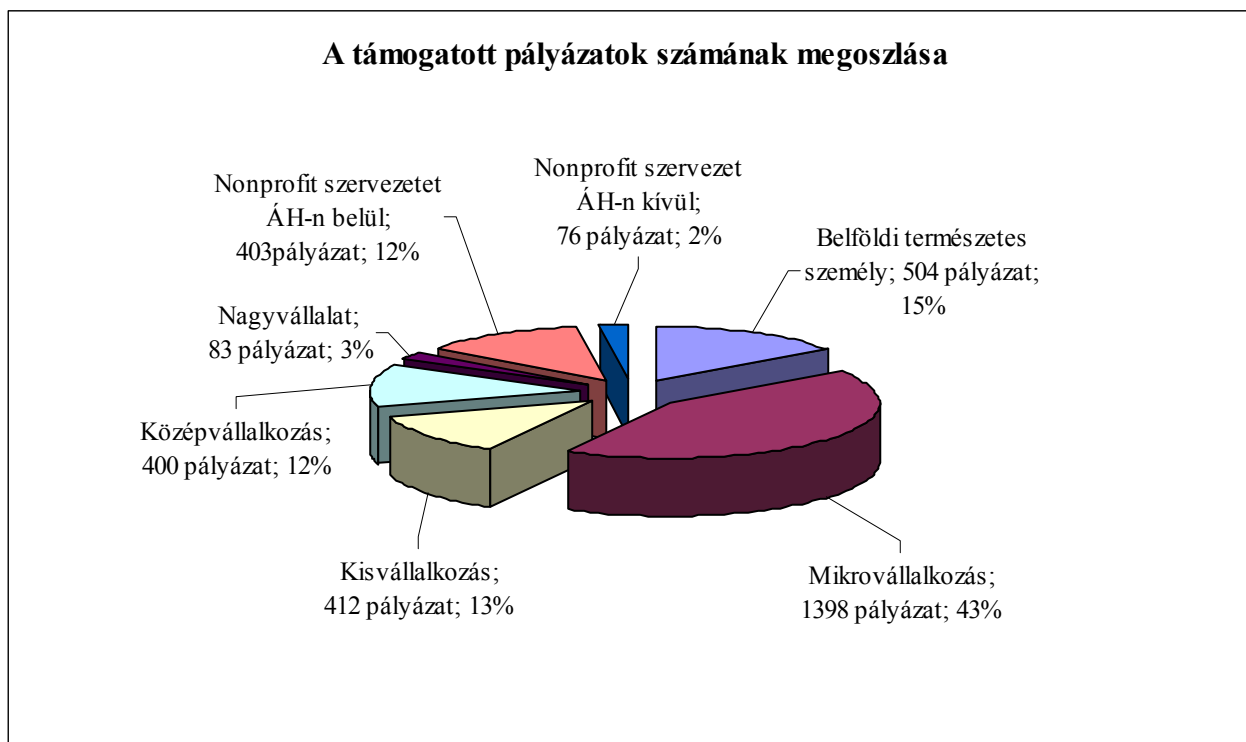
* Csak azok a pályázatok, amelyek a minimum követelményeknek megfeleltek.

A támogatások fő kedvezményezettjei

A Program támogatott pályázatainak közel felét (43%-át) a mikro-vállalkozások nyújtották be. A belföldi természetes személyek a támogatott pályázatok 15%-át adták be, a kis- és középvállalkozások, a természetes személyek, valamint az államháztartáson belüli non-profit szervezetek közel azonos számú (400 körüli) támogatott pályázat birtokosai. A számarányuknál kisebb arányban részesednek a támogatási összegből a mikro-vállalkozások (33%) és a természetes személyek, akik alacsonyabb összegű saját erő hozzáadásával, az inkább kisebb projektek iránt érdeklődnek.

Jól látszik, hogy a nagyobb értékű projektekre pályázó középvállalkozások és nagyvállalatok, az általuk benyújtott és támogatott pályázatok számarányánál a támogatási forrásokból jóval nagyobb mértékben részesednek (6. ábra).

Az AVOP IH támogatott pályázatainak és támogatási összegének megoszlása kedvezményezettek szerint, 2004-2005

Forrás: MVH, OTH PIK

A program indikátorok

Az AVOP célkitűzéseinek megvalósulása a 10. táblázatban szereplő indikátorok teljesülésével válik mérhetővé. Az indikátorokkal jelzett változások számszerű meghatározása a helyzetértékelés, a kitűzött célok és a rendelkezésre álló pénzügyi források figyelembevételével történt.

Tekintettel a pályázatértékelési folyamat elhúzódására, megkezdődött az aktualizált bázisadatok és output adatok pályázóktól történő bekérése, az EMIR nyomkövetési moduljának feltöltése folyamatos a régiókban, azonban a rögzítés elhúzódása miatt az indikátorok végső lekérdezésére 2006. folyamán kerülhet sor.

A jelentésben szereplő indikátorok a 2005. december 31-én hatályos szerződéssel rendelkező pályázatok tényadatainak az EMIR-be való feltöltése után kerültek összesítésre.

10. táblázat

Program indikátorok

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Változás mértéke (2004-2006)	Megvalósult eredmény
Output	A mezőgazdasági és egyéb diverzifikációs tevékenységek támogatásával létrehozott és megtartott munkahelyek száma (darab), (FTE, AWU)*	3500	31 552
Hatás	A mezőgazdaság bruttó hozzáadott értékének növekedése, % (változatlan áron, 2000-2003 évek átlaga = 100%)	1,5	n.a.
	A foglalkoztatási szint növekedése a vidéki térségekben, % (2001. évi = 100%)	1	0,65 (nemzeti szinten)
	Az elvándorlás mérséklődése a vidéki térségekből, % (2000-2003. évek átlaga = 100%)	2	n.a.
	A környezetterhelés csökkenése (szöveges)		n.a.
	A vidéki térségekben élő hátrányos helyzetűek életminőségének javulása (szöveges)		n.a.

*: FTE: 12 429

AWU: 16 236

Megjegyzés a Standard indikátor-táblákhoz és PKD-indikátorokhoz:

A jelentés alapjául szolgáló EMIR lekérdezésre 2005. december 31-én került sor, mely adatokat elemeztük a jelentés keretében.

Tekintettel arra, hogy a monitoring modul feltöltése folyamatos, a naprakész adatszolgáltatás érdekében, bár 2005. december 31-i adatokra vonatkozóan, de **2006. májusában** készítettünk lekérdezést a standard-indikátor táblák és a PKD-indikátorok kitöltéséhez.

Az EMIR monitoring moduljának adatait folyamatosan tesztelik és korrigálják az FVM és az MVH munkatársai.

Az output indikátorok esetében, az MVH számos problémával szembesült, mivel egyes indikátorokat a pályázóknak kellett kiszámolniuk. Az MVH részére visszaküldött jelentések számos hibát és eltérést tartalmaztak, ezért az MVH a számítások kijavítására tett lépéseket, úgymint kitöltési útmutató elhelyezése az MVH honlapján, folyamatos segítségnyújtás a pályázók részére telefonon, illetve a pályázók ismételt benyújthaták a

jelentéseiket. Mindezen folyamatok – az adatok kettős ellenőrzése, az adatok ismételt feltöltése az EMIR-be – igen sok időt vesz igénybe, ezért van olyan output indikátor a jelentésben, amelyhez nincs érték hozzárendelve.

Horizontális elvek érvényesülése

A horizontális elvek a PKD-ban kerültek külön részben kidolgozásra a különböző intézkedések leírása alkalmával. A különböző szempontok hangsúlyossága intézkedésenként differenciált, de általános elvként elmondható, hogy a női munkavállalók, a romák, illetve a fogyatékkal élő munkavállalók foglalkoztatását célzó projektek többletpontot kapnak. Az esetek többségében, ahol környezetvédelmi szempontok is érvényesülnek, a projektek előfeltétele, hogy a környezetvédelmi előírásoknak megfeleljen.

1. *Prioritás:* A vonatkozó környezetvédelmi rendeleteknek való megfelelés alapfeltétel. A női munkavállalók, a romák, illetve a fogyatékkal élő munkavállalók foglalkoztatását célzó projektek többletpontot kapnak. A „Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása” intézkedés esetében, mind a tananyag tartalma, mind a célcsoport összetétele szempontként szerepelt.

2. *Prioritás:* A vonatkozó környezetvédelmi rendeleteknek való megfelelés jogosultsági feltétel, valamint az esélyegyenlőség megteremtését célzó pályázatok előnyt élveztek.

3. *Prioritás:* A vonatkozó környezetvédelmi rendeleteknek való megfelelés alapfeltétel; a földterület-fejlesztés kapcsán végzett táj-rehabilitáció a tájképet javítja. A közösségi élet fejlesztése fontos szempont, ezért az értékelés során figyelembe kell venni, hogy a lehető legtöbb célcsoport számára hozzáférhető legyen valamint, hogy a közösségi hely keretén belül az új vagy felújított szolgáltatások száma növekedjen. Az AVOP LEADER+ intézkedése háromféle módon érvényesíti az esélyegyenlőség szempontjait. Egyrészt, a Helyi Akciócsoportok első körben történő kiválasztásakor, azok az akciócsoportok, amelyek vidékfejlesztési tervében a nők, a fiatalok, illetve a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a romák helyzetének javítása szerepel, maximum 5 pluszpontot kapnak, a második körös kiválasztáskor maximum 3 pontot. Másrészt, a nyertes helyi vidékfejlesztési tervek megvalósítása során, az azonos minőségű pályázatok esetén előnyt biztosít a vidéki nők, fiatalok és a romák élethelyzetét célzó projektek részére.

Technikai Segítségnyújtás: Az intézkedés keretén belül nyújtott információk és felkészítések kiemelten kezelik az EU környezetvédelmi követelményeit és ellenőrzik ezek érvényesülését. Az esélyegyenlőség teljes körűen biztosított. A benyújtott pályázatok egyenlő feltételek mellett kerülnek kiválasztásra. Amennyiben két ugyanolyan minőségű pályázat közül szükséges választani, a nők, a romák és a megváltozott képességű emberek előnyt élveznek. A fogyatékoság ebben az esetben megváltozott munkaképességet jelent.

2006 során a kedvezményezettek között esélyegyenlőségi felmérést végeztünk, amelynek eredményeiről a 2006. évi éves jelentésben számolunk be részletesen.

3.2. A prioritások és az intézkedések előrehaladásának bemutatása

3.2.1. AVOP 1. Prioritás: Versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban

Az 1. prioritás 2005. évi teljesítménye eredményesnek mondható, hiszen az 1. prioritás intézkedéseire érkezett be az összes pályázat több mint fele (56%-a), a teljes időszakban (2004-2005) pedig 67%-a. A támogatás célja a mezőgazdasági, az erdőgazdasági és a halászati termék-előállítás feltételeinek, szerkezetének korszerűsítése, a gazdálkodók korösszetételének és szakmai képzettségének javítása, összességében a gazdálkodás versenyképességének növelése. Megjegyzendő azonban, hogy a pályázók érdeklődése szempontjából jelentős eltérés tapasztalható az intézkedések és alintézkedések között.

11. táblázat

Az 1. prioritás pénzügyi terve

euró

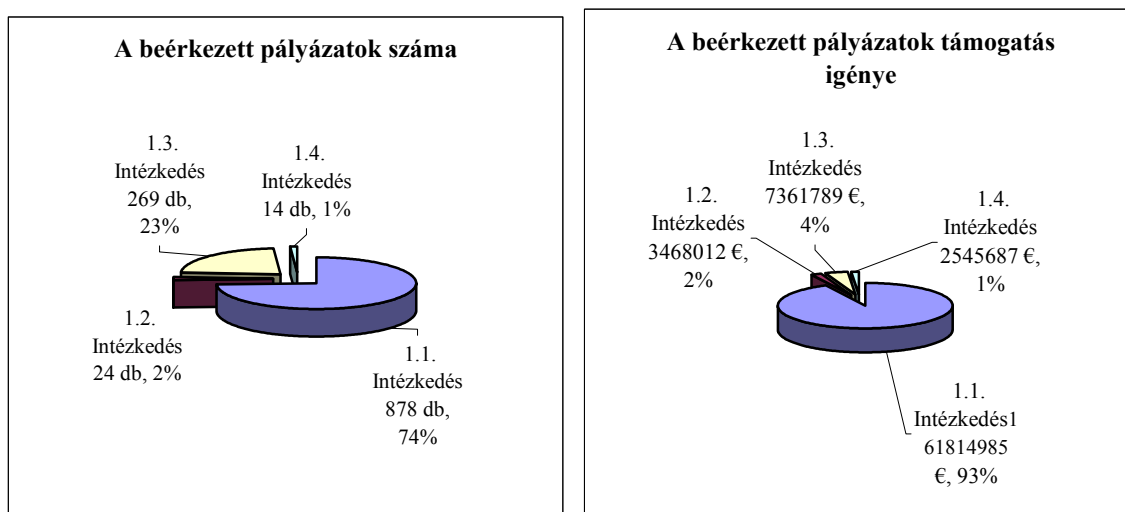
Pénzügyi forrás					
	Összes költség	Összes közkiadás	EU támogatás összesen	Összes nemzeti hozzájárulás	Indikatív saját forrás/ Kötelezően bejelentendő saját erő*
2005	82 384 873	80 472 023	60 384 622 *1 465 243	20 087 401	108 884 495/ 1 912 850
2004-2006	24 6825 880	241 094 962	180912912 *4839882	60 182 050	326 219 005/ 5 730 918

* ebből HOPE

Az 1. prioritás megvalósulásának előrehaladása 2005-ben

A 1. prioritásra 2005-ben beérkezett pályázatok 175 190 473 euró (44 673 570 615 Ft) – 1185 db - támogatási igényt jelentettek. A prioritás négy intézkedése közül az „1.1. A mezőgazdasági beruházások támogatása” intézkedésre érkezett a prioritásra beérkezett pályázatok 74%-a, ami az igényelt támogatás 93%-át jelenti (7. ábra).

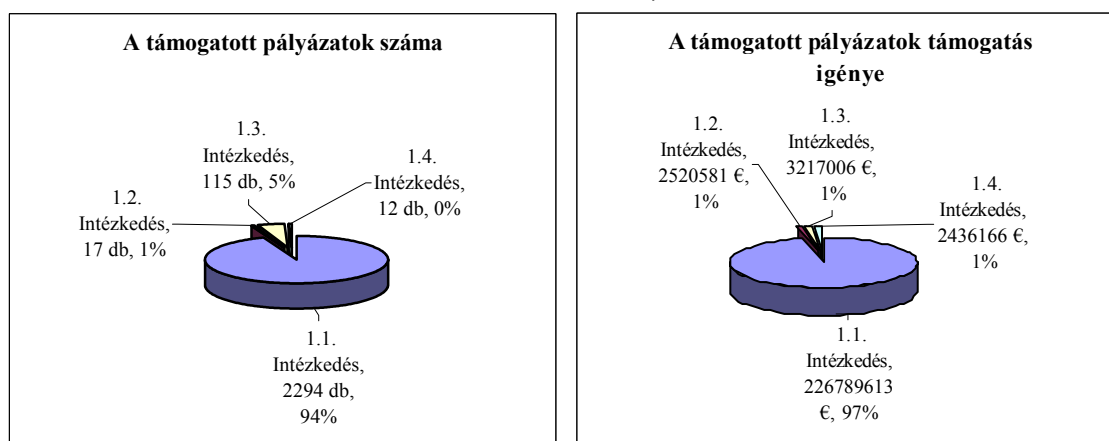
Az 1. Priorításra beérkezett pályázatok számának és támogatás igényének megoszlása intézkedésenként, 2005

Intézkedés	támogatási igény (euró)	ebből EMOGA/HOPE
1.1. A mezőgazdasági beruházások támogatása	161814985	121361239
1.2. A halászati ágazat strukturális támogatása	3468012	2704817
1.3. Fiatal gazdálkodók induló támogatása	7361789	5521342
1.4. Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása	2545687	1909265

A 2005-ben támogatást kapott intézkedések között az említett 1.1. intézkedés még nagyobb súlyt képvisel, hiszen a prioritáson belül támogatott pályázatok 94%-a erre az intézkedésre irányult, amelyekhez a támogatási összeg 97%-a tartozik (8. ábra).

Az 1. Prioritás IH támogatott pályázatainak és támogatás igényének megoszlása intézkedésenként, 2005

Intézkedés	támogatási igény (euró)	ebből EMOGA/HOPE
1.1. A mezőgazdasági beruházások támogatása	226789613	170092210
1.2. A halászati ágazat strukturális támogatása	2520581	1960640
1.3. Fiatal gazdálkodók induló támogatása	3217006	2412754
1.4. Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása	2436166	1827124

A prioritáson belüli intézkedések előrehaladását a 12. táblázat foglalja össze. 2005-ben az 1. prioritásra 1185 pályázat érkezett be, ami a 2004-ben beérkezett pályázatok 41%-át teszi csak ki, azonban a két évre összességében beérkezett pályázatok forrásigénye több, mint másfélszerese a három éves keretnek. A prioritáson belül szerződéskötés először 2005-ben

történt, összesen 2350 pályázóval, 221 689 215 euró (56 530 749 825 Ft) értékben. Kifizetésben az év végéig 1039 pályázó részesült 52 149 363 euró (13 298 087 565 Ft) összegben.

A pályázatok minősége

A pályázatok minőségéről elmondható, hogy a pályázat-állomány mintegy 19%-a került az értékelés vagy döntés valamely fázisában elutasításra. A prioritásra beérkezett pályázatok 15,6%-a a pályázó figyelmetlenségére (jogosulatlanság, formai hiányosság) vezethető vissza. A minőségi problémák, hiányosságok jellemzően a felfüggesztések előtt, rohammunkában benyújtott pályázatok esetében állapíthatók meg.

A támogatott és elutasított (formai és jogosultsági okból + IH által) pályázatok aránya a 2004-2005-ös időszakban: 2460/771.

Az 1. prioritáson belül még a döntés-előkészítés szakaszában 111 pályázó lépett vissza, majd a szerződés hatálybalépése előtt, illetve után 23 visszalépés és 3 pályázat-visszavonás történt. A visszalépések okai általában a saját erő hiánya, külső körülmények megváltozása, vagy a pályázattal kapcsolatos elhúzódnak. Visszavonásra (MVH által) határidő túllépés, a szerződéskötéshez, vagy az azt követően kötelezően benyújtandó dokumentumokkal kapcsolatos kifogások miatt került sor.

A támogatási kérelmek főbb jellemzői az 1. Prioritás esetében 2004, 2005, 2004-2005

Intézkedés, prioritás	Beérkezett pályázatok				IH által támogatott pályázatok				Leszerződött pályázatok				Kifizetésben részesült pályázatok			
	száma	Közkiadás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkiadás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkiadás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkiadás (€)		3 éves keret %-a
		összesen	ebből EU			összesen	ebből EU			összesen	ebből EU			összesen	ebből EU	
2004																
1.1.	2792	210593717	157945288	94,2	22	1791832	1343874	0,8	0	0	0		0	0	0	
1.2.*	7	564614	429598	9,9	0	0	0		0	0	0		0	0	0	
1.3.	83	2180750	1635563	29,8	0	0	0		0	0	0		0	0	0	
1.4.	14	2385218	1788914	52,0	0	0	0		0	0	0		0	0	0	
1.	2896	215724299	161799362	89,5	22	1791832	1343874	0,7	0	0	0		0	0	0	
2005																
1.1.	878	161814985	121361239	72,4	2294	226789613	170092210	101,5	2245	216292961	162219721	96,8	1016	51326165	38494623	23,0
1.2.*	24	3468012	2704817	60,5	17	2520581	1960640	44,0	9	948204	711153	16,5	3	294723	221042	5,1
1.3.	269	7361789	5521342	100,6	115	3217006	2412754	44,0	86	2398173	1798630	32,8	14	210390	157793	2,9
1.4.	14	2545687	1909265	55,5	12	2436166	1827124	53,1	10	2049876	1537407	44,7	6	318085	238564	6,9
1.	1 185	175190473	131496663	72,7	2438	234963365	176292728	97,5	2350	221689215	166266911	92,0	1039	52149363	39112022	21,6
2004-2005																
1.1.	3 670	372408702	279306527	166,7	2316	228581445	171436084	102,3	2245	216292961	162219721	96,8	1016	51326165	38494623	23,0
1.2.*	31	4032626	3134415	70,4	17	2520581	1960640	44,0	9	948204	711153	16,5	3	294723	221042	5,1
1.3.	352	9542539	7156904	130,4	115	3217006	2412754	44,0	86	2398173	1798630	32,8	14	210390	157793	2,9
1.4.	28	4930905	3698178	107,4	12	2436166	1827124	53,1	10	2049876	1537407	44,7	6	318085	238564	6,9
1.	4081	390914772	293296025	162,1	2460	236755197	177636602	98,2	2350	221689215	166266911	92,0	1039	52149363	39112022	21,6

* A HOPE-ből finanszírozott intézkedés

Forrás: EMIR 2005. december 31. exportálás, Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal

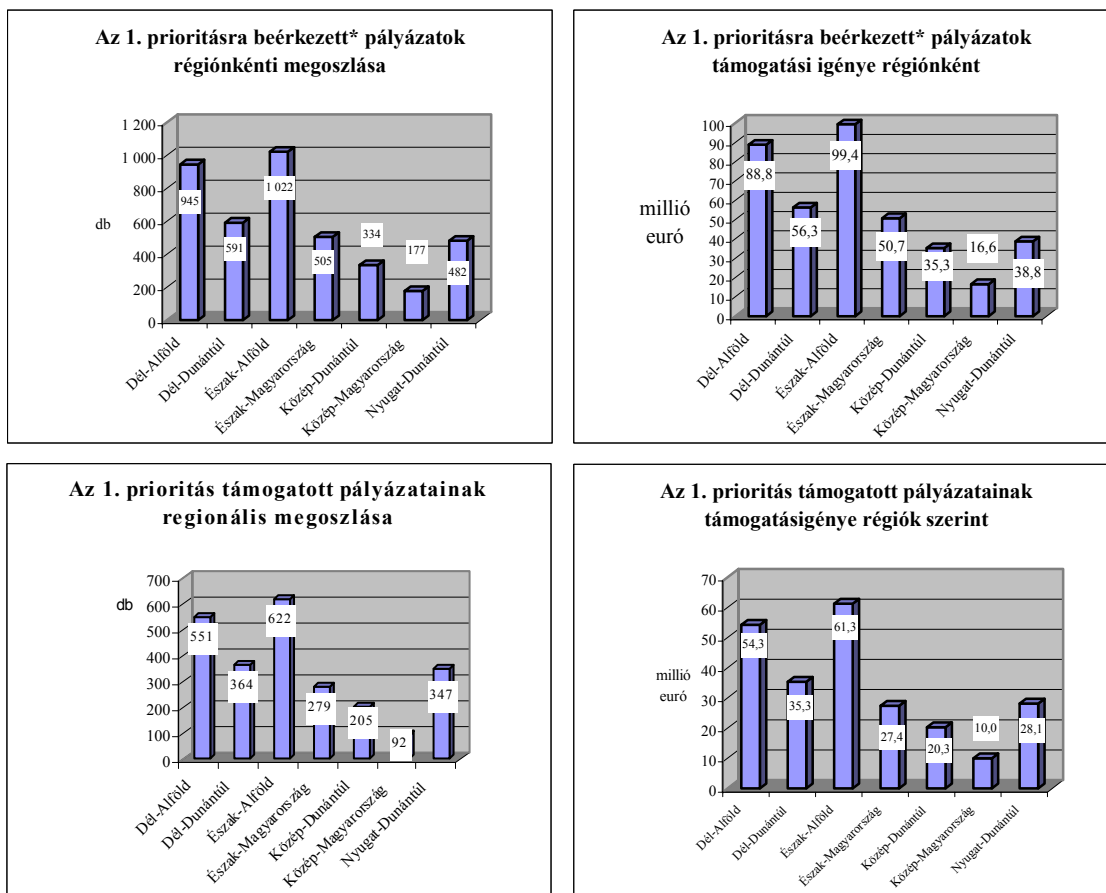
1 euró=255 forint

Az 1. Prioritás hatása a területi kiegyenlítődésre

Az 1. prioritás intézkedéseire a mezőgazdasági termelés szempontjából legjobb adottságokkal rendelkező Észak- és Dél-Alföldről érkezett be a legtöbb pályázat, de jelentős számban pályáztak a szintén jó adottságokkal és termelési hagyományokkal rendelkező Dél-Dunántúlról (9. ábra, 13. táblázat). A területi eloszlást tekintve az intézkedések között nem mutathatók ki jelentős különbségek, de talán figyelmeztető, hogy a fiatal gazdák induló támogatása intézkedésre a foglalkoztatási szempontból kedvezőtlen észak-magyarországi régióból mindössze 6 támogatott pályázat érkezett. Ennek érdekében, hogy ezen intézkedésre benyújtott pályázatok minősége javuljon és a pályázatok száma emelkedjen, az FVM az ország 19 megyéjét érintő tájékoztatót tartott, amelynek eredményei várhatóan a 2006. évben jelentkeznek.

9. ábra

Az 1. prioritásra beérkezett és IH támogatott pályázatok számának és támogatás igényének regionális megoszlása, 2004-2005

Forrás: OTH PIK

* Csak azok a pályázatok, amelyek a minimum követelményeknek megfeleltek.

A támogatott pályázatok és azok forrásigényének regionális megoszlásából megállapítható, hogy a régiók közötti arányok megfelelnek a beérkezett pályázatok és forrásigényeik régiónkénti arányaival. Tehát a pályázatkezelés és feldolgozás üteme azokban a régiókban is kiegyenlített, ahová jelentősebb számú pályázat érkezett.

13. táblázat

Az IH támogatott pályázatok számának és támogatás igényének területi eloszlása az 1. prioritáson belül, 2004-2005

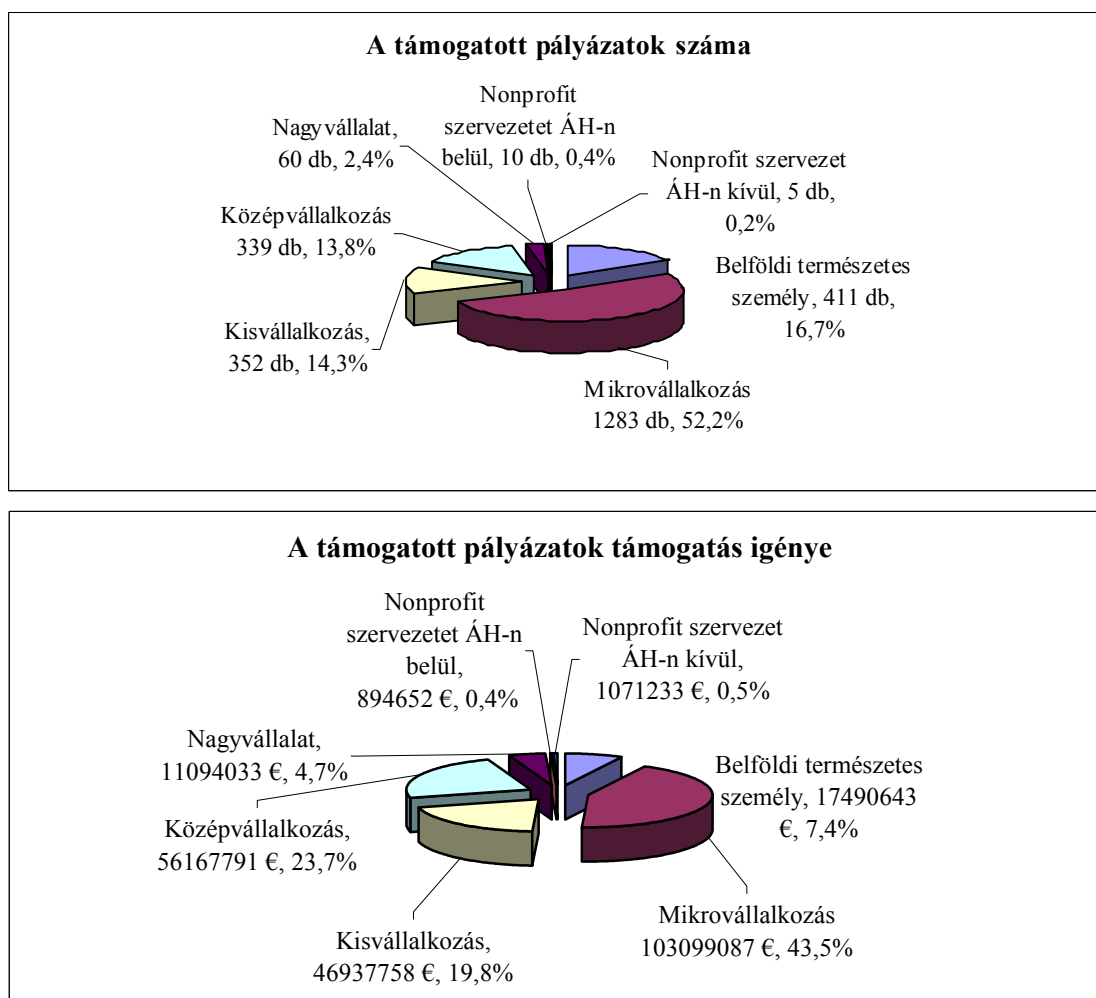
Régió	1.1 intézkedés		1.2. intézkedés		1.3. intézkedés		1.4. intézkedés		1. prioritás	
	A támogatott pályázatok száma									
	db	%	db	%	db	%	db	%	db	%
Dél-Alföld	505	21,8	2	11,8	40	34,8	4	33,3	551	22,4
Dél-Dunántúl	346	14,9	4	23,5	13	11,3	1	8,3	364	14,8
Észak-Alföld	580	25,0	7	41,2	33	28,7	2	16,7	622	25,3
Észak-Magyarország	268	11,6	1	5,9	6	5,2	4	33,3	279	11,3
Közép-Dunántúl	196	8,5	2	11,8	7	6,1	0	0,0	205	8,3
Közép-Magyarország	87	3,8	1	5,9	3	2,6	1	8,3	92	3,7
Nyugat-Dunántúl	334	14,4	0	0,0	13	11,3	0	0,0	347	14,1
Ország	2 316	100,0	17	100,0	115	100,0	12	100,0	2 460	100,0
Régió	A támogatott pályázatok támogatás igénye									
	€	%	€	%	€	%	€	%	€	%
	Dél-Alföld	52113498	22,8	134834	5,3	1152052	35,8	872483	35,8	54272866
Dél-Dunántúl	34470664	15,1	354108	14,0	344057	10,7	166361	6,8	35335189	14,9
Észak-Alföld	58229791	25,5	1712900	68,0	923274	28,7	456564	18,7	61322529	25,9
Észak-Magyarország	26363651	11,5	89341	3,5	170000	5,3	803084	33,0	27426075	11,6
Közép-Dunántúl	19921867	8,7	150966	6,0	200000	6,2	0	0,0	20272833	8,6
Közép-Magyarország	9698580	4,2	78431	3,1	84813	2,6	137674	5,7	9999499	4,2
Nyugat-Dunántúl	27783394	12,2	0	0,0	342810	10,7	0	0,0	28126204	11,9
Ország	228581445	100,0	2520581	100,0	3217006	100,0	2436166	100,0	236755197	100,0

Forrás: OTH PIK

Az 1. prioritás fő kedvezményezettjei

Az 1. prioritás támogatott pályázatainak több mint felét (52%-át) mikro-vállalkozások nyújtották be, akik azonban a prioritáson belül megítélt támogatásnak csak 43,5%-át használják fel (10. ábra). A pályázók közül jelentős volt még a természetes személyek aránya (16,7%), és közel azonos (14% körüli) súlyt képviseltek a kis- és középvállalkozások. Jellemző, hogy a kis- és közép-, valamint a nagyvállalatok a támogatási forrásból számarányuknál jelentősebb arányban részesednek. Ők a prioritáson belül inkább a nagyobb értékű projektekre pályáznak, míg a természetes személyek és mikro-vállalkozások anyagi lehetőségeikhez mérten kisebb értékű fejlesztésre pályáznak. A non-profit szervezetek száma elhanyagolható, az ő szerepük leginkább az 1.4. Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása intézkedésben jelentős, amely intézkedés azonban igen kis súllyal szerepel a programon belül.

Az 1. Prioritás IH támogatott pályázatainak és támogatási összegének megoszlása kedvezményezettek szerint, 2004-2005

Forrás: OTH PIK

Pénzügyi megvalósulás

Az 1. prioritás az AVOP 2004-2006-ra vonatkozó forrásaiból 241 094 962 euróval (61 479 MFt) (57%) részesedik, melyből a 2005-ös évre allokált forrás 80 472 023 euró (20 520 MFt). 2005-ben az IH által támogatott pályázatok forrásigénye csaknem a háromszorosa a 2005-ben rendelkezésre álló forrásnak. A prioritás 2005-ös megvalósult kötelezettségvállalásait – IH támogatás - a 14. táblázat tartalmazza, melyből látszik, hogy összesen 234 963 365 euró (59 915 658 075 Ft) támogatási összegben 2438 pályázat esetében került sor IH vezetői kötelezettségvállalásra. Kifizetés 1039 pályázat esetében történt 52 149 363 euró (13 298 087 565 Ft) összegben.

14. táblázat

1. prioritás pénzügyi megvalósulása (2005)

	Összes költség (euró)	Összes közkiadás (euró)	EU hozzájárulás EMOGA/ HOPE (euró)	Összes nemzeti hozzájárulás (euró)	Saját erő (euró)

Kötelezettségvállalás*	602 430 029	234 963 365	174 332 088/ 1 960 640	58 670 637	367 466 664
------------------------	-------------	-------------	---------------------------	------------	-------------

*IH támogatott

Indikátorok

Az AVOP 1. prioritása célkitűzéseinek megvalósulása a 15. táblázatban szereplő számszerűsített indikátorok teljesülésével válik mérhetővé.

15. táblázat

1. Prioritás: A versenyképes alapanyag-termelés megalapozása a mezőgazdaságban, indikátorok (2004-2006)

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Változás mértéke (2004-2006)	Megvalósult eredmény
Output	A leszerződött pályázatok száma, db	15700	2350
Eredmény	Fiatalkorú gazdálkodók által létrehozott gazdaságok száma, db	254	48
	ebből nők által létrehozott: gazdaságok száma:	40	12
Hatás	A mezőgazdasági tevékenység jövedelmezőségének növelése, %	1-2	n.a.

A Program teljes időszakában az 1. prioritáson belül 15700 leszerződött pályázat volt tervezett, amelyből 2005 végéig 2350 pályázat esetében történt szerződéskötés, a tervezettnél 15%-ára. A fiatal gazdák által létrehozásra kerülő⁴ gazdaságok száma a tervezettnél mindössze 34%-át teszi ki, és a nők által létrehozandó⁴ gazdaságok száma is hasonló arányt képvisel.

AVOP 1.1. „Mezőgazdasági beruházások támogatása” intézkedés

Az 1. prioritás intézkedései közül az „1.1. A mezőgazdasági beruházások támogatása” intézkedés tekinthető **a legnépszerűbbnek**, amelyre 2005. december 31-ig összesen 3670 pályázatot (a program összes pályázatának 60,6%-át) nyújtottak be. **Az intézkedés céljai az eddigi eredmények alapján összességében jól teljesültek.**

16. táblázat

Az 1.1 intézkedés pénzügyi terve

euró

Pénzügyi forrás					
	Összes költség	Összes közkiadás	EU támogatás összesen (EMOGA)	Összes nemzeti hozzájárulás	Indikatív saját forrás
2005	72 431 792	72 431 792	54 323 844	18 107 948	108 647 688
2004-2006	223 457 332	223 457 332	167 592 998	55 864 334	325 509 528

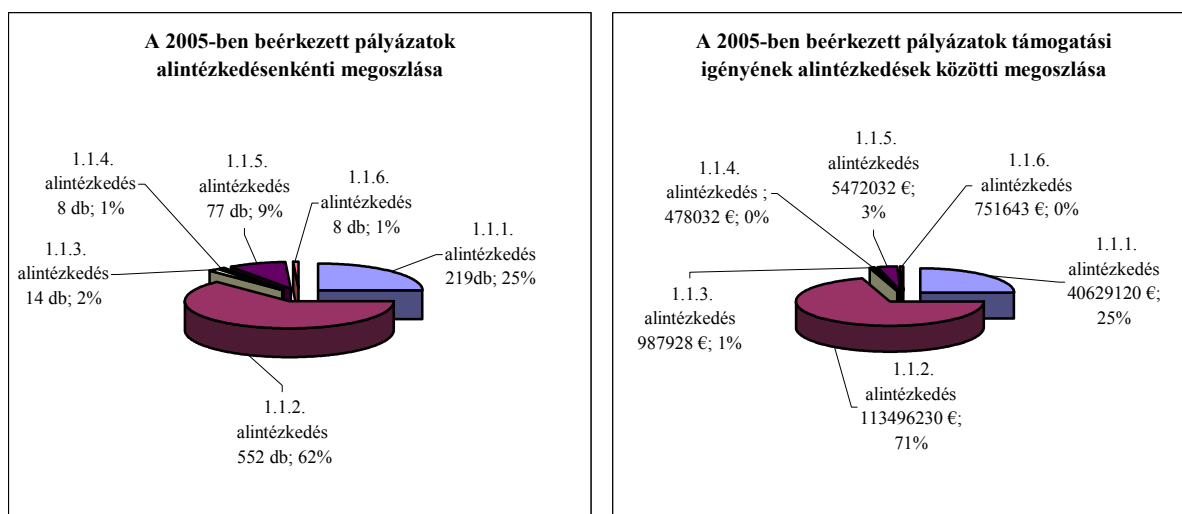
2005-ben elért eredmények

Az 2005-ben összesen 878 darab pályázatot nyújtottak be az 1.1. intézkedésre, ami a 2004. évnek egyharmada. Az intézkedésre benyújtott pályázatok összes támogatási igénye 2005-ben 121 361 139 euró (41 262 821 175 Ft) volt. Az Irányító Hatóság által támogatott – kötelezettségvállalás- pályázatok kumulált száma 2005 végéig összesen 2316 volt, 228 581

445 euró (58 288 268 475 Ft) támogatás igénnyel, ami a beérkezett pályázatok 63%-át jelenti. A 2005. évi támogatás összege 226 789 613 euró (57 831 351 315 Ft), ami 2294 db pályázat támogatását jelenti. A támogatott pályázatok 97%-ára (2245 pályázatra) szerződést is kötöttek 216 292 961 euró (55 154 705 055 Ft) értékben, és a leszerződött pályázatoknak 45%-ára (1016 esetben) történt kifizetés összesen 51 326 165 euró (13 088 172 075 Ft) értékben. Az alintézkedésekre 2005-ben benyújtott pályázatok és azok támogatási igényeinek egymás közötti arányait a 11. ábra szemlélteti.

11. ábra

Az 1.1. intézkedésre beérkezett pályázatok számának és támogatási igényének megoszlása alintézkedésenként 2005

Az „1.1.1. Állattenyésztést szolgáló építési beruházások támogatása” alintézkedésre 2005-ben megnőtt az igény, 2005-ben 219 pályázat érkezett 40 629 120 euró (10 360 425 600 Ft) támogatási igénnyel.

Az alintézkedés iránti érdeklődést, a kielezett minőségi piac kialakulása indokolja, de hozzájárul az állattenyésztő gazdaságok, fejlesztések megvalósításához szükséges általános tőkehiánya. A leszerződött pályázatok 32%-a baromfi-, 27%-a szarvasmarha-, 24%-a sertés tenyésztést szolgáló új építési, vagy rekonstrukciós beruházásra irányult.

Az alintézkedés célja, – ami az állattenyésztési alapanyag-termelés minőségi és gazdaságos fejlesztését, valamint a környezetvédelmi és állatjóléti, higiéniai előírásoknak való megfelelést jelenti – a támogatások révén jól teljesül. Az állattartó létesítmények fejlesztése csak akkor támogatható, ha a beruházás megfelel az EU szabályozásával azonos hazai környezetvédelmi előírásoknak, ezen belül is különösen a nitrát direktívára vonatkozó 91/676/EGK irányelvnek. Az intézkedés összhangban van a Nemzeti Vidékfejlesztési Tervvel, a PKD-ban lefektetett, kettős támogatást kiküszöbölő lehatárolások révén. Mivel az intézkedés az EU környezetvédelmi, higiéniai és állatjóléti követelményeinek való megfelelést szolgálja az NVT-től való lehatárolással összhangban, a PKD-ban meghatározott kritériumoknak megfelelő pályázatok külön figyelmet kaptak az értékelés során. Mindösszesen 150 pályázat került támogatásra, amelyek az állattartó telepek felújítását célozták a követelményeknek való megfelelés érdekében (ugyanaz a szám az NVT-re vonatkozóan 151 volt 2005-ben, ez a „Az Európai Unió környezetvédelmi, állatjóléti és higiéniai előírásainak való megfelelés támogatása” NVT jogcím keretein belül támogatott kérelmeket jelenti).

A 2005. év legnépszerűbb beruházási alintézkedése az **1.1.2. Növénytermesztést és kertészetet szolgáló építési beruházások támogatása** volt, amely magában foglalja a magtárak, raktárak, tárolók építését. 2005-ben az intézkedésre beérkezett pályázatok 63%-a erre az alintézkedésre irányult. Tekintettel a 2004. és 2005. évek kiugróan magas (az azt megelőző év közel kétszeresét kitevő) gabonatermésére és az értékesítés nehézségeire, a vállalkozások előnyben részesítették az új gabonátárolók építését, illetve a meglévők korszerűsítését, az uniós gabonaintervenciós rendszer követelményeinek való megfeleltetését. Ezért ezen alintézkedésen belül a gabonátároló kapacitások növelésére irányuló pályázatok feldolgozása az egész programot tekintve szakmapolitikai prioritást kapott, és a június 16-i MB ülés alkalmával forrásátcsoportosításról döntöttek, aminek eredményeképp az alintézkedésre eső támogatási keret 6 450 980 euróval (1, 645 Mrd Ft) bővült.

Az alintézkedésre 2005-ben 552 db pályázat érkezett, 113 496 230 euró (28 941 538 650 Ft) támogatási igénnyel. Az 1.1.2. alintézkedés támogatott pályázatainak zöme, 73%-a gabonátároló felújítására vagy építésére irányult, melyekre 2005-ben összesen 83 120 908 euró (20 940 931 540 Ft) összegű IH támogató döntés – kötelezettségvállalás - született, ami az alintézkedésen belüli kötelezettségvállalás 81%-át, az 1.1. intézkedésen belüli kötelezettségvállalásnak pedig 37%-át jelenti. A legtöbb támogatott gabonátároló építésére irányuló pályázat a gabonatermelésben élenjáró régiókból, Észak-Alföldről (116 db), Dél-Dunántúlról és Dél-Alföldről érkezett.

A program első évében a legtöbb pályázat az **„1.1.3. Új erő- és munkagépek, technológiai és informatikai berendezések támogatása”** alintézkedésre érkezett, amelyet az elhasználódott, korszerűtlen géppark megújítása, illetve a beruházás viszonylag rövid idő alatt remélt megtérülése is motivált. 2004. november 5-én ezt a pályázati kiírást felfüggesztették, tekintettel a beérkezett pályázatok, rendelkezésre álló forrásokat jelentősen meghaladó támogatási igényére (a 2005-ben erre az alintézkedésre regisztrált 14 pályázat az utólagos rögzítésből ered). A beérkezett pályázatok – 2115 db - támogatásigénye 126 757 898 euró (32 323 263 990 Ft). A tény, hogy az 1.1. intézkedésen belül erre az alintézkedésre esik a legtöbb támogatott (1420 db) és kifizetett (782 db) pályázat, egyértelműen a pályázati lehetőség korábbi pályázati rendszerekből való széleskörű ismertsége, és az egyszerű pályázati eljárás magyarázza. A pályázatok feldolgozása gyors ütemben zajlott, amit annak egyszerű számszerűsíthető pályázat értékelési kritérium rendszer, és a pályázatkezelők által jól ismert támogatási forma indokol.

A többi három alintézkedés (1.1.4.; 1.1.5.; 1.1.6.) iránt a 2004. évihez hasonlóan továbbra is igen mérsékelt érdeklődés mutatkozott.

Az **„1.1.4. Ültetvénytelepítési beruházások támogatása”** alintézkedésre 2005. évben mindössze 8 pályázatot nyújtottak be 478 032 euró (121 898 160 Ft) támogatási igénnyel. Az alacsony pályázási kedv elsősorban az ágazatra jellemző jövedelmezőségi és piaci nehézségekkel, valamint az ipari feldolgozás támogatásának megszűnésével magyarázható, illetve kevés az ültetvénytelepítésben fejlődése/fejlesztési lehetőséget látó vállalkozás. Az ültetvények termőre fordulási ideje befolyásolja a projekt befejezését, fenntartási kötelezettségét, az üzleti tervezést. Az alintézkedésre benyújtott pályázatok alacsony támogatási aránya (2005 végéig összesen 19 pályázatból 7 támogatott) a pályázatok gyenge minőségére utal.

Az 1.1 intézkedés támogatására beérkezett pályázatok 8,8%-a (77 db 2005. évben) az **„1.1.5. Öntözési beruházások támogatása”** alintézkedés keretében került befogadásra 5 472 032 euró (1 395 368 160 Ft) támogatási igénnyel. A viszonylag nagy érdeklődést az alacsony kiépítettségű öntözési rendszer, a pályázat korábbi pályázati rendszerekből való ismertsége magyarázza, illetve, hogy a feltételrendszer eszközbeszerzési, illetve építési beruházási típusú.

A pályázatok minőség ugyanakkor kívánnivalót hagy maga után, a támogatási arány alacsony. Az alintézkedés a mezőgazdaság versenyképességének javítása célt jól szolgálja.

Annak ellenére, hogy Magyarországon a belvíz évről évre jelentős károkat okoz, a „**1.1.6. Meliorációs beruházások támogatása**” alintézkedésre meglehetősen szerény érdeklődés mutatkozik. 2005-ben csupán 8 pályázatot nyújtották be, melyek támogatási igénye 751 643 euró (191 668 965 Ft). A fenti fejlesztések, a hosszú távra szóló döntés kockázata, a jelentős forrásigény és a lassú megtérülés miatt kevésbé népszerűek. A mérsékelt érdeklődés a birtokszerkezet feszültségeire, a tulajdonviszonyok tisztázatlanságára is visszavezethető.

Az 1.1. intézkedés alintézkedéseire benyújtott pályázatok főbb jellemzőit a 17. táblázat foglalja össze.

A 2005. év végéig az IH támogató döntéssel – kötelezettségvállalással - rendelkező pályázatok támogatás igénye a három éves támogatási keret teljes egészét kimerítik (103,6%). Éppen az intézkedésekhez rendelt keretek kimerülése miatt a 2005-ös év folyamán az intézkedés minden jogcíme felfüggesztésre került.

Elmondható, hogy a beruházási intézkedés megvalósulása a kitűzött célokhoz viszonyítva jól teljesült, a pályázati kiírások a hozzájuk fűzött reményeket kevés kivétellel beváltották. Az intézkedés céljai közül a hatékonyság növelésének, a termelési költségek csökkentésének, a technológiai színvonal fokozásának és a termelési szerkezet korszerűsítésének megvalósítását elsősorban az épületek építmények, és gépek, műszaki berendezések fejlesztésére, korszerűsítésére irányuló pályázatok megfelelően segítették.

Az 1.1. intézkedésre benyújtott pályázatok adatai (2004, 2005, kumulált)

Alintézkedés	Beérkezett pályázatok				IH által támogatott pályázatok				Leszerződött pályázatok				Kifizetésben részesült pályázatok			
	száma	Közkiadás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkiadás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkiadás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkiadás (€)		3 éves keret %-a
		összesen	ebből EMOGA			összesen	ebből EMOGA			összesen	ebből EMOGA			összesen	ebből EMOGA	
2004																
1.1.1.	251	34220799	25665599	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*
1.1.2.	355	46293693	34720270	n.a.*	2	572328	429246	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*
1.1.3.	2101	125769970	94327478	n.a.*	20	1219504	914628	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*
1.1.4.	11	611449	458587	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*
1.1.5.	70	3485375	2614031	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*
1.1.6.	4	262431	196823	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*
1.1. összesen	2792	210593717	157945288	89,5	22	1791832	1343874	0,7	0	0	0	0	0	0	0	0
2005																
1.1.1.	219	40629120	30471840	n.a.*	230	32844259	24633195	n.a.*	208	29157538	21868153	n.a.*	52	2054888	1541166	n.a.*
1.1.2.	552	113496230	85122173	n.a.*	575	102703185	77027389	n.a.*	550	97257892	72943419	n.a.*	165	11449400	8587050	n.a.*
1.1.3.	14	987928	740946	n.a.*	1400	84341301	63255975	n.a.*	1410	84807107	63605330	n.a.*	782	37471895	28103921	n.a.*
1.1.4.	8	478032	358524	n.a.*	7	845518	634139	n.a.*	6	763722	572791	n.a.*	1	13240	9930	n.a.*
1.1.5.	77	5472032	4104024	n.a.*	76	5364262	4023197	n.a.*	66	3701353	2776015	n.a.*	14	301436	226077	n.a.*
1.1.6.	8	751643	563732	n.a.*	6	691087	518315	n.a.*	5	605350	454013	n.a.*	2	35305	26479	n.a.*
1.1. összesen	878	161814985	121361239	72,4	2294	226789613	170092210	101,5	2245	216292961	162219721	96,8	1016	51326165	38494623	23,0
2004-2005																
1.1.1.	470	74849919	56137439	n.a.*	230	32844259	24633195	n.a.*	208	29157538	21868153	n.a.*	52	2054888	1541166	n.a.*
1.1.2.	907	159789923	119842442	n.a.*	577	103275513	77456635	n.a.*	550	97257892	72943419	n.a.*	165	11449400	8587050	n.a.*
1.1.3.	2115	126757898	95068424	n.a.*	1420	85560805	64170603	n.a.*	1410	84807107	63605330	n.a.*	782	37471895	28103921	n.a.*
1.1.4.	19	1089481	817111	n.a.*	7	845518	634139	n.a.*	6	763722	572791	n.a.*	1	13240	9930	n.a.*
1.1.5.	147	8957407	6718055	n.a.*	76	5364262	4023197	n.a.*	66	3701353	2776015	n.a.*	14	301436	226077	n.a.*
1.1.6.	12	1014074	760555	n.a.*	6	691087	518315	n.a.*	5	605350	454013	n.a.*	2	35305	26479	n.a.*
1.1. összesen	3670	372408702	279306527	166,7	2316	228581445	171436084	102,3	2245	216292961	162219721	96,8	1016	51326165	38494623	23,0

Megjegyzés: Az 1.1.3. alintézkedés esetében a pályázati kiírást 2004. november 5-én felfüggesztették, a 14 db beérkezett pályázat 2005 évben való megjelenésének oka az utólagos rögzítés.

*nem alkalmazható, a PKD nem tartalmazza az alapadatot

1 euró=255 forint

Forrás: EMIR 2005. december 31. exportálás, Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal

1.1.1. – Állattenyésztést szolgáló építési beruházások támogatása
1.1.2. – Növénytermesztést és kertészetet szolgáló építési beruházások támogatása
1.1.3. – Új erő- és munkagépek, technológiai és informatikai berendezések beszerzésének támogatása
1.1.4. – Ültetvénytelepítési beruházások támogatása
1.1.5. – Öntözési beruházások támogatása
1.1.6. – Meliorációs beruházások támogatása

A pályázatok minősége, az elutasítások okai

Az 1.1. intézkedésre 2004-2005-ben beérkezett pályázatok 13,6%-át, 499 pályázatot jogosultsági és/vagy formai hiányosságok miatt utasították el, az Irányító Hatóság 103 pályázatot tartalmi okokból, vagy forráshiány miatt utasított el. A legtöbb hiányosság az adatlapok kitöltésében, a kötelező mellékletek és a szakhatósági igazolások benyújtásának elmaradásában nyilvánult meg. A pályázók leginkább a cégiratokat, valamint az adózási és számviteli dokumentumokat tudták hiánytalanul beküldeni. A hibák kiküszöböléséhez több olyan tanácsadási, tájékoztatási tevékenység is segítséget nyújt, amelyeken a résztvevők figyelmét felhívják a gyakran előforduló hiányosságokra. Ezeket a tevékenységeket az 5.5. fejezet részletezi.

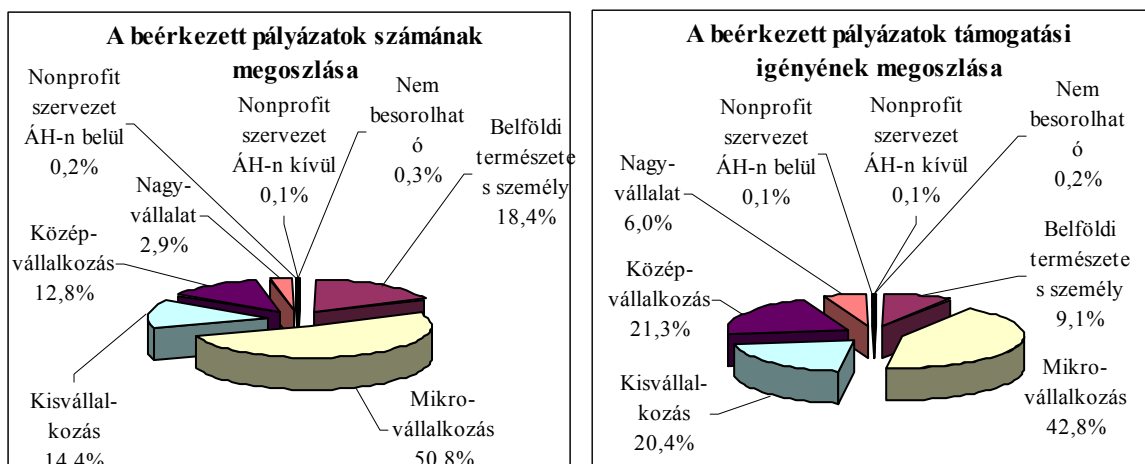
A döntés előkészítés szakaszában 98 pályázó lépett vissza. A szerződés hatálybalépése előtt 2 pályázatot visszavontak (MVH), 22 pályázó visszalépett, a szerződés hatálybalépése után még egy visszavonás és egy visszalépés történt. A visszalépések leggyakoribb oka a pénzügyi helyzet, a külső körülmények megváltozása. Előfordul olyan eset is, hogy a pályázati folyamat elhúzódása miatt a pályázó a döntést megelőzően támogatás nélkül megvalósította a beruházást.

A kedvezményezettek típusai

Az „1.1. Mezőgazdasági beruházások támogatása” intézkedésre pályázatot benyújtók legnépesebb csoportját, 50,8%-át a mikro-vállalkozások alkotják, támogatási igényük számarányuknál kisebb arányt képviselt, 42,8%-ot (12., 13. ábra). A „1.1.6. meliorációs beruházások” esetében volt az összes pályázatot mikro-vállalkozások nyújtották be. A mikro-vállalkozásokat a belföldi természetes személyek követik, akik az 1.1. intézkedésre pályázók 18,4%-át alkotják, támogatási igényük azonban az intézkedésre igényelt támogatásnak csak 9,1%-át teszi ki. A természetes személyek körében az 1.1.4. A kis- és közepes vállalkozások közel azonos súlyt képviselnek (15-13%) mind a pályázók, mind a támogatottak körében, az ő esetükben azonban az igényelt támogatás, az összes támogatás 20-24%-át teszi ki. A nagyvállalatok mindössze 3%-ot képviselnek a pályázatot benyújtók, és 2,6%-ot a támogatott pályázók körében, a non-profit szervezetek aránya pedig elenyésző, még az egy százalékot sem éri el.

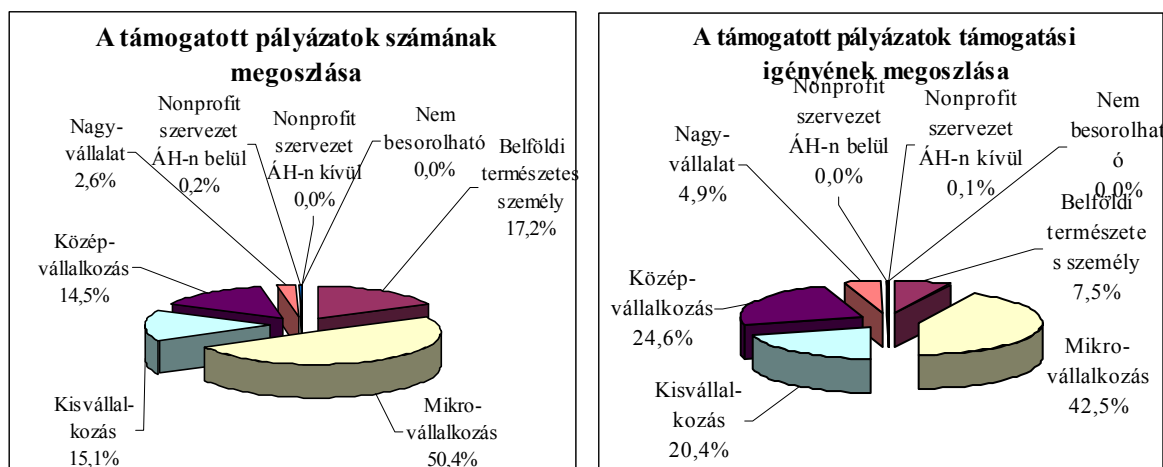
12. ábra

Az 1.1. intézkedésre beérkezett pályázatok megoszlása a kedvezményezettek típusa szerint, 2004-2005

Forrás: MVH

Az 1.1. intézkedés IH támogatott pályázatainak megoszlása a kedvezményezettek típusa, szerint, 2004-2005

Pénzügyi megvalósulás

A 2005-ben történt kötelezettségvállalás (IH vezető által támogatott) pályázatok támogatási összege 226 789 613 euró (57831 351 315 Ft) – 2294 db pályázat - (18. táblázat). A 2004-ben kötelezettségvállalással lekötött összegek kifizetése a kedvezményezettekkel történő szerződéskötési folyamat időigénye, valamint a projektek első elszámolásainak időütemezése és a mezőgazdasági tevékenységek szezonális jellege miatt csak 2005 II. negyedévében indult el. Kezdetben a kifizetések üteme vontatottan haladt, majd a 22. héttől jelentősen felgyorsult. 2005-ben 1016 pályázatot fizettek ki, 51 326 165 euró (13 088 172 075 Ft) összegben, ami a három éves rendelkezésre álló keret 23%-át jelenti. A kifizetési folyamatot lassítja az is, hogy a pályázók jelentős része hibásan, vagy késve nyújtja be a számlákat, azokat hiánypótolatni kell.

18. táblázat

1.1. intézkedés pénzügyi megvalósulása (2005)

	Összes költség (euró)	Összes közkiadás (euró)	EU hozzájárulás (EMOGA) (euró)	Nemzeti hozzájárulás (euró)	Saját erő (euró)
Kötelezettségvállalás*	589 726 709	226 789 613	170 092 210	56 697 403	362 937 096

* IH támogatott

Indikátorok

Az 1.1. intézkedés hatékonysága, eredményei és hatása 19. táblázatban szereplő számszerűsített indikátorok által válik mérhetővé.

Mezőgazdasági beruházások támogatása intézkedés, indikátorok (2004-2006)

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény
Output	A) Leszerződött pályázatok száma tevékenységenként (db)		
	1. Épületfejlesztési beruházások	1273	764
	<i>a) Állattartó létesítményekkel kapcsolatos beruházások</i>	525	215
	<i>b) Egyéb gazdasági épületekkel kapcsolatos beruházások</i>	748	563
	• növényház		10
	• egyéb		56
	2. Új erő- és munkagépek, technológiai- és informatikai berendezések	14261	1404
	3. Gazdaságon belüli öntözésfejlesztési és meliorációs beruházások	166	74
	• az új vagy korszerűsített öntözőrendszerrel lefedett terület (ha)	11403	406
	4. Alma, körte, őszibarack ültetvénytelepítések fejlesztése		7
	Az összes befogadott pályázatból a fiatal gazdálkodók száma (fő)	124	82
	B) Állatférőhelyek száma*, ebből	321873	414 178
	• új	37481	5 858
	• felújított	134432	408 320
C) Új erőgép teljesítménye összesen (kW)	490000	90 145,7	
D) Új munkagépek száma, (db)	8000	2 130	
Eredmény	Támogatott gazdaságok száma	12000	2 263
	Támogatással vásárolt erőgépek kapacitásnövelő hatása az országos vonóerőhatásra (%).	5	n.a.
Hatás	A támogatásnak köszönhetően létrehozott, vagy megtartott munkahelyek száma (darab), munkaerő egyenértékben (FTE, AWU)**	2490	30 393
	Az épületfejlesztési beruházások tevékenységben támogatott gazdaságok között azok aránya, amelyek környezetvédelmi fejlesztéseket valósítottak meg (%)	40	5,4%.
	A támogatott gazdaságok bruttó hozzáadott értékének növekedése (%)	2	n.a.

*baromfi nélkül

**: FTE: 12 429

AWU: 16 202

Összesen 635 munkahely megteremtéséhez és 29 758 munkahely megtartásához járultak hozzá a 2005-ben leszerződött projektek, amely csaknem eléri a kedvezményezettek által a pályázat benyújtásakor meghatározott célérték 25%-át a létrehozott munkahelyek vonatkozásában (2600), és csupán a célérték 66%-át a megőrzött munkahelyek vonatkozásában (45 389). Ugyanakkor ezek a számok nem tükrözik a valós helyzetet, mivel a monitoring adatok rögzítése az MVH-nál késve történt meg.

2005. év végéig a leszerződött pályázatok adatai szerint a támogatott gazdaságok száma meglehetősen elmarad a tervezettől, ennek az is oka, hogy a tervezéskor darabszámra több, azonban forrásigényt tekintve alacsonyabb összegű fejlesztési kérelemre számítottak a tervezők. Az adat a projektek koncentrációját mutatja, hiszen nagyobb összegű projektek jelentek meg a tervezetthez képest, illetve egy gazdaság esetenként több fejlesztést is megvalósított.

Tekintettel a pályázatértékelési folyamat elhúzódására, megkezdődött az aktualizált bázisadatok és output adatok pályázóktól történő bekérése, az EMIR nyomkövetési moduljának feltöltése folyamatos a régiókban, azonban a rögzítés elhúzódása miatt az indikátorok végső lekérdezésére 2006. folyamán kerülhet sor.

A jelentésben szereplő indikátorok a 2005. december 31-én hatályos szerződéssel rendelkező pályázatok tényadatainak az EMIR-be való feltöltése után kerültek összesítésre.

Az output indikátorok esetében, az MVH számos problémával szembesült, mivel egyes indikátorokat a pályázóknak kellett kiszámolniuk. Az MVH részére visszaküldött jelentések számos hibát és eltérést tartalmaztak, ezért az MVH a számítások kijavítására tett lépéseket, úgymint kitöltési útmutató elhelyezése az MVH honlapján, folyamatos segítségnyújtás a pályázók részére telefonon, illetve a pályázók ismételten is benyújthatták a jelentéseiket. Mindezen folyamatok – az adatok kettős ellenőrzése, az adatok ismételt feltöltése az EMIR-be – igen sok időt vesz igénybe, ezért van olyan output indikátor a jelentésben, amelyhez nincs érték hozzárendelve.

Az eredmény és hatásindikátorok a befejezett projektekre vonatkoznak. Mivel 2005 végéig kevés projekt fejeződött be, ezek az adatok a következő éves jelentésekben lesznek elemezve. A 2005-ben befejezett projektek eredményindikátorainak kalkulációi a pályázók által beküldött jelentésekben szintén problémát okoztak az MVH-nál, ezért az adatok korrekciója jelenleg is folyik, ugyanez a helyzet a „A támogatásnak köszönhetően létrehozott, vagy megtartott munkahelyek száma” hatásindikátor esetében is, ahol az AWU és az FTE kiszámítása okozott problémákat.

Kedvezőtlen Adottságú Területen megvalósuló projektek

Alintézkedés	Kedvezőtlen Adottságú Területen leszerződött projektek		
	száma	Támogatás igénye Ft/€	Projekt értéke Ft/€
1.1.1.	28	1 022 649 003/4 010 388	2 583 964 535/10 133 194
1.1.2.	33	1 404 902 046/5 509 420	3760331299/14746397
1.1.3.	211	2 819 020 470/11 054 982	7 278 807 029/28 544 341
1.1.4.	0	0	0
1.1.5.	8	117 226 027/459 710	296 309 684/1 161 999
1.1.6.	1	89 183 053/349 737	225 434 942/884 059
1.1. intézkedés összesen	281	5 452 980 599/21 384 238	14 144 847 489/55 469 990

*A lekérdezés a 2005. dec. 31-ig hatályba lépett szerződéssel rendelkező projektekre vonatkozik.

Zöld beruházások

Termelési típus szerinti bontásban, a 2005-ben leszerződött projektek összes támogatható költségének mintegy 15%-a minősül zöld beruházásnak. A fő termelési típusok szerint lebontva, a legnagyobb arányban szántóföldi növénytermesztésben történtek a beruházások (teljes támogatható költségek mintegy 24%-a lett szántóföldi növénytermesztés termelést célzó projektek részére megítélve), amelynek következtében – a benzinfelhasználás csökkenésével – a káros környezeti hatások csökkentek. A szarvasmarha-nevelés és –hízalás,

a sertéstartás termelési ágban a trágyatárolókra irányuló beruházások az Európai Unió standardjeihez történő megfelelést célozták meg.

A beruházás típusa szerinti bontásban vizsgálva, az állattartó telepek építésére irányuló projektek voltak jellemzően a zöld beruházások, a teljes támogatható költségek 3%-a került e célból szerződés kötésre.

Az 1.2. „A halászati ágazat strukturális támogatása” intézkedés

Az intézkedés a többi AVOP pályázathoz viszonyítva viszonylag **szűk pályázói kört** érint, ezt is mutatja, hogy 2005-ben összesen 24 pályázat érkezett, ami az összes beérkezett pályázat csupán 1,1%-a, támogatási igénye 3 468 012 euró (884 342 060 Ft). **Ennek ellenére a támogatási konstrukció eredményesnek tekinthető**, hiszen az állami tulajdoni részesedéssel rendelkező pályázók számára történő megnyitását követően, a pályázói réteg bővítésével nőtt a pályázatok száma, így 2005. év végéig a halászati fejlesztések 2005-ben megpályázott forrásigénye elérte a rendelkezésre álló 3 éves keret 60,5 %-át.

20. táblázat

Az 1.2 intézkedés pénzügyi terve

euró					
Pénzügyi forrás					
	Összes költség	Összes közkiadás	EU támogatás összesen (HOPE)	Összes nemzeti hozzájárulás	Kötelezően bejelentett saját erő
2005	3 825 700	1 912 850	1 465 243	447 607	1 912 850
2004-2006	11 461 836	5 730 918	4 389 882	1 341 036	5 730 918

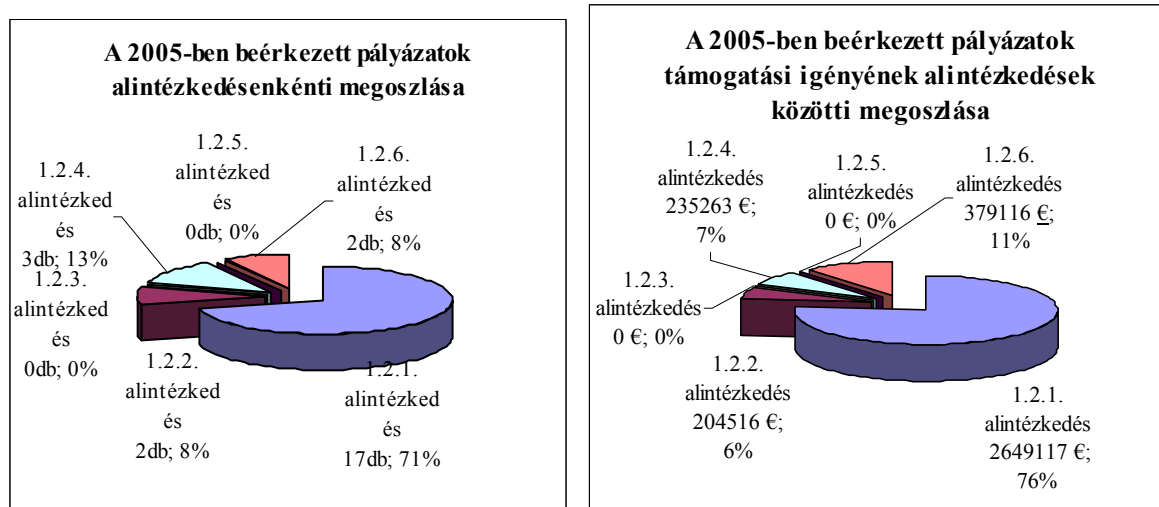
2005-ben elért eredmények

A halászati pályázatokra vonatkozó, főként kezdeti alacsony pályázói érdeklődés oka a pályázati lehetőség kommunikációjának, a pozitív példák, nyertes pályázatok hiánya, és az állami tulajdonú cégek kezdeti kizárása a pályázásból. A program előrehaladása során több intézkedést is tettek a pályázói kedv fokozása érdekében. Elérték, hogy az önálló gazdálkodású állami résztulajdonú cégek is jogosultak legyenek a támogatásra.

A potenciális pályázók köre kiszélesedett (kisebb a minimálisan megpályázható támogatási összeg, csökkentek az építésre vonatkozó beruházási korlátok). Az intézkedés nyújtotta pályázási lehetőségről folyamatos tájékoztatás indult meg. A pályázati lehetőségeket minden lehetséges szakmai fórumon, valamint szakmai folyóiratban is ismertették, a jövőbeni sikeres pályázatok benyújtása céljából pedig, a minisztérium szakértői folyamatosan telefonon is az érdeklődők rendelkezésére állnak.

A pályázatok döntő többségét 71%-át, (17 db), az **1.3.1. „Akvakultúra”** alintézkedésre nyújtották be, melynek célja a tógazdaságok és az iparszerű haltermelő rendszerek építése, felújítása és halkeltetők korszerűsítése (14. ábra).

Az 1.2. intézkedésre beérkezett pályázatok számának és támogatási igényének megoszlása alintézkedésenként 2005

Mindössze két pályázat érkezett be halfeldolgozó építésére, bővítésére. A 1.2.4. Promóció alintézkedésre benyújtott három igénylés, támogatást is kapott, és elmondható, hogy az alintézkedés célját jól szolgálja. Két pályázatot nyújtottak be innovatív technológiák bevezetése céljára. Az 1.2.3. természetes vízi halászat eszközeinek korszerűsítésére, valamint 1.2.5. halászati termelői szervezetek támogatása intézkedésre 2005-ben nem érkezett pályázat.

A pályázatokról IH támogató döntés – kötelezettségvállalás - először 2005-ben született, összesen 17 esetben, 2 520 581 euró (642 748 155 Ft) értékben, ami a három éves támogatási keret 44%-át teszi ki. Szerződés kötésre 9 pályázat esetében került sor, 948 208 euró (241 792 020 Ft) támogatási összeggel, amiből három kifizetés is történt 294 723 euró (75 154 365 Ft) támogatási összeggel (21. táblázat).

A pályázatok minősége, az elutasítások okai

A **pályázatok minősége jónak mondható**, jogosultsági és/vagy formai hiányosság miatt két pályázatot utasítottak el, IH által tartalmi okokból elutasított pályázat nem volt.

2004-2005-ben összesen 31 benyújtott pályázat közül 4 visszalépés történt a döntés előkészítés szakaszában, de a későbbiekben visszalépett vagy visszavont (MVH) pályázat már nem volt.

Az 1.2. intézkedésre benyújtott pályázatok adatai (2004, 2005, kumulált)

Alintézkedés	Beérkezett pályázatok				IH által támogatott pályázatok				Leszerződött pályázatok				Kifizetésben részesült pályázatok			
	száma	Közkiadás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkiadás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkiadás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkiadás (€)		3 éves keret %-a
		összesen	ebből HOPE			összesen	ebből HOPE			összesen	ebből HOPE			összesen	ebből HOPE	
2004																
1.2.1.	5	509 578	387 722	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*
1.2.2.	1	33 373	25 393	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*
1.2.3.	1	21 663	16 483	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*
1.2.4.	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*
1.2.5.	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*
1.2.6.	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*
1.2 összesen	7	564 614	429 598	9,9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2005																
1.2.1.	17	2 649 117	2 015 634	n.a.*	10	1 833 629	1 395 153	n.a.*	5	580 991	442 059	n.a.*	1	255 507	194 408	n.a.*
1.2.2.	2	204 516	155 610	n.a.*	2	204 516	155 610	n.a.*	1	131 950	100 397	n.a.*	0	0	0	n.a.*
1.2.3.	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*
1.2.4.	3	235 263	178 152	n.a.*	3	235 263	178 152	n.a.*	3	235 263	178 152	n.a.*	2	39 216	33 088	n.a.*
1.2.5.	0	0	-	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*
1.2.6.	2	379 116	355 422	n.a.*	2	247 172	231 724	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*
1.2 összesen	24	3 468 012	2 704 817	60,5	17	2 520 581	1 960 640	44,0	9	948 204	711 153	16,5	3	294 723	221 042	5,1
2004-2005																
1.2.1.	22	3 158 695	2 403 356	n.a.*	10	1 833 629	1 395 153	n.a.*	5	580 991	442 059	n.a.*	1	255 507	194 408	n.a.*
1.2.2.	3	237 889	181 003	n.a.*	2	204 516	155 610	n.a.*	1	131 950	100 397	n.a.*	0	0	0	n.a.*
1.2.3.	1	21 663	16 483	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*
1.2.4.	3	235 263	178 152	n.a.*	3	235 263	178 152	n.a.*	3	235 263	178 152	n.a.*	2	39 216	33 088	n.a.*
1.2.5.	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*
1.2.6.	2	379 116	355 422	n.a.*	2	247 172	231 724	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*
1.2 összesen	31	4 032 626	3 134 415	70,4	17	2 520 581	1 960 640	44,0	9	948 204	711 153	16,5	3	294 723	221 042	5,1

* nem alkalmazható, a PKD nem tartalmazza az alapadatot

Forrás: EMIR 2005. december 31. exportálás, Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal

1 euró=255 forint

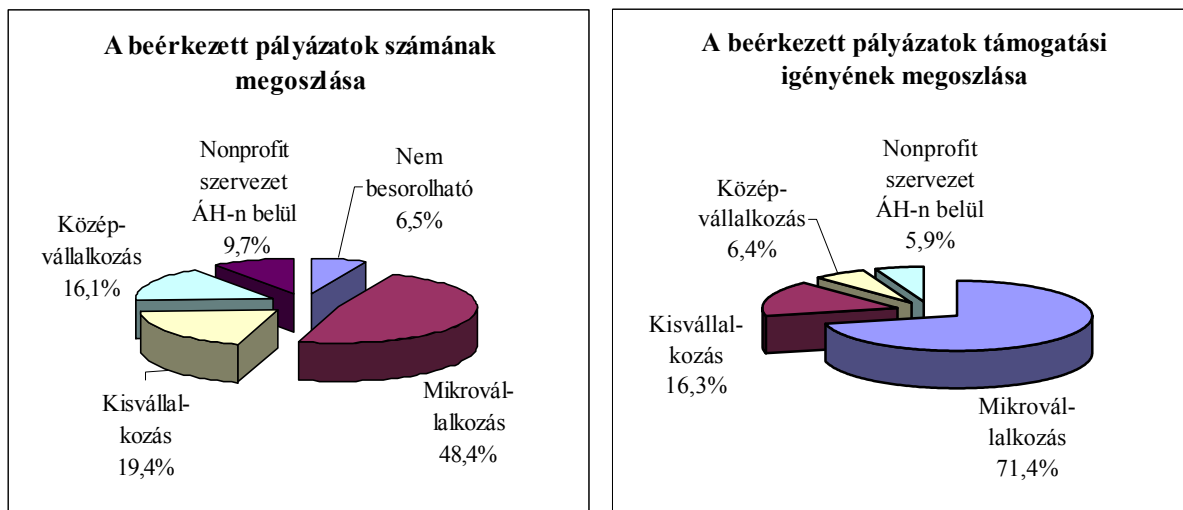
1.2.1. – Akvakultúra. Tógazdaságok és iparszerű haltermelő rendszerek építése, felújítása, halkeltetők korszerűsítése
1.2.2. – Halfeldolgozók építése, bővítése, felújítása és korszerűsítése
1.2.3. – Természetes vízi halászat
1.2.4. – Promóció
1.2.5. – Halászati termelői szervezetek támogatása
1.2.6. – Innovatív technológiák bevezetése a haltenyésztésben

A kedvezményezettek típusai

A halászati ágazat strukturális támogatása intézkedés kedvezményezettjei közül a mikro-vállalkozások nyújtották be a legtöbb (48%) pályázatot, támogatási igényük az intézkedésre eső támogatási igény 71%-át teszi ki. A kis- és középvállalkozások által benyújtott pályázatok aránya 19,4% és 16%-ot képvisel (15. ábra).

15. ábra

Az 1.2. intézkedésre beérkezett pályázatok megoszlása a kedvezményezettek típusa szerint, 2004-2005

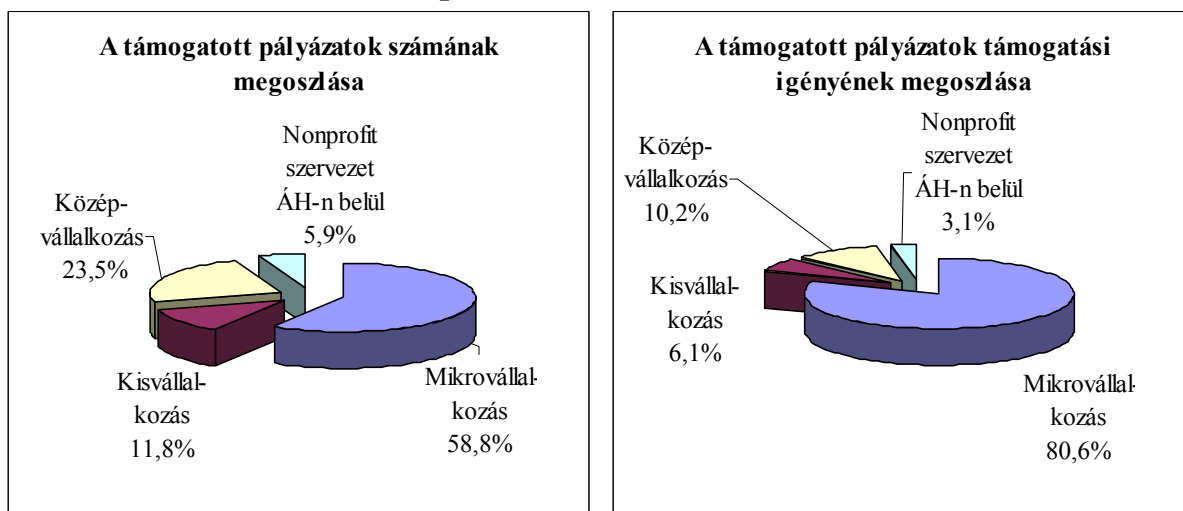

Forrás: MVH

Az intézkedésre jutó támogatási összeg 80%-át a mikro-vállalkozások viszik el, míg a kis- és középvállalkozások támogatásból való részesedése számarányuknál alacsonyabb.

16. ábra

Az 1.2. intézkedés IH támogatott pályázatainak megoszlása a kedvezményezettek típusa szerint, 2004-2005

Forrás: OTH PIK

Pénzügyi megvalósítás

A 2005-ben történt kötelezettségvállalás (IH vezető által támogatott) pályázatok támogatási összege, 2 520 581 euró (642 748 155 Ft) mintegy másfélszerese a rendelkezésre álló 2005. évi közkiadásnak (22. táblázat). Az 1.2 intézkedés keretében 2005. évben 3 esetben került sor kifizetésre 294 723 euró (75 154 365 Ft) támogatási összegben.

22. táblázat

1.2. intézkedés pénzügyi megvalósulása (2005)

	Összes költség (euró)	Összes közkiadás (euró)	EU hozzájárulás (HOPE) (euró)	Nemzeti hozzájárulás (euró)	Kötelezően bejelentett saját erő (euró)
Kötelezettségvállalás*	6 189 148	2 520 581	1 960 640	559 941	3 668 567

* IH támogatott

Indikátorok

Az 1.2. intézkedés célkitűzéseinek megvalósulása a 23. táblázatban szereplő számszerűsített indikátorok teljesülésével válik mérhetővé. A vizsgált időszakban az intézkedés megvalósítására rendelkezésre álló idő rövidsége miatt a tervezett mutatók teljesülésében elért eredmények nagy része nem értelmezhető. A teljesülésükre vonatkozó pontos adatok megállapítása, a projektek megvalósításának megkezdését követően válik lehetővé, melyek a soron következő értékelési jelentések részét fogják képezni.

A halászati ágazat strukturális támogatása, indikátorok (2004-2006)

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény
Output	Szerződéskötések száma a tevékenységek típusa szerint:		
	1.2.1. Akvakultúra. Tógazdaságok és intenzív üzemi haltermelő rendszerek építése, felújítása és halkeltetők korszerűsítése (db)	25	5
	• Épített tavak	6	n.a.
	• Felújított tavak	12	2
	• Felújított halkeltető	5	n.a.
	• Épített, felújított iparszerű haltermelő rendszerek	2	n.a.
	1.2.2. Halfeldolgozók építése, felújítása (db)	7	n.a.
	• Épített halfeldolgozók száma	5	1.
	• Felújított halfeldolgozók száma	2	n.a.
	1.2.3. Természetesvízi halászat (pályázatok száma, db)	25	0
	1.2.4. Promóció (pályázatok száma, db)	18	3
	1.2.5. Termelői szervezetek támogatása (pályázatok száma, db)	2	0
	1.2.6. Innovatív technológiák bevezetése a haltenyésztésben (db)	5	0
	Az épített vagy korszerűsített termelési egységek száma (db)	32	0
	Bevezetett új termékek száma (db)	6	7
Természetes vízi halászati eszköz beruházások értéke (€)	740 000	0	
Felújított vagy korszerűsített iparszerű haltermelő rendszerek száma (db)	2	0	
Eredmény	A támogatott halgazdaságok, halászati vállalkozások száma	130	9
	Támogatott halastavak területe (ha)	200	n.a.
	A feldolgozott termékek mennyiségének növekedése (t/év)	300	n.a.
	A támogatott üzemek hektáronkénti kibocsátása (€/év)	1400	n.a.
	A minőségtanúsítvánnyal rendelkező, új halászati termékek száma a támogatott üzemekben (db)	3	n.a.
Hatás	Támogatott üzemek bruttó hozzáadott értékének növekedése (%)	2,5	n.a.
	A támogatásnak köszönhetően létrehozott és megtartott munkahelyek száma (darab) munkaerő egyenértékben számítva (FTE, AWU)*	180	6
	A hazai hal termelés növekedése (t/év) – bruttó érték	400	581.

*:FTE: 0; AWU:11

Tekintettel a pályázatértékelési folyamat elhúzódására, megkezdődött az aktualizált bázisadatok és output adatok pályázóktól történő bekérése, az EMIR nyomonkövetési moduljának feltöltése folyamatos a régiókban, azonban a rögzítés elhúzódása miatt az indikátorok végső lekérdezésére 2006. folyamán kerülhet sor.

A jelentésben szereplő indikátorok a 2005. december 31-én hatályos szerződéssel rendelkező pályázatok tényadatainak az EMIR-be való feltöltése után kerültek összesítésre.

Az output indikátorok esetében, az MVH számos problémával szembesült, mivel egyes indikátorokat a pályázóknak kellett kiszámolniuk. Az MVH részére visszaküldött jelentések számos hibát és eltérést tartalmaztak, ezért az MVH a számítások kijavítására tett lépéseket, úgymint kitöltési útmutató elhelyezése az MVH honlapján, folyamatos segítségnyújtás a pályázók részére telefonon, illetve a pályázók ismételten is benyújthatták a jelentéseiket. Mindezen folyamatok – az adatok kettős ellenőrzése, az adatok ismételt feltöltése az EMIR-be – igen sok időt vesz igénybe, ezért van olyan output indikátor a jelentésben, amelyhez nincs érték hozzárendelve.

Az eredmény és hatásindikátorok a befejezett projektekre vonatkoznak. Mivel 2005 végéig kevés projekt fejeződött be, ezek az adatok a következő éves jelentésekben lesznek

elemezve. A 2005-ben befejezett projektek eredményindikátorainak kalkulációi a pályázók által beküldött jelentésekben szintén problémát okoztak az MVH-nál, ezért az adatok korrekciója jelenleg is folyik.

3.2.1.1. Az 1.3. „Fiatal gazdálkodók induló támogatása” intézkedés

Az intézkedés az 1. **prioritás második legnépszerűbb intézkedése**, amit az is mutat, hogy a 2005-ben beérkezett pályázatok forrásigénye kimeríti a három éves támogatási keret 100%-át. A támogatás eredményessége a viszonylag nagy számú sikertelen pályázat miatt némiképp elmarad a várttól, ami azonban az azóta megvalósuló tájékoztatási, felkészítő tevékenységnek köszönhetően **várhatóan pozitív irányban változik**.

24. táblázat

Az 1.3 intézkedés pénzügyi terve

euró

Pénzügyi forrás					
	Összes költség	Összes közkiadás	EU támogatás összesen (EMOGA)	Összes nemzeti hozzájárulás	Indikatív saját forrás
2005	3 996 118	3 996 118	2 997 088	999 030	0
2004-2006	7 317 506	7 317 506	5 488 129	1 829 378	0

2005-ben elért eredmények

A 2005-ben a programra beérkezett összes pályázat 12,8%-a érkezett az intézkedésre, ami 269 pályázatot jelent, 7 361 789 euró (1 877 256 195 Ft) támogatási igénnyel. IH támogató döntés –kötelezettségvállalás - először 2005-ben született a beérkezett pályázatok 43%-a, 115 pályázat esetében, amelyek támogatás igénye 3 217 006 euró (820 336 530 Ft) volt, és lefedte a 3 éves keret 44%-át. 86 fiatal gazdával történt szerződéskötés, 2 398 173 euró (611 534 115 Ft) támogatási összegre, és 14 pályázatnál volt kifizetés 210 390 euró (53 649 450 Ft) összegben (25. táblázat). A 2004-2005-ös időszakban beérkezett összesen 352 pályázó közül nyolcan léptek vissza a döntés előkészítés szakaszában, pályázat visszavonás (MVH) nem volt.

A benyújtott pályázati darabszám alapján az intézkedés megfelelően népszerű, köszönhető ez a támogatás ismertségének, valamint a saját forrás rendelkezésre állása nélkül igénybe vehető egyszeri tőkejuttatás viszonylag kedvező összegének. Az intézkedés pályázati kiírását, a feldolgozási folyamat határidőinek betartása érdekében, a pályázatok nagy számára való tekintettel 2005. augusztus 1-jével ideiglenesen felfüggesztették.

A pályázatok minősége, az elutasítások okai

A 2004-2005-ben beérkezett pályázatok elég magas arányát, 35%-át (124 db pályázatot) utasította el az MVH jogosulatlanság, vagy egyéb formai hiba miatt, és az IH további 30 pályázatot utasított el tartalmi okból.

Az elutasítások nagy száma az alapjogosultsági kritériumok hiánya miatt történt, bár a pályázati felhívás típusnak, 1998-2003 között volt előzménye, de az tartalmában és formájában is különbözött az AVOP pályázattól. A legtöbb problémát a jogosultsági feltételek félreértelmezése okozta, különösen a szakmai végzettségre irányuló feltételek,

A pályázatok minőségének javítása érdekében jogszabályi változásokkal (előleg felvételének lehetővé tételével) egyszerűsödött a pályázás, továbbá előkészítettek egy 2006-ban megvalósuló országos népszerűsítő és tájékoztatási körutat. A minden megyére, azaz az

ország egész területére kiterjedő népszerűsítő és tájékoztató körutat úgy tervezték meg, hogy nemcsak a beadandó pályázatok *minősége*, hanem azok *mennyisége* is javuljon. A körút eredményei 2006-ban várhatóak.

A mezőgazdaságban foglalkoztatottak korösszetétele miatt a fiatal gazdálkodók termelésbe való belépése folyamatosan kívánatos, ezt a célt jól szolgálja az intézkedés keretében nyújtott támogatás.

Az 1.3. intézkedésre benyújtott pályázatok adatai (2004, 2005, kumulált)

intézkedés	Beérkezett pályázatok				IH által támogatott pályázatok				Leszerződött pályázatok				Kifizetésben részesült pályázatok			
	száma	Közkiadás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkiadás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkiadás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkiadás (€)		3 éves keret %-a
		összesen	ebből EMOGA			összesen	ebből EMOGA			összesen	ebből EMOGA			összesen	ebből EMOGA	
2004																
1.3.	83	2180750	1635563	29,8	0	0	0		0	0	0		0	0	0	
2005																
1.3.	269	7361789	5521342	100,6	115	3217006	2412754	44,0	86	2398173	1798630	32,8	14	210390	157793	2,9
2004-2005																
1.3.	352	9542539	7156904	130,4	115	3217006	2412754	44,0	86	2398173	1798630	32,8	14	210390	157793	2,9

Forrás: EMIR 2005. december 31. exportálás, Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal

1 euró=255 forint

A kedvezményezettek típusai

Az intézkedés kedvezményezettjei a fiatal gazdálkodók, akik természetes személyként vagy vállalkozásként is pályázhatnak. A 2005 végéig beérkezett pályázók döntő többsége, 87%-a mikro-vállalkozásként jelentkezett.

Pénzügyi megvalósítás

A 2005-ben 86 esetben és 2 398 173 euró (611 534 115 Ft) támogatási összeggel született IH támogató döntés - kötelezettségvállalás -, ami mintegy 80%-a a rendelkezésre álló 2005. évi közkiadásnak (26. táblázat). Ugyanakkor 14 esetben került sor kifizetésre 210 390 euró (53 649 450 Ft) támogatási összegben.

26. táblázat

1.3. intézkedés pénzügyi megvalósulása (2005)

	Összes költség (euró)	Összes közkiadás (euró)	EU hozzájárulás (EMOGA) (euró)	Nemzeti hozzájárulás (euró)	Saját erő (euró)
Kötelezettségvállalás*	3 787 940	3 217 006	2 412 754	804 252	570 934

*IH támogatott

Indikátorok

Az 1.3. intézkedés célkitűzéseinek megvalósulása 27. táblázatban szereplő számszerűsített indikátorok teljesülésével válik mérhetővé.

Fiatal gazdálkodók induló támogatása, indikátorok (2004-2006)

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény	
Output	A fiatal gazdálkodók induló támogatása intézkedés szerződéskötéseinek száma (db) ¹⁾	254	88	
	• ebből: nők által benyújtott pályázatok száma (db)	45	13	
	Az elfogadott pályázatok fő tevékenységtípusok (EMIR) szerint (db)			
	• Gabonafélék, egyéb máshova nem sorolt növény termelése		29	
	• Zöldség, dísnövény termelése		18	
	• Gyümölcs, fűszernövény termelése		0	
	• Szarvasmarha tenyésztés		5	
	• Juh-, kecske-, lótenyésztés			n.a.
	• Sertéstenyésztés		3	
	• Baromfitenyésztés		4	
	• Egyéb állatok tenyésztése		18	
	• Vegyes gazdálkodás		11	
	A pályázók kor szerinti összetétele (fő)			
	• 25 év alatti		180	15
	• 25-30 év közötti		50	24
	• 30-35 év közötti		14	13
	• 35-40 éves		10	10
	Az elfogadott pályázatok száma irányultságuk szerint (db)			
	• új gazdaság indítása		174	46
	• gazdaság átvétele		80	14
Eredmény	Fiatal gazdák által művelt terület (ha) ²⁾	2540	402,3	
	A fiatal gazdálkodók támogatás révén létrehozott gazdaságainak száma ³⁾	379	46	
	Gazdaságot átvevő gazdaságvezetők átlagos életkora	25	31,2	
Hatás	A létrehozott és megtartott munkahelyek száma (darab) *(FTE, AWU)	274	29	

¹⁾Az elfogadott pályázatok száma abból kiindulva, hogy a pályázók az egyszeri tőkejuttatás teljes összegét igénybe veszik, a kamattámogatás összegét pedig átlagosan 20000 € összegben.

²⁾A fiatal gazdálkodók által művelt terület összes nagysága a gazdasági életképes üzem kritériumából kiindulva és tapasztalati adatok alapján került összeállításra.

³⁾Kiindulási helyzet 2001-ben a nemzeti forrásból támogatott fiatal gazdálkodók által vezetett gazdaságok száma;

⁴⁾30 gazdaságnál nincs jelezve, hogy új gazdaság indítása vagy gazdaság átvétele.

2002-ben a nemzeti forrásból támogatott fiatal gazdálkodók által vezetett gazdaságok száma 27, 2003-ban 62.

*(FTE:42 , AWU: 23)

Az indikátorok szerint a tervezett szerződéskötéseknek mintegy 34%-a teljesült, ami megfelel a program előrehaladásának.

Tekintettel a pályázatértékelési folyamat elhúzódására, megkezdődött az aktualizált bázisadatok és output adatok pályázóktól történő bekérése, az EMIR nyomkövetési moduljának feltöltése folyamatos a régiókban, azonban a rögzítés elhúzódása miatt az indikátorok végső lekérdezésére 2006. folyamán kerülhet sor.

A jelentésben szereplő indikátorok a 2005. december 31-én hatályos szerződéssel rendelkező pályázatok tényadatainak az EMIR-be való feltöltése után kerültek összesítésre.

Az output indikátorok esetében, az MVH számos problémával szembesült, mivel egyes indikátorokat a pályázóknak kellett kiszámolniuk. Az MVH részére visszaküldött jelentések számos hibát és eltérést tartalmaztak, ezért az MVH a számítások kijavítására tett

lépéseket, úgymint kitöltési útmutató elhelyezése az MVH honlapján, folyamatos segítségnyújtás a pályázók részére telefonon, illetve a pályázók ismételten is benyújthatták a jelentéseiket. Mindezen folyamatok – az adatok kettős ellenőrzése, az adatok ismételt feltöltése az EMIR-be – igen sok időt vesz igénybe, ezért van olyan output indikátor a jelentésben, amelyhez nincs érték hozzárendelve.

Az eredmény és hatásindikátorok a befejezett projektekre vonatkoznak. Mivel 2005 végéig kevés projekt fejeződött be, ezek az adatok a következő éves jelentésekben lesznek elemezve. A 2005-ben befejezett projektek eredményindikátorainak kalkulációi a pályázók által beküldött jelentésekben szintén problémát okoztak az MVH-nál, ezért az adatok korrekciója jelenleg is folyik.

Kedvezőtlen Adottságú Területen megvalósuló projektek

intézkedés	Kedvezőtlen Adottságú Területen leszerződött projektek		
	száma	Támogatás igénye Ft/ €	Projekt értéke Ft/€
1.3.	1	7 650 000/30 000	8 743 250/34 287

*A lekérdezés a 2005. dec. 31-ig hatályba lépett szerződéssel rendelkező projektekre vonatkozik.

3.2.1.2. Az 1.4. „Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása” intézkedés

Az intézkedés újszerűségénél, és viszonylagos bonyolultságánál fogva csekély érdeklődésre tart számot a **pályázók körében**. Az intézkedésre 2005 december 31-ig benyújtott pályázatok (28 db) támogatási igénye 4 930 905 euró (1 257 380 775 Ft).

28. táblázat

Az 1.4 intézkedés pénzügyi terve

euró

Pénzügyi forrás					
	Összes költség	Összes közkiadás	EU támogatás összesen (EMOGA)	Összes nemzeti hozzájárulás	Indikatív saját forrás
2005	2 131 263	2 131 263	1 598 447	532 816	236 807
2004-2006	4 589 206	4 589 206	3 441 904	1 147 303	709 477

2005-ben elért eredmények

Az intézkedésre 2005-ben –akár csak 2004-ben –összesen 14 pályázat érkezett be, ami a programra beérkezett pályázatok 0,7%-a, az intézkedésre, 2005. évben beérkezett pályázatok támogatási igénye 2 545 687 euró (649 150 185 Ft). A 2005 év végéig összesen beérkezett viszonylag alacsony számú pályázat forrásigénye azonban kiteszi a három éves keret 100%-át. Támogató döntés első ízben 2005-ben született, 12 pályázat esetében, melyek támogatás igénye 2 436 166 euró (621 222 330 Ft), ami a három éves pénzügyi keret alig több mint felét (53%-át) teszi ki. 10 pályázat esetében, 2 049 876 euró (522 718 380 Ft) támogatási összegre történt szerződéskötés, a kifizetésben részesült pályázatok száma 6 (29. táblázat).

Az intézkedés iránti alacsony érdeklődés oka többértű. Egyrészt a célcsoport elég szűk, hiszen az előírt 20 illetve 10 tanfolyam megtartása, sok olyan pályázót kizár, akik csak 1-2 tanfolyam minőségi lebonyolítására lenne képes. Másrészt, a tervezés során nem került figyelembe vételre az, hogy elsősorban inkább nagyobb – gazdák százait elérő -, de kevesebb projekt vesz majd részt a programban.

Kedvező, hogy ez a jogosultsági kritérium a Monitoring Bizottság 2005 június 16-i döntése értelmében a mezőgazdasági jellegű képzések esetén minimum 10, az erdőgazdasági és halászati jellegű szakképzés tekintetében legalább 2 tanfolyam lefolytatására módosult. Az alacsony érdeklődés oka még a pályázat újszerűsége, hiszen az intézkedés feltételrendszere jelentősen eltér az egyéb, képzéseket célzó pályázati feltételrendszertől. Bár a források nem kerültek teljes mértékben felhasználásra 2005-ben, jelentős emelkedés várható a következő évre a jogosultsági kritériumok fent említett módosításának köszönhetően.

Az 1.4. intézkedésre benyújtott pályázatok adatai (2004, 2005, kumulált)

intézkedés	Béerkezett pályázatok				IH által támogatott pályázatok				Leszerződött pályázatok				Kifizetésben részesült pályázatok			
	száma	Közkiadás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkiadás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkiadás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkiadás (€)		3 éves keret %-a
		összesen	ebből EMOGA			összesen	ebből EMOGA			összesen	ebből EMOGA			összesen	ebből EMOGA	
2004																
1.4	14	2385218	1788914	52,0	0	0	0		0	0	0		0	0	0	0
2005																
1.4	14	2545687	1909265	55,5	12	2436166	1827124	53,1	10	2049876	1537407	44,7	6	318085	238564	6,9
2004-2005																
1.4	28	4930905	3698178	107,4	12	2436166	1827124	53,1	10	2049876	1537407	44,7	6	318085	238564	6,9

Forrás: EMIR 2005. december 31. exportálás, Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal

1 euró=255 forint

A pályázatok minősége, az elutasítások okai

A pályázatok általános minősége nem megfelelő, a beérkezett pályázatok 40%-át (11 db) jogosulatlanság és/vagy formai hiányosság miatt utasította el az MVH. Majd az IH, a DEB javaslata alapján, tartalmi okból további 2 pályázatot utasított el. A pályázatok minőségére hatással van, hogy pályázati feltételrendszer különösen bonyolult, a pályázó intézmények lényegesen egyszerűbb pályázatokhoz vannak szokva. A minőségre a gyakorlatilag konzorciumba való kényszerítettség is hatással van, mert egy-egy képző intézmény a saját szakmai területén nem tudja megszervezni a megkívánt számú és létszámú tanfolyamot.

A 2004-2005-ben beérkezett összesen 28 pályázatból 1 visszalépett a döntés előkészítés szakaszában, a továbbiakban visszalépés vagy pályázat visszavonás (MVH) nem volt.

A kedvezményezettek típusai

A beérkezett pályázatok döntő része non-profit szervezet, 42,9% az államháztartáson belüli intézmény, 29%-ot tesz ki az államháztartáson kívüli pályázó szervezetek száma.

Pénzügyi megvalósítás

A 2005-ben történt kötelezettségvállalás (IH vezető által támogatott pályázatok támogatási összege) 2 436 166 euró (621 222 330 Ft), ami mintegy 14%-ponttal meghaladja a rendelkezésre álló 2005. évi közkiadást (30. táblázat). Hat esetben került sor kifizetésre 318 085 euró (81 111 675 Ft) támogatási összegben.

30. táblázat

1.4. intézkedés pénzügyi megvalósulása (2005)

	Összes költség (euró)	Összes közkiadás (euró)	EU hozzájárulás (EMOGA) (euró)	Nemzeti hozzájárulás (euró)	Saját erő (euró)
Kötelezettségvállalás*	2726232	2436166	1827124	609042	290066

*IH támogatott

Indikátorok

Az 1.4. intézkedés célkitűzéseinek megvalósulását és annak mértékét a 31. táblázatban szereplő számszerűsített indikátorok teljesülése mutatja be.

Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása, indikátorok (2004-2006)

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény
Output	Az EU-továbbképzésben részesült szaktanárok száma (fő)	230	55
	A szervezett tanfolyamok száma (db)	800	129.
	Gazdálkodási ismereteiket fejlesztő gazdálkodók száma (és aránya) képzési irányonként (fő) (kumulatív szám, mivel egy fő többféle kurzust is elvégzett)	24000	170 606
	• EU agrárgazdasági ismeretek, a KAP szabályozásai (fő)	20000	3153
	• Környezetvédelem, „Jó mezőgazdasági gyakorlat” (fő)	14000	4602.
	ebből növénytermesztés, kertészet (fő)	8000	2587
	állattenyésztés, állattartás (fő)	6000	2015
	• Állatvédelem (fő)	6000	2247
	• Élelmiszerbiztonság (fő)	2000	2247
	• ökológiai termelési és biogazdálkodási ismeretek (fő)	2000	1693
	• vállalkozási, farm menedzsment képzés (fő)	4000	2033
	• alternatív jövedelemszerzés lehetőségei (fő)	1500	2336
	A tovább-és átképzésben részesülő fiatal (40 év alatti) gazdálkodók száma (fő)	7500	1929
	A tovább-és átképzésben részesülő gazdálkodók közül a nők aránya (%)	15	n.a.
A speciális roma agrár képzésben résztvevők száma (fő)	900	1542	
Eredmény	A képzést eredményesen befejezők száma (fő)	20000	2607
	A képzést eredményesen befejezők aránya (%)	83	88,7
Hatás	Az OKJ szakképzettséget szerzők száma (fő)	15000	1452
	A vidéken élő nők, a fogyatékos ill. megváltozott munkaképesség miatt hátrányos helyzetű személyek és a roma kisebbséghez tartozók (romák) képzettségének emelkedése (fő)	5200	2021

A gazdálkodási ismereteiket fejlesztő gazdálkodók száma a tervezettnél (24000) 47,1%-a. A különböző tanfolyamok közül a környezetvédelem és a jó mezőgazdasági gyakorlat témakörében szervezett képzések voltak a legnépszerűbbek, ugyanis ezt választotta a gazdálkodók, több mint egynegyede. A tovább- és átképzésben részesülő gazdálkodók közül a nők aránya meghaladta a tervezett arányt, a résztvevők egyötödét érte el. A speciális roma agrár képzés is igen népszerűnek bizonyult, hiszen a tervezett létszám dupláját érte el a résztvevők száma. Összességében elmondható, hogy a résztvevő gazdálkodók közel fele eredményesen fejezte be a képzést, és ezeknek közel 50%-a OKJ szakképzettséget szerzett.

Tekintettel a pályázatértékelési folyamat elhúzódására, megkezdődött az aktualizált bázisadatok és output adatok pályázóktól történő bekérése, az EMIR nyomkövetési moduljának feltöltése folyamatos a régiókban, azonban a rögzítés elhúzódása miatt az indikátorok végső lekérdezésére 2006. folyamán kerülhet sor.

A jelentésben szereplő indikátorok a 2005. december 31-én hatályos szerződéssel rendelkező pályázatok tényadatainak az EMIR-be való feltöltése után kerültek összesítésre.

3.2.2. A 2. prioritás: Az élelmiszer-feldolgozás modernizálása

A prioritás célkitűzései új technológiák bevezetésével, a piacra-jutás feltételeinek, a termékek minőségének javításával, az élelmiszerbiztonság növelésével **közvetlenül**

szolgálják a versenyképesség megteremtését és fokozását. A célkitűzések közvetetten segítséget nyújtanak az élelmiszer-feldolgozók környezetvédelmi előírásainak teljesítéséhez, a melléktermékek és hulladékok megfelelő kezeléséhez. 2005. év végéig a beérkezett pályázatok forrásigénye összesen meghaladja a három éves keret kétszeresét, ami jelentős pályázói érdeklődésre utal.

A prioritás keretében leszerződött pályázatok **általában a prioritás több célját is szolgálják**, leggyakoribb a leszerződött pályázatok 62%-át kitevő a korszerűsítést és a környezetterhelés csökkentését célzó beruházás (67-, 67 db pályázat), de kedvező, hogy az innovációt és az új termékek fejlesztését célzó projektek aránya is eléri a 40%-ot. A környezetterhelés csökkentése tehát már jelenleg is fontos célja a beruházásoknak, ami a jövőben várhatóan erősödni fog. Az új termékek fejlesztését, innovációt célzó pályázatok pedig a későbbiekben, amikor a termelési hatékonyság a korszerűsítések révén eléri a versenyképességhez szükséges szintet, minden bizonnyal még inkább előtérbe kerülnek. Ezek alapján előre jelezhető, hogy a 2007-2013 közötti időszakra vonatkozó Nemzeti Agrár- vidékfejlesztési Programban az innovációt célzó és a környezetvédelmet szolgáló támogatásokra jelentős és fokozódó igény jelentkezik majd. Összességében tehát a **támogatások jól szolgálják a kitűzött célokat.**

A 2. prioritáson belül egyetlen intézkedés található, a „**2.1. A mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése**”, ezért a 2. prioritás és a 2.1. intézkedés előrehaladásának elemzése összevontan történik.

32. táblázat

A 2 prioritás (2.1. intézkedés) pénzügyi terve

euró

Pénzügyi forrás					
	Összes költség	Összes közkiadás	EU támogatás összesen (EMOGA)	Összes nemzeti hozzájárulás	Indikatív saját forrás
2004	19 785 580	1 975 580	1 4818 935	4 939 645	29 637 870
2004-2006	59 196 895	59 196 895	44 397 671	14 799 224	88 795 343

A 2. prioritás (2.1. intézkedés) megvalósulásának előrehaladása 2005-ben

2005 december 31-ig a 2.1. intézkedésre összesen 360 pályázat érkezett 177 431 424 euró (45 245 013 120 Ft) támogatás igénnyel, ami a programra benyújtott pályázatok 5,9%-át teszi ki. Az intézkedésre 2005-ben majdnem kétszer annyi pályázatot nyújtottak be (236 darabot) mint 2004-ben. A 2005-ben beérkezett pályázatok támogatás igénye 135 375 745 euró (34 520 814 975 Ft) volt, ami jelentős mértékű növekedést mutat a 2004. évihez viszonyítva, és több mint kétszerese a három évre rendelkezésre álló keretösszegnek. Az intézkedés esetében csak 2005-ben született IH támogató döntés –kötelezettségvállalás-, az év végéig összesen 116 pályázatot támogatott az IH, összesen 44 217 919 euró (11 275 569 345 Ft) támogatás igénnyel, ami a három éves keret 75%-át teszi ki. A támogatott pályázatok 89%-ára, 39 479 705 euró (10 067 324 775 Ft) támogatási igényre (103 pályázatra) szerződést is kötöttek, és a leszerződött pályázatoknak 65%-ára (33 esetben) kifizetés is történt, összesen 9 126 325 euró (2 327 212 875 Ft) értékben (33. táblázat). Az intézkedés pályázati kiírását 2005. december 7-én függesztették fel, mivel a beérkezett pályázatok támogatásigénye jelentősen meghaladta a rendelkezésre álló 3 éves keretösszeget.

A pályázatok minősége, az elutasítások okai

A 2.1. intézkedésre 2004-2005-ben beérkezett pályázatok 5,3%-át, 19 pályázatot formai és/vagy jogosultsági indokok alapján utasították el. Az Irányító Hatóság, a DEB javaslata alapján, tartalmi okokból további 16 pályázatot utasított el. A leggyakrabban előforduló jogosulatlanságok, illetve hiányosságok az adatlapok kitöltésében, a kötelező mellékletek és szakhatósági igazolások benyújtásának elmulasztásában nyilvánult meg

Még a döntés előkészítés szakaszában 64 pályázó, majd döntést követően, a szerződés hatálybalépése előtt 2 pályázó visszalépett, pályázat visszavonás – MVH által - nem történt. A döntés-előkészítési szakaszban történő nagy számú visszalépés alapvetően két okra vezethető vissza, sok pályázó több pályázatot nyújtott be, majd visszalépett a gazdálkodásban bekövetkező változások miatt, ugyanakkor sokan jogosulatlan tevékenységgel nyújtották be pályázatukat majd ezzel szembesülve később, de még a döntést megelőzően visszaléptek.

A támogatott és elutasított (formai és/vagy jogosultsági okból + IH által) pályázatok aránya: 116/35.

A 2. prioritás (2.1. intézkedés) hatása a területi kiegyenlítődésre

A 2. prioritás intézkedése az élelmiszer-feldolgozás korszerűsítésének és fejlesztésének támogatására vonatkozik, amelyre értelemszerűen az alapanyag-termelésben „élen járó” észak- és dél-alföldi régióban mutatkozik a legnagyobb igény, de jelentős számú pályázat érkezett a szintén jó termelési adottságokkal rendelkező Dél-Dunántúlról is, valamint főként a tájjellegű termékek feldolgozása miatt – Észak-Magyarország megyéiből is (17. ábra).

A beérkezett pályázatok támogatási igényének alakulásából következtethetünk az egyes régiókban eltérő nagyságú és típusú projektek szükségességére. Míg a többnyire kistermékekre alapozó helyi, alacsonyabb támogatási igényű feldolgozó üzemekre az észak-magyarországi régióban pályáznak, addig a támogatási összegek alapján szembetűnő, hogy Közép-Magyarországon a nagyobb projektköltségű fejlesztések iránt van érdeklődés. A beérkezett és támogatott pályázatok számának és támogatás igényének összevetésekor szembetűnik Nyugat-Dunántúl kiemelkedően jó szereplése a támogatások megszerzésében.

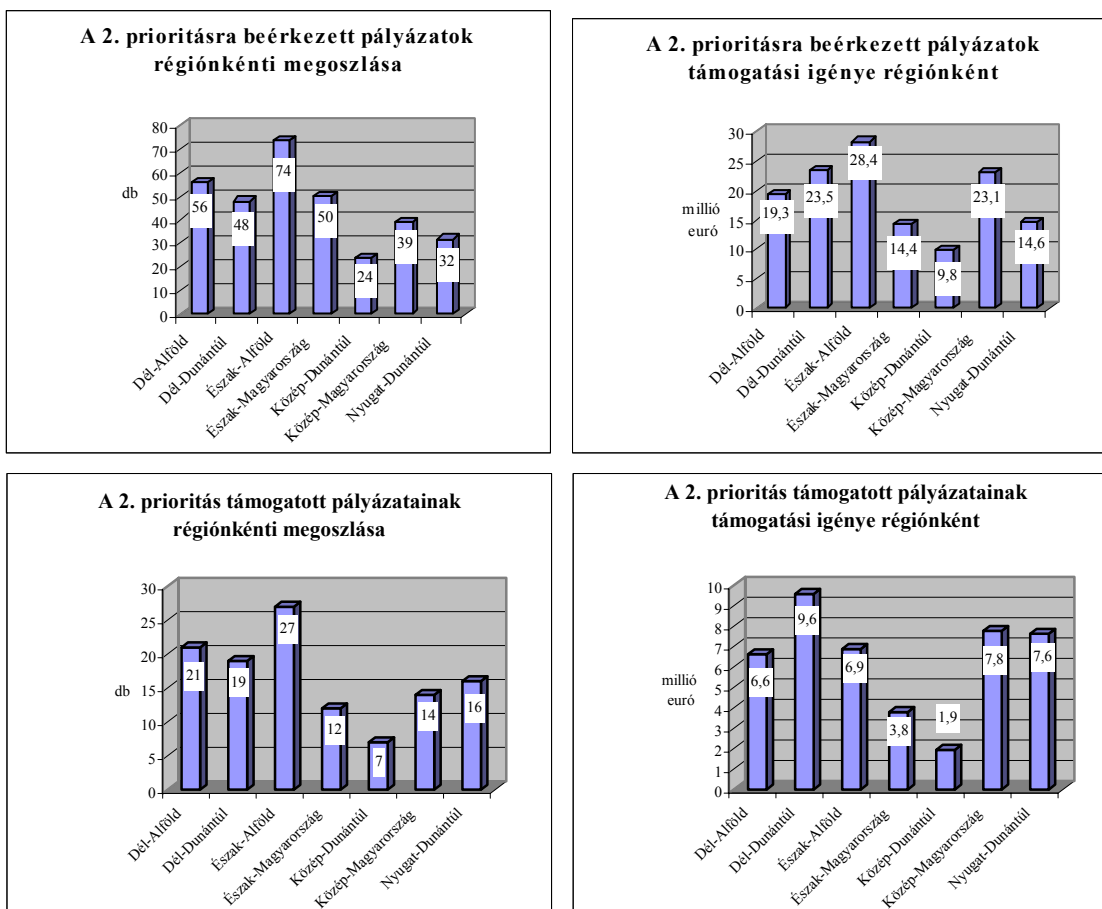
A 2. prioritásra (2.1. intézkedésre) benyújtott pályázatok adatai (2004, 2005, kumulált)

Prioritás Intézkedés	Beérkezett pályázatok				IH által támogatott pályázatok				Leszerződött pályázatok				Kifizetésben részesült pályázatok			
	száma	Közkiadás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkiadás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkiadás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkiadás (€)		3 éves keret %-a
		összesen	ebből EMOGA			összesen	ebből EMOGA			összesen	ebből EMOGA			összesen	ebből EMOGA	
2004																
2.	124	42055679	31541759	71,0	0	0	0		0	0	0		0	0	0	0
2.1.	124	42055679	31541759	71,0	0	0	0		0	0	0		0	0	0	0
2005																
2.	236	135375745	101531808	228,7	116	44217919	33163439	74,7	103	39479705	29609779	66,7	33	9126325	6844744	15,4
2.1.	236	135375745	101531808	228,7	116	44217919	33163439	74,7	103	39479705	29609779	66,7	33	9126325	6844744	15,4
2004-2005																
2.	360	177431424	133073568	299,7	116	44217919	33163439	74,7	103	39479705	29609779	66,7	33	9126325	6844744	15,4
2.1.	360	177431424	133073568	299,7	116	44217919	33163439	74,7	103	39479705	29609779	66,7	33	9126325	6844744	15,4

Forrás: EMIR 2005. december 31. exportálás, Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal

1 euró=255 forint

A 2. prioritásra (2.1. intézkedésre) beérkezett* és IH támogatott pályázatok számának és támogatás igényének regionális megoszlása, 2004-2005

Forrás: OTH PIK

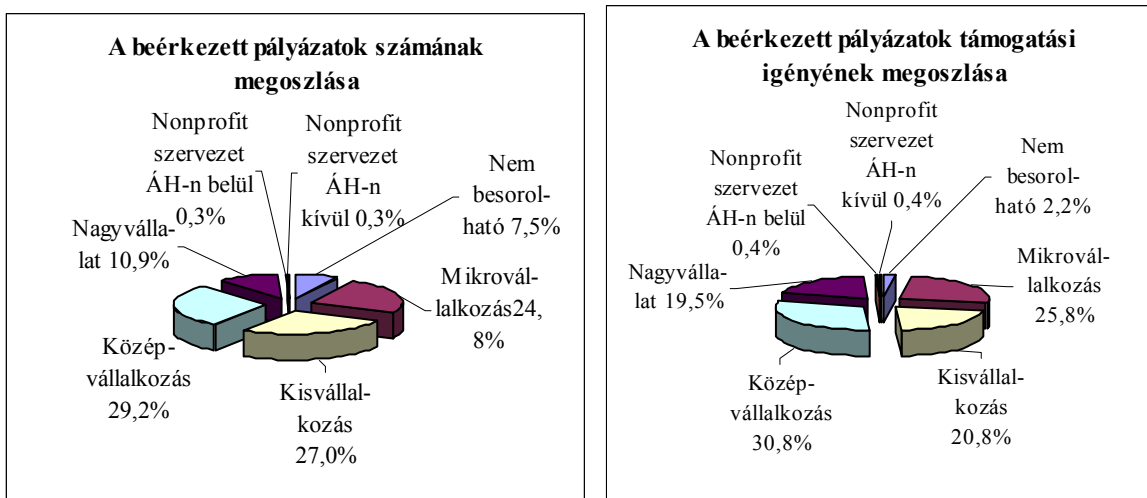
* Csak azok a pályázatok, amelyek a minimum követelményeknek megfeleltek.

A kedvezményezettek típusai

A 2.1. „A mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése” intézkedés pályázói körét a vállalkozások alkotják. A beérkezett pályázatok között közel azonos arányban képviseltetik magukat a közép- (29,2%), a kis- (27%) és a mikro-vállalkozások (25%), a nagyvállalatok pedig 11%-os arányt képviselnek (18. ábra). Még a mikro- és közép-vállalkozások támogatás igénye nagyjából számarányuknak megfelelő, addig a kisvállalkozások számarányuknál kisebb mértékű, a nagyvállalatok pedig nagyobb mértékű támogatási igénnyel lépnek fel.

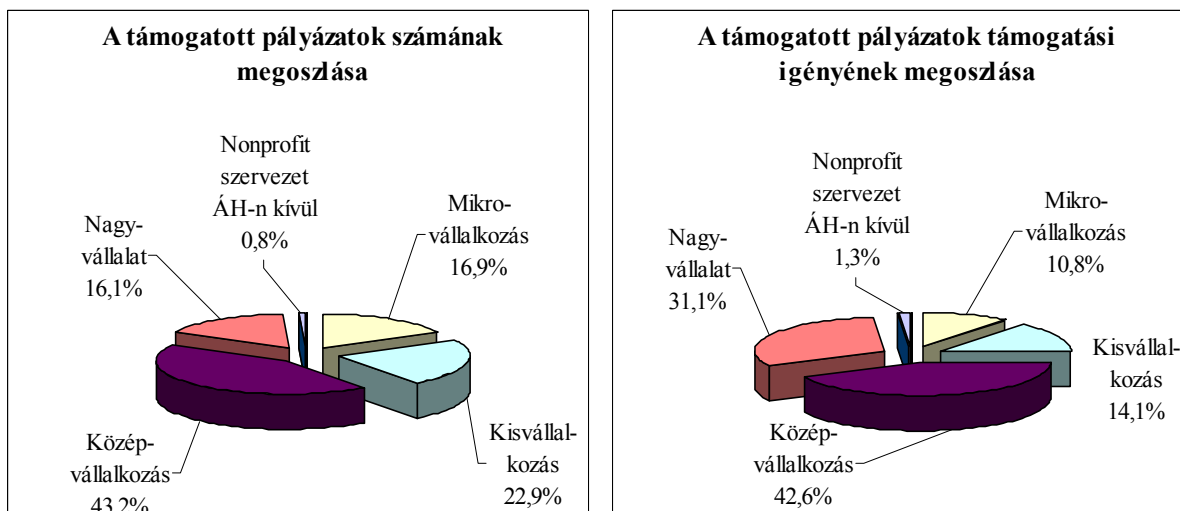
A beérkezett és a támogatott pályázatok számarányait összevetve azt tapasztalhatjuk, hogy a közép és nagyvállalatok pályázatai a pályázatkezelés folyamatában „sikeresebben” szerepelnek, hiszen arányuk a támogatásban részesülő pályázatok között növekvő, és hozzájuk tartozik a támogatott pályázatok forrásigényének 74%-a (19. ábra).

A 2.1. intézkedésre beérkezett pályázatok megoszlása a kedvezményezettek típusa szerint, 2004-2005

Forrás: MVH

Az 2.1. intézkedés IH támogatott pályázatainak megoszlása a kedvezményezettek típusa szerint, 2004-2005

Forrás: OTH PIK

Pénzügyi megvalósulás

2005-ben a 2. prioritásra (2.1. intézkedésre) érkezett pályázatok kötelezettségvállalása – IH támogató döntés – 44 217 919 euró (11 275 569 345 Ft) volt, 116 db pályázat esetében, ami a 2005. évi keretösszegnek több mint kétszeresét jelenti (34. táblázat). Ez a jelentős túligénylés a három éves keret 75%-át teszi ki. A prioritás esetében kifizetések csak 2005. III. negyedévében kezdődtek el, 33 pályázat esetében 9 126 325 euró (1 745 409 720 Ft) összegben.

34. táblázat

A 2. prioritás (2.1. intézkedés) pénzügyi megvalósulása (2005)

	Összes költség (euró)	Összes közkiadás (euró)	EU hozzájárulás (EMOGA) (euró)	Nemzeti hozzájárulás (euró)	Saját erő (euró)
Kötelezettségvállalás*	131 805 798	44 217 919	33 163 439	11 054 480	87 587 879

*IH támogatott

Indikátorok

Az AVOP 2. prioritása célkitűzéseinek megvalósulása a 33 táblázatban szereplő számszerűsített indikátorok teljesülésével válik mérhetővé.

33. táblázat

A 2. prioritás indikátorai (2004-2006)

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény
Output	A leszerződött projektek száma	200	103
Eredmény	Élelmiszerbiztonság növelését célzó fejlesztések értékének aránya (%)	10	10
	A környezetterhelés csökkentését célzó fejlesztések értékének aránya (%)	15	7
Hatás	A hozzáadott érték növekedése a támogatott szakágazatokban 2004-2006 (%)	1,5 (0,5% évente)	n.a.

A Program teljes időszakában a 2. prioritáson belül a tervezett 200 támogatott pályázat 54%-a valósult meg 2005. év végéig. A környezetterhelés csökkentését célzó fejlesztések értékének aránya a tervezett eredményt 10%-ot meghaladta a végrehajtás első teljes évében.

A **2.1. intézkedés** célkitűzéseinek megvalósulása a 34. táblázatban szereplő számszerűsített indikátorok teljesülésével válik mérhetővé.

**A 2.1. Mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése
intézkedés, indikátorok (2004-2006)**

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény
Output	A szerződéskötések száma (db)	200	103
	A támogatott projektek száma operatív célok szerint (db)*		
	• Szerkezetátalakítást szolgáló fejlesztések	20	14
	• Korszerűsítést és termelési költségek csökkentését szolgáló fejlesztések	55	33
	• Új, magasabb feldolgozottságú, innovatív termékek előállítására irányuló fejlesztések	35	20
	• A különböző értékesítési csatornákhöz való alkalmazkodást elősegítő fejlesztések	15	2
	• Élelmiszerbiztonsággal és minőséggel összefüggő fejlesztések, beleértve az organikus és ICM termékeket	35	13
	• A környezetterhelést csökkentő, valamint a hulladékok/veszélyes hulladékok elkülönített gyűjtését és kezelését szolgáló, feldolgozó üzem területén belüli fejlesztések, korszerűsítések	25	7
	• A munka feltételeit javító fejlesztések	15	8
	A támogatott projektek száma, szakágazatok szerint (db)		
	Hús	45	20
	Tej és tejtermék	25	11
	Tojás és baromfi	30	
	Egyéb állati termék	5	0
	Gabonafélék	15	0
	Olajnövények	5	1
	Fehérjenövények	10	0
	Bor	25	18
	Gyümölcs és zöldség	30	17
	Egyéb termékek	10	21
Eredmény	A támogatott vállalkozások száma összesen (db)	150	103
Hatás	A fejlesztéseket megvalósító vállalkozások bruttó hozzáadott értékének növekedése (%)	2	3,7
	A fejlesztéseket megvalósító vállalkozások által felvásárolt mezőgazdasági termékek értékének növekedése (%)	6	n.a.

*Egy projekt több célnak is megfelelhet.

A Program teljes időszakában a 2.1. intézkedésen belül 200 támogatott vállalkozás volt a tervezett, amelyből 2005 végéig 108 pályázatnál történt szerződéskötés, ami a tervezett szám 54%-a.

Tekintettel a pályázatértékelési folyamat elhúzódására, megkezdődött az aktualizált bázisadatok és output adatok pályázóktól történő bekérése, az EMIR nyomkövetési moduljának feltöltése folyamatos a régiókban, azonban a rögzítés elhúzódása miatt az indikátorok végső lekérdésére 2006. folyamán kerülhet sor.

A jelentésben szereplő indikátorok a 2005. december 31-én hatályos szerződéssel rendelkező pályázatok tényadatainak az EMIR-be való feltöltése után kerültek összesítésre.

**A 2.1. Mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése
intézkedés keretében 2005. év végéig leszerződött pályázatok TEÁOR szerinti
megoszlása**

TEÁOR szerinti megnevezés	Leszerződött pályázatok száma, db	Leszerződött pályázatok aránya, %
Húsfeldolgozás	20	20
Gyümölcs-, zöldségfeldolgozás	17	15
Növényi, állati olaj gyártása	1	1
Tejfeldolgozás	11	10
Malomipari termék, keményítő gyártása	7	7
Egyéb élelmiszer gyártása	15	14
Italgyártás	18	18
Egyéb	14	15
Összesen	103	100

A táblázat alapján a 2005. év végéig leszerződött pályázók jelentős része (20%) húsfeldolgozással foglalkozik. Emellett közel azonos arányú (mintegy 15%) az italgyártással – ezen belül is a bortermeléssel – és a gyümölcs- és zöldségfeldolgozással foglalkozó vállalkozások aránya.

A 2005-ben elfogadott pályázatok azt mutatták, hogy az élelmiszer-feldolgozással kapcsolatos főbb problémák Magyarországon a következők: a technikai területen és a szerkezetváltással kapcsolatos lemaradás nem felel meg a globalizált piac igényeinek, mivel az erre irányuló pályázatok száma meghaladta a tervezettet. A vállalkozások az innovációt a versenyképesség nagyon fontos aspektusának tartják, az ilyen céllal benyújtott pályázatok száma a tervek szerint alakult.

A kedvezményezett oldalán fellépő forráshiány, és a versenyképességgel kapcsolatos problémák nem teszik lehetővé a munkakörülményeket fejlesztését, illetve az alapvető élelmiszerbiztonsági és környezetvédelmi előírásokon túlmenő fejlesztéseket célzó beruházásokat. Az első helyen a fenti fejlesztéseket célzó beruházások nem érték el a tervezett mértéket. Ugyanakkor azok a pályázatok, amelyek első helyen a versenyképesség fejlesztését célozták meg, olyan fejlesztéseket is tartalmaznak, amelyek az élelmiszerbiztonsághoz kapcsolódnak, továbbá, a régebben használt technológiáknál az új technológiák által kibocsátott környezeti teher jóval kedvezőbb mértékű.

3.2.3. A 3. prioritás: A vidéki térségek fejlesztése

A prioritás legfőbb célja a vidék felzárkózásának elősegítése, ezen belül a vidéki térségekben kialakult gazdasági és társadalmi hátrányok csökkentése, a vidéki lakosság életminőségének, jövedelmi helyzetének javítása, a vidék tájelemei és arculata további eróziójának megelőzése, mérséklése. A prioritás összetett céljának megvalósulását négy intézkedés szolgálja. A korábbi nagy érdeklődésre számot tartó intézkedések mellett („Falufejlesztés, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése” és a „Mezőgazdasághoz kötődő vidéki infrastruktúra fejlesztése”) 2005-ben javult a népszerűsége a „Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése” intézkedésnek, főként a falusi turisztikai fejlesztések kapcsán. Ugyanakkor beindult a LEADER+ intézkedés megvalósítása, amely iránt óriási érdeklődés és aktivitás mutatkozott országszerte. Ezzel 2005-ben kiegyenlítettebbé vált a prioritás megvalósításának intézkedések közötti megoszlása.

A 3. prioritásra érkezett be az AVOP-ra 2005-ben benyújtott pályázatok 30%-a (621 db pályázat) és a teljes időszak pályázatainak 26%-a (1554 db pályázat).

35. táblázat

A 3. prioritás pénzügyi terve

euró					
Pénzügyi forrás					
	Összes költség	Összes közkiadás	EU támogatás összesen (EMOGA)	Összes nemzeti hozzájárulás	Indikatív saját forrás
2005	37 385 898	37 385 898	28 039 423	9 346 475	10 652 085
2004-2006	112 008 511	112 008 511	84 006 380	28 002 131	31 913 750

A 3. prioritás megvalósulásának előrehaladása 2005-ben

A 3. prioritásra 2005-ben beérkezett pályázatok – 621 db - 37 383 870 euró (9 532 886 850 Ft) támogatási igényt jelentenek, amely megfelel a 2005-re allokált források nagyságának.

A prioritás intézkedései az AVOP többi intézkedésével egyetemben először 2004 januárjában kerültek meghirdetésre. A jelentős számú beérkezett pályázat, illetve a rendelkezésre álló forrásösszegekhez viszonyított nagy mértékű forrástúligénylés miatt, először a 3.3. "Falufejlesztés és - megújítás, a vidék tárgyi és szellemi örökségének megőrzése” intézkedés (a felfüggesztés időpontja: 2004. október 1.), majd a 3.2. „Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése” intézkedés, 3.2.21. „Kimondottan mezőgazdasági és erdészeti célokat szolgáló (csak helyrajzi számmal ellátott) külterületi utak és hozzájuk kapcsolódó létesítmények építése, felújítása” alintézkedésre (a felfüggesztés időpontja: 2004. december 8.) került felfüggesztésre. A rendkívüli érdeklődés folytán a 3.2 intézkedés esetén 2004-ben benyújtott pályázatok támogatási igénye csaknem elérte a rendelkezésre álló 3 éves keret nagyságát (94%), a 3.3 intézkedés esetén pedig jóval meghaladta azt (207%). Mivel jelentősebb forrásátcsoportosításra nem volt mód ezért **e két jogcímre a vizsgálat tárgyát képező 2005-ös évben pályázati felhívás nem került meghirdetésre, így ezekre e tevékenységek 2005. évben nem lehetett pályázni.** 2005-ben ezen jogcímek esetén főként a 2004-ben benyújtott nagyszámú pályázat feldolgozása folyt.

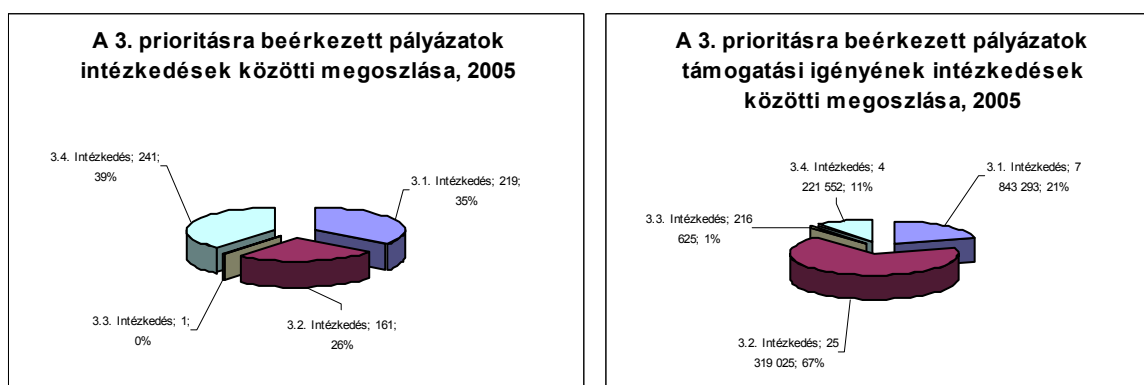
A többi jogcím felfüggesztésének időpontjait és indokait az intézkedések előrehaladásának leírását tartalmazó fejezet részletezi.

A prioritáson belül 2005-ben beérkezett és támogatott pályázatok intézkedések közti megoszlását az 20. és 21. ábra szemlélteti.

20. ábra

A 3. prioritásra beérkezett pályázatok számának és támogatási igényének megoszlása intézkedésenként, 2005

euró

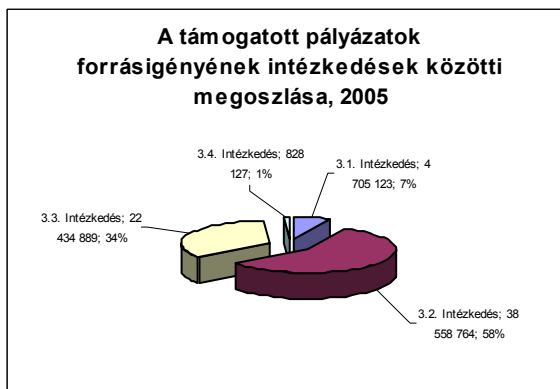
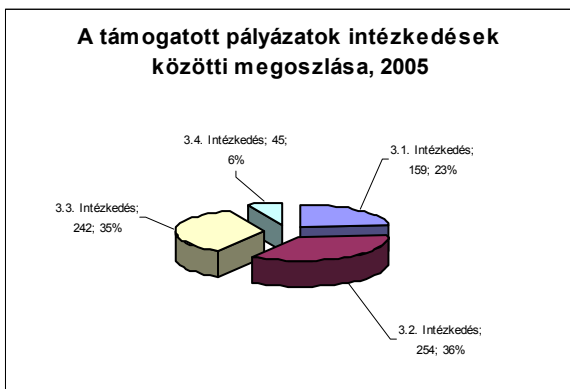
3.1. Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése
3.2. Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése
3.3. Falufejlesztés, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése
3.4. LEADER+

A fenti felfüggesztésekből kifolyólag 2005-ben, a még pályázható három intézkedésre kiegyenlítetten, közel azonos arányban érkeztek be pályázatok. Mivel az infrastruktúra fejlesztés költségigényes, így a projektek maximális összköltsége is meghaladta a 3.1 és 3.4 intézkedés projektméreteit, ezért a prioritáson belül 3.2 intézkedés támogatás igénye volt a legjelentősebb.

21. ábra

A 3. prioritás IH támogatott pályázatainak és támogatási igényének megoszlása intézkedésenként, 2005

euró

3.1. – Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése
3.2. – Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése
3.3. – Falufejlesztés, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése
3.4. – LEADER+

A támogatott pályázatok számában a LEADER+ intézkedés késői meghirdetésénél fogva 2005-ben elmarad a prioritás másik három intézkedésétől, amelyek közel azonos, kiegyenlített arányban kerültek támogatásra. A legnagyobb támogatás igénye a fent említett okoknál fogva a 3.2 és 3.3. intézkedéseknek volt.

A prioritáson belüli intézkedések megvalósulásának előrehaladását a 36. táblázat foglalja össze.

A 3. Priorításra benyújtott pályázatok adatai (2004, 2005, kumulált)

Intézkedés	Beérkezett pályázatok				IH által támogatott pályázatok				Leszerződött pályázatok				Kifizetésben részesült pályázatok			
	száma	Közkidás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkidás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkidás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkidás (€)		3 éves keret %-a
		összesen	ebből EMOGA			összesen	ebből EMOGA			összesen	ebből EMOGA			összesen	ebből EMOGA	
2004																
3.1.	163	5 124 891	3 843 668	32	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2.	304	49 598 254	37 198 691	94	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.3.	466	49 469 731	37 102 298	207	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.4.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Prioritás	933	104 192 876	78 144 657	93	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2005																
3.1.	219	7 843 293	5 882 469	49	159	4 705 123	3 528 842	29	127	3 586 223	2 689 667	22	29	282 073	211 555	2
3.2.	161	25 319 025	18 989 269	48	254	38 558 764	28 919 073	73	173	26 011 607	19 508 705	49	103	4 178 929	3 134 197	8
3.3.	20	0	0	0	242	22 434 889	16 826 167	94	237	22 322 333	16 741 750	94	144	4 056 946	3 042 709	17
3.4.	241	4 221 552	3 166 164	22	45	828 127	621 095	4	45	828 130	621 097	4	36	192 292	144 219	1
3. Prioritás	621	37 383 870	28 037 902	34	700	66 526 903	49 895 177	59	582	52 748 293	39 561 219	47	312	8 710 240	6 532 680	8
2004 – 2005																
3.1.	382	12 968 184	9 726 137	81	159	4 705 123	3 528 842	29	127	3 586 223	2 689 667	22	29	282 073	211 555	2
3.2.	465	74 917 279	56 187 959	142	254	38 558 764	28 919 073	73	173	26 011 607	19 508 705	49	103	4 178 929	3 134 197	8
3.3.	466	49 469 731	37 102 298	207	242	22 434 889	16 826 167	94	237	22 322 333	16 741 750	94	144	4 056 946	3 042 709	17
3.4.	241	4 221 552	3 166 164	22	45	828 127	621 095	4	45	828 130	621 097	4	36	192 292	144 219	1
3. Prioritás	1 554	141 576 746	106 182 559	126	700	66 526 903	49 895 177	59	582	52 748 293	39 561 219	47	312	8 710 240	6 532 680	8

Forrás: EMIR 2005. december 31. exportálás, Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal

1 euró=255Ft

3.1. – Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése
3.2. – Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése
3.3. – Falufejlesztés, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése
3.4. – LEADER+

A 3. prioritás intézkedéseire a két legnépszerűbb jogcím felfüggesztése miatt 2005-ben lényegesen kevesebb (621 db) pályázat érkezett be, mint 2004-ben (67%). Ugyanakkor a táblázatból kiolvasható, hogy prioritásra 2005. december 31-ig összességében beérkezett támogatás igény jóval meghaladja a három évre rendelkezésre álló forráskeretet (126%).

A visszalépett, illetve visszavont projektek száma a prioritáson belül 64 db.

Az MVH regionális irodáinak tapasztalatai alapján a pályázatok minősége javuló tendenciát mutat. Ez kisebb részben a jogszabályi háttér fokozatos egyszerűsítésnek (pl. egyszerűsödött a pályázatokhoz kapcsolódó biztosítékállítást, előlegfolyósítást stb.) és a közreműködő szervezet tájékoztatási tevékenységének, nagyobb részben pedig a pályázati rutinszerzésnek köszönhető. Javult a pályázatok minősége azért is, hogy a két legnépszerűbb pályázati jogcím (3.2.21 mezőgazdasági utak fejlesztése és 3.3 falu-fejlesztés) felfüggesztésével a fennmaradó jogcímekre (vízrendezés, öntözés melioráció, energiaellátás) jobbra felkészült szakapparátussal rendelkező intézmények és gazdálkodó szervezetek pályáztak. A pályázatok minőségét leginkább a DEB-re felterjesztés előtt elutasított pályázatok aránya mutatja, amely 2004-ben 40% volt, 2005-ben pedig csak 27%. Ez a jogosulatlanság és formai hiányosság miatt elutasított pályázatokat foglalja magában, amely elutasítási indokok főképp a pályázó figyelmetlenségére vezethetők vissza. Az elutasítások aránya a 2005. december 31-i állapot szerint 34% volt. Igaz ugyan, hogy ez az arány nem tartalmazza a LEADER akciócsoportok elutasításait, mert ebben az esetben, csak az első körös szelekcióra került sor míg, a második körös szelekció, így a végleges döntéshozatal 2006-ra húzódott át. Az elutasítások fő okát, amint az a fentiekből is kitűnik, elsősorban a kötelező formai követelményeknek való megfelelés hiánya, illetve a falumegújítás intézkedés esetén a korlátos források miatti viszonylag magas minimum ponthatárok jelentették.

A támogatott és elutasított projektek aránya a 2004-2005-ös időszakban:
700/509.

A prioritás hatása a területi kiegyenlítődésre

A 2004-es évhez hasonlóan 2005-ben is Észak-Alföldről, Észak-Magyarországról, a Dél-Alföldről és Nyugat-Dunántúlról érkezett be a legtöbb pályázat. Ez a tény jól szolgálja a területi kiegyenlítődést, hiszen ezekben a régiókban található a fejlődésükben elmaradottabb aprófalvas és periferikus térségek, valamint - az alföldi régiókon kívül - azok a térségek, amelyekben a mezőgazdaság termelési adottságai kedvezőtlenebbek, ezért szükséges a szerkezetátalakítás, a fokozottabb diverzifikáció.

A kritikus gazdasági és foglalkoztatási helyzetben lévő észak-magyarországi régióból érkezett be a „A vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése” intézkedésre a legtöbb pályázat. Az alábbi tábla adatai alapján a munkanélküliség aránya ebben a régióban a legmagasabb – 10,65% - és az aktivitási és foglalkoztatási ráta is itt a legalacsonyabb, csakúgy mint az egy főre jutó GDP. Az elvándorlás jellemző erre az országrészre.

Mivel ezek alacsonyabb összköltségű pályázatok, ezért a beérkezett támogatási igényeket illetően a dél-alföldi és az észak-magyarországi régió „helyet cserélt”. A dél-alföldi régióból érkezett be a legtöbb pályázat „Mezőgazdasági infrastruktúra fejlesztése” intézkedésre, amely a régió mezőgazdaságban betöltött jelentős szerepét mutatja. A falumegújítás intézkedésre az aprófalvas nyugat-dunántúli régióból érkezett be a legtöbb pályázat, ugyanakkor ezt az intézkedést tekintve igen kicsik a különbségek a beérkezett pályázatok számát illetően.

A gazdaság legfontosabb mutatói regionális bontásban

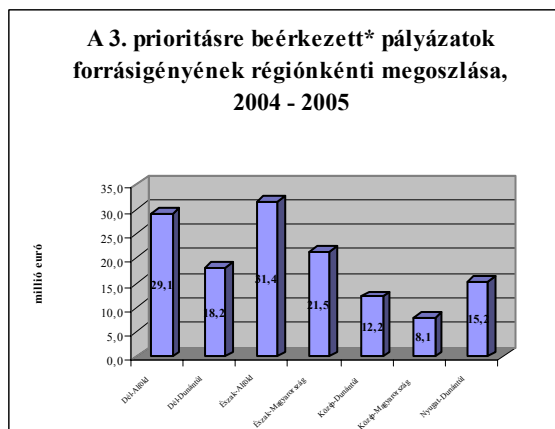
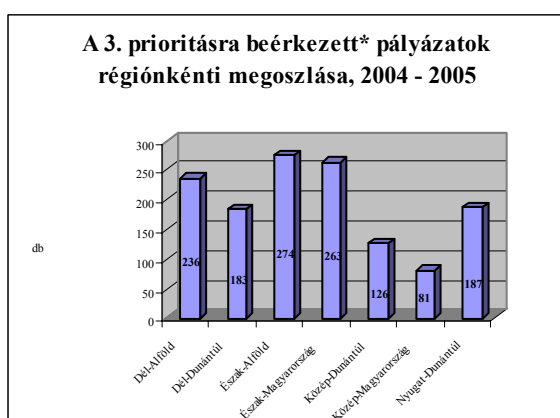
Régió	GDP/fő, 2003		1000 lakosra jutó belföldi vándorlási különbözet, 2004	Aktivitási arány, 2005, %	Munkanélküliségi ráta, 2005, %	Foglalkoztatási ráta, (15-64 éves népesség) 2005, %	Mezőgazdaságban foglalkoztatottak aránya, 2005, %
	ezer Ft	Az országos %-ában					
Közép-Magyarország	2 927	161	3,0	59,6	5,2	63,3	1,3
Közép-Dunántúl	1 679	92	0,6	57,2	6,3	60,2	4,9
Nyugat-Dunántúl	1 955	108	1,6	58,3	5,9	62,1	5,3
Dél-Dunántúl	1 301	72	-1,9	51,6	8,8	53,4	8,0
Észak-Magyarország	1 162	64	-3,1	48,8	10,6	49,5	4,0
Észak-Alföld	1 187	65	-2,3	49,1	9,1	50,2	7,1
Dél-Alföld	1 236	68	-1,1	51,6	8,2	53,8	10,3

Forrás: Területi Statisztikai Évkönyv, KSH, 2004, Munkaerő-felmérés regionális idősorai, 1992-2005, KSH

A 22. és 23. ábrák foglalják össze a 3. prioritásra beérkezett⁶ és támogatott pályázatok számának és támogatási igényeinek régiónkénti megoszlását.

22. ábra

A 3. prioritás beérkezett pályázatainak és támogatási igényének régiók közötti megoszlása, 2004-2005

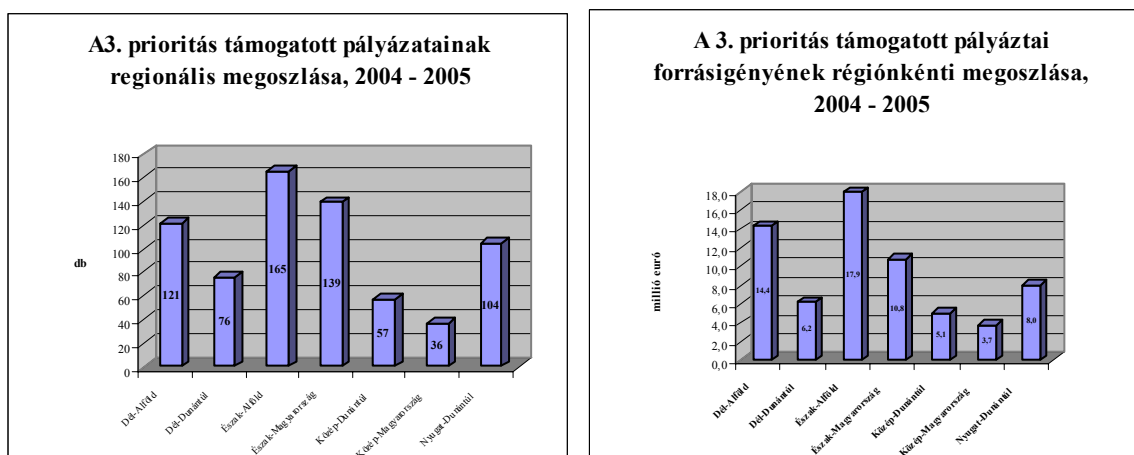

* Csak azok a pályázatok, amelyek a minimum követelményeknek megfeleltek.

Forrás: OTH PIK

⁶ A beérkezett darab csak azokat a pályázatokat tartalmazza, amelyek a minimum követelményeknek megfeleltek.

A 3. prioritás IH támogatott pályázatainak és támogatási igényének régiók közötti megoszlása, 2004-2005

Forrás: OTH PIK

A támogatott pályázatok és azok támogatás igényének regionális megoszlását tekintve megállapítható, hogy a régiók közötti arányok közel azonosak a beérkezett pályázatok és támogatás igényeik régiókénti arányaival. Ebből arra lehet következtetni, hogy a régiók között nincs olyan, ahol kirívóan magas az elutasítások és visszavonások száma.

A 37. táblázatból kiolvasható a támogatott pályázatok számának és támogatási igényének intézkedésenkénti és régiókénti megoszlása.

37. táblázat

Az IH támogatott pályázatok számának és támogatási igényének területi eloszlása a 3. prioritáson belül, 2004-2005

Regió	3.1 intézkedés		3.2. intézkedés		3.3. intézkedés		3.4. intézkedés		3. prioritás	
	A támogatott pályázatok száma									
	Db	%	db	%	db	%	Db	%	db	%
Nincs megadva régió	0	0	0	0	0	0	2	4	2	0
Dél-Alföld	19	12	77	30	18	7	7	16	121	17
Dél-Dunántúl	17	11	20	8	31	13	8	18	76	11
Észak-Alföld	38	24	69	27	53	22	5	11	165	24
Észak-Magyarország	59	37	29	11	44	18	7	16	139	20
Közép-Dunántúl	5	3	18	7	25	10	9	20	57	8
Közép-Magyarország	8	5	8	3	18	7	2	4	36	5
Nyugat-Dunántúl	13	8	33	13	53	22	5	11	104	15
Ország	159	100	254	100	242	100	45	100	700	100
Regió	A támogatott pályázatok támogatás igénye									
	€	%	€	%	€	%	€	%		%
Nincs megadva régió	0	0	0	0	0	0	781 272	94	781 272	3

Dél-Alföld	630 771	13	12 198 549	31	1 526 831	7	7 386	1	2 167 462	8
Dél-Dunántúl	501 355	11	2 470 923	6	3 214 912	14	6 207	1	3 724 440	13
Észak-Alföld	1 272 242	27	11 599 701	30	5 029 534	22	7 065	1	6 313 829	23
Észak-Magyarország	1 605 797	34	4 574 831	12	4 629 542	21	8 254	1	6 249 891	22
Közép-Dunántúl	115 224	2	2 748 183	7	2 182 043	10	6 798	1	2 304 516	8
Közép-Magyarország	262 660	6	1 284 550	3	2 182 013	10	5 147	1	2 450 851	9
Nyugat-Dunántúl	317 074	7	4 041 661	10	3 670 013	16	5 998	1	3 994 328	14
Ország	4 705 123	100	38 918 398	100	22 434 889	100	828 127	100	27 986 590	100

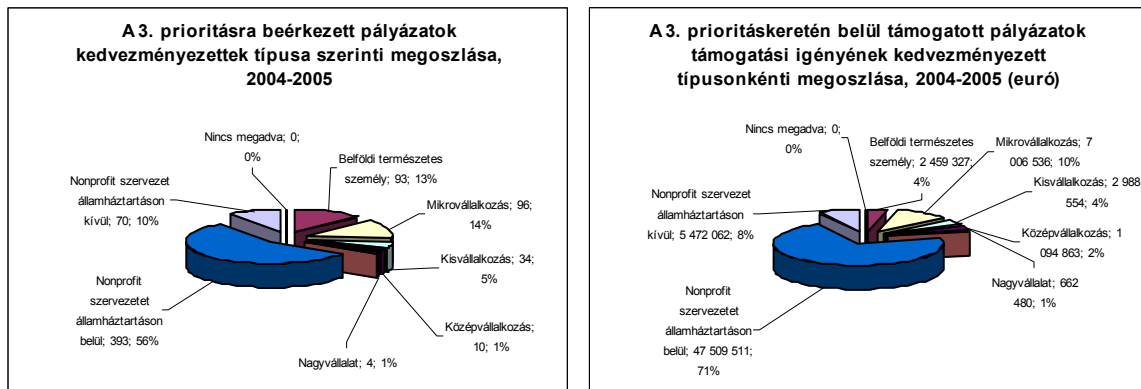
Forrás: OTH PIK

A prioritás fő kedvezményezettjei

A 3. prioritásra benyújtott pályázatok kedvezményezett típusainak legjelentősebb kategóriája az államháztartáson belüli non-profit szervezetek, ez esetben túlnyomó többségében az önkormányzatok. Ennek fő oka, hogy a falumegújítás intézkedésre és a mezőgazdasági útfelújítás tevékenységre többnyire önkormányzatok pályáztak, hiszen a fejlesztések tárgya többnyire önkormányzati tulajdonban van (24. ábra).

A vállalkozásfejlesztés esetén a projektméretük viszonylag alacsony maximális értéke és a támogatható tevékenységek köre az intézkedések céljával összhangban maga után vonja azt, hogy főként mikro-, és kisvállalkozások, kisebb arányban középvállalkozások nyújtottak be pályázatot a 3. prioritásra. A természetes személyek által benyújtott pályázatok magas számát a falusi turizmus fejlesztése alintézkedés magyarázza, ahol a falusi magán szálláshely szolgáltatók nagy része természetes személy kategóriába tartozik.

A 3. prioritás IH támogatott pályázatainak és támogatási összegének megoszlása kedvezményezettek szerint, 2004-2005

Pénzügyi megvalósítás

A prioritás az AVOP forrásaiból 112 008 511 euróval (28 562 MFt) (26%) részesedik. A hároméves időszakra rendelkezésre álló forrás évenkénti megoszlása alapján a 2005-ös évre allokált keret, a teljes 3 éves keretösszeg 33%-a, 37 385 898 euró (9 533 MFt). A 2005-ös évben az IH által támogatott pályázatok -700 db - támogatás igénye 66 526 903 euró (16 964 360 265 Ft), azaz csaknem a duplája a 2005-ben rendelkezésre álló forrás keretnek. Ugyanakkor ez magában foglalja a 2004-ben beérkezett és az IH által 2005-ben támogatott pályázatok támogatás igényét is. A prioritás 2005-ös megvalósult kötelezettségvállalásait a 38. táblázat tartalmazza. Kifizetésre is 2005. évben került sor először, 312 db pályázat esetében, 8 710 240 euró (2 221 111 200 Ft) támogatás összeggel.

38. táblázat

3. prioritás pénzügyi megvalósulása (2005)

Forrásallokáció	Összes költség (euró)	Összes közkiadás (euró)	EU hozzájárulás (EMOGA) (euró)	Összes nemzeti hozzájárulás (euró)	Saját forrás (euró)
Kötelezettségvállalás *	95 901 853	66 526 903	49 895 177	16 631 726	29 374 950

*IH támogatott

Indikátorok

Az AVOP 3. prioritása célkitűzéseinek megvalósulása a 39. táblázatban szereplő számszerűsített indikátorok teljesülésével válik mérhetővé. A vizsgált időszakban a prioritás megvalósítására rendelkezésre álló idő rövidege miatt a tervezett mutatók teljesülésében elért eredmények nagy része nem értelmezhető. A teljesülésükre vonatkozó pontos adatok megállapítása, a projektek megvalósításának megkezdését követően válik lehetővé, melyek a soron következő értékelési jelentések részét fogják képezni.

A 3. prioritás tervezett és megvalósult eredményei

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény
Output	Helyi vidékfejlesztési programjuk megvalósításával támogatott helyi akciócsoportok száma (db)	30-40	0
Eredmény	A falusi szálláshelyeken töltött vendégéjszakák számának növekedése (%) (2000 – 2002 évek átlaga = 100%)	20%	n.a.
	A támogatott vállalkozások száma (beleértve a LEADER+-t is) (db)	3140	173
	A falumegújítással és/vagy helyi piacok és felvásárló-helyek fejlesztésével érintett települések száma (db)	250	239
Hatás	A 3. prioritás intézkedései keretében nyújtott támogatásnak köszönhetően a vidéki térségekben megőrzött és létrehozott munkahelyek száma munkaerő egyenértékben (FTE, AWU – nincs adat) (db)	500	578

A helyi vidékfejlesztési programjuk megvalósításával támogatott helyi akciócsoportok száma 2005-ben 0 volt, tekintettel arra, hogy a kétlépcsős kiválasztási folyamat 2006 márciusában ért véget.

A falusi magán szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák számának változása a 2005-ös erre vonatkozó adat hiányában jelenleg nem áll rendelkezésre.

A támogatott vállalkozások száma az IH által támogatott pályázatok esetén 173 db. Ez jelentősen elmarad a tervezett 3140 db-tól. A különbség egyik oka, hogy a szerződéssel rendelkező pályázatok a vizsgált időszak végéig a 3 éves keretösszegnek csupán 59%-át tették ki. A másik ok, hogy a LEADER+ intézkedés jellegénél fogva sok kis léptékű fejlesztést támogat, amely várhatóan nagy számú vállalkozást érint majd. Így jelentősen megnöveli a támogatott vállalkozások számát. A helyi vidékfejlesztési programok megvalósítása 2005-ben még nem kezdődött el.

A falumegújítással és/vagy helyi piacok és felvásárló-helyek fejlesztésével érintett települések száma csaknem eléri a tervezett értéket. A falumegújítással érintett települések száma a jövőben várhatóan alig növekszik (a leszerződött pályázatok a rendelkezésre álló keretösszeg 94%-át teszik ki), a helyi piacok fejlesztésével érintett települések számának növekedésével ugyanakkor elérhető a tervezett érték.

A megőrzött és megtartott munkahelyek számának begyűjtése folyamatban van. Az értékek a jelenleg tájékoztató jelleggel rendelkezésre álló adatokból nem állapíthatók meg.

Tekintettel a pályázatértékelési folyamat elhúzódására, megkezdődött az aktualizált bázisadatok és output adatok pályázóktól történő bekérése, az EMIR nyomkövetési moduljának feltöltése folyamatos a régiókban, azonban a rögzítés elhúzódása miatt az indikátorok végső lekérdezésére 2006. folyamán kerülhet sor.

A jelentésben szereplő indikátorok a 2005. december 31-én hatályos szerződéssel rendelkező pályázatok tényadatainak az EMIR-be való feltöltése után kerültek összesítésre.

Kedvezőtlen Adottságú Területen megvalósuló projektek

Alintézkedés	Kedvezőtlen Adottságú Területen leszerződött projektek		
	száma	Támogatás igénye €/Ft	Projekt értéke €/Ft
3.1.1.	1	46 209 / 11 783 197	128 354 / 32 731 104
3.1.3.	17	404 012 / 103 022 998	900 277 / 229 570 741
3.1. intézkedés összesen	18	450 221 / 114 806 195	1 028 634 / 262 301 845

*A lekérdezés a 2005. dec. 31-ig hatályba lépett szerződéssel rendelkező projektekre vonatkozik.

3.2.3.1. A 3.1. „Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése” intézkedés

Az intézkedés a mezőgazdaságon kívüli (falusi turizmus, kézművesség), vagy azon belüli tevékenységi körök bővítését, egyedi, kiváló minőségű élelmiszerek előállítását, a nem élelmiszer célú termelés és feldolgozás fejlesztését (gyógy-, fűszer- és aromanövények gyűjtése és termesztése, árukészítés), és az előállított termékek értékesítési lehetőségeinek javítását szolgálja. Az intézkedés ismertsége és népszerűsége a 2005-ös év folyamán fokozódott (219 db benyújtott pályázat).

40. táblázat

A 3.1. intézkedés pénzügyi terve

euró					
Pénzügyi forrás					
	Összes költség	Összes közkiadás	EU támogatás összesen (EMOGA)	Összes nemzeti hozzájárulás	Indikatív saját forrás
2005	8 436 248	8 436 248	6 327 186	2 109 062	839 361
2004-2006	16 059 395	16 059 395	12 044 546	4 014 850	2 808 343

Az intézkedés keretén belül 2004-ben kötelezettségvállalás nem történt, ezért a teljes 2004-es keret (5 909 135 euró) 2005-ben továbbra is rendelkezésre állt.

A 2005-ben elért eredmények

Az intézkedés pályázati jogcímei először 2004 januárjában kerültek meghirdetésre. 2004-ben az intézkedés keretén belül kötelezettségvállalás nem történt. 2005. december 31-ig összesen 382 pályázat érkezett be (a programra beérkezett összes pályázat 6,3 %-a).

A 2005-ös évben az intézkedésre összesen 219 db pályázat érkezett be, amely meghaladja a 2004-ben benyújtott pályázatok számát (163 db). A 2005-ben beadott pályázatok - 219 db - támogatásigénye 7 843 293 euró (2 000 039 715 Ft), szemben a 2005-ös évre allokált 8 436 248 euróval (2 151 MFt). A pályázatok beadásának ütemére jellemző a 2004. decemberi és a 2005. márciusi jelentős számú benyújtott pályázat. Ezekből eltekintve, a havonta beadott pályázatok darabszáma hamar beállt a havi 10-20 közöttire. A rendelkezésre álló keret 29%-ának értékében az IH támogatási döntést hozott (159 pályázat; 4 705 123 euró – 1 199 806 365 Ft - támogatási igény), 22%-ában pedig megtörténtek a szerződéskötések (127 pályázat; 3 586 223 euró – 914 486 865 Ft - támogatási igény).

A 2005-ös év folyamán az intézkedés minden jogcíme felfüggesztésre került. A felfüggesztést a beérkezett pályázatok a rendelkezésre álló forráskeretekhez viszonyított

magas támogatásigénye indokolta, mivel a 2 évre beérkezett pályázatok támogatásigénye elérte a 2004-2005-re az átcsoportosítás után rendelkezésre álló keret 81 %-át.

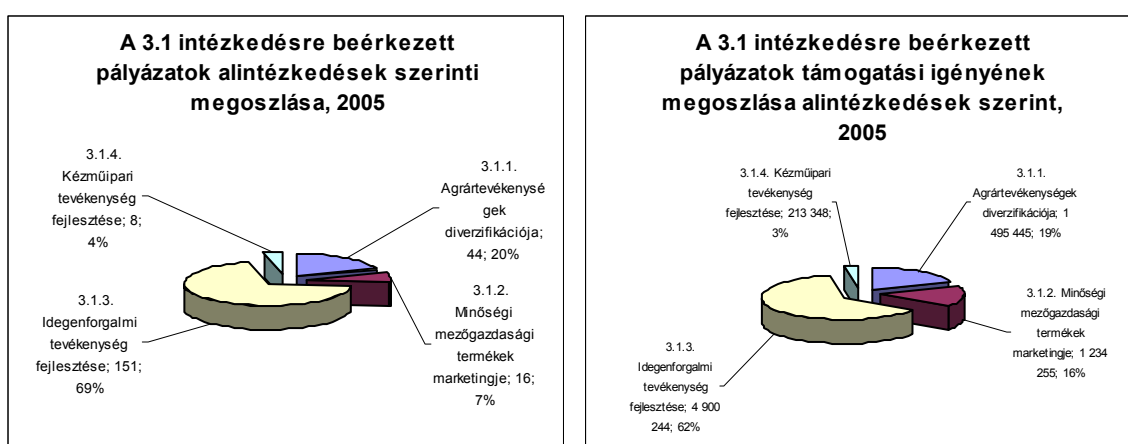
Az alintézkedések közötti arányok tervezetthez történő közelítésére, az intézkedés végrehajtásában módosítás történt, miszerint a legnépszerűbb alintézkedés pályázhatóságát viszonylag korán, már 2005. március 25-én felfüggesztésre került, szemben a többi alintézkedés esetén alkalmazott augusztus 1-i dátummal.

A különböző alintézkedések felfüggesztésének időpontjait az 9. melléklet tartalmazza.

Az alintézkedésekre benyújtott pályázatok és azok támogatási igényeinek egymás közötti arányait a 25. ábra szemlélteti.

25. ábra

A 3.1 intézkedésre benyújtott pályázatok alintézkedések szerinti megoszlása

Az intézkedés négy alintézkedése közül a legerőteljesebb érdeklődés továbbra is az **idegenforgalmi tevékenységek fejlesztése (3.1.3.)** iránt nyilvánult meg, bár az alintézkedésre beérkezett pályázatok intézkedésen belüli aránya a 2004-es 83%-ról 69%-ra mérséklődött. A nagy érdeklődés oka főként a falusi turizmus fokozódó hazai térnyeréséből, élénkülő marketingjéből és a szolgáltatásokért fizetőképes kereslet növekedéséből adódik. Az igényelt közkiadás erre az alintézkedésre a 2004. évi 85%-ról csupán 1 százalékponttal csökkent. Az alintézkedésre beérkezett pályázatok túlnyomó többsége szálláshely fejlesztésre, csekély számban szolgáltatás fejlesztésre és komplex turisztikai termékkínálatra irányult.

A 2004. évhez hasonlóan a 3.1.1, 3.1.2 és 3.1.4. alintézkedés iránti érdeklődés enyhén növekedett ugyan, de még mindig nem vált számottevővé. A beadott alacsony pályázati darabszámot a fejlesztések nagyságához és a célcsoport (jobbára természetes személyek, és mikro-vállalkozások, akik nem tudnak igénybe venni pályázati tanácsadást) felkészültségéhez mérten túl bonyolult és szigorú pályázati feltételrendszer okozta. Az alacsony projekt költségvetés többnyire nem bírta el egy profi pályázati szaktanácsadás igénybevételét, a pályázó maga pedig nehezen tudta összeállítani a pályázati dokumentációt. A 3.1 intézkedés projektméretei alacsonyabbak az 1.1 és/vagy a 2.1 intézkedésekben foglaltaknál. A támogatható tevékenységek jellegénél fogva a dokumentációs háttér ugyan egyszerűbb, pl. sok célnál (falusi turizmus, kisipar) nem kell környezetvédelmi, állategészségügyi és élelmiszerhygiéniai igazolás, ez azonban nem prioritás és méret, hanem tevékenység specifikus könnyebbség. Valójában a feltételrendszer a vállalkozások és projektek mérete, típusa alapján nem differenciál.

Az alacsony költségvetésű pályázatoknál az önrész relatívan magas aránya és az utófinanszírozás számos esetben visszatartó erő volt.

A legcsekélyebb érdeklődés továbbra is a kézműipari tevékenységek fejlesztése (3.1.4.) iránt tapasztalható. 2005. december 31-ig mindössze 14 db pályázat érkezett be a 3.1.4. alintézkedés keretén belül, amelyből 8 db – 213 348 euró (54 403 740 Ft támogatási igénnyel - érkezett be 2005-ben. A 2005 december 31-ig beérkezett pályázatok – 14 db - támogatás igénye csekély, 435 583 euró (111 073 655 Ft) volt. Az alacsony érdeklődéshez hozzájárult az is, hogy az AVOP pályázati lehetőségének megnyílása előtt több évig nem volt lehetőség hasonló jogcímre pályázni a vidékfejlesztés keretein belül, így az alintézkedés potenciális kedvezményezettjei „elszoktak” attól, hogy az agrár – vidékfejlesztési forrásokon belül lehetőségük lehet kézműves pályázataik finanszírozására. A kézműves vállalkozások alacsony jövedelmezősége, a termékértékesítés nehézségei, a perspektíva-hiány a kézműves szakmák művelőinek előregedését, az utánpótlás hiányát okozza, ami a fejlesztések hiányában, a gyenge pályázói érdeklődésben nyilvánul meg.

A minőségi mezőgazdasági termékek marketingje (3.1.2.) alintézkedés esetén a beérkezett pályázatok részesedése az intézkedésen belül 1,2%-ról 7,3%-ra növekedett. Az alintézkedésre többek között újszerűségénél fogva sem érkezett be jelentős igény. Bár az intézkedés bevezetését nem kísérte tájékoztató, felvilágosító kampány, az intézkedést gondozó szakfőosztály az érintett civil szervezeteket, érdekképviselőket megkereste és tájékoztatta a pályázás lehetőségeiről. Összesen 18 db pályázat került benyújtásra, amelynek döntő többségét (16 db) 2005-ben nyújtottak be. A 2005. december 31-ig beérkezett pályázatok támogatás igénye mindössze 2 335 466 euró (595 543 830 Ft), melyből 2005. évben 16 pályázat érkezett be 1 234 255 euró (314 735 025 Ft) támogatási igénnyel. A beadott pályázatok közül 6 db zöldség-gyümölcs értékesítési szövetkezetek által benyújtott fejlesztésekre vonatkozott. Az újszerűség nemcsak a pályázói oldalon jelentett gondot, hanem az elbírálás kapcsán is előfordultak olyan értelmezésbeli következetlenségek (pl. a kedvezményezettek körének félreértelmezése, indokolatlan szűkítése), amely negatív hatással volt a pályázói aktivitásra.

Az **agrártevékenységek diverzifikációja alintézkedésre (3.1.1.)** beérkezett pályázatok részesedése az intézkedésen belül 132%-kal (11,6%-ról 20,1%-ra) nőtt. A jogcím viszonylagos népszerűsége főként az ültetvénytelepítés (beleértve az energianövényeket is) és a kis élelmiszer-feldolgozók fejlesztésének lehetőségéből fakad. Ilyenek pl. a kis léptékű borászati beruházások, szeszfőzdeák és egyéb élelmiszer előállító kisüzemek. Összesen 63 db pályázat került befogadásra, amelyből 44-et 2005-ben nyújtottak be. A 2005-ben benyújtott pályázatok támogatás igénye 1 495 445 euró (381 338 475 Ft).

Összességében elmondható, hogy az intézkedés keretén belül támogatott pontszerű fejlesztések az intézkedés végrehajtásának jelenlegi stádiumában nem járultak hozzá széles körűen a vidéki gazdaság fejlődéséhez.

A 3.1 intézkedés alintézkedéseire benyújtott pályázatok főbb jellemzőit a 41. táblázat foglalja össze.

A 3.1. intézkedésre benyújtott pályázatok adatai (2004, 2005, kumulált)

Alintézkedés	Beérkezett pályázatok				IH által támogatott pályázatok				Leszerződött pályázatok				Kifizetésben részesült pályázatok			
	száma	Közkidás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkidás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkidás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkidás (€)		3 éves keret %-a
		összesen	ebből EMOGA			összesen	ebből EMOGA			összesen	ebből EMOGA			összesen	ebből EMOGA	
2004																
3.1.1.	19	472 518	354 389	n.a.*	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.1.2.	2	1 101 211	825 908	n.a.*	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.1.3.	136	4 320 017	3 240 013	n.a.*	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.1.4.	6	222 235	166 676	n.a.*	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Összesen	163	5 124 891	3 843 668	32	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2005																
3.1.1.	44	1 495 445	1 121 584	n.a.*	26	795 583	596 687	n.a.*	22	616 620	462 465	n.a.*	5	62 930	47 197	n.a.*
3.1.2.	16	1 234 255	925 691	n.a.*	5	387 976	290 982	n.a.*	2	107 667	80 750	n.a.*	0	0	0	n.a.*
3.1.3.	151	4 900 244	3 675 183	n.a.*	123	3 350 026	2 512 519	n.a.*	98	2 690 397	2 017 798	n.a.*	23	217 649	163 236	n.a.*
3.1.4.	8	213 348	160 011	n.a.*	5	171 539	128 654	n.a.*	5	171 539	128 654	n.a.*	1	1 495	1 121	n.a.*
Összesen	219	7 843 293	5 882 469	49	159	4 705 123	3 528 842	29	127	3 586 223	2 689 667	22	29	282 073	211 555	2
2004 – 2005																
3.1.1.	63	1 967 963	1 475 973	n.a.*	26	795 583	596 687	n.a.*	22	616 620	462 465	n.a.*	5	62 930	47 197	n.a.*
3.1.2.	18	2 335 466	1 751 599	n.a.*	5	387 976	290 982	n.a.*	2	107 667	80 750	n.a.*	0	0	0	n.a.*
3.1.3.	287	9 220 261	6 915 196	n.a.*	123	3 350 026	2 512 519	n.a.*	98	2 690 397	2 017 798	n.a.*	23	217 649	163 236	n.a.*
3.1.4.	14	435 583	326 687	n.a.*	5	171 539	128 654	n.a.*	5	171 539	128 654	n.a.*	1	1 495	1 121	n.a.*
Összesen	382	12 968 184	9 726 137	81	159	4 705 123	3 528 842	29	127	3 586 223	2 689 667	22	29	282 073	211 555	2

*: nem alkalmazható, a PKD nem tartalmazza az alapadatot

1 euró=255 forint

3.1.1 – Agrártevékenységek diverzifikációja
3.1.2. – Minőségi mezőgazdasági termékek marketingje
3.1.3. – Idegenforgalmi tevékenység fejlesztési
3.1.4. – Kézműipari tevékenység fejlesztése

Forrás: EMIR 2005. december 31. exportálás, Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal

A pályázatok minősége, az elutasítások okai

Az intézkedésre benyújtott pályázatoknak összesen 52%-a (199 db) formai vagy tartalmi hiányosságok, visszalépés vagy visszavonás (MVH) következtében nem részesülhetett támogatásban. A legtöbb elutasított pályázat formai vagy jogosultsági okok miatt nem volt támogatható (140 db), ez tartalmazza a jogosultság és teljesség vizsgálatát megelőző, annak feltételül szolgáló minimum kritériumok nem teljesítéséből eredő elutasításokat is (71 db). Ezekben az esetekben a pályázatok a benyújtáskor nem teljesítették a felhívásban szereplő alapvető formai és tartalmi kritériumokat., így a pályázatok további vizsgálat nélkül elutasításra kerültek. Sok esetben a hiánypótlási felszólításban szereplő dokumentumok benyújtásának elmulasztása volt az elutasítás oka. Kisebb mértékben ugyan, de előfordultak műszaki, technológiai és szakmai fogyatékoságok, illetve pénzügyi megalapozatlanság miatt elutasított pályázatok is.

Az intézkedés kedvezményezettjeinek döntő többségét kitevő természetes személyek és mikro-vállalkozások nehezen teljesítik a legalapvetőbb jogosultsági kritériumokat. A viszonylag alacsony projektköltségvetésből nehezen finanszírozható pályázati szaktanácsadó cég, ami megmutatkozott a pályázatok minőségén. Az intézkedésre pályázók jelentős része úgy tekintette ezt a lehetőséget, mint a „Mezőgazdasági üzemek beruházásai” intézkedés „egyszerűsített” változatát. Emiatt a pályázatok kidolgozottsága sok esetben hiányos volt.

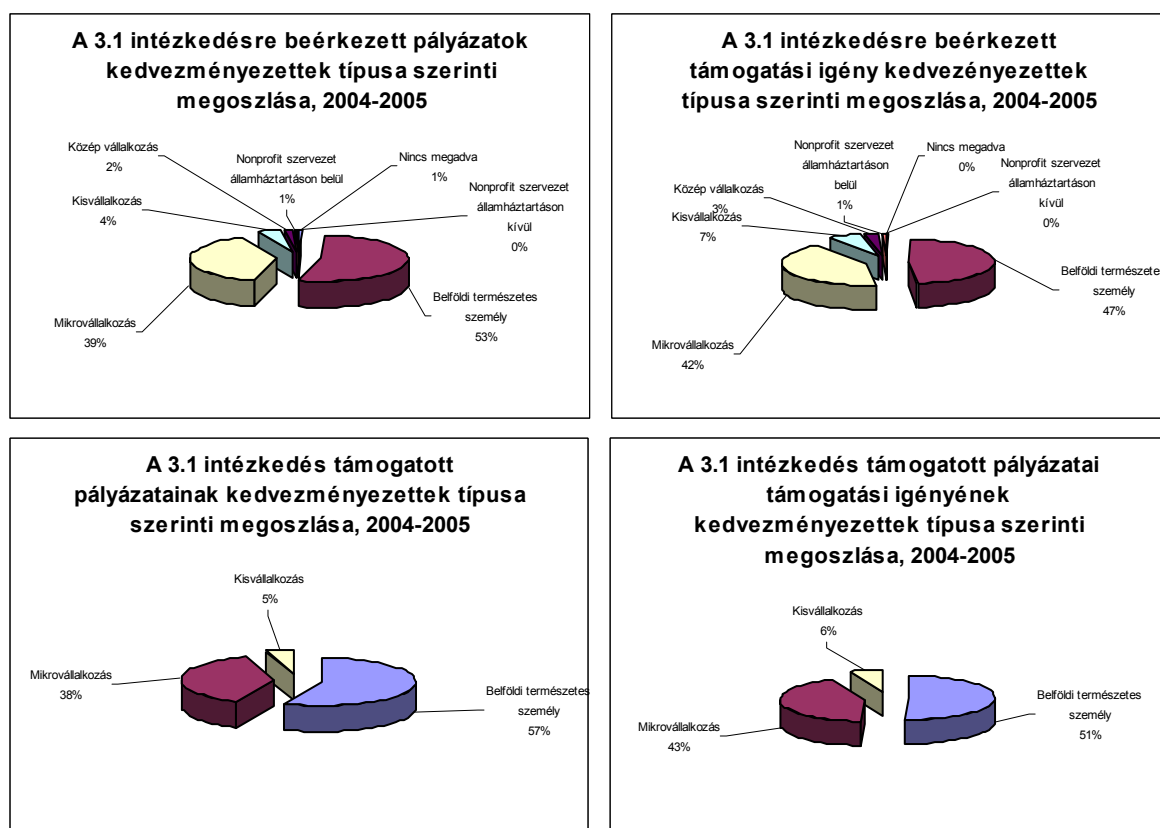
A döntés-előkészítés szakaszában 28 pályázó lépett vissza, majd a hatályba lépés előtt még 3, a határozatba lépés után 1 visszalépés történt. A visszalépések döntő része abból adódott, hogy a tervezett ültetvények 2008. szeptember 31-ig nem fordulnak termőre, így a fejlesztést e határidőig nem lehet végelszámolásra alkalmas módon befejezni (üzembe helyezni, használatba venni). Támogatás visszavonásra (MVH) egy esetben került sor. Az IH által elutasított pályázatok (26 db) leggyakoribb elutasítási indokai a helyben lakás nem megfelelő bizonyítottsága, amely főként a falusi turizmus fejlesztése alintézkedést érintette. Emellett elutasítási indokként előfordult a pályázatok nem megfelelő kidolgozottságának szintje.

A magas elutasítási arány egyrészt a pályázói tájékoztatás és tanácsadás hiányából, másrészt a jogcímeik újszerűségéből, a hagyományos agrárpályázatoktól történő eltéréséből ered, amely mind a pályázói, mind pedig az értékelői oldalon gondot jelentett.

A kedvezményezettek típusainak aránya

A kedvezményezettek típusainak és az általuk benyújtott pályázatok támogatási igényeinek arányát a 26. ábra mutatja. Mind a beérkezett mind pedig a támogatott pályázatok darabszámában és támogatási igényében egyaránt a legjelentősebb a természetes személyek aránya. Ez egyrészt annak tudható be, hogy a legnépszerűbb alintézkedés a falusi turisztikai tevékenységek fejlesztése volt (3.1.3), amely tevékenység esetén a jogszabályi háttérből adódóan a tevékenységet folytatók legnagyobb része nem vállalkozó, hanem természetes személy. A fejlesztések maximális méreteinek viszonylag alacsony értéke, a támogatások célcsoportja és a támogatható tevékenységek jellege úgyszintén befolyásolta a pályázók minősítési kódok szerinti megoszlását, nevezetesen a természetes személyek, mikro- és kisvállalkozások döntő részesedését.

A 3.1. intézkedésre benyújtott és IH támogatott pályázatok számának és támogatási igényének kedvezményezettek típusa szerinti megoszlása

Forrás: OTH PIK

Pénzügyi megvalósítás

Az intézkedés pénzügyi megvalósulását a 42. táblázat tartalmazza.

42. táblázat

3.1. intézkedés pénzügyi megvalósulása (2005)

Forrásallokáció	Összes költség (euró)	Összes közkiadás (euró)	EU hozzájárulás (EMOGA) (euró)	Nemzeti hozzájárulás (euró)	Saját forrás (euró)
Kötelezettségvállalás *	11 019 939	4 705 123	3 528 842	1 176 281	6 314 816

*IH támogatott

A 2005-ben történt kötelezettségvállalás összege 159 db pályázatra 4 705 123 euró (1 199 806 365 Ft, csaknem fele a 2005-re allokált forrásnak). Ennek oka egyrészt a pályázatok elbírálásának időigénye, másrészt az alintézkedések korai felfüggesztése. 2005-ben 29 db pályázatnak kezdték meg a kifizetését, mindösszesen 282 073 euró (71 928 615 Ft) összegben. A vizsgált időszakban a 3 éves keret 2%-nak kifizetése történt meg. A kifizetési folyamatot lassítja a pályázók gyakori pontatlan elszámolása.

Indikátorok

Az intézkedés hatékonysága, eredményei és hatása a 43. táblázatban szereplő számszerűsített indikátorok által válik mérhetővé.

43. táblázat

A vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése, indikátorok (2004-2006)

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény
Output	A támogatott pályázatok száma (db), amelyből	730	129
	Diverzifikáció	220	22
	Marketing	240	3
	Idegenforgalom	180	99
	kézműves	70	5
	mikrovállalkozás	470	51
	KKV	320	6
Eredmény	A támogatott vállalkozásokból piacra kerülő termékek/szolgáltatások hozzáadott értékének növekedése (%)	20	n.a
Hatás	A létrehozott és megőrzött munkahelyek száma (db), amelyből	260	44
	nők által betöltött munkahelyek	150	16.
	Dél-Alföld	57	n.a.
	Észak-Alföld	49	n.a.
	Észak-Magyarország	44	n.a.
	Közép-Magyarország	10	n.a.
	Közép-Dunántúl	31	n.a.
	Dél-Dunántúl	47	n.a.
	Nyugat-Dunántúl	21	n.a.

A megvalósult eredmény minden esetben elmarad a három évre tervezettől, tekintettel arra, hogy a leszerződött pályázatok a három évre rendelkezésre álló keretösszegnek csupán 22%-át teszik ki. Az elmaradás intézkedés szinten arányos, a 3 éves keretösszeg felhasználásával a tervezett eredmény elérése várható. Az alintézkedések közötti arány a tervezettől eltérő, jellemzően dominálnak az idegenforgalmi fejlesztések, ugyanakkor a marketing és kézműves fejlesztések elmaradnak a tervezettől.

A támogatott vállalkozásokból piacra kerülő termékek/szolgáltatások hozzáadott értékének növekedése a jelenleg tájékoztató jelleggel rendelkezésre álló adatokból nem állapítható meg.

A létrehozott és megőrzött munkahelyek száma az előzetes adatok alapján a tervezetthez közeli értéket mutatnak.

Tekintettel a pályázatértékelési folyamat elhúzódására, megkezdődött az aktualizált bázisadatok és output adatok pályázóktól történő bekérése, az EMIR nyomkövetési moduljának feltöltése folyamatos a régiókban, azonban a rögzítés elhúzódása miatt az indikátorok végső lekérdezésére 2006. folyamán kerülhet sor.

A jelentésben szereplő indikátorok a 2005. december 31-én hatályos szerződéssel rendelkező pályázatok tényadatainak az EMIR-be való feltöltése után kerültek összesítésre.

Az eredmény- és hatásindikátorok a befejezett projektekre vonatkoznak. Mivel csak kevés projekt került befejezésre 2005-ben, ezeket az értékeket a következő éves jelentésekben fogjuk feltüntetni.

Kedvezőtlen Adottságú Területen megvalósuló projektek

Alintézkedés	Kedvezőtlen Adottságú Területen leszerződött projektek		
	száma	Támogatás igénye €/Ft	Projekt értéke €/Ft
3.2.12.	11	1 902 834 / 485 222 729	2 333 212 / 594 969 040
3.2.21.	21	4 113 532 / 1 048 950 590	4 985 724 / 1 271 359 739
3.2.22.	4	303 784 / 77 464 910	577 045 / 147 146 423
3.2.23.	8	608 842 / 155 254 746	1 024 587 / 261 269 722
1.1. intézkedés összesen	44	6 928 992 / 1 766 892 975	8 920 568 / 2 274 744 924

*A lekérdezés a 2005. dec. 31-ig hatályba lépett szerződéssel rendelkező projektekre vonatkozik.

3.2.3.2. A 3.2. „A mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése” intézkedés

Az intézkedés a mezőgazdasági termeléshez és termékértékesítéshez szükséges hiányzó infrastruktúra megteremtését, vagy a meglévők fejlesztését kívánja támogatni. A támogatás a mezőgazdasággal foglalkozó népesség számára nyújt segítséget (magasabb minőségi színvonal elérése a termékek esetében, nagyobb termésbiztonság, alacsonyabb költségekkel történő előállítás, mozgatás és értékesítés, a környezetterhelés egyidejű csökkentése mellett).

A hat támogatható tevékenység közül magasan a külterületi utak fejlesztése keltette fel a legnagyobb érdeklődést, és a helyi piacok fejlesztése mellett a többi négy alintézkedés mérhető előrehaladást, vagy érzékelhető hatást a vizsgált időszakban nem mutat. Ugyanakkor az intézkedés 2005-ös megvalósítása során javult az egyensúly az egyes alintézkedések megvalósulása között. Ez részben a korábban népszerűtlenebb alintézkedések iránti érdeklődés növekedésének köszönhető.

Az intézkedésre rendelkezésre álló keret 73%-ára született 2005-ben támogatási döntés született 38 558 764 euró (9 832 484 820 Ft) támogatási összegben, 49%-ban (26 011 607 euró) pedig megtörténtek a szerződéskötések. Az intézkedés keretén belül 103 db pályázat kifizetése kezdődött meg, amelyből 72 db mezőgazdasági utak fejlesztésére irányult. A mezőgazdasági utak tevékenységre benyújtott nagyszámú pályázat bizonyítja, hogy ez a jogcím valós szükségleteket elégít ki, hozzájárul az intézkedés erre vonatkozó specifikus céljának megvalósulásához, nevezetesen a gazdaságok elérhetőségének javulásához. A második legnagyobb mértékben megvalósult alintézkedés a termelési és értékesítési feltételek javulását célzó helyi piacok fejlesztése, amely 15 települést és közvetlen környezetét érintően kezdett megvalósulni a beruházások megkezdésével.

44. táblázat

A 3.2. intézkedés pénzügyi terve

euró
Pénzügyi forrás

	Összes költség	Összes közkiadás	EU támogatás összesen (EMOGA)	Összes nemzeti hozzájárulás	Indikatív saját forrás
2005	17 671 719	17 671 719	13 253 789	40417 930	7 573 594
2004-2006	52 944 640	52 944 640	39 708 479	13 236 161	22 690 561

Az intézkedés keretén belül 2004-ben kötelezettségvállalás nem történt, ezért a teljes 2004-es keret (12 378 082 euró) 2005-ben továbbra is rendelkezésre állt.

A 2005-ben elért eredmények

Az intézkedés pályázati jogcímei először 2004. januárjában kerültek meghirdetésre. 2004-ben az intézkedés keretén belül kötelezettségvállalás nem történt. 2005. december 31-ig összesen 465 pályázat érkezett be, 74 917 279 euró (19 103 906 145 Ft) támogatási igénnyel (a programra beérkezett összes pályázat 7,7 %-a).

A 2005-ös évben az intézkedésre összesen 161 db pályázat érkezett be 25 319 025 euró (6 456 351 375 Ft) támogatás igénnyel, amely jóval elmarad a 2004-ben benyújtott pályázatok számától (304 db). Ez a jelentős csökkenés annak tudható be, hogy a legnagyobb forrásigényű 3.2.21-es tevékenységre 2005-ben egyáltalán nem lehetett pályázatot benyújtani, mivel a jogcím 2004. december 8-i felfüggesztését 2005-ben nem oldották fel. A felfüggesztés oka a 2004-ben rendkívül nagyszámban beérkezett pályázat volt (229 db), amelynek közpénz igénye elérte a teljes intézkedésre a 2004-2006-os időszakra tervezett források 88%-át.

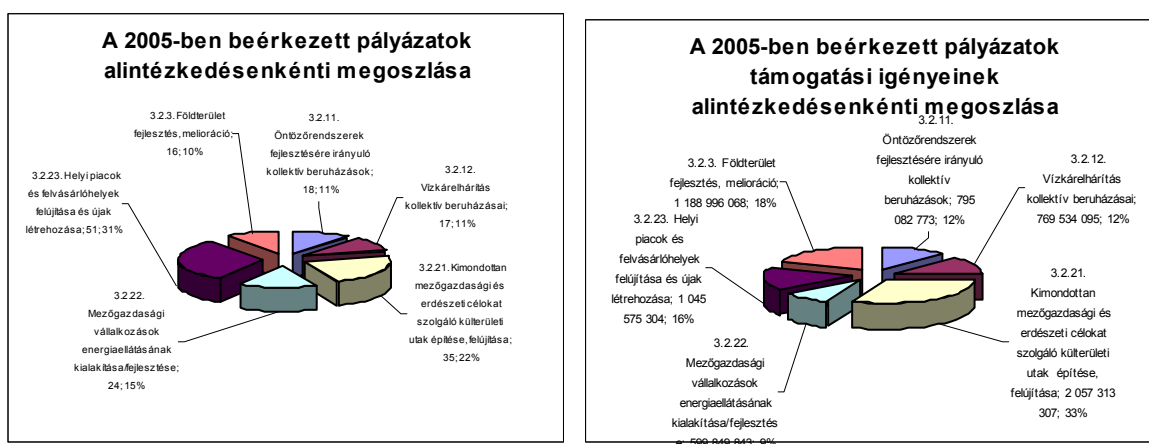
A felfüggesztés fenntartását indokolta továbbá a 2004-ben igen rövid időintervallum alatt benyújtott nagyszámú pályázat feldolgozásához szükséges jelentős adminisztrációs kapacitásigény. A pályázatok további „torlódásának” elkerülése végett a 2005-ös évben a korábban beérkezett pályázatok feldolgozása folyt.

A 2005-ben beérkezett pályázatok támogatás igénye 25 319 025 euró (6 456 351 375 Ft), szemben a 2005-ös évre rendelkezésre álló 17 671 719 euró (4 506 MFt) összegű forráskerettel.

A 2005-ös év folyamán az intézkedés minden jogcíme felfüggesztésre került. A felfüggesztéseket a beérkezett pályázatok, az intézkedésre rendelkezésre álló keretekhez viszonyított nagy összegű támogatásigénye indokolta. A különböző alintézkedések felfüggesztésének időpontjait az 1. melléklet tartalmazza.

Az alintézkedésekre benyújtott pályázatok és azok támogatási igényeinek egymás közötti arányait az alábbi ábra szemlélteti.

A 3.2 intézkedés alintézkedéseire benyújtott pályázatok és támogatási igényeinek egymás közötti arányai

A mezőgazdasági infrastruktúra fejlesztésére 2005-ben az alintézkedések között nagyságrendileg egyenlő súlyban érkeztek be pályázatok. Ezt többek között úgy sikerült elérni, hogy a mezőgazdasági és az erdészeti utak javítására irányuló **3.2.21.** alintézkedést 2005-ben nem nyitották meg a pályázók számára. Az alintézkedésnél jelentkező 2005-ben beérkezett pályázatok számának magyarázata (35 db), hogy ezek a pályázatok a 2004. december 8-i lezárás időpontjáig beérkeztek ugyan az MVH-ba, befogadásuk és feldolgozásuk viszont 2004. december 31. után kezdődött meg.

Fokozatos javulás tapasztalható a 2004-es évhez képest a pályázási intenzitást illetően a többszereplős, komplex tervezést igénylő alintézkedések esetén - **3.2.11.** öntözőrendszeri fejlesztésre irányuló kollektív beruházások, a **3.2.12.** vízkárelhárítás kollektív beruházásai, a **3.2.3** földterület fejlesztés és melioráció - amelyekre korábban ebben a formában nem létezett hazai vagy uniós társfinanszírozású támogatási gyakorlat. A 2005-ös évben is problémát jelentett a mezőgazdasági vízkészlet gazdálkodás alintézkedés (3.2.11. és 3.2.12. tevékenységek) esetén az a megkötés, hogy az állami tulajdonú létesítmények fejlesztése nem jogosult támogatásra, amely jelenleg a vízi létesítmények döntő többségét érinti Magyarországon. Az AVOP MB 2005. június 16-i ülésén elfogadta azt a módosítást, miszerint az önkormányzatok, földhasználók szervezetei, vagy elsődlegesen mezőgazdasági vállalkozók tulajdonában vagy kezelésében lévő közcélú vízgazdálkodási művek fejlesztéséhez és rekonstrukciójára is lehessen támogatást igényelni. A módosítás 2006. januárjában került bele a pályázati felhívásba, mivel a 3.2 intézkedés ideiglenes, 2005. augusztus 1-jétől hatályos felfüggesztésének feloldására ekkor került sor. A fenti módosítás hatására az érintett alintézkedések iránti érdeklődés növekedése várható. Sok esetben akadályozta a pályázatban való részvételt a tulajdoni kérdések rendezetlensége. Korlátozó tényező volt a beruházások hosszú megtérülési ideje, valamint az, hogy a kollektív fejlesztések hosszabb előkészítést, illetve együttműködési készséget igényelnek. A fenti alintézkedésekre beérkezett pályázatok számának intézkedésen belüli aránya közel azonos mértékben 8,7 százalékponttal növekedett. Önmagukhoz mérten a legnagyobb mértékű növekedés a 3.2.11 (350%) és a 3.2.3. alintézkedés (700%) esetén történt.

A **3.2.22.** a mezőgazdasági vállalkozások korszerű energia ellátása iránti alacsony érdeklődés oka egyrészt a tájékoztatatlanság szülte idegenkedés, időnként a technológia beszerezhetősége, hatósági eljárási problémák, stb. Ugyanakkor az alternatív energiaforrások hasznosítását tervezőket visszariasztja a magas beruházási költség,

amelynek megtérülése a gyakorlatból még nem igazán ismert. A beadott pályázatok által megvalósítani kívánt fejlesztések ezért elsősorban a szokásos energiaellátásokra (földgáz, villany) vonatkoznak.

Az intézkedésen belüli arányát tekintve a legjelentősebb növekedés (20 százalékpont) a 3.2.23. számú helyi piacok fejlesztése tevékenységet tekintve történt. A beérkezett pályázatok tükrözték azt a tervezői szándékot is, hogy elsősorban a kisebb városok piacainak korszerűsítése történjen meg, ahol a valódi kistermelők, őstermelők értékesítik terményeiket. A korlátot a magas bekerülési költség, a kapcsolódó szigorú előírások teljesítése jelentette, valamint a széles körben terjedő üzletláncok, amelyekkel a helyi piacok nem tudnak versenyezni. A termelők inkább választják a kisebb kockázattal, költségigénnyel járó telephelyi értékesítést. Az önkormányzatok a tulajdonukban lévő piacterek felújítását fejlesztési terveikben gyakran hátrább sorolják. A piac felújítási beruházások megtérülésének esélye ugyanakkor nagyon csekély.

A 3.2 intézkedés alintézkedéseire benyújtott pályázatok főbb jellemzőit a 45. táblázat foglalja össze.

A 3.2. intézkedésre benyújtott pályázatok adatai (2004, 2005, kumulált)

Alintézkedés	Beérkezett pályázatok				IH által támogatott pályázatok				Leszerződött pályázatok				Kifizetésben részesült pályázatok			
	száma	Közkidás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkidás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkidás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkidás (€)		3 éves keret %-a
		összesen	ebből EMOGA			összesen	ebből EMOGA			Összesen	ebből EMOGA			összesen	ebből EMOGA	
2004																
3.2.11.	4	775 121	581 340	n.a.*	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2.12.	13	2 130 278	1 597 709	n.a.*	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2.21.	229	41 500 008	31 125 006	n.a.*	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2.22.	23	1 765 863	1 324 397	n.a.*	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2.23.	33	3 242 316	2 431 737	n.a.*	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.2.3.	2	1 844 667	1 383 500	n.a.*	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Összesen	304	49 598 254	37 198 691	94	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2005																
3.2.11.	18	3 117 972	2 338 479	n.a.*	15	2 577 328	1 932 996	n.a.*	4	717 761	538 321	n.a.*	1	64 910	48 683	n.a.*
3.2.12.	17	3 017 781	2 263 336	n.a.*	22	3 699 090	2 774 318	n.a.*	19	2 979 179	2 234 384	n.a.*	13	573 336	430 002	n.a.*
3.2.21.	35	8 067 895	6 050 921	n.a.*	148	27 213 289	20 409 967	n.a.*	104	18 857 642	14 143 232	n.a.*	72	3 220 634	2 415 476	n.a.*
3.2.22.	24	2 352 352	1 764 264	n.a.*	21	1 405 880	1 054 410	n.a.*	12	966 034	724 526	n.a.*	2	50 623	37 967	n.a.*
3.2.23.	51	4 100 295	3 075 221	n.a.*	46	3 478 510	2 608 883	n.a.*	32	2 306 322	1 729 742	n.a.*	15	269 426	202 070	n.a.*
3.2.3.	16	4 662 730	3 497 047	n.a.*	2	184 667	138 500	n.a.*	2	184 667	138 500	n.a.*	0	0	0	n.a.*
Összesen	161	25 319 025	18 989 269	48	254	38 558 764	28 919 073	73	173	26 011 607	19 508 705	49	103	4 178 929	3 134 197	8
2004 – 2005																
3.2.11.	22	3 893 093	2 919 819	n.a.*	15	2 577 328	1 932 996	n.a.*	4	717 761	538 321	n.a.*	1	64 910	48 683	n.a.*
3.2.12.	30	5 148 059	3 861 044	n.a.*	22	3 699 090	2 774 318	n.a.*	19	2 979 179	2 234 384	n.a.*	13	573 336	430 002	n.a.*
3.2.21.	264	49 567 903	37 175 927	n.a.*	148	27 213 289	20 409 967	n.a.*	104	18 857 642	14 143 232	n.a.*	72	3 220 634	2 415 476	n.a.*
3.2.22.	47	4 118 215	3 088 661	n.a.*	21	1 405 880	1 054 410	n.a.*	12	966 034	724 526	n.a.*	2	50 623	37 967	n.a.*
3.2.23.	84	7 342 611	5 506 958	n.a.*	46	3 478 510	2 608 883	n.a.*	32	2 306 322	1 729 742	n.a.*	15	269 426	202 070	n.a.*
3.2.3.	18	6 507 397	4 880 548	n.a.*	2	184 667	138 500	n.a.*	2	184 667	138 500	n.a.*	0	0	0	n.a.*
Összesen	465	74 917 279	56 187 959	142	254	38 558 764	28 919 073	73	173	26 011 607	19 508 705	49	103	4 178 929	3 134 197	8

*: nem alkalmazható, a PKD nem tartalmazza az alapadatot

Forrás: EMIR 2005. december 31. exportálás, Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal

1 euró=255 forint

3.2.11. – Öntözőrendszerei fejlesztésre irányuló kollektív beruházások
3.2.12. – Vízkárelhárítás önkormányzati és/vagy magántulajdonban lévő létesítményeinek kollektív beruházásai
3.2.21. – Kimondottan mezőgazdasági és erdészeti célokat szolgáló külterületi utak és a hozzájuk kapcsolódó létesítmények építése, felújítása
3.2.22. – Mezőgazdasági vállalkozások korszerű energiaellátásának kialakítása/fejlesztése, elsősorban a megújuló energia használat fejlesztése mezőgazdasági üzemek által
3.2.23. – Helyi piacok és felvásárlóhelyek felújítása, átalakítása, bővítése és újak létrehozása
3.2.3. – Földterület-fejlesztés, melioráció

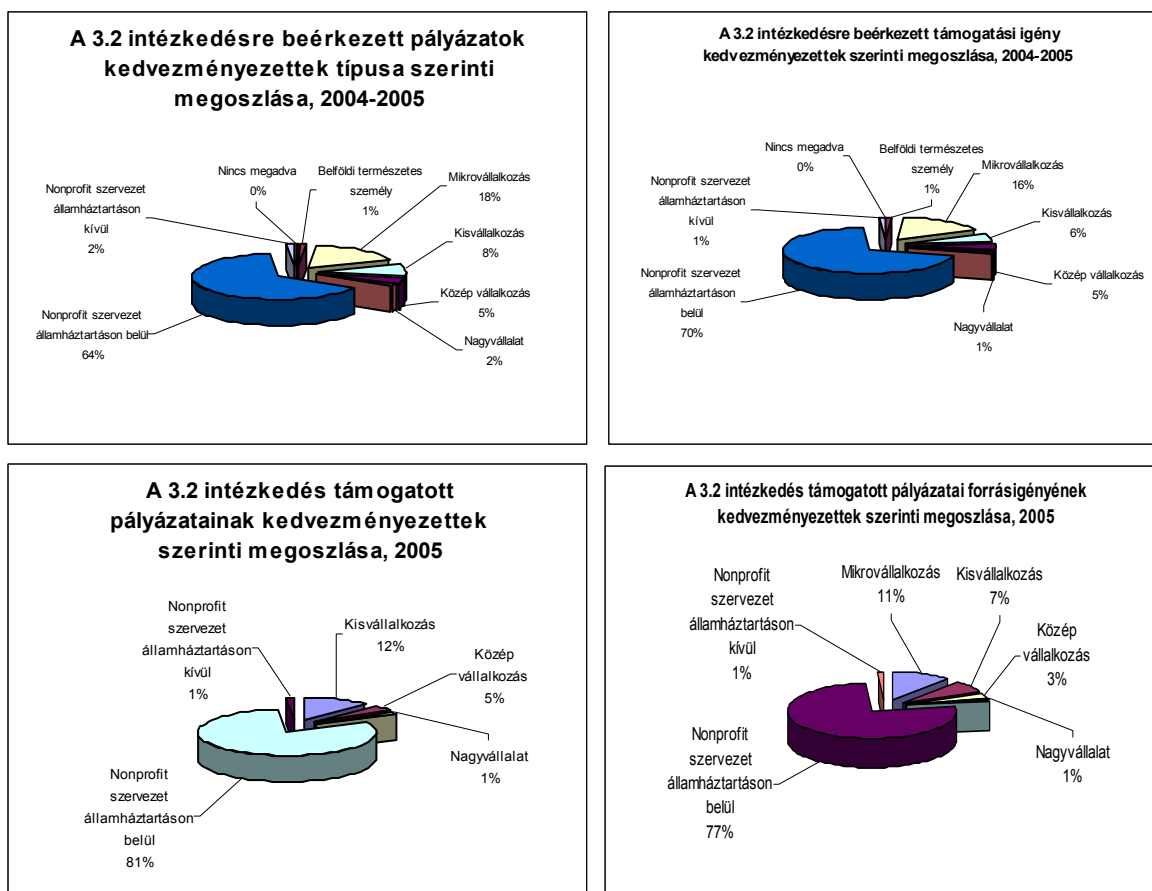
A pályázatok minősége, az elutasítások okai

Az intézkedésre benyújtott pályázatoknak összesen 30%-a (141 db) formai vagy tartalmi hiányosságok, visszalépés vagy visszavonás (MVH) következtében nem kapott támogatást. A legtöbb pályázat (73 db, 16%) formai okokból, vagy jogosulatlanság miatt került elutasításra. Igen sok volt a hiányos pályázat (hiányzott a tervdokumentáció, a jogerős építési engedélyek, a szükséges hatósági nyilatkozatok). Az IH is jelentős számú pályázat esetén hozott elutasító határozatot (43 db, 9%) a DEB javaslata alapján, amelynek leggyakoribb oka a nem megfelelő műszaki tartalom, illetve az nyilvánvalóan egy fejlesztés több pályázattá történő „szétírása”. A visszalépett pályázatok tartalmazzák a döntés-előkészítés szakaszában, valamint a támogatási szerződés hatálybalépése előtti és utáni időpontban visszalépett pályázatok számát (25 db). Visszavont (MVH) pályázat nem volt.

A kedvezményezettek típusainak aránya

Mind a beérkezett mind pedig a támogatott pályázatok darabszámában és támogatási igényében egyaránt a legjelentősebb az önkormányzatok aránya. Ez egyrészt annak tudható be, hogy a legnépszerűbb alintézkedés a mezőgazdasági utak fejlesztése, de a helyi piacok és a vízkészlet gazdálkodás esetén is a fejlesztendő utak, műtárgyak és piacok/közterületek döntően önkormányzati tulajdonban vannak. A kedvezményezettek típusainak és az általuk benyújtott pályázatok támogatási igényeinek arányát a 28. ábra mutatja.

A 3.2. intézkedésre benyújtott és IH támogatott pályázatok számának és támogatási igényének kedvezményezettek típusa szerinti megoszlása

Forrás: OTH PIK

Pénzügyi megvalósítás

A beérkezett pályázatok darabszáma és támogatás igénye alapján a tervezett arányokban jelentős elmozdulás tapasztalható a mezőgazdasági és erdészeti célokat szolgáló utak fejlesztését támogató alintézkedés irányába, a vízkárelhárítás és földterület fejlesztés, melioráció terén ugyanakkor a pályázati igény lényegesen elmaradt a rendelkezésre álló pénzügyi keretektől.

Az alintézkedések közötti arányok tervezetthez történő közelítése érdekében a 3.2.21 „Kimondottan mezőgazdasági és erdészeti célokat szolgáló, szám nélküli külterületi utak és a hozzájuk kapcsolódó létesítmények építése, felújítása” jogcím 2004. december 8-án felfüggesztésre került. Ez az alintézkedés 2005-ben nem volt pályázható.

Az intézkedés pénzügyi megvalósulását a 46. táblázat tartalmazza.

3.2. intézkedés pénzügyi megvalósulása (2005)

Forrásallokáció	Összes költség (euró)	Összes közkiadás (euró)	EU hozzájárulás (EMOGA) (euró)	Nemzeti hozzájárulás (euró)	Saját forrás (euró)
Kötelezettségvállalás*	54 361 494	38 558 764	28 919 073	9 639 691	15 802 729

*IH támogatott

A 2005-ben, IH támogató döntés - kötelezettségvállalás – 254 pályázat esetében született 38 558 764 euró (9 832 484 820 Ft) összegben, ami több mint duplája a 2005-re allokált forrásnak, valamint jóval meghaladja a 2004 és 2005 évre tervezett forrásösszeget. Ez indokoltá tette az intézkedés felfüggesztését. Az intézkedésre rendelkezésre álló keret 73%-ában támogatási döntés született, 49%-ban pedig megtörténtek a szerződéskötések (173 pályázat esetében; 26 011 607 euró – 6 632 959 785 Ft - összegben). Az intézkedés keretén belül 103 db pályázat kifizetése kezdődött meg (a rendelkezésre álló keret 8%-a, 4 178 929 euró – 1 065 626 895 Ft), amelyből 72 db mezőgazdasági utak fejlesztésére irányult.

Indikátorok

Az intézkedés hatékonysága, eredményei és hatása a 47. táblázatban szereplő számszerűsített indikátorok által válik mérhetővé.

A mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése, indikátorok (2004-2006)

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény
Output	A támogatott pályázatok száma (db), amelyből	560	177
	utak	200	105
	Energia	125	14
	vízgazdálkodás és melioráció	165	26
	helyi piacok	170	32
Eredmény	Fejlesztéssel érintett mezőgazdasági vállalkozások és települések száma (db), amelyből	2015	3592
	Önkormányzat	305	n.a.
	Mikrovállalkozás	299	n.a.
	KKV	1360	30
	női vállalkozó (fő)	40	0
	Dél-Alföld	443	1281
	Észak-Alföld	383	867
	Észak-Magyarország	342	50
	Közép-Magyarország	81	n.a.
	Közép-Dunántúl	242	637
	Dél-Dunántúl	363	28.
Nyugat-Dunántúl	161	729	
Hatás	A létrehozott és megőrzött munkahelyek száma (db), amelyből	100	261
	nők által betöltött munkahelyek	30	212

	Dél-Alföld	22	n.a.
	Észak-Alföld	19	n.a.
	Észak-Magyarország	17	n.a.
	Közép-Magyarország	4	n.a.
	Közép-Dunántúl	12	n.a.
	Dél-Dunántúl	18	n.a.
	Nyugat-Dunántúl	8	n.a.

A támogatott pályázatok száma a teljesítés arányában is jelenleg némileg elmarad a tervezettől, ami abból adódik, hogy az intézkedésen belül dominálnak a nagy beruházási összköltségű mezőgazdasági útfejlesztések. Részben ennek a következménye az is, hogy a többi tevékenység esetén a támogatott fejlesztések száma időarányosan is elmarad a tervezettől. Ehhez a vártnál nagyobb projektméretet is hozzájárultak.

Tekintettel a pályázatértékelési folyamat elhúzódására, megkezdődött az aktualizált bázisadatok és output adatok pályázóktól történő bekérése, az EMIR nyomkövetési moduljának feltöltése folyamatos a régiókban, azonban a rögzítés elhúzódása miatt az indikátorok végső lekérdezésére 2006. folyamán kerülhet sor.

A jelentésben szereplő indikátorok a 2005. december 31-én hatályos szerződéssel rendelkező pályázatok tényadatainak az EMIR-be való feltöltése után kerültek összesítésre.

3.2.3.3. A 3.3. „Falufejlesztés, -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése” intézkedés

Az intézkedés főként a községek lakókörnyezetének, a települések fizikai állapotának és összképének fejlesztését és megőrzését támogatja, valamint a természeti és épített értékek – elismerésük és ápolásuk mellett – esetenként új funkció telepítésével párhuzamosan történő újrahazsnosítását. A rendelkezésre álló rövid idő ellenére az intézkedésre beérkezett rendkívül nagyszámú pályázat bizonyítja azt, hogy az intézkedés valós szükségletekre épül. Az érintett települések szintjén várhatóan teljesülnek az intézkedés specifikus céljai, nevezetesen a vidéki települések és környezet javítása és az épített, természeti és kulturális örökség és helyi identitás megőrzése, megújítása. A végrehajtás jelenlegi stádiumában a források 94%-a szerződéskötésre került és 144 db pályázat kifizetése megkezdődött, 4 millió euró értékben.

48. táblázat

A 3.3. intézkedés pénzügyi terve

euró

Pénzügyi forrás					
	Összes költség	Összes közkiadás	EU támogatás összesen (EMOGA)	Összes nemzeti hozzájárulás	Indikatív saját forrás
2005	4 884 143	4 884 143	3 663 107	1 221 036	542 683
2004-2006	23 848 626	23 848 626	17 886 469	5 962 158	1 625 883

Az intézkedés keretén belül 2004-ben kötelezettségvállalás nem történt, ezért a teljes 2004-es keret (3 421 078 euró) 2005-ben továbbra is rendelkezésre állt. Az AVOP MB 2005. június 16-án 7 843 184 euró, majd a 2005. szeptember 5-i írásbeli szavazás keretén belül további 1 372 549 euró **forrásátcsoportosítást** szavazott meg az intézkedés javára, a 3.1 „Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése” intézkedés forrásainak terhére (összesen 9 215 686 euró). Az átcsoportosítást a falumegújítás témában beérkezett nagyszámú pályázat (466 db) jelentős forrásigénye (49 469 731 euró), tette indokoltá, amely a rendelkezésre álló hároméves keret több, mint dupláját, 207%-át teszi ki.

A 2005-ben elért eredmények

Az intézkedés pályázati jogcímei 2004 januárjában kerültek meghirdetésre. 2004-ben az intézkedés keretén belül támogatási döntés nem született, szerződéskötés nem történt. A nagy számban beérkezett pályázatra és azok jelentős forrásigényére való tekintettel, további intézkedésig az intézkedés 2004. október 1-jén felfüggesztésre került. Az intézkedésre 2005-ben egyáltalán nem lehetett pályázatot benyújtani, mivel a jogcím 2004. december 8-i felfüggesztését 2005-ben nem oldották fel.

A felfüggesztés oka a 2004-ben rendkívül nagyszámban beérkezett pályázat volt (466 db), amelynek támogatás igénye elérte az intézkedésre a teljes 2004-2006-os időszakra rendelkezésre álló források 207%-át. A felfüggesztés fenntartását indokolta továbbá a 2004-ben igen rövid időintervallum alatt benyújtott nagyszámú pályázat feldolgozásához szükséges jelentős adminisztrációs kapacitásigény. A pályázatok további „torlódásának” elkerülése végett a 2005-ös évben a korábban beérkezett pályázatok feldolgozása folyt.

A 3.3 intézkedés alintézkedésre benyújtott pályázatok főbb jellemzőit a 49. táblázat foglalja össze.

A 3.3. intézkedésre benyújtott pályázatok adatai (2004, 2005, kumulált)

Alintézkedés	Beérkezett pályázatok				IH által támogatott pályázatok				Leszerződött pályázatok				Kifizetésben részesült pályázatok			
	száma	Közkidás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkidás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkidás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkidás (€)		3 éves keret %-a
		összesen	ebből EMOGA			összesen	ebből EMOGA			összesen	ebből EMOGA			összesen	ebből EMOGA	
2004																
3.3.	466	49 469 731	37 102 298	207	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2005																
3.3.	0	0	0	0	242	22 434 889	16 826 167	94	237	22 322 333	16 741 750	94	144	4 056 946	3 042 709	17
2004 – 2005																
3.3.	466	49 469 731	37 102 298	207	242	22 434 889	16 826 167	94	237	22 322 333	16 741 750	94	144	4 056 946	3 042 709	17

Forrás: EMIR 2005. december 31. exportálás, Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal

1 euró=255 forint

A pályázatok minősége, az elutasítások okai

Az intézkedésre benyújtott pályázatoknak összesen 46%-a (217 db) formai vagy tartalmi hiányosságok, visszalépés következtében nem kapott támogatást. A legtöbb elutasított pályázat formai vagy jogosultsági okok miatt nem volt támogatható (139 db). Ezekben az esetekben a pályázatok benyújtáskor nem teljesítették az alapvető formai és tartalmi jogosultsági követelményeket (pl.: projekt adatlapot nem helyesen töltötték ki, mellékletek köre nem volt teljes, a támogatás igénylő nem jogosult), vagy a hiánypótlás során nem nyújtották be a felszólításban szereplő hiányzó dokumentumokat.

Ugyanakkor jelentős a száma, a DEB javaslata alapján, az IH által elutasított pályázatoknak is (72 db). Sok esetben előfordult, hogy a pályázó a fejlesztés tárgyként önkormányzati alapfeladatot jelölt meg, illetve előfordult az engedélyezési szintű tervdokumentáció, vagy az építési engedély hiánya. Jelentős számú pályázat esetén (55-65 pontig) forráshiány volt az elutasítás indoka.

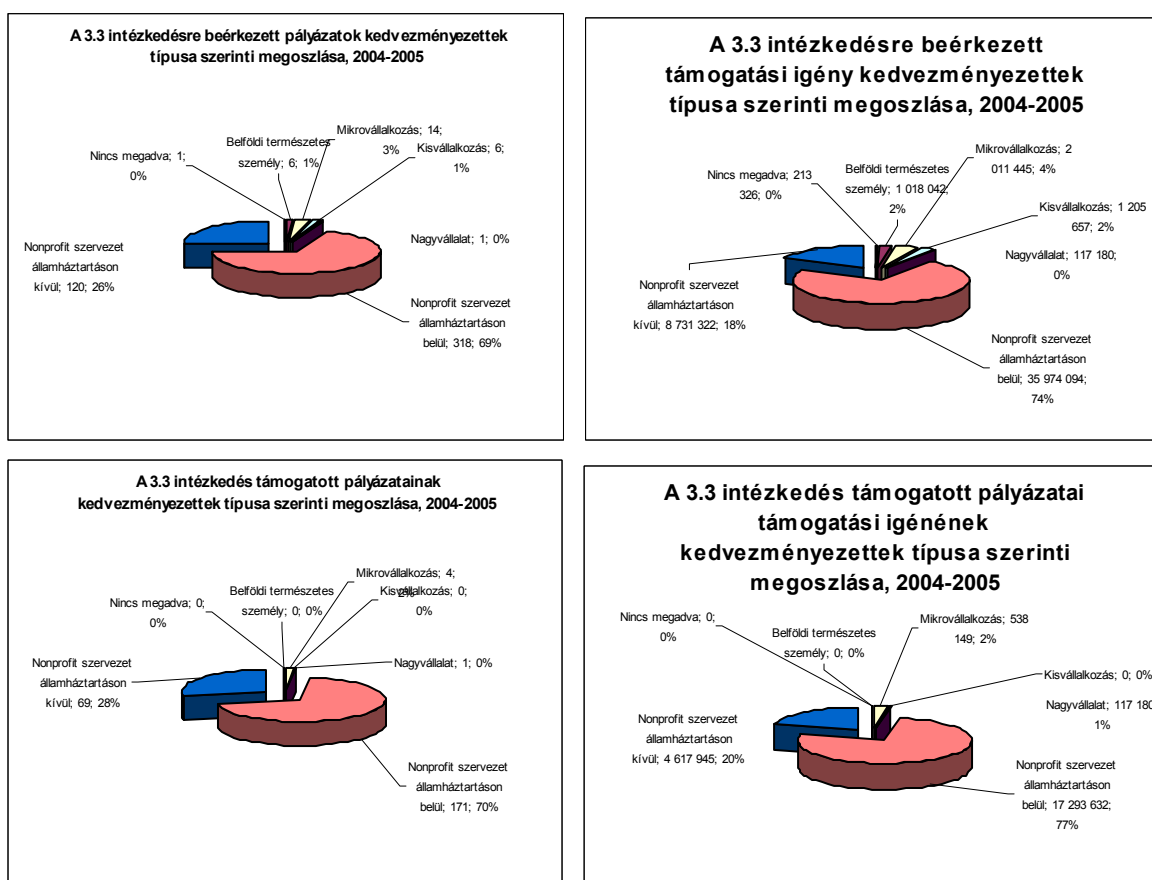
A visszalépett pályázók száma 6, visszavont (MVH) pályázat nem volt.

A kedvezményezettek típusainak aránya

A leszerződött pályázatok körében a kedvezményezettek típusainak és az általuk benyújtott pályázatok támogatási igényeinek arányát a 29. ábra mutatják.

29. ábra

A 3.3. intézkedésre benyújtott és IH támogatott pályázatok számának és támogatási igényének kedvezményezettek típusa szerinti megoszlása

Forrás: OTH PIK

Az intézkedés jellegénél fogva mind a beérkezett mind pedig a támogatott pályázatok darabszámában és támogatási igényében egyaránt a legjelentősebb az önkormányzatok aránya. A közösségi terek új funkcióval történő ellátása terén számos alapítvány és egyesület pályázott.

Pénzügyi megvalósulás

50. táblázat

A 3.3. intézkedés pénzügyi megvalósulása (2005)

Forrásallokáció	Összes költség (euró)	Összes közkiadás (euró)	EU hozzájárulás (EMOGA) (euró)	Nemzeti hozzájárulás (euró)	Saját forrás (euró)
Kötelezettségvállalás *	29 692 293	22 434 889	16 826 166	5 608 722	7 257 405

*IH támogatott

A falufejlesztéssel kapcsolatos pályázatokra vonatkozó első támogató döntéseket az IH 2005. márciusában hozta meg. A 2005-ben történt kötelezettségvállalás (IH vezető által támogatott pályázatok támogatási összege) 22 434 889 euró (5 720 896 695 Ft). Ez jelentősen meghaladja a 2005-re allokált keretösszeget. A számokból látható az intézkedésre történő forrásátcsoportosítás szükségessége. 2005. évben kifizetésre 144 pályázat esetében került sor 4 056 946 euró (1 034 521 230 Ft) támogatással.

Indikátorok

Az intézkedés hatékonysága, eredményei és hatása a 51. táblázatban szereplő számszerűsített indikátorok által válik mérhetővé.

51. táblázat

Falumegújítás, indikátorok (2004-2006)

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény
Output	A támogatott pályázatok száma (db), amelyből	210	238
	épület felújítás	153	123
	települési és település környéki zöldfelületek	40	n.a.
	tájkép, táji elemek	17	n.a.
Eredmény	A fejlesztéssel érintett települések száma (db)	200	35
Hatás	Mennyiben és milyen módon járult hozzá a településen végrehajtott fejlesztés a lakosság életminőségének javulásához?	kvalitatív mutató	-

A támogatott pályázatok száma kis mértékben meghaladja a tervezettet, amely tekintettel arra hogy az intézkedés keretén belül szerződéssel rendelkező pályázatok értéke eléri a három éves keret 94%-át, már csak elenyésző mértékben fog növekedni.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy az érintett településeken a falumegújítás típusú fejlesztések meghatározók az ott élők életminősége szempontjából. A falvak külső megjelenésnek javítása motiválja a vidéki lakosságot a saját portájuk rendben tartására, az

elhanyagolt településrészek önkéntes rendbetételére. Ugyanakkor a kialakított, felújított közösségi terek lehetőséget adnak a helyi közösségi élet újraszervezésére, erősíti a fiatalok térséghez kötődését.

Tekintettel a pályázatértékelési folyamat elhúzódására, megkezdődött az aktualizált bázisadatok és output adatok pályázóktól történő bekérése, az EMIR nyomkövetési moduljának feltöltése folyamatos a régiókban, azonban a rögzítés elhúzódása miatt az indikátorok végső lekérdezésére 2006. folyamán kerülhet sor.

A jelentésben szereplő indikátorok a 2005. december 31-én hatályos szerződéssel rendelkező pályázatok tényadatainak az EMIR-be való feltöltése után kerültek összesítésre.

Ez az intézkedés jó eredményeket tudhat magáénak a létrehozott és megtartott munkahelyek számát tekintve, összesen 273 létrehozott és megtartott munkahely köszönhető ezen intézkedésnek – 33 létrehozott és 240 megtartott -, amelyből 140-en női munkavállalót foglalkoztatnak – 23 létrehozott és 117 megtartott nők által betöltött munkahelyen.

Az eredmény és hatásindikátorok a befejezett projektekre vonatkoznak. Mivel 2005 végéig kevés projekt fejeződött be, ezek az adatok a következő éves jelentésekben lesznek elemelve. A 2005-ben befejezett projektek eredményindikátorainak kalkulációi a pályázók által beküldött jelentésekben szintén problémát okoztak az MVH-nál, ezért az adatok korrekciója jelenleg is folyik.

3.2.3.4. 3.4. LEADER+

Az intézkedés célja a LEADER+ megközelítés erősítése a helyi fejlesztésekben, partnerségi alapon, helyi szinten megtervezett és végrehajtott integrált területi alapú fejlesztési stratégiák megvalósítása révén. Az intézkedés jelentős mértékben hozzájárul egy térség arculatának kialakításához, amelyre több gazdasági ág is építhet (turizmus, vendéglátás, helyi jellegzetességű élelmiszerek, kézmű- és kisipari termékek előállítás). Az intézkedés leghatékonyabban az élet- és cselekvőképes helyi közösségek feltámasztásával, együtt gondolkodással segíti a többi intézkedés hatékony megvalósítását.

A LEADER+ intézkedés korai és alapos előkészítettségét és bevezetésének indokoltságát támasztja alá, hogy a helyi akciócsoportok kiválasztásának első fordulójára 187 helyi kezdeményezés adta be a pályázatát, amely 2332 települést és 3 434 818 főt érint, és amely az ország területének 75%-a, lakosságának pedig 34%-a. Ezek az arányok a LEADER+ iránti rendkívül nagy mértékű helyi érdeklődést és aktivitást bizonyítják.

52. táblázat

A 3.4. intézkedés pénzügyi terve

euró

Pénzügyi forrás					
	Összes költség	Összes közkiadás	EU támogatás összesen (EMOGA)	Összes nemzeti hozzájárulás	Indikatív saját forrás
2005	6 393 788	6 393 788	4 795 341	1 598 447	1 598 447
2004-2006	19 155 850	19 155 850	14 366 887	4 788 963	4 788 963

Az intézkedés keretén belül 2004-ben kötelezettségvállalás nem történt, ezért a teljes 2004-es keret (4 478 502 euró) 2005-ben továbbra is rendelkezésre állt.

Az intézkedést érintő forrásátcsoportosítás 2005-ben nem történt.

A 2005-ben elért eredmények

Az intézkedés megvalósítása 2004-ben nem kezdődött el, amely késés fő okait és a problémák enyhítésére tett lépéseket a 2004-es éves jelentés vonatkozó fejezete tartalmazza.

Az intézkedés megvalósításának első lépéseként az 1) tevékenység keretében közbeszerzési eljárás keretében került kiválasztásra a helyi akciócsoportok felkészülését elősegítő képzéseket bonyolító képzőszervezet (PROMEI Kft.).

A második lépés a **helyi akciócsoportok kiválasztása** volt. A két lépcsőben megvalósult szelekció **első fordulójára** 187 pályázat érkezett be, amelyből az MVH külön adatszolgáltatása alapján 149 pályázat került felterjesztésre a DEB elé. Az első pályázati fordulóban a pályázó potenciális helyi akciócsoportoknak meg kellett határozniuk az általuk érintett területet, részletezniük kellett a helyi akciócsoport működtetéséhez rendelkezésre álló helyi humán kapacitást, beleértve a helyi akciócsoport felépítését, a gesztor szervezet és a helyi bírálóbizottság összetételét, valamint össze kellett állítaniuk a helyi fejlesztési tervük gerincét alkotó stratégiát.

A DEB 107 pályázat **második fordulóra** jutását támogatta. A második fordulóra került helyi akciócsoportoknak részletezniük kellett a helyi fejlesztési programjukat, illetve konzorciumi szerződés megkötésével biztosították a program LEADER szerű megvalósítását. Mivel a második fordulóra kerülés pénzügyi kötelezettségvállalással nem jár, ezért az EMIR-ben a két forduló közötti állapotok nem kerültek rögzítésre, így jelen jelentés táblázati sem tartalmaznak erre vonatkozó adatot. A helyi akciócsoportok kiválasztásával kapcsolatos döntéshozás áthúzódott 2006-ra.

A 2), 3) és 4) tevékenység keretén belül 2005-ben kötelezettségvállalás nem történt.

A 3.4 intézkedésre benyújtott pályázatok főbb jellemzőit az 53. táblázat foglalja össze.

A 3.4. intézkedésre benyújtott pályázatok adatai (2004, 2005, kumulált)

Alintézkedés	Beérkezett pályázatok				IH által támogatott pályázatok				Leszerződött pályázatok				Kifizetésben részesült pályázatok			
	száma	Közkidás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkidás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkidás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkidás (€)		3 éves keret %-a
		összesen	ebből EMOGA			összesen	ebből EMOGA			összesen	ebből EMOGA			összesen	ebből EMOGA	
2004																
3.5.11.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.5.12.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.5.2.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.5.3.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3.5.4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Összesen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2005																
3.5.11.	54	4 221 552	3 166 164	n.a.*	45	828 127	621 095	n.a.*	45	828 130	621 097	n.a.*	36	192 292	144 219	n.a.*
3.5.12.	187	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*
3.5.2.	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*
3.5.3.	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*
3.5.4	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*
Összesen	241	4 221 552	3 166 164	17	45	828 127	621 095	4	45	828 130	621 097	4	36	192 292	144 219	1
2004 - 2005																
3.5.11.	54	4 221 552	3 166 164	n.a.*	45	828 127	621 095	n.a.*	45	828 130	621 097	n.a.*	36	192 292	144 219	n.a.*
3.5.12.	187	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*
3.5.2.	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*
3.5.3.	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*
3.5.4	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*	0	0	0	n.a.*
Összesen	241	4 221 552	3 166 164	17	45	828 127	621 095	4	45	828 130	621 097	4	36	192 292	144 219	1

*: nem alkalmazható, a PKD nem tartalmazza az alapadatot

1 euró= 255 forint

3.5.11. Képző szervezet kiválasztása
3.5.12. A helyi akciócsoportok kiválasztása
3.5.2. Korlátozott számban kiválasztott Helyi Akciócsoport helyi fejlesztési programjának megvalósítása
3.5.3. A vidéki térségek egymás közötti és nemzetközi együttműködésének, kapcsolatépítésének támogatása
3.5.4. Kommunikációs hálózatépítés európai, nemzeti és regionális szinten

Forrás: EMIR 2005. december 31. exportálás, Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal

A kedvezményezettek típusainak aránya

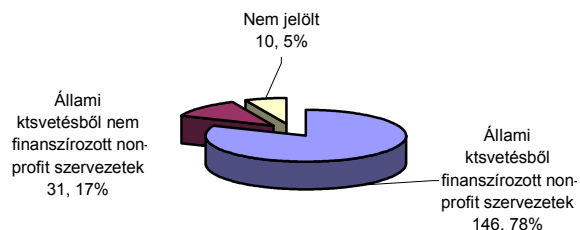
A 30. ábra diagrammjai a két tevékenység szerint vannak felosztva, azaz „Helyi vidékfejlesztési tervek végrehajtása” és „Készségek elsajátítása”.

A „Helyi vidékfejlesztési tervek végrehajtása” tevékenység esetében a pályázatokat a potenciális helyi akciócsoportok vezető szervezetei nyújtották be, azaz a pályázók túlnyomórészt közfinanszírozásban részesülő non-profit szervezetek (önkormányzatok), vagy közfinanszírozásban nem részesülő non-profit szervezetek (civil szervezetek). Meg kell említeni, hogy a 30. ábra felosztása tartalmazza az első kiválasztási körre benyújtott pályázatokat, amely során kerültek kiválasztásra azok a pályázatok, amelyek a második körös kiválasztásra pályázhattak (ez volt a Helyi Akciócsoportok végső kiválasztási köre), ezért 2005-ben nem került támogatásra egy pályázat sem.

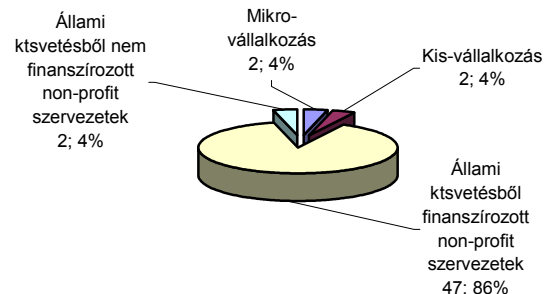
A „Készségek elsajátítása” esetében az FVM a tevékenység egyetlen kedvezményezettje, ezért a 30. ábra az FVM által a „Készségek elsajátítása” tevékenység végrehajtása céljából lefolytatott közbeszerzési eljárások során beérkezett ajánlatok megoszlását tartalmazza (a képzéseknek helyt adó és a résztvevők elszállásolását végző szervezetek és egy képzési konzorcium, amely a képzéseket szervezi, előkészíti).

A 3.4. intézkedésre benyújtott és IH támogatott pályázatok számának és támogatási igényének kedvezményezett típusa szerinti megoszlása

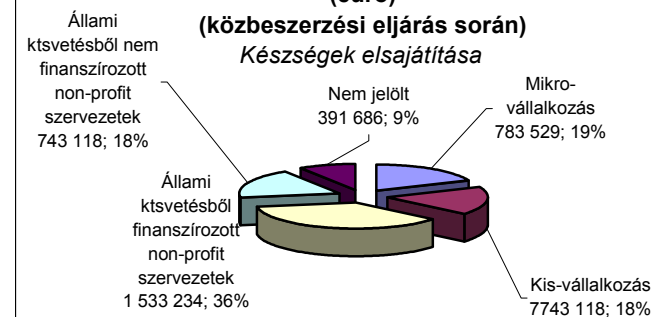
Beérkezett pályázatok száma
Helyi vidékfejlesztési tervek megvalósítása

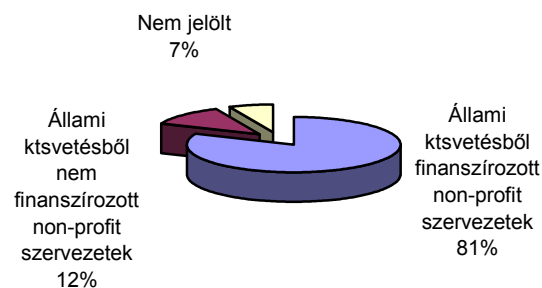
FVM-hez beérkezett ajánlatok száma (közbeszerzési eljárás során)
Készségek elsajátítása

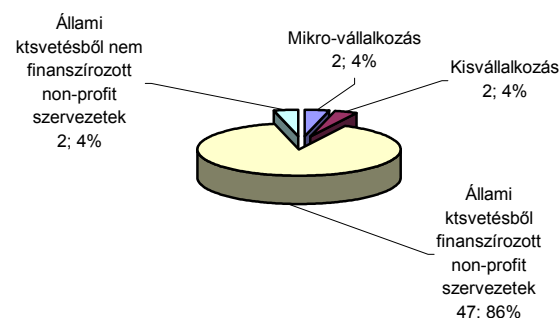
FVM-hez beérkezett ajánlatok támogatási igénye (euró)
(közbeszerzési eljárás során)
Készségek elsajátítása

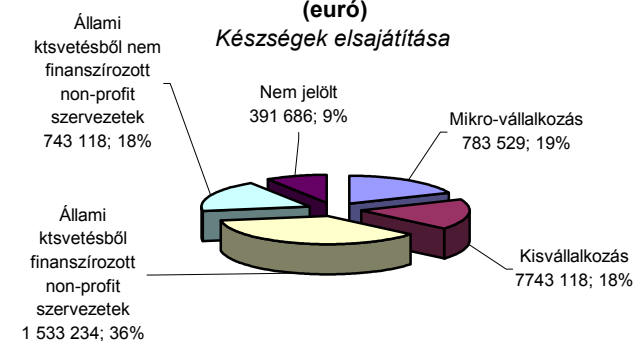
Második körbe kiválasztott pályázatok száma
Helyi vidékfejlesztési tervek megvalósítása

FVM-hez beérkezett ajánlatok száma
Készségek elsajátítása

FVM-hez beérkezett ajánlatok támogatási igénye (euró)
Készségek elsajátítása

Forrás: OTH PIK

Az intézkedés jellegénél fogva mind a beérkezett mind pedig a támogatott pályázatok darabszámában és támogatási igényében egyaránt a legjelentősebb a nonprofit szervezetek, jellemzően az önkormányzatok aránya.

Pénzügyi megvalósítás

Az intézkedés pénzügyi megvalósulását az 54. táblázat tartalmazza. A 2005-ben történt kötelezettségvállalás töredéke a 2005-re eredetileg tervezettnek. Ennek oka egyrészt a LEADER+ intézkedés jellegéből fakadóan a pályázattalási folyamat összetettsége, valamint annak elhúzódnása. A pályázatok elbírálása is időigényesebb a hagyományos projektértékelésnél, hiszen ebben az esetben összetett programokat kellett értékelni, amelyre kezdetben nem állt rendelkezésre megfelelő számú, gyakorlattal rendelkező humán erőforrás.

54. táblázat

3.4. intézkedés pénzügyi megvalósulása (2005)

Forrásallokáció	Összes költség (euró)	Összes közkiadás (euró)	EU hozzájárulás (EMOGA) (euró)	Nemzeti hozzájárulás (euró)	Saját forrás (euró)
Kötelezettségvállalás*	828 127	828 127	621 095	207 032	0

Indikátorok

Az intézkedés hatékonysága, eredményei és hatása az 55. táblázatban szereplő számszerűsített indikátorok által válik mérhetővé.

55. táblázat

LEADER+, indikátorok (2004-2006)

Indikátor típus	Indikátor megnevezése	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény
Output	A helyi vidékfejlesztési tervük végrehajtásában támogatott helyi akciócsoportok száma (db)	30-40	0
Eredmény	A támogatott szervezetek száma (db), amelyből	1220	0
	mikrovállalkozás	580	0
	KKV	60	0
	önkormányzat	280	0
	társadalmi szervezet és alapítvány	170	0
	egyéb	30	0
	női munkavállaló (fő)	340	0
	Dél-Alföld	268	0
	Észak-Alföld	232	0
	Észak-Magyarország	207	0
	Közép-Magyarország	49	0
	Közép-Dunántúl	146	0
	Dél-Dunántúl	220	0
	Nyugat-Dunántúl	98	0
Hatás	A létrehozott és megőrzött munkahelyek száma (db), amelyből	140	0

nők által betöltött munkahelyek	28	0
Dél-Alföld	31	0
Észak-Alföld	27	0
Észak-Magyarország	24	0
Közép-Magyarország	6	0
Közép-Dunántúl	17	0
Dél-Dunántúl	25	0
Nyugat-Dunántúl	11	0

A vizsgált időszakban az intézkedés megvalósításának kezdeti stádiuma és a rendelkezésre álló idő rövidsége nem tette lehetővé a tervezett mutatók teljesülésében elért eredmények értelmezését. A kívánt adatok megállapítása a helyi vidékfejlesztési programok megvalósításának megkezdését követően válik lehetővé, melyek a soron következő éves végrehajtási jelentések részét fogják képezni.

3.2.4. A 4.1. Technikai segítségnyújtás intézkedés

Az intézkedés az AVOP hatékony lebonyolítását segíti elő, az általános tájékoztatás és felkészítés, a tervezés, pályázatkészítés és a fejlesztések konkrét végrehajtása során. Alapvető fontosságú, hogy a szükséges információk időben, közérthető módon jussanak el az érintettekhez, illetve értékelhető, ellenőrizhető visszajelzés is érkezzen a kedvezményezettekől. Az intézkedés az AVOP mindhárom prioritásához kapcsolódó valamennyi intézkedés megvalósítása során felmerülő, technikai-tartalmi jellegű kérdés, probléma megoldását segíti.

56. táblázat

A 4.1 intézkedés pénzügyi terve

euró					
Pénzügyi forrás					
	Összes költség	Összes közkiadás	EU támogatás összesen (EMOGA)	Összes nemzeti hozzájárulás	Indikatív saját forrás
2005	3 516 583	3 516 583	2 637 437	879 146	0
2004-2006	10 535 717	10 535 717	7 901 787	2 633 930	0

2005-ben elért eredmények

A Technikai segítségnyújtás két alintézkedést (4.1.1. és a 4.1.2. tevékenység) foglal magába, amelyekre 2005-ben összesen 55 pályázat érkezett, amely az összes pályázat 2,6%-át képviseli (57. táblázat). A pályázók által igényelt támogatás összege 5 749 092 euró (1 466 018 460 Ft) volt, ami a három évre szóló keret 55%-a. A 2004-2005-ös időszak egészében 59 beérkezett pályázatból az IH 50 pályázatot támogatott, amelyekkel már szerződést is kötöttek, melynek támogatás igény 3 566 997 euró (909 584 235 Ft), ami a három éves keret 34%-át jelenti.

Az alacsony lekötöttségi arány annak tudható be, hogy a program végrehajtása 2006. évben is hangsúlyos lesz, számos beszerzés van előkészítés és közbeszerzés alatt. Forrást kell biztosítani többek között a szerződéses munkavállalók 2006. évi foglalkoztatására, a 2007-2013 NAVP ex-ante értékelésére, 2006. évi éves előrehaladási jelentésre, halászattal

kapcsolatos stratégiai dokumentumok különböző tanulmányok elkészíttetésére és számos, a program eredményeit bemutató tájékoztatói tevékenységre.

A szolgáltatásokra, a beszerzésekre és a munkaerő-felvételére irányuló közbeszerzési eljárások nyílt és átlátható módon, az FVM belső szabályozásával összhangban kerültek végrehajtásra.

Az év végéig 34 esetben történt kifizetés 2 090 068 euró (532 967 340 Ft) értékben.

2005-ben a pályázatok nagyobb hányada (37 db) a 4.1.1. alintézkedés keretében érkezett be. A megvalósuló projektek között találhatóak:

- Szakértői megbízások, (ügyvédi megbízás, szakértői tanácsadás, minőségbiztosítás)
- Értékelés (mid term update értékelés)
- Éves előrehaladási jelentés
- Kapacitás monitoring (termékpálya vizsgálat)
- Ellenőrzés (rendszerellenőrzés, helyszíni ellenőrzés)
- Kiegészítő kapacitások (létszám bővítés IH: 5 fő, MVH: 120 fő)
- Monitoring Bizottság működtetéséhez kapcsolódó tevékenységek (MB teljes körű lebonyolítása, projektlátogatás)

A 4.1.2. alintézkedésre 18 pályázat érkezett, amelyek a program működtetéséhez kapcsolódó, végrehajtást segítő tevékenységek:

- Eszközbeszerzések, (informatikai eszközök, AVOP arculatos reklámeszközök)
- Tanulmányok készíttetése
- Kiadványok készítése, könyv megrendelés (négy nyelvű audit terminológiai segédkönyv, Kulcs a sikeres EU pályázatokhoz 2)
- Képzés (program koordinációs szervezet fejlesztési tréning, Európaiság és Protokoll képzés, LEADER képzés, "Milyen a jó pályázat?", "Kommunikáció", "Ellenőrzés a Strukturális Alapok és a Kohéziós Alap rendszerében" és "Közbeszerzés" című képzéseken való részvétel)
- Tájékoztatói tevékenység, rendezvények szervezése és képviselet rendezvénysorozatokon (bővebben az 5.4 fejezetben).

A technikai segítségnyújtásra 2005. év végéig beérkezett pályázatok közül a minimum kritériumoknak minden pályázat megfelelt, nem utasítottak el pályázatot, és nem történt visszalépés sem.

57. táblázat

A 4.1. Technikai segítségnyújtás intézkedésre benyújtott pályázatok adatai (2004, 2005, kumulált)

Alintézkedés	Beérkezett pályázatok				IH által támogatott pályázatok				Leszerződött pályázatok				Kifizetésben részesült pályázatok			
	száma	Közkidás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkidás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkidás (€)		3 éves keret %-a	száma	Közkidás (€)		3 éves keret %-a
		Összesen	ebből EMOGA			összesen	ebből EMOGA			összesen	ebből EMOGA			összesen	ebből EMOGA	
2004																
4.1.1.	3	99265	74449	n.a.*	3	99265	74449	n.a.*	3	99265	74449	n.a.*	0	0	0	n.a.*
4.1.2.	1	6617	4963	n.a.*	1	6617	4963	n.a.*	1	6617	4963	n.a.*	0	0	0	n.a.*
4.1. összesen	4	105882	79412	1,0	4	105882	79412	1,0	4	105882	79412	1,0	0	0	0	0
2005																
4.1.1.	37	5102131	3826599	n.a.*	32	3094663	2320997	n.a.*	32	3094663	2320997	n.a.*	27	1979683	1484762	n.a.*
4.1.2.	18	646961	485221	n.a.*	14	366452	274839	n.a.*	14	366452	274839	n.a.*	7	110385	82789	n.a.*
4.1. összesen	55	5749092	4311819	54,6	46	3461115	2595836	32,9	46	3461115	2595836	32,9	34	2090068	1567551	19,8
2004-2005																
4.1.1.	40	5201396	3901047	n.a.*	35	3193928	2395446	n.a.*	35	3193928	2395446	n.a.*	27	1979683	1484762	n.a.*
4.1.2.	19	653578	490183	n.a.*	15	373069	279801	n.a.*	15	373069	279801	n.a.*	7	110385	82789	n.a.*
4.1. összesen	59	5854974	4391231	55,6	50	3566997	2675247	33,9	50	3566997	2675247	33,9	34	2090068	1567551	19,8

* nem alkalmazható, a PKD nem tartalmazza az alapadatot

Forrás: EMIR 2005. december 31. exportálás, Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal

1 euró=255 forint

4.1.1. – Értékelés, monitoring, a program megvalósulásának nyomon követése, valamint egyéb segítségnyújtás a program hatékony megvalósításához (előkészítés, kiválasztás, ellenőrzés)
4.1.2. – Információnyújtás, a közvélemény tájékoztatása

Pénzügyi megvalósítás

A 4.1. intézkedésre 2005-ben összesen 46 pályázat esetében történt kötelezettségvállalás 3 461 115 euró (882 584 325 Ft) értékben, ami a 2005. évi forráskeretet szinte teljes egészében kimeríti (98%) (58. táblázat).

58. táblázat

A 4.1. intézkedés pénzügyi megvalósulása (2005)

	Összes költség (euró)	Összes közkiadás (euró)	EU hozzájárulás (EMOGA) (euró)	Nemzeti hozzájárulás (euró)	Saját forrás (euró)
Kötelezettségvállalás*	3 461 115	3 461 115	2 595 836	865 279	0
4.1.1.	3 094 663	3 094 663	2 320 997	773 666	0
4.1.2.	366 452	366 452	274 839	91 613	0

IH támogatott*

Indikátorok

A 4.1. intézkedés célkitűzéseinek megvalósulása a 59. táblázatban szereplő számszerűsített indikátorok teljesülésével válik mérhetővé.

59. táblázat

A Technikai segítségnyújtás indikátorai (2004-2006)

Indikátor típusa	Indikátor	Tervezett eredmény	Megvalósult eredmény
Output	Elkészített és kiosztott általános tájékoztatást nyújtó kiadványok száma (brosúrák, szórólapok) (db)	10000	322 200
	Képzésben részesültek száma, (fő)	2000	1500
	A közvélemény tájékoztatása, reklám megjelenések száma (db); • televízióban (hirdetés, rövidfilmek, riportok) • sajtóban (például: sajtóközlemények, cikkek) • egyéb (vásárok, szakkiallítások, fórumok, előadások)	150	32
	Megrendezett konferenciák, szemináriumok, „workshop”-ok száma (db/év)	15-20	n.a.
	Kitöltött kérdőívek száma (kérdőívek a hatékony kampány érdekében), (db)	1000	0
	Szakértői megbízások száma (db)	4	30
	A Monitoring Bizottság üléseinek száma (db)	6	6
	Tanulmányutak száma (db)	10	2
	Tanulmányok száma (db)	2	2
	Eredmény	A képzéseket, konferenciákat eredményesen befejezők száma (fő, %)	2000
A közvélemény reklám kampány után történő kérdőíves felmérésének eredménye (%)		%-os eltérés a kampány előtt kitöltött ívektől	n.a.
Hatás	A Strukturális Alapokról átfogó ismeretekkel rendelkezők számának bővülése (%)	5000	n.a.
	Az AVOP ismertségének növekedése (%)	20	n.a.
	Az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program keretében sikeres pályázatot benyújtók számának változása (%)	15	n.a.

A megvalósított projektek indikátorai alapján látható, hogy a 2004-2006 időszakra kitűzött célok esetében a tájékoztató kiadványok tekintetében jelentősen meghaladtuk a kitűzött célt. Jelentős előrehaladás volt tapasztalható a képzésben részesültek, tanulmányok készítésében és tanulmányutak szervezésében.

A projektek értékelésében részt vevő szakértők száma a tervezettnél magasabb lett.

Elmaradás tapasztalható a közvélemény tájékoztatását célzó kampányok, kérdőíves felmérések, és a konferenciák szemináriumok tekintetében, mely lemaradást 2006 évben kíván az AVOP IH leküzdeni.

Összességében a TS intézkedés megvalósítása a program előrehaladásának függvényében eredményeznek tekinthető.

4. Pénzügyi megvalósítás

Az Irányító Hatóság 2005. december 31-ig mindösszesen 3326 db pályázatról hozott támogató döntést, a megítélt támogatási összeg 351 067 015 euró (89 522 088 825 Ft). Szerződéskötésre összesen 3087 db pályázat esetében került sor, 317 484 784 euró (80 958 619 920 Ft) támogatási értékben. A támogatott projektek támogatás igénye az AVOP 3 éves keretéhez viszonyítva 83%-ot, míg a leszerződött pályázatok támogatási igénye 75,1 %-ot tesz ki. A szerződéssel lekötött projektek összköltsége 750,124 millió euró (191 281,53 millió Ft).

Az Irányító Hatóság vezetője 2005. évben 3300 pályázat esetében hozott támogatási döntést – kötelezettségvállalás – 349 169 301 euró (89 038 171 755 Ft) támogatási összegben. Szerződéskötésre 2005-ben 3083 pályázat esetében került sor 317 378 902 euró (80 931 620 010 Ft) támogatási értékre.

A 2005. évben került sor először kifizetésre és 2005. december 31-ig 1418 pályázat esetében került sor kifizetésre 72 075 996 euró (18 379 378 980 Ft) értékben, melyből a számla alapú – ezáltal a bizottsági lehívásokba beállítható - kifizetések 52, 782 millió eurót (13 459,285 millió Ft) tesznek ki.

4.1. Pénzügyi megvalósítás az EU és Magyarország között

2005. évre vonatkozóan az AVOP kapcsán **43 201 175,87 euró (10 691 266 469 Ft)** érkezett az EU Bizottságtól a Kifizető Hatóság számlájára, melyből EMOGA 42 841 647 euró (10 602 257 824 Ft), illetve HOPE 359 528,87 euró (89 008 645 Ft). (60. táblázat)

A bizottsági átutalások magukban foglalják a 2005. évre vonatkozóan, átutalt 6% előleg összegeket, mely az EMOGA esetén 18 769 732 euró (4 544 152 117 Ft), míg a HOPE esetében az átutalt előleg 263 392,92 euró (64 863 140 Ft).

A benyújtott költségnyilatkozatok⁷ alapján átutalt közösségi hozzájárulás 24 168 050,95 euró (6 082 251 212 Ft), melyből EMOGA 24 071 915 euró (6 058 105 707 Ft) és HOPE 96135,95 euró (24 145 505 Ft). Az EU Bizottság által időközi átutalásként teljesített kifizetések a 3 éves AVOP keret viszonyában mintegy 7,7%-ot képvisel EMOGA esetében és 2% a HOPE vonatkozásában. Az EU felé elszámolt közkiadások összege 74 124 533 euró EMOGA esetén és 798 516,33 euró HOPE esetében. (61. táblázat)

60. táblázat

⁷ 3 EMOGA, melyből 1 visszavonásra került és 1 HOPE.

Táblázat - Az Európai Bizottság által átutalt közösségi hozzájárulás		
EMOGA/HOPE	Összeg (Ft)	Dátum[1]
EMOGA – előleg 2004 (számlára történő fizetés)	7 705 287 651,00	2004.08.13
EMOGA– időközi átutalás 2004/1		
EMOGA– 2004 összesen	7 705 287 651,00	
EMOGA – előleg 2005 (számlára történő fizetés)	4 544 152 117,00	2005.03.07
EMOGA – időközi átutalás 2005/1		Levél DG AGRI-től, javításokat kérek, válaszuk:tekintsék semmisnek az igénylést.
EMOGA – időközi átutalás 2005/2	3 360 742 169,00	2005.12.05
EMOGA – időközi átutalás 2005/3	2 697 363 538,00	2005.12.21
EMOGA – 2005 összesen	10 602 257 824,00	
EMOGA – Összesen (2005.12.31-ig)	18 307 545 475,00	
HOPE – előleg 2004 (számlára történő fizetés)	108 662 700,00	2004.08.17
HOPE – időközi átutalás 2004/1		
HOPE – 2004 összesen	108 662 700,00	
HOPE – előleg 2005 (számlára történő fizetés)	64 863 140,00	2005.03.17
HOPE – időközi átutalás 2005/1	24 145 505,00	2005.12.29
HOPE – időközi átutalás 2005/2		
HOPE – időközi átutalás 2005/3		
HOPE– 2005 összesen	89 008 645,00	
HOPE– Összesen (2005.12.31-ig)	197 671 345,00	
Operatív Program – Összesen (2005.12.31-ig)	18 505 216 820,00	
[1] Dátum, amikor az összeg a Kifizető Hatóság számláján jóváírásra került.		

Táblázat - Az Európai Bizottság által átutalt közösségi hozzájárulás		
EMOGA/HOPE	Összeg (Euró)	Dátum[1]
EMOGA – előleg 2004 (számlára történő fizetés)	31 282 886,00	2004.08.13
EMOGA– időközi átutalás 2004/1		
EMOGA– 2004 összesen	31 282 886,00	
EMOGA – előleg 2005 (számlára történő fizetés)	18 769 732,00	2005.03.07
EMOGA – időközi átutalás 2005/1		Levél DG AGRI-től, javításokat kérek, válaszuk:tekintsék semmisnek az igénylést.
EMOGA – időközi átutalás 2005/2	13 339 984,00	2005.12.05
EMOGA – időközi átutalás 2005/3	10 731 931,00	2005.12.21
EMOGA – 2005 összesen	42 841 647,00	
EMOGA – Összesen (2005.12.31-ig)	74 124 533,00	
HOPE – előleg 2004 (számlára történő fizetés)	438 988,00	2004.08.17
HOPE – időközi átutalás 2004/1		
HOPE – 2004 összesen	438 988,00	
HOPE – előleg 2005 (számlára történő fizetés)	263 392,92	2005.03.17
HOPE – időközi átutalás 2005/1	96 135,95	2005.12.29
HOPE – időközi átutalás 2005/2		
HOPE – időközi átutalás 2005/3		
HOPE– 2005 összesen	359 528,87	
HOPE– Összesen (2005.12.31-ig)	798 516,87	
Operatív Program – Összesen (2005.12.31-ig)	74 923 049,87	
[1] Dátum, amikor az összeg a Kifizető Hatóság számláján jóváírásra került.		

61. táblázat

Táblázat - Pénzügyi kapcsolat az Európai Bizottsággal			Euró
	Elszámolt kiadás [1]	Elszámolt (igényelt) közösségi hozzájárulás [2]	Időközi átutalás az Európai Bizottságtól
EMOGA	74 124 534,18	74 124 533,00	
HOPE	798 516,90	798 516,87	
Operatív Program – Összesen (2005.12.31-ig)	74 923 051,08	74 923 049,87	0
[1] A Kifizető Hatóság által igazolt és igényelt összköltség (időközi átutalás igénylés)			
[2] A Kifizető Hatóság által igazolt és igényelt összköltség közösségi része (időközi átutalás igénylés)			

A 2005. április 30-án az Európai Bizottság számára eljuttatott előrejelzésben az AVOP vonatkozásában 2005. évre 104 779 094 euró (26 718,67 millió Ft) kifizetés iránti kérelmet jeleztünk előre. 2005. évben a Bizottságtól 24 168 050,95 euró (6 082 251 212 Ft) átutalás érkezett, az előrejelzett kifizetési igény 23%-a. Az előrejelzéshez mért jelentős elmaradás okai:

- Elsődlegesen az AVOP pályáztatási és szerződéskötési folyamat elhúzódásában rejlik. Az első szerződéskötésekre 2005. márciusában került sor és csak ezt követően kezdődhetett meg a pályázatok megvalósítása.
- A pályázók döntő részben negyedévente számolnak el - a negyedév végén -, az egyszerűbb pályázatok esetében általában egy mérföldkő ütemezéssel számolnak, így csak a projekt megvalósításának zárását követően nyújtják be elszámolásaikat. Mindezen okokkal magyarázható, hogy az első kifizetések teljesítésére 2005 első félévének végén kerülhetett sor.
- Ugyanakkor az AVOP által támogatott mezőgazdasági szektor szezonálisával magyarázható, hogy az elszámolások döntő többsége 2005. őszen érkezett be. Figyelembe véve az elszámolások minőségét, az ellenőrzések időigényét, a kifizetések döntő hányada 2005. év végére csúszott.
- Sok pályázó élt előleg igénylési lehetőségével is, mely előleg hazai forrásból kerül finanszírozásra és ezáltal csak a számlával történő elszámolását követően állítható be EU időközi átutalásigénylésbe.
- A Kedvezményezettől beérkező elszámolások nagyon nagy arányban hiánypótlásra szorultak. A tipikus hibák kiküszöbölése érdekében az MVH kirendeltségek számlakezelő munkatársai, a pályázókat tanácsadási tevékenységükkel folyamatosan segítették.

Jogszabályi előírás szerint a kifizetések előtt kötelezően köztartozás vizsgálatot kell végezni. A Kedvezményezettek köztartozásáról a Magyar Államkincstár által működtetett OTMR rendszer szolgáltat adatokat az EMIR számára. A két rendszer közötti együttműködést biztosító számítógépes kapcsolat az év végére épült csak ki teljes körűen, ami nehezítette a kifizetéseket, hiszen papír alapon kellett az igazolásokat bekérni.

Az „n+2” szabály teljesülése

Az AVOP esetében megállapítható, hogy az „n+2” szabálya alapján készített számítások szerint 2006. december 31-ig, mintegy 23,8 M euró EMOGA és mintegy 0,32 M euró HOPE forrás lehívását kell teljesítenünk. 2005. december 31-i állapot szerint az EMOGA esetén az „n+2” szabály teljesítése megtörtént (104,3%), míg HOPE esetében 30%-os szinten áll. (62. táblázat)

Tehát az AVOP esetében a HOPE források esetén szükséges a kifizetések felgyorsítása. Tekintettel arra, hogy ezen pályázati konstrukció egy egészen szűk pályázói kört érint Magyarországon, így a szerződéssel rendelkező pályázókkal napi kapcsolatot tart fenn az MVH pályázatkezelője, ami nagy mértékben elősegíti a hibátlan elszámolások

benyújtását. Az elmaradás 2005. év végén, azzal magyarázható, hogy csak kevés pályázat megvalósítása kezdődött meg 2005-ben, így csak igen kevés elszámolás benyújtására kerülhetett sor, mindössze 6 pályázat esetében. Ugyanakkor a pályázatok megvalósításának, a túlnyomó részben építési jellegű fejlesztések szezonálisak, így nagy részben 2006 tavaszára csúszik át megvalósításuk és csak ezt követően számíthatunk elszámolások benyújtására.

62. táblázat

Táblázat - Az n+2-es cél teljesülésének helyzete			
	I. n+2-es határ (2006.12.31-ig) [1] MEUR	Elszámolt (igényelt) közösségi hozzájárulás [2] MEUR	I. n+2-es határ teljesítése (2005.12.31-i állapot) %
	A	B	C=B/A
EMOGA	23,08	24,07	104,30%
HOPE	0,32	0,10	29,70%
AVOP – Összesen (2005.12.31-ig)	23,40	24,17	103,20%
[1] Számítás: (OP-ban szereplő 2004. évi közösségi hozzájárulás) – (EU Bizottság által átutalt összes előleg)			
[2] A Kifizető Hatóság által igazolt és igényelt összköltség közösségi része (időközi átutalás igénylés)			

Az AVOP 2005. évi pénzügyi megvalósítására vonatkozóan a jelentés 2. számú melléklete tartalmaz további táblázatokat.

5. Programmenedzsment

5.1. Monitoring, értékelés és a támogatások koordinációja (KTK és OP szinten)

Az Operatív Program és a Program-kiegészítő Dokumentum módosításai

Az Operatív Program és a Program-kiegészítő Dokumentum tartalma – a jelentésre kötelezett időszak alatt – alapvetően nem változott. Néhány módosító javaslat elfogadásának következtében azonban kisebb mértékű módosítások történtek.

Az AVOP PKD-ban eszközölt módosítások elsősorban a pályázatok kritériumaival kapcsolatban felmerült változtatásokat és forrásátcsoportosításokat jelentettek. A javasolt módosításokat az AVOP Monitoring Bizottság ülésein⁸ kerültek napirendre, és írásbeli szavazások⁹ tárgyát képezték. Az elfogadott módosítások az alábbi intézkedéseket érintették:

- 1.1. A mezőgazdasági beruházások támogatása – forrásátcsoportosítás, állami támogatás kapcsolása (kamattámogatás);
- 1.2. A halászati ágazat strukturális támogatása – pályázati kritériumok módosítása;
- 1.3. Fiatal gazdálkodók induló támogatása – forrásátcsoportosítás, pályázati kritériumok módosítása, állami támogatás kapcsolása (kamattámogatás);
- 1.4. Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása - forrásátcsoportosítás, pályázati kritériumok módosítása;
- 2.1. A mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése - állami támogatás kapcsolása (kamattámogatás);
- 3.1. Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése – forrásátcsoportosítás;
- 3.2. Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése – alintézkedések közötti forrás reallokáció;
- 3.3. Falufejlesztés,-megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése - forrásátcsoportosítás
- 3.4. LEADER+ – pályázati kritériumok, támogatás intenzitások módosítása;
- Technikai segítségnyújtás – kedvezményezett kör bővítése.

A fent említett módosítási javaslatokat tartalmazó módosított PKD-t az AVOP IH 2005. szeptember 28-án küldte meg a Bizottságnak. A Bizottság AGR 032 402 üsz. levelében a PKD módosítást az alábbiak kivételével befogadta:

- LEADER+ intézkedés módosítására irányuló javaslat;
- AVOP-hoz kapcsolódó kiegészítő állami támogatások (kamattámogatás, hitelgarancia) bevezetésére irányuló javaslat.

A LEADER+ esetében a Bizottság program módosítást tartott szükségesnek, melyre irányuló kérelem benyújtására 2005. évben már nem került sor.

A Monitoring Bizottság működése, hatékonysága

⁸ 2005. június 16., 2005. október 17.

⁹ 2005. július 26., augusztus 12. és 24.

AVOP MB

A Monitoring Bizottság a program végrehajtását rendszeresen nyomon követő, az állami és a társadalmi szféra szereplőit széles körben magában foglaló stratégiai döntéshozatallal felruházott testület.

Az AVOP Monitoring Bizottság 2005-ben két alkalommal – június 16-án és október 17-én – tartott hivatalos ülést.

A 2005. június 16-i ülés megvitatta és a szavazás után elfogadta:

- az 1.1.2. alintézkedés, valamint a 3.3. intézkedés keretének növelése az 1.3., 1.4, illetve a 3.1 intézkedések terhére;
- 1.2., 1.3, 1.4 intézkedések pályázati kritériumainak módosítása;
- az AVOP 2004. évi Éves Végrehajtási Jelentését – az EU Bizottság észrevételeinek átvezetésének végrehajtásának feltételével

A 2005. október 17-i ülés megvitatta és a szavazás után elfogadta:

- a sikertelen írásbeli szavazás¹⁰ során felvetett forrásreallokációs javaslatot a 3.2 intézkedésre;
- az AVOP-hoz kapcsolódó állami támogatásokra (kamattámogatás, hitelgarancia) vonatkozó PKD módosítást az 1.1; 1.3 és 2.1 intézkedésekre;
- LEADER+ támogatásintenzitásra vonatkozó módosítása.

A 2005. évben két sikeres – valamint egy sikertelen¹⁸ - írásbeli eljárásra került sor.

2005. július 26-ai írásbeli szavazás keretében az MB elfogadta:

- a LEADER+ intézkedésre vonatkozó PKD módosítási javaslatot, amelyet határozatképtelenség miatt a 2005. június 16-i MB ülés nem tudott jóváhagyni (az Európai Bizottság 2005. decemberében tájékoztatta az IH-t, hogy a kért módosítás program-módosítást igényel, melynek benyújtására 2005. évben már nem került sor.).

2005. augusztus 24-ei írásbeli szavazás keretében az MB elfogadta:

- a 3.4 intézkedés keretének, 3.1 intézkedés terhére történő növelését (350 millió Ft), illetve a 3.1 alintézkedés aljogcímei közötti forrásmegosztás módosítását.

KTK MB

Az operatív programok felügyeletét ellátó, Nemzeti Fejlesztési Hivatal keretében működő KTK Irányító Hatóság által működtetett Monitoring Bizottság 2005. év folyamán két alkalommal ülésezett, 2005. január 27-én és június 2-án.

Forrásátcsoportosítás

A 2005. június 16-i MB ülés:

- 1.1.2 alintézkedésre: „+” 1,645 Mrd Ft (6 450 980 euró)
- 1.3 intézkedés: „-” 1,187 Mrd Ft (4 654 902 euró)

¹⁰ 2005.08.12.

- 1.4 intézkedés: „-” 458 MFt (1 796 078 euró)
- 3.4 intézkedés: „+” 2 Mrd Ft (7 843 137 euró)
- 3.1 intézkedés: „-” 2 Mrd Ft (7 843 137 euró).

A 2005. augusztus 24-i írásbeli MB szavazás:

- 3.4 intézkedés: „+” 350MFt (1 372 549 euró)
- 3.1 intézkedés: „-” 350MFt (1 372 549 euró)
- 3.1 intézkedésen belüli, alintézkedések közötti forrásarányok 45-25-20-10%-ról 35-25-30-10%-ra történő módosítása.

A 2005. október 17-i MB ülés:

- 3.2 intézkedésen belüli, alintézkedések közötti forrásarányok 45-45-10%-ról 29-65-6%-ra történő módosítása.

Partnerség: A partnerség megvalósulása az operatív program szintjén

A Strukturális Alapokról szóló szabályozás (a Tanács 1260/1999 EK Rendeletének 8. cikke) hangsúlyozza a partnerség szükségességét a Strukturális Alapokból finanszírozott programok előkészítése, benyújtás előtti véglegesítése, végrehajtása, finanszírozása és értékelése során. Az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program előkészítése és véglegesítése során több alkalommal bocsátották a dokumentumot társadalmi véleményezésre.

A véleményezés decentralizáltan, a régiók és a megyék szintjén történt, amely az észrevételek központi összegzésével, minősítésével, illetve az elfogadott észrevételek dokumentumokba való beépítésével zárult.

Az AVOP Irányító Hatóság feladata, hogy állandó és hatékony partneri együttműködést alakítson ki az érintett szervezetekkel annak érdekében, hogy a program végrehajtása során hasznosulhasson a partnereknél rendelkezésre álló szakértelem, illetve biztosított legyen a program a folyamatosan fejlődő kormányzati szakpolitikákkal való összhangja.

A Program eredményes és hatékony megvalósításának felügyeletéért (beleértve a PKD és a pályázati kiírások módosítását is) a Monitoring Bizottság felelős. A Bizottság tagjai között a gazdasági és társadalmi partnerek – beleértve a munkáltatói és munkavállalói oldalt, kereskedelmi kamarát, regionális fejlesztési tanácsokat –, valamint a horizontális témát képviselő szervezetek (esélyegyenlőség, környezetvédelem, roma kérdés, stb.) is helyet kapnak, így az AVOP esetében a partnerség elve döntően ezen testület keretében kerül érvényesítésre.

Beszámoló a monitoring és értékelési rendszerek hatékonyságáról

Az Egységes Monitoring Információs Rendszer (EMIR)

Az EMIR a Nemzeti Fejlesztési Hivatal kezdeményezésében, felügyelete alatt kifejlesztett monitoring és információs rendszer, melynek feladata a Strukturális Alapok és a Kohéziós Alap támogatásával megvalósuló projektek teljes körű pályázati, pénzügyi, ellenőrzési és monitoring adminisztrációjának informatikai támogatása. A rendszer felépítése modulszerű. Alapszoftverből, két alrendszerből (Strukturális Alapok alrendszer, Kohéziós

Alap alrendszer), és az egyes intézkedésekhez, illetve egyes munkafázisokhoz tartozó modulokból¹¹ áll, melyeket a lebonyolításban közvetlenül résztvevő szervezetek¹² fejlesztési igényei szerint egyedileg lehet kialakítani. A rendszer használata és adatokkal történő töltése, a programok lebonyolításában résztvevő szervezetek számára jogszabályban előírt kötelezettség.

2005-ben végrehajtott jelentős fejlesztések:

- a rendszer infrastruktúra bővítése, amely még több felhasználó kapcsolódását és sikeres munkavégzését teszi lehetővé;
- lezárultak és átadásra kerültek a projektek megvalósításának *nyomonkövetését* szolgáló, a *szabálytalanságok* kezelésének nyilvántartására irányuló, illetve a *számviteli* nyilvántartások vezetését támogató egységes rendszermodulok;
- az ellenőrző szervek együttműködésével elkészült az *Ellenőrzési Modul* specifikációja;
- kifejlesztésre kerültek a menedzsment feladatokat támogató funkciók is (pl.: statisztikák);
- létrehozásra került az EMIR helpdesk.

EMIR-hez kapcsolódó rendszerek:

1. Az Országos Támogatási Monitoring Rendszer (OTMR) a projektenkénti támogatáshalmozódást és a pályázók köztartozás-mentességének vizsgálatát lehetővé tevő rendszer.

2. Az Országos Cégnylvántartó és Céginformációs Rendszerrel, amely a pályázók adatainak - döntő többségének - közhitelű nyilvántartása.

Az MVH által az EMIR-ben gyűjtött és rendszerezett minden adat kielégíti az INFOSYS követelményeit a HOPÉ-val kapcsolatosan.

Az EMIR-ben gyűjtött információk alapján két fontos *kommunikációs* forrással is bővült a közvélemény és a pályázók tájékoztatása 2005-ben az NFH honlapján:

- Automatizált napi frissítésű statisztikák megjelentetése, amelyek egyúttal közvetlen kapcsolattal elérhetőek az IH-k honlapjain is.
- Kéthetente frissülő lista közzlése a nyertes projektekről.

A kifizetések gyorsítása és az adminisztráció csökkentése érdekében 2005-ben elkészült az elektronikus számlakitöltő program, melynek tesztelése elkezdődött. Teljes körű, illetve Web-alapú működtetésének elindítása 2006-ban tervezett.

Annak érdekében, hogy az éves jelentések és a standard indikátor táblák monitoring adatigényét és az érintett főosztályok különböző adatokra vonatkozó igényeit biztosítani tudja, az Irányító Hatóság egy nagyobb projektet indított el 2005. decemberében, amelynek célja az EMIR monitoring moduljának fejlesztése volt. A munka 2006. júniusáig tartott, ennek során a szakértők az AVOP-hoz kapcsolódó összes lehetséges indikátort összegyűjtötték, illetőleg a kedvezményezettektől újra bekérték azokat. Komoly problémákat jelentett, hogy a kedvezményezettek vagy nem vagy hibásan töltötték ki a kérdőívben az adatokat. Az adatlapok feldolgozása és az adatok EMIR-be való feltöltése folyamatos.

Értékelési terv, a jelentés évében végzett értékelési munka és eredményei

¹¹ Iktatás, Döntés előkészítés, Szerződés-kötés, Finanszírozás, Szabálytalanságkezelés, Ellenőrzés és Monitoring

¹² Irányító Hatóság, Közreműködő Szervezet, Kifizető Hatóság

A Közösségi Támogatási Keret intézményrendszerének félidei értékelése

Az Európai Bizottság a 2000-2006-os programozási időszakban is javasolta az új tagállamoknak, hogy értékeljék programjaik megvalósítását. A Bizottság kisebb volumenű értékelést javasol, amely tekintettel arra, hogy a programok megvalósulása még kezdeti szakaszban van, a végrehajtás rendszerére, rendelkezéseire terjed ki. Mindezek tükrében a Közösségi Támogatási Keret Irányító Hatóság és az NFH Elemző Értékelő Modellező főosztály külső szakértő bevonásával félidei értékelést végzett.

Az értékelés általános céljai voltak a strukturális alapokból származó támogatások felhasználása hatékonyságának és eredményességének növelése, illetve a támogatásokat elosztó intézményrendszer fejlesztése. A tanulmány előkészítése és kidolgozása során különböző munkamódszerek alkalmazására került sor, a dokumentumelemzésen túl kérdőíves felmérések és interjúk is hozzájárultak az értékelés elvégzéséhez.

Az értékelés főbb megállapítása az AVOP IH vonatkozásában az alábbiakban foglalható össze:

- intézményrendszer keretében, az egyes résztvevők feladatainak pontosabb definiálása, jó gyakorlatok terjesztése, munkatársak felé kommunikálható célok megfogalmazása szükséges;
- IH vezető közvetlenül a miniszternek alárendelt címzetes államtitkári státuszban legyen;
- az IH stratégiai, rendszer szintű feladatokat kell ellátnia, a projekt szintű, operatív jellegű feladatok KSZ hatáskörébe kell tartozzanak;
- egysége alapelvek, eljárásrendi minimumok kidolgozása;
- funkcionális munkamegosztás helyett, projekt/végrehajtás típus szerinti munkamegosztás kialakítása szükséges;
- Teljesítményértékelés és versenyeztetés szervezeti és egyéni szinten;
- Pályázati konstrukciók differenciálása tömegpályázatok, nagy számú, de differenciált elbírálást igénylő, nagy pályázatok, esetenként egyedi elbírálást igénylő pályáztatási rendszere;
- szerződésmódosítások egyszerűsítése (pl. egyoldalú szerződésmódosítás);
- - mintavételes ellenőrzési rendszer működtetésének irányába történő elmozdulás;
- kifizetések esetében egyszerűsítés (pl. folyamatok összevonásával, dokumentumok számának csökkentésével, mintavételes ellenőrzés bevezetésével).

Az AVOP félidei (mid term update) értékelése 2005. november 11-ei állapot szerint¹³

2005. november 18-ai kezdettel a PricewaterhouseCoopers Kft. által vezetett független szakértői konzorcium megkezdte az AVOP részterületeinek értékelését, amely az Európai Bizottság által, a 10 újonnan csatlakozott tagállam részéről kötelezően elkészítendő „mid-term update”, azaz félidei értékelési jelentésnek¹⁴ felel meg.

Az értékelők főbb megállapításai a következők:

¹³ Az értékelési dokumentumban felhasznált EMIR lekérdezések dátuma

¹⁴ Interneten elérhető: <http://www.fvm.hu/main.php?folderID=1586&articleID=8798&ctag=articlelist&iid=1>

- A célokat megalapozó, a vidékfejlesztésre vonatkozó koncepciók és stratégiák jelenleg még nem tekinthetők kellő mértékben kidolgozottak.
- A Program intézkedés-struktúrája meglehetősen fragmentált: sok, egymástól elkülönült intézkedést és alintézkedést tartalmaz.
- Az AVOP nem helyez hangsúlyt célcsoportok beazonosítására.
- A különböző jogcímek szabad kombinálása az egyes célcsoportok igényeinek és adottságainak megfelelően nem biztosított.
- Az értékelők javaslata szerint a 2007-2013-as programnál a jogcímek kombinálását komplexebb projektek esetében több helyen is meg kellene engedni, a projekt kiválasztási gyakorlatot ennek megfelelően átalakítani.
- Az egyes intézkedések között alig figyelhető meg egymásra épülés. Ez a gondolat megjelenik ugyan az AVOP-ban, de a pályázók nincsenek megfelelően informálva, hogy a „Kapcsolódás más projektekhez” cellában az elvárt szakmai tartalom pontosan mi.
- A túlzott forráskoncentráció megnehezítheti a közösségi és nemzeti vidékfejlesztési célok elérését.
- A vidékfejlesztés új megközelítésű beavatkozásai nem kaptak elegendő figyelmet.
- Intenzívebb tájékoztatási tevékenységre lenne szükség az új megközelítésű tevékenység népszerűsítése terén.
- A projektgenerálási tevékenységeknek nagyobb hangsúlyt kellene kapniuk.
- Az AVOP intézményrendszere jobbra csak egy passzív pályázattói szerepet vállal fel. Az intézményrendszer nem folytat projektgenerálási tevékenységet (pl. tanácsadás, vagy központi szakmai programok révén). A szakmai szervezetek, érdekszövetségek sem vesznek részt kielégítő mértékben az ilyen típusú projektgenerálásban.
- Az AVOP partnerségi oldalának működése nem tekinthető kielégítőnek. A tapasztalatok szerint a feladatnak az érintettek szervezetei nem minden esetben, illetve nem megfelelő színvonalon tudtak megfelelni.
- A program céljainak és stratégiájának ismertsége a célcsoporton belül általában hiányos. Az agrár- és vidékfejlesztés célcsoportjainak egy része a partnerségben hagyományosan passzív.

Az MVH – és részben a pályázók – által az AVOP megvalósítása során észlelt (saját és a pályázókra vonatkozó) problémákat az értékelők az alábbi fő pontokban csoportosították:

Belső problémák

- Magas fluktuáció.
- Megfelelő szintű tudásbázis hiánya.
- Megfelelő értékelési módszertan hiánya.
- Értékelők szakosodásának elmaradása.

Pályázói problémák

- Hosszútávú szemlélet, hosszú távra szóló beruházások háttérbe szorulása.
- A megvalósítással összefüggő kötelezettségek alulbecsülése.

Költségvetések megalapozatlansága, szakmai kidolgozatlansága

- A támogatásra jogosultak köre tágna mondható.
- Problémát jelent, hogy a támogatható tevékenységek kapcsán a 2.1 Mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése intézkedés nem támogatja a másodlagos mezőgazdasági alapanyagok feldolgozását, amelyek feldolgozása viszont

az ANNEX I-ben szereplésük miatt, a GVOP-ból is kizárásra került, mint támogatható tevékenység, az alapanyag jellegén keresztül.

- A halászati intézkedésnél a halászati feldolgozók fejlesztésére az 50 milliós támogatási felső határ nagyon alacsony, ha az országos jelentőségű halfeldolgozó üzemeket is szeretné a pályázat megszólítani. Ezen kívül a mezőgazdasági utaknál kaptunk visszajelzést a pályázóktól, hogy a maximális támogatási összeg alacsony volta miatt a beruházás szakaszolására kényszerülnek (ti.: egy adott út különböző szakaszai egy-egy különálló pályázatot képeznek).
- Technikai jellegű, de alapvető kérdés, hogy a bekért igazolás megfelel-e a kiíró szándékának.
- Az értékelők megfontolásra javasolják közbeszerzési minták kidolgozását (feltétel- és értékelési szempontrendszerrel), melyek nagyobb biztonságot, kellő mértékig standardizált eljárást és átlátható közbeszerzési eljárást eredményeznének.
- A belső kérdőív eredményei szerint a fenntartási kötelezettség főleg a 3.1.2-es (minőségi mezőgazdasági termékek marketingje) és a 3.2.3.-as alintézkedéseknél (melioráció) okoz gondot. Előbbinél valóban tartalmi inkonzisztencia van: a marketingtevékenységtől nem várható el, hogy 5 évig tartson.

A félidei értékelés intézkedésekre vonatkozó részletes megállapításai a 3. melléklet tartalmazza.

A mid-term értékelés 2005. évi befejezésekor már több intézkedés is felfüggesztésre került a 2005. évben beérkezett pályázatok nagy száma miatt. Ugyanakkor, a „Vidéki jövedelemszerzés támogatása” intézkedés Program-kiegészítő Dokumentumban történő módosításának kérdése felmerült.

Annak érdekében, hogy a lehetséges célcsoportokat elérje a Program, több hirdetés, cikk jelent meg különböző sajtótermékekben (lásd 5. melléklet), különböző broszúrákat készített az Irányító Hatóság (lásd 6. melléklet és az FVM honlapja), továbbá, az FVM munkatársai részt vettek számos konferencián, ahol felvilágosítást adtak az AVOP lehetőségeiről a leendő pályázók részére.

Az értékelők ajánlásai a 2007-2013-as periódus tervezése során figyelembe lettek véve.

Monitoring tevékenység

A KTK IH kezdeményezte 2005 decemberében a Program-kiegészítő Dokumentum, OP szintű indikátorok kiszámításának, aggregálásának áttekintését.

Az AVOP indikátorainak áttekintésére 2005 végén számos egyeztetés történt az egyes szakfőosztályokkal arra vonatkozóan, hogy a PKD-ban rögzített indikátorokon kívül, milyen egyéb adatszolgáltatási igény merülhet fel a tárca részéről. Ugyanakkor áttekintésre kerültek az egyes indikátorok számítási és rögzítési metodikái, ami alapján kiegészítő információk bekérése vált szükségessé a projektgazdától.

Ugyanakkor a projektértékelési folyamat hossza elhúzódása miatt, az IH szükségesnek látta a pályázók projektadatokon benyújtott bázisadatainak ismételt bekérését, melyre várhatóan 2006. év első felében fog sor kerülni.

5.2. Pénzügyi ellenőrzés

A 483/2001 tanácsi rendelet 13. cikke alapján készítet éves beszámolót a 4. melléklet tartalmazza.

2005-ben az AVOP IH-t a 483/2001 tanácsi rendelet 13. cikke szerinti ellenőrzésen kívül további három ellenőrzés érintette: az EU Audit, az Állami Számvevőszék, illetve az FVM Ellenőrzési Főosztályának általános és a pénzügyi rendszert érintő ellenőrzése.

EU Audit

Az AVOP-ra irányuló, 2005. június 20-24-e között elvégzett ellenőrző látogatás alapján készült jelentésben megjelölt hiányosságok mindegyikét felszámolta az IH. Ezek többek között a következők voltak:

- AVOP-pal kapcsolatos információk közzététele a potenciális pályázók részére;
- elutasított pályázatok esetén az elutasítás indokának megjelölése, független fellebbezés biztosítása;
- specifikus ellenőrzési lista készítése a vidékfejlesztési rendeletek követelményei betartása érdekében;
- számviteli modul működésének biztosítása az EMIR-ben;
- gazdasági életképességi kritériumok figyelembe vétele szabályainak tisztázása;
- annak biztosítása, hogy a támogatásra eső arányosan kiszámított, adóalanyoknak minősülő személyekre kivetett a 2005. évben megvalósult közbeszerzési eljárásokra eső ÁFA, amely nem volt visszaigényelhető a hatályos Áfa törvény alapján, viszont ennek eredményeképpen a 448/2004/EK Bizottsági rendelet 7. szabálya értelmében támogathatónak minősült társfinanszírozás során, amit azonban Bizottsági Audit megkérdőjelezett, a fent említett törvény 2006. január 1-jén hatályba lépő módosítása okán újra visszaigényelhetővé váljon;
- valamint egyes projektek ellenőrzésekor felmerült észrevételek: két árajánlat benyújtásának követelménye; olyan ellenőrzések beiktatása, amelyek biztosítják a minimális környezetvédelmi, higiéniai és állatjólét követelményeknek való megfelelést; „EMOGA által társfinanszírozva” felirat használata.

Az **Állami Számvevőszék** által 2005. aug. 24-i és 29-i szabálytalanságkezeléssel kapcsolatos helyszíni ellenőrzések főbb megállapításai a következők:

A Működési Kézikönyvvel (MKK) kapcsolatosan:

- A) az MKK-ból hiányzik az IH felelősségének pontos rögzítése (határidő: 2006. július 31-e);
- B) a szabálytalansággal kapcsolatos fogalmak nem egyértelműek, pontosításuk javasolt (határidő: 2006. július 31-e);
- C) felelősségi körök az IH és a KSZ között nincsenek pontosan tisztázva, ezt orvosolni kell (a 110/2004. FVM rendelet módosítása folyamatban ennek megfelelően).

Az Együttműködési megállapodással kapcsolatosan (IH-KSz):

- A) az MVH támogatási szerződéstől való elállás jogának tisztázása szükséges a megállapodásban – a módosítás folyamatban van ennek megfelelően, azaz az elállási jogot az MVH gyakorolja, mint az IH képviselőjében eljáró szerv (a 110/2004. FVM rendelet folyamatban lévő módosítása erre is vonatkozik).

A FVM Ellenőrzési Főosztálya által végzett ellenőrzés az AVOP pénzügyi lebonyolításának rendszervizsgálatára irányult.

Főbb megállapításai:

- MKK aktualizálása a jogszabályi változások tükrében szükséges;
- munkaköri leírások folyamatos aktualizálása.

Mindkét megállapítás megvalósulása folyamatos.

5.3. Jelentés a megvalósítás során felmerült jelentős problémákról és az ezek megoldására meghozott Operatív Program Irányító Hatóság és Monitoring Bizottság intézkedésekről.

Jogszabályi változások

A támogatási rendszerekre általában jellemző a nagymértékű adminisztráció, ami rontja a támogatások felhasználásának hatékonyságát és eredményességét. A közpénzek védelmét szem előtt tartva fontos a támogatási rendszerek egyszerűsítése, a lehetséges kedvezményezettek és a lebonyolító szervezetek adminisztrációs terheinek csökkentése. A támogatási rendszerek egyszerűsítése révén biztosítható, hogy a fejlesztések gyorsabban és hatékonyabban valósuljanak meg. Több fontos jogszabály született a támogatási feltételek javítása, egyszerűsítése, az ügyintézés és a kifizetések felgyorsítása érdekében.

Az AVOP-ra vonatkozó, a pályázati felhívásokban hivatkozott, összesen 13 EU rendelkezés a brüsszeli apparátus által követett gyakorlat alapján csak nagyon ritkán, az érintettek előzetes véleményét kikérve és azokat alaposan feldolgozva módosul. Ilyenre azonban 2005-ben egyik jogszabálynál sem került sor.

A program megvalósítását befolyásoló belföldi jogszabályok két nagy csoportot alkotnak. Az egyikbe a kedvezményezettek gazdálkodási, fejlesztési és nyilvántartási feltételeit, közigazgatási kapcsolatait tartalmazó rendelkezések, a másikba az AVOP lebonyolítását irányító szervezetek kötelezettségeire vonatkozó központi előírások tartoznak. Mindkét körben nagy számban születtek új, és a meglévőket módosító rendelkezések. Alig volt olyan szabályozási elem, amelynek valamely lényeges, az AVOP megvalósításával is összefüggő része ne módosult volna.

A kifejezetten az AVOP-ra vonatkozó, és a pályázati felhívásokban hivatkozott törvények, rendeletek és határozatok száma kiírásonként változó de megközelíti a 100-as darabszámot. Még a kifejezetten egyszerűnek számító, a fiatal gazdálkodók indulásának elősegítésére kiírt felhívás is, közel 50 jogszabály ismeretét, illetve alkalmazni tudását várja el a pályázóktól.

Mivel a *jogszabályok több mint négyötöde módosult*, valamennyi változás felsorolása túllépné a jelentés terjedelmi kereteit, ezért csak a leglényegesebbeket emeljük ki.

- Lényegesen megváltoztak a pályázóknak folyósítható előlegre vonatkozó szabályok. A módosítás a nyertes pályázók számára lehetővé tette az előleg igénybe vételét, ezáltal elősegítve a nyertes pályázatok megvalósításának mielőbbi megkezdését.
- Enyhültek a támogatáshoz biztosítandó biztosíték nyújtási feltételek, ezáltal, a drágább és szigorúbb pénzügyi fedezetek helyett a pályázók által könnyebben teljesíthető tárgyi biztosítékok elfogadását tették kötelezővé lebonyolításban résztvevő szervezetek számára.

- Egzaktabbá, a pályázók által könnyebben átláthatóvá és teljesíthetővé vált a közületek és non profit szervezetek pénzügyi és biztosítéki kötelezettségeit tartalmazó szabályrendszer.
- A nem szabályszerűen felhasznált támogatások visszafizettetésére, a kedvezményezett szerződösszegése esetén a biztosítékok érvényesítésére vonatkozó szabályok több ponton változtak. A támogatási szerződésből keletkező fizetési kötelezettségek behajtási eljárása az eddig követett polgári és bírói út helyett adóigazgatási jellegűvé vált, ezáltal gyorsítva az érvényesítés időszükségletét.
- Szigorodott a foglalkoztatás politikai követelmények megsértésének szankció rendszere, szorosabbá és dokumentáltabbá vált a követelmények teljesítése és a támogathatóság közötti kapcsolat. Ezzel egyidejűleg a vállalkozók foglalkoztatással összefüggő adminisztrációs kötelezettségei megnövekedtek.
- 2005. évi szabályok alapján, de csak 2006. január 1-től csökkent az Áfa mértéke, és megszűnt az arányosítási kötelezettség. A támogatásra eső ÁFA arány ismét visszaigényelhetővé vált, ezáltal a támogatható költségek köréből is törlésre került.
- Kifejezetten az AVOP pályázói körét érintette, hogy az 1.1.5 Öntözési beruházások támogatása és a 3.2.11 Öntözőrendszer fejlesztése intézkedés potenciális kedvezményezettjeinek köre törvényi változás következtében a vízi társulatokkal bővült.
- Több lényeges technikai változás következett be a beruházások lebonyolításával összefüggő szakigazgatási jogterületeken (pl. közbeszerzés, ültetvény- és erdőtelepítés, építéssel összefüggő naplóvezetési és műszaki ellenőri nyilvántartások, stb.) is.

Kapacitás: a megvalósítást befolyásoló felmerült kapacitás és egyéb humán erőforrás problémák, különös tekintettel a monitoring rendszer működésére

Irányító Hatóság

Az AVOP lebonyolításáért az FVM keretében felállított Irányító Hatósági Főosztály felelős. Ezen főosztály egyik osztálya a program menedzsment feladatokat, míg a másik a program pénzügyi lebonyolítási és monitoring feladatait látja el. Ezen főosztály látja el az MB titkársági feladatait is. A program beindításával jelentkező többletfeladatok ellátására az AVOP IH TS keretből 5 fővel – monitoring, pénzügyi és jogi szakemberrel - bővítette az IH személyi állományát és az AVOP lebonyolításához szükséges technikai eszközök beszerzésére is sor került (2005. szeptember).

Közreműködő Szervezet:

Az AVOP feladatainak szakszerű, színvonalas és határidőre történő végrehajtása érdekében az MVH folyamatosan figyeli a rendelkezésre álló kapacitások mennyiségét, minőségét és hatékonyságát.

Az MVH rendelkezésére álló humán erőforrás kapacitás bővítésére, valamint a program működtetéséhez szükséges technikai feltételek biztosítására az AVOP IH Technikai Segítségnyújtás keret terhére biztosított kiegészítő forrásokat az MVH számára.

Már 2004. év végén indult MVH kezdeményezés alapján 2005 január 1-jével 71 fővel bővült az MVH AVOP-ot végrehajtó – pályázatkezelő - munkatársainak száma AVOP TS terhére. A nagy mértékű munkacsúcsra tekintettel, 2005. márciusában további 40 fő felvétele

került engedélyezésre TS forrás terhére, számlakezelési, jogi és szerződéskötési, helyszíni ellenőrzési feladatokra. A LEADER+ intézkedés indítására, 2005. áprilisában, további 19 fő felvételére került sor a közreműködő szervezetnél. Az év folyamán a Technikai segítségnyújtásból finanszírozott MVH létszám fejlesztése, 2005. év végén 150 fővel zárult. (63. táblázat).

63. táblázat

A 2005. évi létszám alakulása

AVOP TS létszám	Vidék			Központ			Mindösszesen
	Felsőfokú	Középfokú	Összesen	Felsőfokú	Középfokú	Összesen	
AVOP	81	31	112	12	7	19	131
Leader	14	0	14	5	0	5	19
Összesen	95	31	126	17	7	24	150

A fentiekén kívül az egyes régiók leterheltségének csökkentésére, más FVM által felügyelt hivatalokból is történt személyi állomány átcsoportosítás.

Ugyanakkor az MVH azon intézkedése, mellyel a jelentősen túlterhelt régiókból (Észak- és Dél-Alföld) egyes pályázatok dokumentált átcsoportosítása pályázatkezelésre más, kevésbé leterhelt régiókba is csökkentette a leterheltséget.

A gyorsítást célzó intézkedések következtében, azok eredményeképpen a pályázatok feldolgozottsági foka jelentősen nőtt, a feldolgozás alatt álló pályázatok aránya 10% alattira csökkent év végére, tehát az MVH Regionális Illetőségű Kirendeltségei, a Program késedelmes indulásából származóan felhalmozott elmaradásait kivétel nélkül pótolta. Az intézkedések hatására még a két leginkább leterhelt – alföldi – régió is megfelelő szintre hozta a beérkezett és feldolgozott pályázatok arányát (80% felett).

A megvalósítás hatékonyságának érdekében tett lépések

Folyamatok javítása, a folyamatok időigénye, a folyamatok gyorsítása érdekében megtett illetve tervezett lépések.

2005. II. negyedévében továbbfejlesztésre került a pályázati rendszer, újabb fejezetekkel bővült az AVOP Működési Kézikönyv és a könnyebb alkalmazhatóság érdekében módosítás történt a fejezetek belső struktúráján. Az MVH elnöke 2004. 07. 30-án írta alá az AVOP Működési Kézikönyv 2004.07.20. számú verzióját, melyet az IH vezetője 2004.08.03-án jóváhagyott.

Az azóta eltelt időszakban a pályázattal valamennyi szakaszát illetően kiegészítő intézkedések, szabályozások váltak szükségessé a működés zavartalanságának biztosítása érdekében. 2005. május-júniusban elsősorban a jogszabályi háttér változásai miatt, másrészt a különböző külső és belső ellenőrzések megállapításainak átvezetése céljából, harmadsorban pedig a gyakorlati alkalmazás során felszínre került problémák egységes kezelése érdekében, felülvizsgálatra és módosításra kerültek:

- a pályázati felhívások (ezek 2005. 06. 19-én léptek hatályba),
- az új felhívásokhoz tartozó pályázati csomagok, valamint
- az előbbiekkal összhangban az AVOP Működési Kézikönyv (2005. 05. 31-i verzió) - egységes szerkezetbe foglalva.

A pályázati rendszer továbbfejlesztése

Ellenőrző, elbíráló, döntés előkészítő, döntéshozó és ellenőrző szervezet

A pályázati rendszer felügyeletét az AVOP IH látja el – döntéshozó az AVOP IH vezetője -, de működtetésének fő felelőse az MVH, mint ellenőrző, elbíráló, döntés előkészítő. A döntés előkészítés legfőbb testülete az FVM keretében felállított – szakfőosztályok, MVH, IH, szakembereinek, szakértők, jogi és pénzügyi szakemberek részvételével - Döntés előkészítő bizottság, mely az MVH által felterjesztett pályázatokat értékeli és döntési javaslattal (támogató, elutasító, újraértékelésre, vagy kiegészítésre visszaküldött) terjeszt az IH vezető elé döntésre.

Az Irányító Hatóság az előző évben kialakult szervezettel, valamint a TS keret terhére bővített 5 fő személyi állománnyal látta el az AVOP-pal szorosan összefüggő feladatait. A Minisztérium vezetésében és a főosztályi, irányítási szerkezetben végrehajtott kisebb változtatás az irányító hatóság és a közreműködő szervezet közötti koordinációt szakmailag és az ügyvitel szempontjából egyaránt javította.

Az pályázókkal való kapcsolattartás, a pályázatok ellenőrzése és értékelése során felhalmozódó tapasztalatokat az MVH folyamatosan elemzi, hasznosítja munkamenetének javítására, és továbbítja – szintén a program megvalósításának hatékonyabbá tétele érdekében – az illetékes döntéshozó szervezethez.

Az MVH szervezeti és irányítási rendszere az év során nem módosult. A Hivatal feladatai és a rendelkezésre álló erőforrások között kialakult - átcsoportosításokkal nem áthidalható aránytalanságokat - jelentős személyi és technikai fejlesztések révén sikerült mérsékelni (AVOP TS, más hivatalokból történt személyi állomány átcsoportosítás). Ezek a bővítések, fejlesztések tették lehetővé, hogy a korábbi évben gyakori határidő túllépés az év második felében már nem fordult elő. A kifizetések felfutásával és az ellenőrzési kötelezettségek jelentős növekedésével párhuzamosan, az ilyen feladatok elvégzéséhez szükséges szakértelemmel rendelkező munkatársak száma – az AVOP TS keret igénybevételének segítségével – emelkedett.

A szervezetek összehangolt munkájának biztosítása érdekében, az IH heti rendszerességgel tartott *Irányító Hatósági vezetői üléseket*, melyen mind az MVH, mind a szakfőosztályok, mind pedig a KTK IH felelős vezetői, szakemberei képviseltették magukat. Ezen ülések keretében kerültek megvitatásra, azon problémák, melyek az AVOP lebonyolítását bármilyen módon nehezítették, és ezen az ülésen születtek meg a problémák megoldására irányuló döntések, vagy kerültek meghatározásra a szükséges további intézkedések. A üléseken, mind a pályázatok feldolgozása (értékelés, DEB-ek munkája), kifizetések folyamatosságának biztosítására helyeződött a fő hangsúly.

Születtek döntések eljárásrendi egyszerűsítések ügyében, pályázati felhívások szükségessé váló módosítása ügyében, tájékoztató közlemények megjelentetése tárgyában, forrásátcsoportosításra irányuló kezdeményezések is ezen ülések keretében indultak.

Rendszeresen napirenden volt az EMIR továbbfejlesztési igénye.

Ugyanakkor itt került napirendre a humán erőforrás hiány, valamint a technikai feltételek biztosításának igénye, melyre vonatkozóan IH vezetői döntések születtek. Ugyanakkor ezen üléseken került figyelemmel kísérésre az egyéni feladatmeghatározások alapján kirendeltségekre kialakított teljesítménykövetelmények teljesülése.

A fentiek nyomán hozott MVH intézkedések eredményeképpen az AVOP végrehajtása, a kezdeti nehézségek ellenére is beérte a többi OP megvalósítási szintjét, és 2005 év végére elmondható, hogy a megvalósítás egyenletes ütemben halad.

Pályázati felhívások, keretek kitöltése

A pályázati felhívásokat 2005. év során kétszer kellett - alapvetően a jogszabályok változásainak beépítése érdekében – átdolgozni, módosítani. Ezeket az alkalmakat az Irányító Hatóság és a közreműködő szervezet szakemberei a felhívások szakmai fejlesztésére is felhasználták. Az első átdolgozást követően a pályázatok június 6-án, a második átdolgozásra 2005. év végén került sor, azonban meghirdetésükre már nem került sor.

A pályázati felhívások közül többet, az intézkedéshez rendelt keretek, pályázatok támogatási igényéhez viszonyított szűkösége miatt ideiglenesen, vagy véglegesen fel kellett függeszteni. Az egyes intézkedések felfüggesztési és újraindítási időpontjait az 1. melléklet tartalmazza. Amint az a táblázat adataiból kiderül a legnagyobb érdeklődést kiváltó (al)intézkedések (1.1.1.; 1.1.2.; 1.1.3.; 1.1.4; 2.1; 3.2.21; 3.3) felfüggesztését nem követte – a falusi turizmus kivételével – ismételt megnyitás.

A pályázati felhívások bonyolultságát, a követelmények szigorúságát, teljesítésük költség és időigényét, az egyes előírások értelmezésének nehézségeit érintő pályázói és pályázatkezelői észrevételek, jogszabályi kereteken belül történő átvezetése megtörtént.

A felhívásokkal kapcsolatos pályázói észrevételekről összegyűjtött információk azonban azt mutatják, hogy az alacsony érdeklődés okai nem a felhívás tartalmában és követelményeiben keresendők, hanem egyéb körülményekre, elsősorban a piaci és a pénzügyi kondíciókra vezethetők vissza.

Külön elemzésre került a tervezettől lényegesen elmaradó keretfelhasználást mutató intézkedésekkel szemben megnyilvánuló vállalkozói passzivitást kiváltó körülményeket. Ezek azt mutatják, hogy az érdektelenség nem a kiírás tartalmával, hanem az egyéb külső körülményekkel, elsősorban a piaci és jövedelmezőségi viszonyokkal, az adott tevékenység végzésében érdekelt, vagy abban üzletet látó vállalkozások alacsony számával függ össze.

A folyamatok javítását szolgálják a 2005 év elején megjelent jogszabálmódosítások, melyek többek között, az előleg igénybevételének lehetővé tételével és a biztosíték nyújtási rendszer módosításával javították a pályázás feltételeit.

A pályázati rendszer és a kapcsolódó teljes pályázati dokumentáció felülvizsgálatát megelőzően, illetve annak során megtörtént a folyamatok időigényének tapasztalatokon alapuló felmérése és átvilágítása, illetve ennek eredményeként a szükséges létszám megtervezése, bővítése, illetve átcsoportosítása. A folyamatok gyorsítását szolgálta a végrehajtás folyamatos, szoros nyomonkövetése és számonkérése.

A szerződéskötések és kifizetések felgyorsítása érdekében megtett lépések

A pályázatkezelési és kifizetési folyamatokat támogató EMIR modulok zökkenőmentes működése 2005-ben biztosított volt, fejlesztésük folyamatos. Ugyanakkor a nyomonkövetési, szabálytalanság-kezelési és számviteli modulok átadására csak 2005.- év végén került sor. Ezen modulok feltöltése folyamatos, azonban a feltorlódott adatok rögzítésének időigénye miatt húzódik. A helyszíni ellenőrzési modul paraméterezése 2005-ben lezárult, átadására már nem került sor a jelentés évében.

5.4. Operatív Program Technikai Segítségnyújtás igénybevétele

A Technikai segítségnyújtás intézkedés az AVOP hatékony lebonyolítását segíti elő. Az intézkedés megvalósulásának elemzését a 3.2.5. fejezet tartalmazza. A Technikai segítségnyújtás intézkedésen belül két alintézkedés valósult meg:

- 4.1.1. Értékelés, monitoring, a program megvalósulásának nyomon követése, valamint egyéb segítségnyújtás a program hatékony megvalósításához
- 4.1.2. Információnyújtás, a közvélemény tájékoztatása

A 4.1.1. alintézkedés keretében az alábbi tevékenységek valósultak meg a jelentés évében:

- "A falufejlesztés és -megújítás, a vidék tárgyi és szellemi örökségének megőrzése" pályázatokhoz kiadásra kerülő területi főépítési nyilatkozat kiadásának finanszírozása;
- az AVOP TS végrehajtására vonatkozó stratégia elkészítése és szakértői, jogi segítségnyújtás;
- Az AVOP IH kommunikációs feladatai elvégzéséhez használandó marketingkommunikációs eszközök megtervezése és kivitelezése tárgyában kiírandó eszközbeszerzéshez kapcsolódó segítségnyújtás, jogi tanácsadás;
- az AVOP végrehajtásáról szóló beszámoló dokumentum vázlatának, valamint egy ezzel kapcsolatos prezentációnak az elkészítése;
- Az AVOP IH kommunikációs feladatai végrehajtása tárgyában kiírandó médiabeszerzéshez kapcsolódó segítségnyújtás, illetve a fentiekre kiterjedő vállalkozási szerződéselkészítése, jogi tanácsadás;
- Az AVOP "Mezőgazdasági beruházások támogatása" c. intézkedés keretében benyújtott pályázatok értékelésének minőségbiztosítása független szakértő bevonásával (Az intézkedés szakmailag összetett beruházások jelentős összegű támogatására ad lehetőséget. A támogatási döntéseket megelőző pályázati értékelő munka a Döntés-előkészítő Bizottság (DEB) munkáját segíti elő);
- Monitoring rendszer működtetése a termelői kapacitások figyelésére - II. ütem (AKI);
- Termékpálya elemzések készíttetése;
- Az AVOP-pal összefüggő állattenyésztési kapacitáskorlátok betartásának ellenőrzésével kapcsolatos feladatok elvégzése (OMMI);
- Az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program (AVOP) 2004. évi jelentésének elkészítésében szakértői segítségnyújtás igénybevétele;
- A „Mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése” c. intézkedésre beérkezett és az MVH által értékelt pályázatok döntésre való előkészítésének pénzügyi, gazdasági és szakmai alátámasztása független szakértők véleményének bevonásával (az AVOP élelmiszeripari pályázatok értékelésének minőségbiztosítása);
- AVOP Mezőgazdasági Gépkatalógus 2005-2006. évi elkészítése;
- Megbízási szerződés - az AVOP részterületeinek objektív vizsgálatáról és értékeléséről szóló projekt közbeszerzési eljárásának teljes lebonyolítása, és jogi segítségnyújtás;
- Az AVOP részterületeinek értékelése a PricewaterhouseCoopers Kft. által, amely közbeszerzési eljárás keretében folyt, és a kötelezően elkészítendő „mid term update” (közbenső értékelés) dokumentumhoz kapcsolódó tevékenységeket tartalmazza;

- Független szakértő közreműködésének igénybevétele a Program-kiegészítő Dokumentum (PKD) szerkesztési és szaklektorálási munkájának elvégzése érdekében;
- Az AVOP pályázattal rendszerellenőrzése során tett megállapítások alapján készített intézkedési terv végrehajtásának utóellenőrzése az Irányító Hatásnál és a Közreműködő Szervezetnél.

Tanulmányok készítése

- A hazai vidékfejlesztési programok, az AVOP eddigi tapasztalatai, különös tekintettel FVM szakmai rendezvények résztvevőinek véleményére" című tanulmány elkészítése;
- AVOP MKK pénzügyi fejezetének áttekintése, módosítása; ÁFA tanulmány készítése.

A program működtetéséhez kapcsolódó, végrehajtást segítő tevékenységek

Eszközbeszerzések

- Informatikai beszerzések
- AVOP arculatos reklámeszközök készíttetése
- ellenőrzésekhez használt gépkocsipark fejlesztése, üzemeltetése, az MVH AVOP helyszíni ellenőrzéseinek lebonyolításához.

Létszám bővítés

- MVH (AVOP KSZ) létszámkeret-bővítés, AVOP munkatársak képzésének finanszírozása
- Létszám bővítés az AVOP Irányító Hatóságán
- A belső ellenőrzés kapacitásnövelése: a rendszerellenőrzés, illetve a 5%-os mintavételes ellenőrzési tevékenység hatékonyabb és eredményesebb végrehajtásának elősegítése.

Monitoring Bizottság működtetéséhez kapcsolódó tevékenységek

- Tolmácsolás, tolmáctechnika Monitoring Bizottsági üléseken;
- Monitoring Bizottsági ülések szervezése;
- Monitoring Bizottság projektlátogatás.

A 4.1.2. alintézkedés keretében az alábbi tevékenységek valósultak meg a jelentés évében:

Cikkek és könyv megjelentetése

- "Kulcs a sikeres EU pályázatokhoz 2" című könyv megrendelése és az MVH valamint a szakfősztályok rendelkezésére bocsátása. Az AVOP pályázatok elkészítésével kapcsolatos tudnivalókon kívül a kiadvány áttekintést nyújt az európai uniós támogatásokról, és hogy miért érdemes pályázni;
- Cikkek megjelentetése az Unió Értésítő c. szaklapban.

Képzés

- "Közbeszerzési ismeretek az európai uniós források kedvezményezettjeinek, valamint egyéb ajánlatkérőknek és ajánlattevőknek" című képzésen történő részvétel;
- LEADER+ képzés lebonyolítása;
- külföldi tanulmányutakon történő részvétel: Strukturális Alapok (SA) lebonyolítása, LEADER+, SA ellenőrzése;
- "Közbeszerzési gyakorlat" című képzésen való részvétel;

- "Milyen a jó pályázat?", "Kommunikáció", "Ellenőrzés a Strukturális Alapok és a Kohéziós Alap rendszerében" és "Közbeszerzés" című képzéseken történő részvétel.

Kommunikációs kampány, tájékoztatási tevékenység

Konferenciák és rendezvények szervezése

- LEADER konferencia;
- "A régiók és a kormány az Európa Terv sikeréért" című regionális rendezvénysorozaton való részvétel;
- Az AVOP kommunikációja a XXI. Európai Vidékszociológiai Kongresszuson;
- Az Európai Unió strukturális alapjai magyarországi eredményeinek megismertetését és bemutatását szolgáló kommunikációs kampány.

Egyéb tevékenység

- MVH (AVOP KSZ) AVOP tájékoztatási tevékenységének finanszírozása;
- Szerződés az AVOP IH kommunikációs feladatai elvégzéséhez használandó marketing-kommunikációs eszközök megtervezése és kivitelezése tárgyában;
- Szerződés az AVOP IH kommunikációs feladatai elvégzéséhez, a pályázati lehetőségek, eredmények publikációjához kapcsolódó nyomdai beszerzés tárgyában;
- Az AVOP LEADER+ intézkedését népszerűsítő és nyomon követését szolgáló műsorok elkészítése a Duna Televízió számára.

5.5. Információs és tájékoztatási tevékenység

A tájékoztatási tevékenység jogszabályi háttérét az alábbi jogszabályok adják:

- 1260/1999/EK rendelet alapján az IH felelőssége az általános tájékoztató tevékenység ellátása,
- 1159/2000/EK rendelet szabályozza a Strukturális Alapok által nyújtott támogatásokra vonatkozóan a tagállamok által teendő, a tájékoztatásra és a nyilvánosságra vonatkozó részletes intézkedéseket,
- 14/2004. (VIII.13.) TNM-GKM-FMM-FVM-PM együttes rendelete a strukturális alapok és kohéziós alap felhasználásának általános eljárási szabályairól II.Fejezet 6.§ Tájékoztatás és nyilvánosság.

A tájékoztatás célja kettős, egyrészt a széleskörű közvélemény (a gazdák, a vidéken élő emberek) tájékoztatása a Strukturális Alapokról és az EU szerepéről. Másrészt az AVOP által nyújtott pályázati lehetőségek teljes körű nyilvánosságának biztosítása a célcsoportok számára.

A Kommunikációs Terv a Program-kiegészítő Dokumentum részét képezi, amelyben 2005 áprilisában kiegészítés, pontosítás történt, az alábbiak szerint:

- Pályázati felhívások megjelentetésével kapcsolatos pontosítások,
- IH-KSZ kommunikációs feladatainak lehatárolásának kiegészítése, pontosítása.

Az AVOP-ot érintően az Irányító Hatóság feladata a Kommunikációs tervben foglaltak végrehajtása, közbeszerzések teljes lebonyolítása, beszámoló készítése az AVOP MB részére.

Az MVH feladata az ügyfélszolgálat működtetése, heti beszámoló készítése, kapcsolattartás a pályázókkal, részvétel a tájékoztatással kapcsolatban kiírt

közbeszerzésekben. A jelentés évében az AVOP IH által szervezett tájékoztatói tevékenységeket részletesen az 5. számú melléklet tartalmazza.

6. A közösségi politikákkal való összhang

Közös Agrárpolitika

Az AVOP és a PKD részletezi a 1257/1999 EK Tanácsi rendelet 37 cikkely 3. pontjának történő megfelelés feltételeit, amelyek a pályázati dokumentáción keresztül érvényesülnek.

Az AVOP Irányító Hatósága a 1257/1999 Tanácsi Rendelet 37(3) cikkelye alapján kivétel iránti kérelemmel élt a gyümölcs és zöldség közös piaci szervezeteket illetően. A kivétel lehetővé teszi a termelői szervezetek önálló tagjainak vagy maguknak a termelői szervezeteknek, hogy a 1257/1999 Tanácsi Rendelet 4-7 Cikkelyeire vonatkozóan támogatást kérjenek az AVOP keretében olyan projektek és beruházások megvalósítására, amelyek kívül esnek a termelői szervezet működési tervén, vagy amelyet személyes minőségükben valósítanak meg.

A Programkiegészítő Dokumentum részletezi a részletezi azokat a végrehajtási szabályokat és mechanizmusokat, amelyek alapján biztosított az AVOP-ból és a CMO-k keretében társfinanszírozott beruházási támogatások átfedés mentessége.

Ezek alapján **biztosított:**

- a zöldség-gyümölcs ágazatot érintő fejlesztések esetén a CMO-k támogatásával való egyértelmű átfedés mentesség,
- a kvótás termékek esetén az olyan fejlesztések kizárása, amelyek országos szintű termelésbővítés kapcsán az előírt kvóták túllépését eredményeznék. Az ehhez szükséges igazolások és nyilatkozatok listáját és a kibocsátó szervezet nevét a pályázati felhívások tartalmazták. Egyes esetekben az igazolások beszerzése a pályázók számára nehézségekbe ütközött, ezért felmerült olyan fejlesztések szükségessége, amely lehetővé teszi, hogy az engedélyezés és az ellenőrzés országos szintű adatbázis alapján történjen. Kivételt képez ez alól a tej kvóta igazolása, amelyet már jelenleg is az MVH adatbázisa alapján a pályázatkezelők ellenőriznek.

Esélyegyenlőség és környezeti fenntarthatóság

Az Európai Unió horizontális elveinek, vagyis az esélyegyenlőségnek és a környezeti fenntarthatóságnak az érvényesítése a Közöségi Támogatási Keret integráns elemét képezi, valamennyi operatív program esetében általános jellegű, kiemelt fontosságú cél. A 2004. évben felhalmozódott tapasztalatok begyűjtése és értékelése nyomán több irányú munka folytatódott a témák mélyebb megértése és érzékenyítése céljából:

- A pályázói és intézményrendszeri tapasztalatok összegyűjtése után az Esélyegyenlőségi és Környezetvédelmi Útmutatók aktualizálásra kerültek. A munka keretében az egyes alapfogalmak (esélyegyenlőség, egyenlő bánásmód, környezeti szempontú fenntarthatóság stb.) közérthető módon tisztázásra kerültek, projekt típusokra lebontott szempontrendszer és konkrét projektpéldák is a pályázók rendelkezésére állnak
- Az aktualizált útmutatókra építve modulokból álló tananyagok kerültek kidolgozásra mindkét témában.
- Az útmutatók, valamint a tananyagok alapján 2005 őszén a KTK IH képzést szervezett az irányító hatóságok, valamint a közreműködő szervezetek munkatársai számára. A képzés elméleti és gyakorlati részből állt, mely utóbbi egy-egy projektlátogatást jelentett.
- A témák hangsúlyozására, valamint a jó gyakorlatok elismerésére szakmai díj létrehozására került sor 2005-ben esélyegyenlőségi és környezetvédelmi

kategóriákban. A díjakat nyertes projektek kaphatták 5 projekttypusban (turizmus, ipar és gazdaságfejlesztés, agrár és vidékfejlesztés, infrastruktúra, humán). A kiválasztás a közreműködő szervezetek és irányító hatóságok, majd pedig független külső szakértők bevonásával történt.

- Szakmai délután szervezése: Annak érdekében, hogy a pályázóktól elvárt szempontok az intézményrendszeren belül is érvényre jussanak, közös gondolkodásra és vállalások megtételére van szükség. Ennek első lépéseként a „teadélután” sorozat első alkalmával megkezdődött a problémák feltérképezése.
- Best practice gyűjtemény horizontális témában: egy több füzetből álló sorozat részeként esélyegyenlőség és környezetvédelem témájában is külön füzet kerül kiadásra legjobb gyakorlatokat tartalmazva, operatív programonkénti megosztásban. 2005-ben a projektek felkutatása és a cikkek összeállítása történt, a füzetek megjelenése 2006. március végén várható.
- A szisztematikus és összehangolt munka érdekében az egyes irányító hatóságok mellett működő Horizontális Albizottságok tevékenysége minden esetben egyeztetésre kerül, elsősorban a KTK IH koordinálásával. Az apróbb szakmai kérdések egyeztetésére pedig horizontális referensi munkacsoport működik.

A folyamatos munka egyben visszacsatolási lehetőséget biztosít a fejlesztendő területekkel kapcsolatosan. Ennek megfelelően a projektek előrehaladásával egyidejűleg a monitoring horizontális-szempontú megerősítésére van szükség, melynek érdekében megkezdődött egy horizontális monitoring útmutató kidolgozásának előkészítése. Kiemelten kezeljük a következő programozási időszakra történő felkészülés jegyében a tapasztalatok összegzését és átadását a programok tervezésében résztvevő munkatársaknak. A tapasztalatok összesítésében az eddigiekben a Horizontális Albizottságok tagjai és civil szervezetek képviselői is részt vettek.

Az **AVOP Irányító Hatóság** által az esélyegyenlőség és környezetvédelem előmozdítása érdekében tett konkrét lépések:

- Az AVOP TS intézkedés forrásából az Irányító Hatósági Főosztály elkészítette az „AVOP Horizontális kiadványt”, amely részletesen felsorolja, hogy az egyes AVOP/PKD intézkedések, hogyan járulnak hozzá a fenti témák érvényre jutásához.
- Az Irányító Hatósági Főosztály horizontális referense részt vesz a témában szervezett FVM-en belül és házon kívül szervezett konzultációkon (pl. az NFH által létrehozott horizontális referensek találkozója legalább negyedévente tartott ülésén, tagja az EQUAL Monitoring Bizottságnak). Feladatkörében kapcsolatot tart és együttműködik az EU Bizottsággal, valamint az IHF-en az esélyegyenlőséggel, valamint a környezetvédelemmel kapcsolatban felmerülő feladatokat ellátja.
- Az Irányító Hatósági Főosztály és az MVH, mint KSZ e témában együttműködik az NFH-val egy, az Operatív Programokra benyújtott, sikeres és a fenti területeken példaértékű pályázatok jutalmazására létrehozandó horizontális díj (elismerés, népszerűsítő, azonban pénzjutalommal nem járó) kiosztásában.
- 2004. év elejétől működik az AVOP MB horizontális munkacsoportja, amely 2005 júliusa óta Horizontális Albizottság elnevezéssel működik. Az IHF látja el a szervezési és titkársági feladatait. Az Albizottság az AVOP megvalósításának sikere érdekében a pályázatokkal, pályázatkezeléssel kapcsolatban fenti témakörökben felmerülő problémákra, kérdésekre megoldási javaslatokat, ajánlásokat fogalmaz meg, és konkrét lépéseket tesz (pl. esélyegyenlőségi és környezetvédelmi adatlap kidolgozása és a pályázóknak történő megküldése, a fenti témakörökben megkívánt adatok feldolgozását és az arról készült jelentések elkészítését megkönnyítendő). Az

Albizottság 2005. július 11-i alakuló ülésén határozott arról, hogy a KTK IH által kialakított esélyegyenlőségi adatlapokat minden szerződést kötő pályázónak (utólag is) megküldi, és kötelező jelleggel bekéri.

Az AVOP Program-kiegészítő Dokumentuma tartalmazza azokat a jogosultsági, illetve kiválasztási kritériumokat, amely alapján biztosított az esélyegyenlőség és a környezeti fenntarthatóság szempontjának figyelembevétele. Az MVH a pályázatkezelés során pontozással előnyben részesítheti a fenti ügyeket példamutatóan előmozdító pályázatokat. Az esélyegyenlőség biztosítása nem jogosultsági kritérium, hanem vállalható feladat, amelyre az értékelésnél esetlegesen többletpontszám jár. Az AVOP-ban, illetve a PKD-ban rögzített kritériumok és vállalások követelményként minden esetben maradéktalanul megjelennek az intézkedésekhez tartozó **pályázati felhívásokban**: az intézkedés/alintézkedés jellegéhez igazodó hangsúllyal a jogosultsági kritériumok (feltételek) és az értékelési kritériumok között. Az ezzel kapcsolatos információk tekintetében a pályázati felhívás és az adatlaphoz tartozó útmutató megfelelően eligazítja a pályázókat. A **pályázati adatlapok** minden jogcím esetén rákérdeznek a projekt megvalósítása során az esélyegyenlőség és a környezeti fenntarthatóság szempontjainak érvényesítésére. A pályázati adatlapokhoz mellékelt **kitöltési útmutató** részletes magyarázattal szolgál a kérdések megválaszolásához. Ennek értelmében ki kell térni a nők, illetve a hátrányos helyzetű csoportok tagjainak igényeire és érdekeire, a munkafolyamatokban való részvételük lehetőségeire, a projekt eredményeiből való részesülésükre, illetve arra, hogy a projekt milyen módon felel meg a környezetvédelemre vonatkozó minimális követelményeknek, mennyiben mutat túl azokon.

A minimális környezet- és természetvédelmi követelményekre vonatkozó jogszabályoknak való megfelelés vállalása, szükség szerint szakhatósági engedélyekkel történő igazolása, a beruházás jellegű támogatási jogcímek esetén minden esetben jogosultsági kritérium. Egyes intézkedések esetén a környezeti fenntarthatóság célként is megjelenik és a kiválasztási szempontként szerepel.

Közbeszerzés

Jogszabályi változások

2005-ben került sor a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény átfogó módosítására annak érdekében, hogy a 2004. áprilisában elfogadott új közbeszerzési direktívák¹⁵ rendelkezései átültetésre kerüljenek a hazai jogba. A módosítás lehetőséget adott arra, hogy a törvény hatálybalépése (2004. május 31., a strukturális és kohéziós alapokból finanszírozott közbeszerzések tekintetében 2004. január 1.) óta a jogalkalmazás során szerzett tapasztalatok is beépítésre kerüljenek a szabályozásba.

Szintén közbeszerzésekhez kapcsolódó módosítás az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 13/B § (1)-(2) bekezdésének kiegészítése. A törvény szerint a támogatás nem köthető olyan feltételhez, hogy az árut szállító, szolgáltatást nyújtó vagy építési beruházást megvalósító szervezetet (személyt) előzetesen válasszák ki. Ez a rendelkezés oda vezetett, hogy olyan esetekben, amikor a támogatott, a támogatás összege és tárgya előre meghatározott volt, nem lehetett előírni, hogy a kedvezményezett a közbeszerzési eljárását előzetesen folytassa le. A feltételes közbeszerzés alkalmazásának lehetősége a Kbt. egyik

¹⁵ Directive 2004/17/EC of the European Parliament and of the Council Coordinating the Procurement Procedures of Entities Operating in the Water, Energy, Transport and Postal Services Sectors, Directive 2004/18/EC of the European Parliament and of the Council on the Coordination of Procedures for the Award of Public Works Contracts, Public Supply Contracts and Public Service Contracts

fontos vívmánya, ez a rendelkezés azonban aláásta annak alkalmazását. Az EU-projektek kedvezményezettjei alig-alig éltek a feltételes közbeszerzés lehetőséggel. Ez végső soron lassítja a támogatás felhasználását, ezért rossz az adófizetőknek is.

Ezért bekerült a törvénybe, hogy ez a rendelkezés nem zárja ki, hogy a támogatási kérelem elbírálását megelőzően közbeszerzési eljárás kerüljön megindításra, illetve, hogy az (1) bekezdés szerinti támogató - indokolt esetben - a támogatásért folyamodó szervezetet, személyt a támogatási kérelem elbírálását megelőzően közbeszerzési eljárás megindításra kötelezze.

Az AVOP IH és az MVH közbeszerzéssel kapcsolatos feladatainak ellátása

Az AVOP Irányító Hatóságnál és az MVH érintett szervezeti egységeinél a képzett jogi referens felelős a közbeszerzési kérdések kezeléséért, beleértve az IH által indított – főként a technikai segítségnyújtáson belüli – közbeszerzések előkészítését, illetve annak koordinálását, a kapcsolattartást közbeszerzési ügyekben, a közösségi szabályozás változásainak nyomon követését, a PKD és Működési Kézikönyvek esetleges módosítását. Az Irányító Hatóság emellett külső jogi szakértőket is megbíz a technikai segítségnyújtással kapcsolatos, az IH feladatkörébe tartozó közbeszerzések előkészítésével.

A Közreműködő Szervezet pályázatkezelést, döntés-előkészítést végző minden regionális irodájában kinevezett közbeszerzési referens felelős a pályázatok közbeszerzési kérdéseinek vizsgálatáért. A pályázati csomagban nyilatkozni kell a pályázónak, hogy kötelezett-e közbeszerzésre, és ezt minden esetben meg kell vizsgálnia a szakreferensnek. A pályázati csomagok minden esetben részletes útmutatót tartalmaznak a közbeszerzés feltételeire vonatkozóan.

A projekt lebonyolítás és – ellenőrzés közbeszerzést érintő kérdéseiben a jogi referenseken kívül eseti külső szakértői segítség igénybevételére is lehetőség van.

Állami támogatások - versenypolitika

A Pénzügyminisztériumban működik a Támogatásokat Vizsgáló Iroda (TVI), mely az állami támogatások versenyszempontú ellenőrzésének hazai központi koordináló szerve. Az operatív programok tervezése és megvalósítása során felmerülő, az állami támogatásokkal kapcsolatos feladatok, kérdések tisztázása, megoldása a TVI és az érintett intézmények együttműködésében kerül sor. Az erre vonatkozó hazai jogszabályi keretet 85/2004. (IV. 19.) Korm. rendelet tartalmazza, amely rendelkezik az Európai Közösséget létrehozó Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatásokkal kapcsolatos eljárásról és a regionális támogatási térképről.

Az irányító hatóság az Tanácsi rendeletben foglalt azon kötelezettségének, hogy a támogatási programja működtetése során biztosítania kell annak a közösségi politikákkal való összhangját, alapvetően eleget tett. Az állami támogatási anyagi és eljárási szabályokban foglaltaknak megfelelt, figyelembe véve, hogy bejelentési kötelezettségének eleget tett és csak az állami támogatási szabályoknak megfelelő támogatást nyújtott.

Az AVOP-hoz kapcsolódó állami támogatás:

Az AVOP esetében, a programhoz kapcsolódóan agrár hitelprogram (bizottsági hivatkozási szám XA6/05) és hitelgarancia (bizottság felé, a csatlakozási szerződés szerint bejelentett) keretében tervezett kiegészítő állami támogatás kapcsolására PKD módosítási kérelmet terjesztett elő az IH a 2005. október 17-ei MB ülésre. Az előterjesztést az MB jóváhagyta, azonban EU Bizottság által történő jóváhagyása nem történt meg 2005. év végéig. A támogatás kapcsolására az 1/2004/EK bizottsági rendelettel összhangban kerülne sor.

Az AVOP azon intézkedései esetén, amelyek az Európai Közösséget létrehozó Szerződés I. mellékeltében felsorolt termékek előállításán, feldolgozásán és értékesítésén kívül más tevékenységre is támogatást terveznek („Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése”, „Falumegújítás” és „LEADER+”) kiköti, hogy a támogatás ezen esetekben a 69/2001²¹ Bizottsági Rendelettel összhangban kizárólag „de minimis” támogatásként adható, vagy a Szerződés 87. és 88. cikkének a kis- és középméretű vállalkozások támogatására történő alkalmazásáról szóló 70/2001 Bizottsági Rendelettel²², vagy a Szerződés 87. és 88. cikkének a képzési támogatásra történő alkalmazásáról szóló, 68/2001 Bizottsági Rendelettel²³ összhangban nyújtható.

A „Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése” intézkedés esetén a pályázati felhívás tartalmazza a fenti feltételeket. A beérkezett pályázatok értékelésének, a befogadást megelőző első lépése a Magyar Államkincstár Támogatás Monitoring Osztályától (MÁK TMO) a pályázatra vonatkozó vélemény bekérése, amely tartalmazza az értékeléshez szükséges információkat a pályázó esetleges 60 napon túli köztartozásáról, valamint a pályázó által igényelt egyéb más támogatásokról. Ez a vélemény a pályázatkezelési mappa részét képezi, amely alapján a pályázati felhívásban szereplő feltételek teljesülése ellenőrizhető. Jelentősen megkönnyíti a közeljövőben a pályázatok feldolgozását a MÁK OTMR és az EMIR adatbázis összekapcsolása, ezáltal az ellenőrzés automatikussá tétele.

A „Falumegújítás” intézkedés esetén javasolt a fentiekkel azonos lépések alkalmazása, a „de minimis” szabály szerepeltetése a pályázati felhívásban, és annak történő megfelelő ellenőrzése a MÁK OTMR-en keresztül.

Az AVOP minden pályázati kiírását bejelentették a Támogatásokat Vizsgáló Irodánál. Ezeket a TVI jóváhagyta.

Társadalmi befogadás

Az egyes operatív programokban megjelenített átfogó célkitűzések kiemelt hangsúlyt helyeznek a társadalmi befogadás erősítésére, és a hátrányos helyzetű, különösen roma népesség helyzetének javítására. Ennek érdekében a női – férfi esélyegyenlőség mellett a romák és fogyatékkal élők szempontjai is horizontális szintű témává emelkedtek a Strukturális Alapok hazai kezelésében.

Az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program intézkedései a társadalmi befogadást, a hátrányos helyzetű emberek munkaerőpiacra történő belépését közvetve segítik elő.

A romák társadalmi beilleszkedésének javítását az Irányító Hatóság az 1.5. Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása című intézkedés keretében kiemelten kezeli. A pályázati kiírásokban a romák célcsoportként jelentek meg, speciális roma agrárképzés keretében a támogatás mértéke 100%. Az intézkedés a társadalomba való beilleszkedést az oktatáson keresztül segíti.

²¹ OJ N L10 of 13.1.2001.

²² OJ L 10 of 13.1.2001.

²³ OJ L 10 of 13.1.2001.

7. Globális támogatások

Az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program keretében globális támogatás nem volt.

8. Pénzügyi tervezés

A Befektetési Alpok, kölcsönök és kamattámogatások lehetőségével az Irányító Hatóság nem élt.

9. Mellékletek

1. melléklet

Az Agrár és Vidékfejlesztési Operatív Program (AVOP) keretei között meghirdetett pályázati lehetőségek

1.1. A mezőgazdasági beruházások támogatása
1.1.1. Állattenyésztést szolgáló építési beruházások támogatása (Felfüggesztve: 2005. március 25.)
1.1.2. Növénytermesztést és kertészetet szolgáló építési beruházások támogatása (Felfüggesztve: 2005. március 25.)
1.1.3. Új erő- és munkagépek, technológiai és informatikai berendezések beszerzésének támogatása (Felfüggesztve: 2004. november 5.)
1.1.4. Ültetvénytelepítési beruházások támogatása (Felfüggesztve: 2005. augusztus 1.)
1.1.5. Öntözési beruházások támogatása (Felfüggesztve: 2005. augusztus 1.) (Ismét megnyílt: 2006. január 4.)
1.1.6. Meliorációs beruházások támogatása (Felfüggesztve: 2005. augusztus 1.) (Ismét megnyílt: 2006. január 4.)
1.3. A halászati ágazat strukturális támogatása
1.3.1. Akvakultúra. Tógazdaságok és iparszerű haltermelő rendszerek építése, felújítása, halkeltetők korszerűsítése
1.3.2. Halfeldolgozók építése, bővítése, felújítása és korszerűsítése
1.3.3. Természetes vízi halászat
1.3.4. Promóció
1.3.5. Halászati termelői szervezetek támogatása
1.3.6. Innovatív technológiák bevezetése a haltenyésztésben
1.4. Fialat gazdálkodók induló támogatása (Felfüggesztve: 2005. augusztus 1.) (Ismét megnyílt: 2006. január 4.)
1.5. Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása (Felfüggesztve: 2005. augusztus 1.) (Ismét megnyílt: 2006. január 4.)
2.1. A mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése (Felfüggesztve: 2005. december 07.)
3. Vidéki térségek fejlesztése
3.1. Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése
3.1.1. Agrártevékenységek diverzifikációja (Felfüggesztve: 2005. augusztus 1.) (Ismét megnyílt: 2006. január 4.)
3.1.2. Minőségi mezőgazdasági termékek marketingje (Felfüggesztve: 2005. augusztus 1.) (Ismét megnyílt: 2006. január 4.)
3.1.3. Idegenforgalmi tevékenység fejlesztése (Felfüggesztve: 2005. március 25.)
3.1.4. Kézműipari tevékenység fejlesztése (Felfüggesztve: 2005. augusztus 1.) (Ismét megnyílt: 2006. január 4.)
3.2. Mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése
3.2.11. Öntözőrendszeri fejlesztésére irányuló kollektív beruházások (Felfüggesztve: 2005. augusztus 1.) (Ismét megnyílt: 2006. január 4.)
3.2.12. Vízkárelhárítás önkormányzati és/vagy magántulajdonban lévő létesítményeinek kollektív beruházásai (Felfüggesztve: 2005. augusztus 1.) (Ismét megnyílt: 2006. január 4.)
3.2.21. Kimondottan mezőgazdasági és erdészeti célokat szolgáló szám nélküli (csak helyrajzi számmal ellátott) külterületi utak és a hozzájuk kapcsolódó létesítmények építése, felújítása (Felfüggesztve: 2004. december 7.)
3.2.22. Mezőgazdasági vállalkozások korszerű energiaellátásának kialakítása/fejlesztése, elsősorban

a megújuló energia használat fejlesztése mezőgazdasági üzemek által (Felfüggesztve: 2005. augusztus 1.)
3.2.23. Helyi piacok és felvásárlóhelyek felújítása, átalakítása, bővítése és újak létrehozása (Felfüggesztve: 2005. augusztus 1.)
3.2.3. Földterület fejlesztés, melioráció (Felfüggesztve: 2005. augusztus 1.) (Ismét megnyílt: 2006. január 4.)
3.4. Falufejlesztés, - megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése (Felfüggesztve: 2004. október 1.)
3.5. LEADER+
3.5.12. Helyi akciócsoportok kiválasztása (2006. március 4-én megtörtént)
4.1. Technikai segítségnyújtás(AVOP)

2. melléklet

255,0 Ft																														
Alap	Prioritás / Intézkedés megnevezése	Közziadások összesen (Mrd Ft)					IH által támogatott projektekre vonatkozó közziadás (Mrd Ft)					Leszerződött projektekre vonatkozó közziadás (Mrd Ft)					IH által jóváhagyott és a KH-tól igényelt kifizetésekre vonatkozó közziadás (Mrd Ft)				KH által az Európai Bizottság felé igazolt kifizetésekre vonatkozó közziadás (Mrd Ft)				Leszerződött közziadás / közziadási keret	IH által a KH-tól igényelt közziadás / közziadási keret	KH által igazolt közziadás / közziadási keret	Az Európai Bizottság által átutalt támogatás	EB által átutalt támogatás / közziadási keret	
		Összesen	Közösségi	Nemzeti központi	Nemzeti Helyi	Nemzeti Egyéb	Összesen	Közösségi	Nemzeti központi	Nemzeti Helyi	Nemzeti Egyéb	Összesen	Közösségi	Nemzeti központi	Nemzeti Helyi	Nemzeti Egyéb	Összesen	Közösségi	Nemzeti központi+helyi	Nemzeti Egyéb	Összesen	Közösségi	Nemzeti központi+helyi	Nemzeti Egyéb						
		1=2+3+4+5	2	3	4	5	6=7+8+9+10	7	8	9	10	11=12+13+14+15	12	13	14	15	16=17+18+19+20	17	18+19	20	21=22+23+24+25	22	23+24	25						26=11/1
Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	Mrd Ft	%	%	%	Mrd Ft	%		
EMOGA	1.1.	56,98	42,74	14,25	0,00	0,00	58,29	43,72	14,57	0,00	0,00	55,15	41,37	13,79	0,00	0,00	11,26	8,39	2,87	0,00	7,10	5,32	1,77	0,00	96,79%	19,76%	12,46%	5,32	9,34%	
HOPE	1.2.	1,46	1,12	0,34	0,00	0,00	0,64	0,48	0,16	0,00	0,00	0,24	0,18	0,06	0,00	0,00	0,07	0,05	0,02	0,00	0,03	0,02	0,01	0,00	16,55%	4,46%	2,19%	0,02	1,68%	
EMOGA	1.3.	1,87	1,40	0,47	0,00	0,00	0,62	0,62	0,21	0,00	0,00	0,61	0,46	0,15	0,00	0,00	0,04	0,03	0,01	0,00	0,02	0,01	0,00	0,00	32,77%	2,16%	0,89%	0,01	0,67%	
EMOGA	1.4.	1,17	0,88	0,29	0,00	0,00	0,62	0,47	0,16	0,00	0,00	0,52	0,39	0,13	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	44,67%	0,00%	0,00%	0,00	0,00%	
	1. Prioritás összesen	61,48	46,13	15,35	0,00	0,00	60,37	45,28	15,09	0,00	0,00	56,53	42,40	14,13	0,00	0,00	11,36	8,47	2,90	0,00	7,15	5,36	1,79	0,00	91,95%	18,49%	11,63%	5,36	8,72%	
EMOGA	2.1.	15,10	11,32	3,77	0,00	0,00	11,28	8,46	2,82	0,00	0,00	10,07	7,55	2,52	0,00	0,00	1,33	1,00	0,33	0,00	0,62	0,46	0,15	0,00	66,69%	8,63%	4,10%	0,46	3,07%	
	2. Prioritás összesen	15,10	11,32	3,77	0,00	0,00	11,28	8,46	2,82	0,00	0,00	10,07	7,55	2,52	0,00	0,00	1,33	1,00	0,33	0,00	0,62	0,46	0,15	0,00	66,69%	8,63%	4,10%	0,46	3,07%	
EMOGA	3.1.	4,10	3,07	1,02	0,00	0,00	1,20	0,90	0,30	0,00	0,00	0,91	0,69	0,23	0,00	0,00	0,05	0,04	0,01	0,00	0,01	0,01	0,00	0,00	22,33%	1,16%	0,19%	0,01	0,14%	
EMOGA	3.2.	13,50	10,13	1,83	1,54	0,00	9,83	7,37	2,46	0,00	0,00	6,63	4,97	1,66	0,00	0,00	0,02	0,02	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	49,13%	0,18%	0,00%	0,00	0,00%	
EMOGA	3.3.	6,08	4,56	1,52	0,00	0,00	5,72	4,29	1,43	0,00	0,00	5,69	4,27	1,42	0,00	0,00	0,10	0,06	0,04	0,00	0,03	0,02	0,01	0,00	93,60%	1,68%	0,53%	0,02	0,40%	
EMOGA	3.4.	4,88	3,66	1,22	0,00	0,00	0,21	0,16	0,05	0,00	0,00	0,21	0,16	0,05	0,00	0,00	0,05	0,04	0,01	0,00	0,05	0,04	0,01	0,00	4,32%	1,00%	1,02%	0,04	0,78%	
	3. Prioritás összesen	28,56	21,42	5,60	1,54	0,00	16,96	12,72	4,24	0,00	0,00	13,45	10,09	3,36	0,00	0,00	0,22	0,15	0,08	0,00	0,09	0,07	0,02	0,00	47,09%	0,78%	0,31%	0,07	0,24%	
EMOGA	4.1.	2,69	2,01	0,67	0,00	0,00	0,91	0,68	0,23	0,00	0,00	0,91	0,68	0,23	0,00	0,00	0,53	0,40	0,13	0,00	0,36	0,27	0,09	0,00	33,86%	19,84%	13,39%	0,27	10,04%	
	4. Prioritás összesen	2,69	2,01	0,67	0,00	0,00	0,91	0,68	0,23	0,00	0,00	0,91	0,68	0,23	0,00	0,00	0,53	0,40	0,13	0,00	0,36	0,27	0,09	0,00	33,86%	19,84%	13,39%	0,27	10,04%	
	AVOP összesen	107,62	80,89	25,39	1,54	0,00	89,52	67,14	22,38	0,00	0,00	80,96	60,72	20,24	0,00	0,00	13,45	10,02	3,44	0,00	8,22	6,16	2,05	0,00	75,08%	12,48%	7,62%	6,16	5,72%	
	ERFA összesen	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
	ESZA összesen	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
	EMOGA összesen	106,36	79,77	25,05	1,54	0,00	88,88	66,66	22,22	0,00	0,00	80,72	60,54	20,18	0,00	0,00	13,39	9,97	3,42	0,00	8,18	6,14	2,05	0,00	75,89%	12,59%	7,69%	6,14	5,77%	
	HOPE összesen	1,46	1,12	0,34	0,00	0,00	0,64	0,48	0,16	0,00	0,00	0,24	0,18	0,06	0,00	0,00	0,07	0,05	0,02	0,00	0,03	0,02	0,01	0,00	16,55%	4,46%	2,19%	0,02	1,68%	
	Megjegyzés																													
	Átváltási árfolyam: 255,0 Ft / euró, amennyiben nincs pontos árfolyam megadva																													
	Kifizetések: a kedvezményezettek által benyújtott számlák alapján																													
	EB által átutalt támogatás / közziadási keret - a célenték: 75%																													
	Adatforrás: OP Irányító Hatóság, EMIR - adatgyűjtési forduló: 2006. december 31.																													

Táblázat - Az Európai Bizottság felé igazolt költségek (WP1 10-es pénzügyi tábla)							
CCI szám:							
OP:	AVOP						
Év:	2005						(euróban)
Prioritás / Intézkedés	Teljes közkiadás 2004-2006 [1]	Igazolt közkiadás 2004 [2]	Igazolt közkiadás 2005	Igazolt közkiadás kumulált N.12.31. [3]	Kumulált igazolt közkiadás aránya	Egyéb	Beavatkozási kód [4]
	A	B	C	D=B+C	E=D/A	F	G
1. A versenyképes alapanyatermelés megalapozása a mezőgazdaságban	246 825 880		27 906 068,30	27 906 068,30	11,31%		
1.1 A mezőgazdasági beruházások támogatása	223 457 332		27 841 024,63	27 841 024,63	12,46%		111
1.2 A halászati ágazat strukturális támogatása	11 461 836		251 007,78	251 007,78	2,19%		a 366/2001/EK rendelet alapján
1.3 Fiatal gazdák induló támogatása	7 317 506		65 043,67	65 043,67	0,89%		112
1.4 Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása	4 589 206		0,00	0,00	0,00%		113
2. Az élelmiszerfeldolgozás modernizálása	59 196 895		2 426 076,64	2 426 076,64	4,10%		
2.1 A mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése	59 196 895		2 426 076,64	2 426 076,64	4,10%		114
3. Vidéki térségek fejlesztése	112 008 511		352 810,25	352 810,25	0,31%		
3.1 Vidéki jövedelemszerzési lehetőségek fejlesztése	16 059 395		30 913,96	30 913,96	0,19%		1304,1307, 1310,1311
3.2 Mezőgazdasághoz tartozó infrastruktúra fejlesztése	52 944 640		0,00	0,00	0,00%		1301,1308, 1309
3.3 Falufejlesztés, - megújítás, a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése	23 848 626		127 172,00	127 172,00	0,53%		1306
3.4 LEADER+	19 155 860		194 724,29	194 724,29	1,02%		a 438/2001/EK rendelet alapján
Tech. Segítség	10 535 717		1 410 933,05	1 410 933,05	13,39%		
4.1 Tech. Segítség	10 535 717		1 410 933,05	1 410 933,05	13,39%		
Összesen	428 567 003	0	32 346 896,02	32 346 896,02	7,55%		
ERFA összesen							
ESZA összesen							
EMOGA összesen	417 105 167		32 095 888	32 095 888	7,69%		
HOPE összesen	11 461 836		251 008	251 008	2,19%		
Összesen	428 567 003	0	32 346 896	32 346 896	7,55%		

[1] Azok az összegek, melyek alapján Alapok hozzájárulásait számoljuk (akár az összes igazolt költség, akár a teljes közkiadás)

[2] A Kifizető Hatóság által igazolt és igényelt költség közösségi része (időközi kifizetési kérelem)

[3] N = Jelentés éve

[4] A beavatkozás jellege az egységes osztályozási rendszer 3 számjegyűből álló kódjai alapján kerül meghatározásra minden intézkedés esetében; ahol szükséges, egnél több kód is megadható a hozzá tartozó megfelelő becsült részesedéssel

Az AVOP félidei értékelésének intézkedésekre vonatkozó főbb megállapításai

A projektek minőségén alapuló értékelés erősítése, szemben a vállalkozás elmúlt adataira és jövőbeli pénzügyi terveire támaszkodó finanszírozási biztonságon alapuló értékeléssel.

- A pályázatok szakaszos benyújtási lehetőségének megvizsgálása.
- A termelési szerkezet változtatásának értelmezése, a stratégiaileg lényeges elemek erősítése az értékelési szempontrendszerben.
- Az értékelési szempontok és a pályázati feltételrendszer összhangjának megteremtése.
- Az üzemméret jelentősége átértékelésének vizsgálata, tekintettel a gépek hosszú élettartamára (ha egy termelő üzemméretből eredő gazdaságtalanság miatt fel is hagy a termeléssel, a támogatással megvásárolt gép (hiszen a támogatást tekinthetjük úgy is, mint ami végső soron a mezőgazdasági termelést szolgálja) bent marad a termelésben, és jó esetben ugyanannyi földterületet megművelnek vele, mint amekkorára az beszerzésre került), valamint a mezőgazdasági tevékenységek off farm diverzifikációjára.
- A termelési kapacitásösszhang hiányának és a gazdaság üzleti kilátásainak, piaci helyzetének kombinált értékelése, a kapacitásösszhang meglétének gyengítése és hiányának erősítése az értékelési rendszerben.
- A hátrányos helyzetű területek és a projekt tartalmának kombinált értékelése, a hátrányos helyzetű területek okszerű preferálása.
- A projektszerű tevékenységek felértékelése, az egyes beruházásokkal szemben.
- A pályázati hibák tekintetében a tájékoztatás erősítése.
- Egyes célcsoportok pályázataihoz kapcsolódóan komplex gazdaságfejlesztési tervek becsatolási lehetőségének vizsgálata – ezzel együtt a pályázati dokumentáció egyszerűsítése. A technikai segítségnyújtásból a komplex gazdaságfejlesztési tervek elkészítésének támogatása.
- A pályázati feltételrendszerek átgondolt kialakítása, a későbbi módosítások elkerülése végett. A mégis szükséges módosítások visszamenőleges hatály nélküli meghirdetése.
- A „pályázatok minőségi értékelése” szempont szükségességének felülvizsgálata az értékelési szempontrendszerben.

1.1.1. Állattenyésztést szolgáló építési beruházások támogatása

- Az operatív célok megjelölése a pályázati felhívásban, a pályázati anyagok e szinten megfogalmazott céloknak való pályázó által történő célmegjelölés érdekében.
- További adatértékelés a pályázat egyes céljainak pénzügyi eloszlására vonatkozóan.
- További értékelés az új férőhely-létesítés, illetve a felújítás arányára vonatkozóan.
- A jó gazdasági gyakorlat (Helyes Gazdálkodási Gyakorlat) elemeinek beépítése az értékelési rendszerbe.
- A beruházások értékelési rendszerébe beleépíteni a korszerű genetikai háttér alkalmazását, ami jelentősen befolyásolja az állattenyésztés gazdaságosságát.
- Az elkövetkező idők stratégiájára alapozva célcsoport-meghatározás, megnevezés, annak tagjaira nézve a pontozási rendszer kialakítása.
- A pályázati feltétel- és értékelési rendszer az állatfajok gazdálkodási körülményeire tekintettel történő kialakítása.
- A pályázati feltétel- és értékelési rendszerben az állattenyésztési irányultság növelése.

1.1.2. Növénytermesztést és kertészetet szolgáló építési beruházások támogatása

- Az operatív célok megjelentetése a pályázati felhívásban, a pályázati anyagok ezen szinten megfogalmazott céloknak való pályázó által történő célmegjelölés érdekében.
- További adatértékelés a pályázat egyes céljainak pénzügyi eloszlására vonatkozóan.
- Az értékelési rendszer olyan átalakítása, amely lehetővé teszi a gazdálkodók jövedelempozíciójának gyengítését eredményező beruházások támogatásának kizárását (pl. Ex Lex Kft, 5 siló, kimondottan intervenciós felvásárlás, ami tudott, hogy a gazdától alacsony áron való vételt jelent, és a tárolás miatti értéknövekedést a kereskedő realizálja).
- Stratégia alapján a célcsoport beazonosítása, gazdálkodási jellemzői szerinti értékelési rendszer kialakítása.

1.1.3. Új erő- és munkagépek, technológiai és informatikai berendezések beszerzésének támogatása

- Az operatív célok megjelentetése a pályázati felhívásban, a pályázati anyagok ezen szinten megfogalmazott céloknak való pályázó által történő célmegjelölés érdekében.
- További adatértékelés a pályázat egyes céljainak pénzügyi eloszlására vonatkozóan.
- Mivel a géptámogatás a legkeresettebb pályázat, ennek a feltétel- és értékelési rendszerébe beépíthetőek a gazdák által nehezebben „megemészthető” kérdések, pl. kötelező szakképzés a felsőfokú végzettségük kivételével, egyes gépekhez kötött további képzés mindenki számára, informatikai beszerzéshez kapcsolódó ismeretek bizonyítása vagy fejlesztése – mindezek elszámolható költségek legyenek; innovációs elem kötelező beépítése (nem csak pontozási szempont), gazdálkodói együttműködés jelentős értékelési szemponttá emelése.
- A területi kapacitásösszhang kialakítására vonatkozó értékelési szempontok megerősítése.
- Teljeskörű, nem reprezentatív háttérelmzés elkészítése az ország gépi kapacitás- és földhasználat-helyzetéről.
- Ennek a segítségével célcsoport-beazonosítás, a tényleges külső támogatás szükségessége alapján, pályázati feltételek és értékelési szempontok az agrárstratégiának és a célcsoport adottságainak figyelembevételével történő kialakítása.
- A géptámogatási értékelési rendszernek a tényleges szükségletekre alapozott kialakítása.
- A túligénylésre tekintettel a szakaszos pályáztatás kiemelt megfontolása, országos listák részleges figyelembevétele a döntések során.

1.1.4. Ültetvénytelepítési beruházások támogatása

- A művelési mód kiemelt értékelése.
- Az ültetvények esetében pontosítani kell a beruházás befejezését, mert egyes vélemények szerint az a termőre fordulással következik be, ami az általános 12/24 hónapnál később következhet be.

1.1.5. Öntözési beruházások támogatása

- Az 1.1.5-ös öntözési projektek esetén az 1 millió Ft-os alsó határ csökkentésének megvizsgálása.
- Az öntözött növények típusai (szántóföld, ültetvény, stb.) szerint az értékelési szempontrendszer finomítása.
- Az öntözésfejlesztést a gazdálkodók komplex üzemfejlesztési programja részének tekintése vizsgálata.

1.1.6. Meliorációs beruházások támogatása

- A meliorációs tevékenység hosszútávú hatásának beépítése az értékelési szempontrendszerbe, a gazdaság komplex fejlesztésének részeként plusz értékelése.
- Az értékelési szempontrendszerben a gazdaságméret jelentőségének csökkentése.
- A pályázati feltételrendszer, az értékelési szempontrendszer, valamint a beruházások jellege összhangjának megteremtése (például esélyegyenlőség a strukturális politika értelmében, nők, romák).

1.3. A halászati ágazat strukturális támogatása

- Projektgenerálás a természetes vízi halászat tevékenység területén.
- Javasoljuk fenntartani a későbbiekben az intézkedés mind a hat alintézkedését.

1.4. Fiatalközvetítő vállalkozások induló támogatása

- Az értékelési szempontrendszernek megfelelő pályázati feltételrendszer megadása.
- Az életkori és kapcsolódó jövőbeli vállalkozási feltételek szigorúan vétele mellett a támogatási összeg növelésének megvizsgálása.
- A pályázati rendszer egyszerűsítése, a komplex gazdaság kialakításának preferálása, ezzel párhuzamosan komplex gazdaságfejlesztési terv mellékletként való csatolása.
- A szaktanácsadó igénybevétel ellenőrzés szigorítása, kereszt-ellenőrzés a Szaktanácsadói Névjegyzék éves teljesítés-ellenőrzésével.
- Az értékelési szempontrendszer finomítása.
- Szakmai szervezeti, szakmaközi szervezeti, terméktanácsai tagság beépítése a pályázati feltételrendszerbe és az értékelési szempontrendszerbe.

1.5. Szakmai továbbképzés és átképzés támogatása

- Az egy projekt keretében tartandó tanfolyamok minimum darabszámának felülvizsgálata, tekintetbe véve a lehetséges csökkentést.
- A képzések egyéves időtartamának megvizsgálása, az iskolai szünet időtartamával való meghosszabbítás lehetőségének vizsgálata.
- A képzés egyes támogatások, illetve komplex gazdaságfejlesztési projektek igénybevételi feltételként (és elszámolható költségként) való vizsgálata.
- A pályázatok feltétel- és értékelési rendszerének egyszerűsítése, a képzési projektekre való adaptálása, a fejlesztési projektek értékelési elemek gyengítése, a képzési értékelési elemek erősítése.
- Javítani a képzési projektek ellenőrzési rendszerét.
- A pályázati feltételrendszer módosításának vizsgálata, a tevékenységdiverzifikációt támogató képzések tartása terén.
- A finanszírozási háttér átértékelése, a szakközépiskolák közvetlen bevonása a képzésekbe.
- A roma képzések ellenőrzési feltételrendszerének kidolgozása.
- Az értékelési szempontrendszer finomítása, a képzési projektek jellegzetességeinek megfelelően.

2.1. A mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének fejlesztése

- A támogatott tevékenységek kibővítési lehetőségének vizsgálata (pl. pálinka készítése, a bortermelés teljes körű jogosultsága).

3.1. A vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése

- A komplex, valamint a több alintézkedést érintő fejlesztési projektek támogatásának vizsgálata, azok preferálása, kiemelten a falusi turizmus, illetve az agrár-tevékenység diverzifikációja esetén.
- Egyes alintézkedéseknél a célcsoportok azonosítása, az értékelési rendszer finomítása, a szűkös források felhasználásának optimalizálása érdekében.
- A kézműipar támogatása esetén értékelési preferencia vizsgálata a korösszetétel javítása érdekében (fiatalítás, ezzel segítve a szakmák továbbélését).
- Projekt-koordinációs tevékenység támogatásának vizsgálata, a Technikai Segítségnyújtás terhére.
- Országos tevékenység és termékdiverzifikációs stratégia kialakítása, az előállított termékek piaci lehetőségeinek javítására is kiterjedően, beleértve a beazonosított célcsoport megfelelő tájékoztatását.
- On farm, illetve off farm diverzifikáció esetén a kilépési korlátok csökkentési lehetőségének vizsgálata.
- A falusi turizmus fejlesztési feltétel- és értékelési szempontrendszer finomítása, a szálláshelyfejlesztés üzleti környezetének (például a megszálló turistáknak felajánlható környékbeli szolgáltatások) és hatásainak nagyobb súllyal történő értékelése.
- Az értékelési szempontrendszerben a projekt megítélésének erősítése.
- Az értékelési szempontrendszer pontos megfeleltetése a pályázati célrendszernek.
- A falusi turizmus pályázati feltétel- és értékelési szempontrendszerének finomítása, a bemutatás alapján jogosult, de a valóságban nem ténylegesen falusi turizmus szálláshely-fejlesztési házfelújítások kizárási lehetőségének megteremtése.
- A kézműipari tevékenységek értékelési pontrendszerének átalakítása, a tevékenység hagyományőrző jellegének erősítése (mint közjő).

3.2. A mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése

- Az egymásra épülő pályázatok támogatásának vizsgálata.
- A kollektív beruházásokra vonatkozó projektgenerálási lehetőségek vizsgálata.
- A mezőgazdasági út pontos meghatározása támogatási szempontból, beleértve annak műszaki paramétereit, illetve a műszaki paraméterek meghatározásának, adott projektre való alkalmazásának elveit.
- A műszaki paraméterek meghatározásának függvényében meghatározni a költségnormákat. Ehhez vagy az építészeti költségnormákat javasoljuk alkalmazni, vagy a mezőgazdasági infrastrukturális beruházások saját normarendszerét kell kialakítani.
- Az egyes alintézkedések célcsoport-meghatározásainak áttekintése, a pályázói érdeklődés intenzívebbé tétele lehetőségeinek vizsgálata.
- A támogatási összegek felülvizsgálata.
- A mezőgazdasági árvízvédelmi, csapadékelvezetési támogatások lehetőségének vizsgálata.
- A korszerű energiaellátás kapcsán a támogatási összeg felülvizsgálata.
- A korszerű energiaellátási pályázatok kapcsán a benyújtandó engedélyek, hozzájárulások körének pontosítása.
- A piacok fejlesztését érintő értékelési szempontrendszer finomítása, a termelő beruházásoktól eltérő preferenciák bevezetése.

3.4. Falufejlesztés és felújítás, a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése

- Az értékelési szempontrendszerben azon komplex projektek preferálása, amelyek a közvetlen felújító tevékenységen kívül multiplikátor hatású elemet is tartalmaznak, például a lakosság aktív bevonása a felújításba, illetve azzal párhuzamos, hatáserősítő tevékenységek kialakítása.
- A falumegújításra épülő egyéb jogcímbe tartozó projektek kiemelt preferálása.
- Az értékelési szempontrendszer szubjektív elemeire következetes értékelési útmutató kidolgozása.
- A korábbi fejlesztések hiánya értékelésének felülvizsgálata, gyakorlattal rendelkező, azonos jogállású konzulens szervezet bevonási lehetőség vizsgálata.
- A fejlesztés költséghatékonyságának felülvizsgálata az értékelési szempontrendszerben.

3.5. LEADER +

- A LEADER módszer elemei széleskörű alkalmazási lehetőségének vizsgálata a Nemzeti Agrár-vidékfejlesztési Programban.

4. melléklet

Magyarországon a pénzügyminiszter felelős pénzügyi irányítási és kontroll, valamint a belső ellenőrzési rendszerek szabályozásáért, fejlesztéséért, koordinációjáért és harmonizációjáért az egész államháztartási belső pénzügyi ellenőrzési (ÁBPE) rendszer tekintetében a hazai és nemzetközi támogatásokra vonatkozóan.

Az ÁBPE rendszer fejlesztéséről szóló Stratégia, illetve az Áht.-ban kapott felhatalmazás alapján a Pénzügyminisztérium Ellenőrzési Rendszer Fejlesztési Főosztály (Központi Harmonizációs Egység - KHE) felelős a fent említett feladatok ellátásáért, valamint az uniós és a nemzetközi „legjobb gyakorlatok” és sztenderdek alapján az ellenőrzési (kontroll és audit) módszerek fejlesztéséért, illetve az ÁBPE területén a rendszeres és fenntartható szakképzési rendszerek kereteinek megteremtésért. A Pénzügyminisztérium tevékenysége magában foglalja az Európai Unió Strukturális és Kohéziós Alapjai és az Előcsatlakozási Eszközök pénzügyi ellenőrzéséhez (kontroll és audit) kapcsolódó jogszabályok és javaslatok kidolgozását.

A 2005. év folyamán az alábbi változásokról szükséges beszámolni az államháztartási belső pénzügyi ellenőrzés területén, ami egyben az uniós támogatások ellenőrzési rendszerére is kihatással volt:

Módosult a költségvetési szervek belső ellenőrzéséről szóló 193/2003. (XI.26.) Korm. rendelet, ami meghatározza a belső ellenőrzésre vonatkozó általános szabályokat az uniós támogatásokat lebonyolító szervezeteknél is. A módosítás fő alapelve az egyszerűsítés és az adminisztratív tervek csökkentése volt. Ehhez kapcsolódik a pénzügyminiszter ágazatába tartozó szakképzések szakmai követelményeiről szóló 2/1995. PM rendelet módosítása is, ami a belső ellenőrök képzésére vonatkozóan igazítja a képzésekkel szemben támasztott követelményeket a belső ellenőrzés legkorszerűbb tudásanyagához. Módosult továbbá a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) a belső ellenőrzésre vonatkozó szakaszok tekintetében.

A módszertani iránymutatások területén 2005. év folyamán felülvizsgálatra került a strukturális alapokra vonatkozó kézikönyv minta a 2004. decemberben történt jogszabálymódosításnak megfelelően (A Nemzeti Fejlesztési Terv operatív programjai, az EQUAL Közösségi Kezdeményezés program és a Kohéziós Alap projektek támogatásainak fogadásához kapcsolódó pénzügyi lebonyolítási, számviteli és ellenőrzési rendszerek kialakításáról szóló 360/2004. (XII.26.) Korm. rendelet). Emellett a folyamatba épített ellenőrzések területén kiadásra kerültek módszertani útmutatók az ellenőrzési nyomvonalra, a kockázatkezelésre, valamint a szabálytalanságok kezelésére vonatkozóan:

- Ellenőrzési nyomvonal: a kiadott útmutató segíti a költségvetési szerveket saját folyamataik feltérképezésében és jobb megismerésében, melynek segítségével a hiányzó vagy éppen túlbujánzó kontroll pontok felülvizsgálatára is lehetőség nyílik.
- Kockázatkezelés: a dokumentum célja olyan keret kialakítása a közszféra egészére, amely segíti a költségvetési szerveket a szervezet tevékenységét fenyegető kockázatok feltárásában, értékelésében és mérésében, valamint azok kezelésében.
- Szabálytalanságok kezelése: ebben a témában a strukturális intézkedésekre vonatkozó uniós szabályokban jelentek meg az alapvető rendelkezések. A magyar útmutató elsődleges célja a szabálytalanságok definíciójának tisztázása volt. A legfontosabb szabályok a szabálytalanságok kezelésére vonatkozóan először az uniós alapok lebonyolítására vonatkozó hazai jogszabályokban jelentek meg.

A felsorolt három FEUVE módszertani útmutató alkalmazása kötelező az államháztartásban működő összes költségvetési szerv számára. A Pénzügyminisztérium Központi Harmonizációs Egysége folyamatosan figyelemmel kíséri ezek alkalmazását és szakmailag támogatja a jobb és hatékony irányítási és ellenőrzési rendszerek kialakítását. A PM emellett újabb fontos lépést tett a vezetői elszámoltathatóság megerősítése érdekében: 2006-tól minden évben az éves beszámolóhoz kapcsolódóan a felügyelt költségvetési szervek vezetőinek alá kell írniuk és felügyeleti szervüknek meg kell küldeniük egy nyilatkozatot arra vonatkozóan, hogy az irányítási és ellenőrzési rendszereik megfelelően működnek.

Felismerve a fenntartható képzések biztosításának elsődleges fontosságát, a PM az EU Átmeneti Támogatása keretében létrehoz a Magyar Közigazgatási Intézettel együttműködésben egy, az államháztartási belső pénzügyi ellenőrzés témakörében működő módszertani és képzési központot, melynek előkészítő munkái 2005-ben megkezdődtek. A Központ működése előreláthatólag 2007-ben indul be.

Az AVOP IH által szervezett tájékoztatási tevékenységek a jelentés évében

Internet

Pályázati információk folyamatos elérhetősége az AVOP (www.fvm.hu) és az MVH (www.mvh.gov.hu) honlapján:

- AVOP pályázati felhívások, tájékoztatók megjelentetése;
- Hírek, közlemények (2005. 06.20, 8.01, 08.04, 10.12), felfüggesztések folyamatos közzététele;
- Kapcsolódó jogszabályok megjelentetése;
- Monitoring Bizottság kapcsolódó dokumentumainak elhelyezése;
- Kiadványok, megjelent cikkek hozzáférhetővé tétele;
- Gyakran Ismételt Kérdések;
- MVH honlapon a támogatási döntések (nyertes pályázatok listája).

Írott sajtó (AVOP publikációk)

A publikáció címe	Kiadó	Időpont
AVOP melléklet és AVOP rövid összefoglaló megjelenése	Uniós Értesítő	2005. február
LEADER+ és a TS intézkedés bemutatása valamint az esélyegyenlőségi szempontok érvényesítése	Uniós Értesítő	2005. március
LEADER+ beszélgetés az AVOP IH vezetőjével	Uniós Értesítő	2005. június
AVOP helyzetkép, aktualitások	Uniós Értesítő	2005. augusztus
Felfuthat az AVOP	Piac&Profit magazin	2005. május

Kiadványok (szintén lehet táblázat, szintén elérhetőségi cím lábjegyzetbe, közvetlen linket)

Közbeszerzési eljárás lebonyolítását követően 2005 augusztusában elkészült kiadványok:

Kiadvány megnevezése	Darabszám
1. A mezőgazdasági beruházások támogatása	22 000
2. A halászati ágazat strukturális támogatása	22 000
3. A fiatal gazdálkodók induló támogatása	22 000
4. A szakmai továbbképzés és átképzés	22 000
5. A mezőgazdasági termékek feldolgozásának és értékesítésének	22 000

fejlesztése	
6. A vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése	22 000
7. A mezőgazdasághoz kötődő infrastruktúra fejlesztése	22 000
8. A falufejlesztés és -megújítás a vidék tárgyi és szellemi örökségének védelme és megőrzése	22 000
9. LEADER+ 4 oldalas tájékoztató	22 000
Horizontális elvek érvényesülése az AVOP-ban (esélyegyenlőség és környezetvédelem)	23 000
LEADER+ 8 oldalas tájékoztató	8 000
Szórólap az AVOP-ról	25 000
Plakát az AVOP-ról	200
20 kérdés az AVOP-ról	22 000
A mezőgazdasági beruházások környezetvédelmi, állatjóléti és – higiéniai alapkövetelményei	22 000
Jegyzetfüzet AVOP logóval	1000
Könyvjelző	1000
MVH tájékoztató kiadvány az AVOP-ról	22 000
Összesen:	322 200 darab

Hozzáférhetőség: FVM honlap (www.fvm.hu), FVM szakfőosztályai, MB tagok, OMÉK

Rendezvények, amelyeken az AVOP népszerűsítése megtörtént

Rendezvény	Időpont	Résztevő/Előadó
„A régiók és a kormány az Európa Terv sikeréért” c. rendezvény- és kiállítás sorozaton előadás tartása, és AVOP információs stand	2005. február 24. Szeged	előadó Dr. Maác Miklós, IHF munkatársak
	2005. március 31. Debrecen	
	2005. április 28. Székesfehérvár	
	2005. május 26. Budapest	
ITársadalom Szakmai Tudományos Társaság konferencia sorozatán való részvétel, előadások tartása	2005. május 20.	Kónya Edit
„EU: belül tágasabb” országos információs és tájékoztató kampányban való részvétel	Baja, 2005. július 8-9.	IHF és MVH munkatársak
	Velence, 2005. július 19-23.	
	Eger, 2005. július 29-31.	
	Keszthely, 2005. augusztus 3-7.	
	Budapest, 2005. augusztus 10-16.	
74. Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás (OMÉK)	2005. augusztus 27. -szeptember 4.	IHF munkatársak
Az AVOP népszerűsítése a XXI. Európai Vidékszociológiai Kongresszuson Keszthelyen	2005. augusztus 22-27.	Kerekasztal beszélgetés Dr. Maác Miklós
BM Önkormányzati EU Információs Központ, előadás tartása	2005. május-június	Kónya Edit
Előadás tartása az AVOP-ról francia delegáció számára az FVM-ben	2005. január 10.	Schuchtár Gergely

Pályázatírók és Tanácsadók Országos Szövetsége, előadás tartása az AVOP-ról Keszthelyen	2005. június 6.	Kónya Edit
Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara, előadás tartása az AVOP-ról	2005. április 8.	Kónya Edit
Előadás tartása az AVOP Irányító hatósági feladatairól a török delegáció számára	2005. november 8.	Kónya Edit
Előadás tartása az AVOP-ról a bolgár delegáció számára az FVM-ben	2005. december 12.	Schuchtar Gergely

Marketing-kommunikációs eszközök (reklámajándékok) készíttetése közbeszerzési eljárás lebonyolításával. Termékek átadása az MVH és kirendeltségei, az FVM vezetése és szakfőosztályai az MB tagok és az OMÉK látogatói részére. Összesen mintegy 38 ezer darab reklámajándék készült el az AVOP logó feltüntetésével.

AVOP képzések

AVOP képzések

Képzés megnevezése	Résztevők	Időpont
LEADER+ képzés	az FM hivatalok LEADER referensei	2005 április
"Milyen a jó pályázat?" (Nemzetközi Bankárképző Központ Rt.)	Kalakán Tímea Schuchtar Gergely	2005. október 26.
"Kommunikáció" (Nemzetközi Bankárképző Központ Rt.)	Kónya Edit, Fodorné Molnár Szilvia	2005. október 27.
„Ellenőrzés a Strukturális Alapok és a Kohéziós Alap rendszerében” (Nemzetközi Bankárképző Központ Rt.)	Klenovics Gábor	2005. november 7-11.
"Közbeszerzés" (Nemzetközi Bankárképző Központ Rt.)	Dr. Maác Miklós, Zdenkó Ildikó, Szabó Andrea, Dr. Kölesényi Zs. Soma	2005. október 3-7.
„Közbeszerzési gyakorlat” c. képzés (Országos Vezetőképző Intézet)	Szabó Mária, Dr. Éger Pálma, Fodorné Molnár Szilvia	2005. szeptember-2006. április 6.
„Európaiság és Protokoll” képzésen való részvétel (EU-Page Kft.)	Kónya Edit, Szabó Mária, Dr. Éger Pálma, Fodorné Molnár Szilvia, Dr. Hullai Bernadett, Kalakán Tímea, Zdenkó Ildikó, Takács Gabriella	2005. november 16. 2005. november 28.

A jelentés évében folyamatban lévő tevékenységek:

- Médiabeszerezés előkészítés alatt (az AVOP eredményeinek széleskörű bemutatása céljából).
- Workshop – az AVOP eddigi tapasztalatainak összegzése, előremutató javaslatok készítése és kommunikálása a következő programozási időszakra (a tervezett meghívottak főként AVOP kedvezményezettek, civil szervezetek valamint horizontális szempontokat képviselő szervezetek).
- Az AVOP LEADER+ intézkedését népszerűsítő és nyomon követését szolgáló komplex televíziós műsorok elkészíttetése a Duna Televízió számára és sugárzása egy éven keresztül.

A Duna Televízió olyan nagy múltú, tapasztalattal rendelkező adó, ahol költséghatékonyan kiváló minőségű műsorok készíthetők. Az M1 informális megkeresésre a Duna Televízióhoz képest dupla áron vállalta volna a LEADER+-ról szóló filmek elkészítését és egy éven keresztül történő sugárzását.